

Jaarverslag
Stichting
De Nationale
Algemeen
Pensioenfonds

Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds
Schenkkade | 2595 AS | Den Haag
Postbus 4471 | 6401 CZ | Heerlen

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 65077318

Verslag over het boekjaar
1-1-2024 t/m 31-12-2024

Inhoud

	Pagina
1. Voorwoord	7
2. Meerjarenoverzicht	9
3. Verslag van het bestuur	
3.1 Het pensioenfonds	19
3.2 Hoofdpijnen van het verslagjaar	23
3.3 Integraal risicomanagement	32
3.4 Financiële paragraaf	35
3.5 Beleggingsparagraaf	37
3.6 Compliance jaarwerk 2024	49
3.7 Verslag van de Vergadering van Belanghebbendenorganen (VBO)	50
3.8 Kring A	52
3.9 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring A	67
3.10 Kring B	69
3.11 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring B	84
3.12 Kring D - TrueBlue	86
3.13 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring D - TrueBlue	99
3.14 Kring E	101
3.15 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring E	108
3.16 Kring McCain	110
3.17 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring McCain	124
3.18 Kring AFM	126
3.19 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring AFM	140
3.20 Kring ANWB	143
3.21 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring ANWB	158
3.22 Toekomstvisie	161
4. Verslag intern toezicht	
4.1 Inleiding	163
4.2 Taken en rollen intern toezicht	163
4.3 De gehanteerde werkwijze	164
4.4 De observaties met betrekking tot het verslagjaar 2024	164

5. Jaarrekening

Balans per 31 december	174
Staat van baten en lasten	176
Kasstroomoverzicht	177
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	178
Toelichting op de balans per 31 december	183
Toelichting op de staat van baten en lasten	186
Toelichting Kring A	190
Balans per 31 december	190
Staat van baten en lasten	192
Kasstroomoverzicht	193
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitskring Kring A	194
Toelichting op de balans per 31 december	200
Toelichting op de staat van baten en lasten	206
Risicoparagraaf	211
Actuariële verklaring	217
Toelichting Kring B	220
Balans per 31 december	220
Staat van baten en lasten	222
Kasstroomoverzicht	223
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitskring Kring B	224
Toelichting op de balans per 31 december	231
Toelichting op de staat van baten en lasten	237
Risicoparagraaf	242
Actuariële verklaring	248
Toelichting Kring D	250
Balans per 31 december	250
Staat van baten en lasten	252
Kasstroomoverzicht	253
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitskring Kring D	254
Toelichting op de balans per 31 december	260
Toelichting op de staat van baten en lasten	265
Risicoparagraaf	270
Actuariële verklaring	276
Toelichting Kring E	278
Balans per 31 december	278
Staat van baten en lasten	280
Kasstroomoverzicht	281
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitskring Kring E	282
Toelichting op de balans per 31 december	287
Toelichting op de staat van baten en lasten	290
Actuariële verklaring	292

Toelichting Kring McCain	294
Balans per 31 december	294
Staat van baten en lasten	296
Kasstroomoverzicht	297
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring McCain	298
Toelichting op de balans per 31 december	304
Toelichting op de staat van baten en lasten	309
Risicoparaagraaf	314
Actuariële verklaring	320
Toelichting Kring AFM	322
Balans per 31 december	322
Staat van baten en lasten	324
Kasstroomoverzicht	325
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring AFM	326
Toelichting op de balans per 31 december	332
Toelichting op de staat van baten en lasten	337
Risicoparaagraaf	342
Actuariële verklaring	348
Toelichting Kring ANWB	350
Balans per 31 december	350
Staat van baten en lasten	352
Kasstroomoverzicht	353
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring ANWB	354
Toelichting op de balans per 31 december	360
Toelichting op de staat van baten en lasten	366
Risicoparaagraaf	371
Actuariële verklaring	377
Ondertekening jaarrekening	379

6. Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake bestemming saldo baten en lasten	381
Actuariële verklaringen	381
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	382

Pagina

7. Bijlagen

7.1	Organogram	393
7.2	Bestuur	394
7.3	Collectiviteitkringen	397
7.4	Belanghebbendenorganen	398
7.5	Bestuursbureau	401
7.6	Compliance officer	402
7.7	Risicomanager	402
7.8	Overige relaties	402
7.9	Nevenfuncties	403
7.10	Bijlages Duurzaam beleggen	
	(Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR)	404
	De Nationale APF Kring A	405
	De Nationale APF Kring B	416
	De Nationale APF Kring D	427
	De Nationale APF Kring E	437
	De Nationale APF Kring McCain	447
	De Nationale APF Kring AFM	457
	De Nationale APF Kring ANWB	467
7.11	Begrippenlijst	477

1. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van De Nationale APF. Een jaar waarin zowel de maatschappij, de pensioensector als onze organisatie in beweging was.

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft een centrale plaats ingenomen in onze werkzaamheden. De voorbereidingen op de stelselwijziging vroegen om uitvoerige analyses, zorgvuldige besluitvorming en nauwe samenwerking met onze uitbestedingspartners. We hebben belangrijke stappen gezet richting de transitie, met blijvende aandacht voor de belangen van onze deelnemers.

Op bestuurlijk vlak kende 2024 ook wijzigingen. Mirja Constandse, die aan de basis heeft gestaan van de oprichting van ons algemeen pensioenfonds, is na 8 jaar van rol gewisseld. Zij was uitvoerend bestuurder en is nu niet-uitvoerend bestuurder. Hiermee blijft waardevolle kennis behouden voor de organisatie. We zijn verheugd dat Mila van den Bout-Kisoen in december het bestuur heeft versterkt als derde uitvoerend bestuurder. Zij brengt relevante marktervaring en een frisse blik. Hiermee is het bestuur klaar voor de transitie van onze aangesloten kringen naar het nieuwe pensioenstelsel.

Ook op organisatorisch vlak is er veel in beweging. In lijn met onze ambities hebben we geïnvesteerd in de versterking van het bestuursbureau. Eind 2024 beginnen deze inspanningen hun vruchten af te werpen, en we verwachten dat dit in 2025 zal bijdragen aan verdere professionalisering en efficiëntere ondersteuning van het bestuur.

Tegelijkertijd hebben we onze commerciële activiteiten versterkt in 2024. Met trots kunnen we melden dat deze inspanningen begin 2025 hebben geleid tot een intentieverklaring van een nieuwe klant om toe te treden tot ons algemeen pensioenfonds. Een mijlpaal die getuigt van ons groeipotentieel en onze strategische koers.

Daarnaast was 2024 het jaar waarin wij ons succesvol hebben voorbereid op de implementatie van DORA (Digital Operational Resilience Act). In het licht van toenemende digitale risico's hebben we belangrijke stappen gezet om onze digitale weerbaarheid te versterken en te voldoen aan de eisen die deze Europese regelgeving stelt.

Gekeken naar ontwikkelingen in de wereldeconomie liet 2024 een gemengd beeld zien. Waar de Amerikaanse economie sterk bleef, bleef het herstel in Europa achter. Centrale banken begonnen in de tweede helft van het jaar met het verlagen van de rente, wat de markten steun gaf. Ook politieke ontwikkelingen, zoals de herverkiezing van Donald Trump in de Verenigde Staten, hadden invloed op het economische sentiment. Aandelenmarkten presteerden over het algemeen goed en rentes daalden richting het einde van het jaar.

De economische dynamiek van het afgelopen jaar stond niet op zichzelf, maar vond plaats tegen de achtergrond van bredere mondiale ontwikkelingen. De wereld blijft kampen met geopolitieke spanningen, zoals handelsconflicten en regionale instabiliteit, die hun invloed hebben op financiële markten en het vertrouwen van beleggers. Tegelijkertijd zetten technologische innovaties en de transitie naar een duurzamere economie de toon voor toekomstige groei en verandering. Deze trends vragen om een wendbare en vooruitkijkende houding, zowel in beleid als in beleggingen. Als algemeen pensioenfonds blijven wij daarom alert op veranderingen in de wereld om ons heen, zodat we ook in een snel veranderend landschap onze deelnemers zekerheid en perspectief kunnen blijven bieden.

Wij kijken met gepaste trots terug op 2024 en zien 2025 met vertrouwen tegemoet. Namens het bestuur dank ik alle medewerkers, Belanghebbendenorganen, strategische partners en deelnemers voor hun betrokkenheid en bijdrage aan de solide basis waarop wij verder bouwen aan een toekomstbestendig pensioenfonds.

Margreet Teunissen, voorzitter

2. Meerjarenoverzicht

	2024	2023	2022	2021	2020
<i>De Nationale APF bedrijfsomgeving</i>					
Weerstandsvermogen (in duizenden)					
Eigen vermogen	8.077	7.484	6.884	9.301	7.794
Achtergestelde leningen bijdragend aan weerstandsvermogen	500	500	500	500	500
Beschikbaar weerstandsvermogen	8.577	7.984	7.384	9.801	8.294
Minimaal vereist weerstandsvermogen	7.577	6.984	6.384	8.801	7.294
Aantallen					
Actieve deelnemers	6.760	6.369	6.144	5.890	5.434
Gewezen deelnemers	20.814	20.648	20.456	20.392	16.723
Pensioengerechtigden	6.984	6.688	6.419	6.135	5.029
Totaal	34.558	33.705	33.019	32.417	27.186
Beheerd vermogen(in mln)	3.778	3.552	3.170	4.324	3.719
Aantal aangesloten werkgevers	9	9	9	9	7

De Nationale APF Kring A (actief vanaf maart 2017),
vanaf mei 2021 is Kring J toegetreden

Aantallen

Actieve deelnemers	616	559	506	490	507
Gewezen deelnemers	1.405	1.446	1.495	1.556	521
Pensioengerechtigden	1.651	1.634	1.611	1.586	165

Totaal	3.672	3.639	3.612	3.632	1.193
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ^{1) 2)}	582.208	561.641	531.619	721.205	215.697
Beleggingsopbrengsten	43.405	46.069	-155.341	13.845	30.508
Rendement op basis van total return	8,0%	8,9%	-21,9%	-2,0%	16,6%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,31%	0,32%	0,31%	0,30%	0,33%
Transactiekosten (in %)	0,04%	0,07%	0,12%	0,09%	0,11%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,35%	0,39%	0,43%	0,39%	0,44%

Reserves

Algemene reserve	84.702	71.190	65.534	103.516	24.467
Bestemmingsreserve	0	0	6.960	9.300	0

Totaal reserves	84.702	71.190	72.494	112.816	24.467
------------------------	---------------	---------------	---------------	----------------	---------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds ²⁾	499.881	491.318	464.161	601.858	192.436
Herverzekerde technische voorziening	128	211	294	427	533

Totaal technische voorzieningen	500.009	491.529	464.455	602.285	192.969
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	5.777	4.924	4.436	4.508	4.466
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitkeringen ²⁾	24.453	23.840	21.469	14.734	2.936
--	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten ²⁾	795	408	394	318	133
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	351	186	186	153	198

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	116,9%	114,5%	114,1%	117,2%	112,7%
Beleidsdekkingsgraad	118,2%	117,2%	120,2%	115,0%	106,0%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%	104,1%	104,1%	104,3%
Vereiste dekkingsgraad	114,6%	115,0%	115,4%	113,8%	113,7%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

2) Kring A en Kring J zijn in 2021 gefuseerd. Dit verklaart de trendbreuk bij een aantal cijfers in 2021. Om hier iets meer duidelijk aan te geven zijn een aantal vergelijkende cijfers van Kring J in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

	2024	2023	2022	2021	2020
De Nationale APF voormalig Kring J (actief vanaf januari 2018, gesloten en gefuseerd met Kring A per 30 april 2021)					
Aanvullende vergelijkende cijfers van Kring J kunnen worden geraadpleegd in het jaarverslag van 2021.					
Aantallen					
Actieve deelnemers	0	0	0	0	5
Gewezen deelnemers	0	0	0	0	1.095
Pensioengerechtigden	0	0	0	0	1.393
Totaal	0	0	0	0	2.493
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen voor risico pensioenfonds	0	0	0	0	522.817
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	0	0	0	0	454.962
Pensioenuitkeringen	0	0	0	5.634	16.885
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	0	0	0	114	288
Dekkingsgraad					
Aanwezige dekkingsgraad	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	111,5%

De Nationale APF Kring B (actief vanaf augustus 2021)

Aantallen

Actieve deelnemers	610	604	615	620
Gewezen deelnemers	3.412	3.396	3.390	3.374
Pensioengerechtigden	939	900	862	829

Totaal	4.961	4.900	4.867	4.823
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ¹⁾	631.962	586.169	521.915	702.081
Beleggingsopbrengsten	46.854	51.910	-189.004	-10.891
Rendement op basis van total return	8,1%	9,9%	-26,4%	-1,3%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,20%	0,22%	0,20%	0,22%
Transactiekosten (in %)	0,03%	0,06%	0,12%	0,07%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,23%	0,28%	0,32%	0,29%

Reserves

Algemene reserve	62.167	60.494	50.971	38.133
Bestemmingsreserves	4.044	1.055	1.654	5.062

Totaal reserves	66.211	61.549	52.625	43.195
------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	562.720	522.616	482.031	682.505
Herverzekerde technische voorziening	95	100	102	132

Totaal technische voorzieningen	562.815	522.716	482.133	682.637
--	----------------	----------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	11.603	12.830	11.750	6.378
---	---------------	---------------	---------------	--------------

Pensioenuitkeringen	13.017	12.423	11.714	3.259
----------------------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	922	480	515	147
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	595	319	349	101

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	111,0%	111,6%	110,6%	105,6%
Beleidsdekkingsgraad	114,2%	115,2%	109,7%	104,5%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%	104,1%	104,1%
Vereiste dekkingsgraad	114,2%	114,6%	115,4%	112,5%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

De Nationale APF Kring D (actief vanaf mei 2020)

Aantallen

	2024	2023	2022	2021	2020
Actieve deelnemers	29	31	34	38	43
Gewezen deelnemers	5.912	6.098	6.254	6.425	6.558
Pensioengerechtigden	1.241	1.117	1.019	926	812

Totaal	7.182	7.246	7.307	7.389	7.413
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ¹⁾	395.003	365.856	346.526	479.207	484.239
Beleggingsopbrengsten	36.203	25.955	-125.349	-3.963	36.840
Rendement op basis van total return	9,9%	7,6%	-26,3%	-0,8%	8,0%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,33%	0,34%	0,33%	0,32%	0,29%
Transactiekosten (in %)	0,06%	0,10%	0,19%	0,11%	0,16%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,39%	0,44%	0,52%	0,43%	0,45%

Reserves

Algemene reserve	47.672	32.110	31.831	27.663	-6.951
------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Totaal reserves	47.672	32.110	31.831	27.663	-6.951
------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	348.547	334.759	315.777	454.605	497.429
Herverzekerde technische voorziening	862	976	1.083	0	0

Totaal technische voorzieningen	349.409	335.735	316.860	454.605	497.429
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	0	0	0	0	276
--	---	---	---	---	-----

Pensioenuitkeringen	5.319	4.734	4.045	3.511	2.100
---------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	739	528	492	516	305
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	582	460	467	535	357

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	113,6%	109,6%	110,0%	106,1%	98,6%
Beleidsdekkingsgraad	113,5%	112,9%	111,0%	102,2%	94,7%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,0%	104,0%	104,0%	104,0%	104,0%
Vereiste dekkingsgraad	117,0%	117,3%	117,9%	115,2%	114,1%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

De Nationale APF Kring E (actief vanaf maart 2017)

Aantallen

Totaal aantal deelnemers	1.085	1.005	923	541	547
--------------------------	-------	-------	-----	-----	-----

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico deelnemers

Belegd vermogen	16.490	14.508	12.496	15.700	15.640
Beleggingsopbrengsten	1.842	1.719	-3.265	839	875
Rendement op basis van total return	13,2%	13,8%	-20,4%	5,4%	4,1%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,44%	0,50%	0,42%	0,32%	0,33%
Transactiekosten (in %)	0,07%	0,13%	0,11%	0,02%	0,08%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,51%	0,63%	0,53%	0,34%	0,41%

Reserves

Algemene reserve	2	101	48	35	14
------------------	---	-----	----	----	----

Voorzieningen

Voorziening voor risico deelnemers	16.900	14.698	12.670	15.692	15.631
------------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	880	815	789	478	462
--	-----	-----	-----	-----	-----

De Nationale APF Kring McCain (actief vanaf juni 2017)

Aantallen

	2024	2023	2022	2021	2020
Actieve deelnemers	563	551	523	503	504
Gewezen deelnemers	585	559	534	509	498
Pensioengerechtigden	274	263	251	237	208

Totaal	1.422	1.373	1.308	1.249	1.210
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ¹⁾	126.557	112.425	99.509	134.510	127.889
Beleggingsopbrengsten	11.130	10.087	-37.056	706	18.301
Rendement op basis van total return	9,6%	10,0%	-27,2%	0,6%	17,1%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,44%	0,49%	0,46%	0,39%	0,36%
Transactiekosten (in %)	0,06%	0,09%	0,16%	0,09%	0,11%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,50%	0,58%	0,62%	0,48%	0,47%

Reserves

Algemene reserve	17.482	14.053	11.990	18.447	9.132
Bestemmingsreserve	922	541	874	1.089	679

Totaal reserves	18.404	14.594	12.864	19.536	9.811
------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	109.190	98.026	87.270	115.154	119.132
--	---------	--------	--------	---------	---------

Totaal technische voorzieningen	109.190	98.026	87.270	115.154	119.132
--	----------------	---------------	---------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	5.839	5.381	4.957	5.346	4.410
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitkeringen	2.317	2.123	1.891	1.686	1.482
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	739	556	483	371	353
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	883	683	624	501	496

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	115,8%	114,3%	113,7%	116,0%	107,7%
Beleidsdekkingsgraad	118,4%	118,3%	117,6%	112,9%	101,0%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,4%	104,3%	104,3%	104,3%	104,4%
Vereiste dekkingsgraad	116,5%	116,3%	117,0%	115,2%	115,0%

¹⁾ Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

De Nationale APF Kring AFM (actief vanaf januari 2018)

Aantallen

	2024	2023	2022	2021	2020
Actieve deelnemers	795	737	705	687	682
Gewezen deelnemers	886	841	798	771	746
Pensioengerechtigden	104	92	84	75	64

Totaal	1.785	1.670	1.587	1.533	1.492
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Belegd vermogen ¹⁾	308.179	270.654	241.821	337.691	336.761
Beleggingsopbrengsten	24.612	18.603	-103.853	-11.611	52.697
Rendement op basis van total return	8,8%	7,4%	-30,4%	-3,5%	19,1%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,30%	0,31%	0,29%	0,27%	0,25%
Transactiekosten (in %)	0,06%	0,09%	0,18%	0,09%	0,11%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,36%	0,40%	0,47%	0,36%	0,36%

Reserves

Algemene reserve	45.190	37.946	31.860	20.468	4.537
Bestemmingsreserve	3.331	1.540	229	1.030	552

Totaal reserves	48.521	39.486	32.089	21.498	5.089
------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen	262.758	233.415	209.870	316.706	333.119
--	---------	---------	---------	---------	---------

Totaal technische voorzieningen	262.758	233.415	209.870	316.706	333.119
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	17.429	16.913	15.486	15.531	14.643
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Pensioenuitkeringen	2.182	1.952	1.853	1.539	1.392
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	740	485	348	344	329
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	823	585	441	451	441

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	117,2%	116,3%	115,2%	106,5%	101,4%
Beleidsdekkingsgraad	119,8%	119,8%	110,4%	103,2%	97,2%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,3%	104,4%	104,3%	104,3%
Vereiste dekkingsgraad	114,8%	115,1%	115,3%	112,4%	111,7%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

De Nationale APF Kring ANWB (actief vanaf januari 2020)

Aantallen

	2024	2023	2022	2021	2020
Actieve deelnemers	4.147	3.887	3.761	3.552	3.693
Gewezen deelnemers	8.614	8.308	7.985	7.757	7.305
Pensioengerechtigden	2.775	2.682	2.592	2.482	2.387

Totaal	15.536	14.877	14.338	13.791	13.385
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ¹⁾	1.717.489	1.632.834	1.408.514	1.923.413	2.007.253
Beleggingsopbrengsten	133.520	151.980	-578.804	27.771	214.424
Rendement op basis van total return	8,4%	10,9%	-28,9%	1,3%	12,5%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,26%	0,26%	0,24%	0,24%	0,26%
Transactiekosten (in %)	0,03%	0,08%	0,14%	0,06%	0,08%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,29%	0,34%	0,38%	0,30%	0,34%

Reserves

Algemene reserve	240.284	177.357	138.483	199.203	53.781
------------------	---------	---------	---------	---------	--------

Totaal reserves	240.284	177.357	138.483	199.203	53.781
------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.492.237	1.412.788	1.292.239	1.807.155	1.916.662
--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Totaal technische voorzieningen	1.492.237	1.412.788	1.292.239	1.807.155	1.916.662
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	53.636	49.297	46.967	47.357	40.800
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Pensioenuitkeringen	45.114	42.266	39.630	38.159	36.979
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	2.040	1.476	1.448	1.352	1.265
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	295	225	228	224	208

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	116,1%	112,6%	110,7%	111,0%	102,8%
Beleidsdekkingsgraad	116,6%	115,4%	111,2%	107,9%	95,9%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%	104,2%	104,2%	104,2%
Vereiste dekkingsgraad	118,5%	118,9%	118,7%	117,0%	116,8%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

3. Verslag van het bestuur

3.1 Het pensioenfonds

3.1.1 Statutaire doelstelling

De Nationale APF (hierna: het fonds, DNAPF of het APF) is in 2016 opgericht. DNAPF is een algemeen pensioenfonds, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Pensioenwet en voert derhalve meerdere pensioenregelingen uit in meerdere collectiviteitkringen. Voor iedere collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden en een eigen financiële huishouding gevoerd.

DNAPF stelt zich ten doel het uitvoeren van pensioenregelingen zoals in de pensioenreglementen nader is bepaald, en het doen van uitkeringen aan en ten behoeve van deelnemers en pensioengerechtigden die vallen onder de uit te voeren pensioenregelingen.

3.1.2 Missie, visie en strategie

Missie

De missie van DNAPF is een duurzame en degelijke oplossing te bieden aan werkgevers en pensioenfondsden voor een kostenefficiënte en voorspelbare uitvoering van pensioenregelingen met behoud van betrokkenheid en zeggenschap.

Belangrijke elementen worden als volgt ingevuld:

Duurzaam en degelijk

- Toekomstbestendig: nieuwe regelingen kunnen wij goed uitvoeren, daarbij ondersteund door sterke uitvoerders; financiële basis is geborgd.
- Maatschappelijk verantwoord: door ons beheerde pensioenen worden nog generaties uitgekeerd; wij hebben nadrukkelijk oog voor duurzaam omgaan met onze wereld en met elkaar.
- Totaaloplossing: als APF zijn we goed uitgerust om meerdere regelingen uit te voeren.
- Kostenefficiënt: goede balans tussen schaal en maatwerk.
- Beheerste uitvoering: als pensioenfonds rust een grote verantwoordelijkheid op ons om de pensioenen van onze deelnemers robuust en evenwichtig te beheren.

Betrokkenheid en zeggenschap

- Betrokken: we werken met een uitvoerend bestuur, dicht bij onze deelnemers en aangesloten werkgevers.
- Medezeggenschap: belangrijke besluiten worden in overleg met belanghebbenden genomen.
- Transparant: belanghebbenden weten wat ze van ons mogen verwachten.
- Persoonlijk: in onze kringen herkent de deelnemer zijn eigen situatie.
- Betrouwbaar: afspraak is afspraak.

De combinatie van duurzaam, degelijk, betrokken en zeggenschap maakt dat belanghebbenden zich gehoord en ontzorgd weten.

Visie

Een aantal trends en ontwikkelingen in de markt zijn relevant voor de koers die DNAPF vaart. In de visie houdt DNAPF hier rekening mee.

Trends in de pensioensector

De trend tot consolidatie houdt aan. Dit heeft te maken met de complexiteit van de transitie naar de Wet Toekomst Pensioenen (Wtp), de eisen aan de governance en de blijvende druk op kostenbeheersing. Klanten van DNAPF vinden het belangrijk om de pensioenen onder te brengen bij een partij die in de eerste plaats gewoon een pensioenfonds is. Sociale partners bepalen de inhoud van de regeling, de uitvoering is degelijk, not for profit en er is goed georganiseerde solidariteit. Het fonds –de bestuurders en het bestuursbureau– herkent de vraagstukken en dilemma's van klanten. We spreken de taal. Partijen vragen om ondersteuning door een professionele partij en hebben tegelijk behoefte aan behoud van zeggenschap op de belangrijkste parameters en behoud van eigenheid.

Individuele keuzemogelijkheden en zorgplicht

We geloven dat steeds meer behoefte komt aan (individuele) keuzemogelijkheden. De premiereleringen onder de Wtp laten dit zien. Begeleiding van deelnemers bij het maken van keuzes is belangrijk. Een comfortabele oude dag is wat wij deelnemers gunnen. Dit gaat niet vanzelf goed. De financiële kant van de oude dag is belangrijk. Er zijn vele keuzes te maken, op vele momenten gedurende iemands levensloop. Keuzes zijn sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in iemands persoonlijke leven. Hét pensioen voor dé deelnemer bestaat niet. Wij willen deelnemers faciliteren bij het maken van die keuzes. We laten de verantwoordelijkheid bij de deelnemer zelf, maar zijn er als hij ons nodig heeft.

Duurzaamheid

Pensioen staat niet op zichzelf. Natuurlijk draagt het pensioeninkomen bij aan een prettige oude dag. Maar een comfortabele toekomst vraagt ook om beleid dat rekening houdt met een gezonde ontwikkeling van de wereld om ons heen. Beleid dat is gericht op duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord beleggen in alle dimensies. Voor een duurzame ontwikkeling is een stevige ambitie en inzet vereist. Qua milieu zetten wij in op de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat bedrijven en landen op een respectvolle wijze met elkaar en hun medewerkers en inwoners omgaan. Goede arbeidsomstandigheden, gezonde checks and balances in organisaties en het bestrijden van corruptie. Het zijn allemaal zaken die bijdragen aan een gezonde, tolerante maatschappij, waarin we elkaar een goede en gezonde toekomst gunnen en die met elkaar realiseren. Wij denken dat duurzaamheid en rendement op langere termijn hand in hand gaan.

Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) en realiseren van schaalvoordelen

De Wtp introduceert ambitieuze veranderingen ten opzichte van het huidige pensioenstelsel: persoonlijker, transparanter en eerder uitzicht op behoud van koopkracht. Wij zetten in op de realisatie van deze verbeterpunten. Voor de nieuwe opbouw –na de overstap op een nieuw contract conform de Wtp– gebeurt dit automatisch. Daarnaast stimuleren wij onze klanten om zorgvuldig te onderzoeken of het gunstig is om de pensioenen die zijn opgebouwd in het huidige pensioenstelsel in te varen. De transitie naar persoonlijke pensioenvermogens maakt het ook eenvoudiger om regelingen van verschillende achterbannen samen te voegen. Schaalvoordelen en een verlaging van de uitvoeringskosten liggen daarmee in het verschiet. Partijen die de overstap maken naar DNAPF mogen een verlaging van hun huidige kosten verwachten. Er kunnen situaties zijn waarbij invaren van opgebouwde aanspraken onder het huidige stelsel leidt tot niet evenwichtige uitkomsten. Ook voor die situaties bieden wij continuïteit. Daarnaast geldt ook en zeker voor deze klanten, die per definitie in volume zullen gaan teruglopen, dat er aandacht is voor de organisatie van schaalvoordelen. DNAPF brengt veel samen. Verschillende regelingen onder verschillende soorten wetgeving, opbouwfase en uitkeerfase, persoonlijk en efficiënt.

Organisatie

Mensen maken het verschil. DNAPF werkt met professionele bestuurders in een onafhankelijk gemengd model. Betrokken, ervaren bestuurders zijn bereikbaar, zij leggen de focus op degelijk en zorgvuldig en denken graag mee met aangesloten werkgevers en deelnemers over de inhoud van de oudedagsvoorziening. Degelijk werken zit in onze genen en raakt onder meer de beleidsvoorbereiding, de besluitvorming en de uitvoering van de regelingen. Sociale partners kunnen hun stem laten horen via de belanghebbendenorganen. Hier komt de pariteit terug. Op belangrijke besluiten hebben de belanghebbendenorganen goedkeuringsrecht. In onze interactie met belanghebbenden ligt de focus op royaal informeren en betrekken bij de ontwikkelingen van het fonds. Belanghebbenden moeten zich comfortabel voelen.

Strategie

DNAPF hanteert de volgende strategie om missie en visie te realiseren.

In contact met klanten

Het begint bij klantbeleving. Wat houdt sociale partners bezig? Welke doelen wensen zij met de pensioenregeling te bereiken? Wat leeft er bij de deelnemers? Door goed te luisteren willen wij borgen dat de uitvoering zo goed mogelijk aansluit bij de wensen en uitgangspunten van de belanghebbenden. Het regelmatig uitvoeren en herhalen van klanttevredenheid- en risicobereidheidsonderzoeken is daar onderdeel van. Een regeling hoort in balans te zijn. Het is wenselijk om toezeggingen te doen of verwachtingen te wekken, die met een behoorlijke mate van waarschijnlijkheid worden gerealiseerd.

Regie op uitbesteding

De uitvoering van de regeling is uitbesteed. Dit geldt voor zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer. Het betreft strategische relaties. Succesvol opereren van onze uitbestedingsrelaties is van doorslaggevend belang voor de dienstverlening aan de bij ons aangesloten werkgevers en deelnemers.

Wij werken samen met partijen die zich onderscheiden door langjarige ervaring in de pensioensector. Pensioen zit in hun genen qua cultuur en beleving. Transities zijn aan de orde van de dag en worden geroutineerd uitgevoerd, ook al heeft elke transitie zijn eigen specifieke dynamiek.

Eisen aan de dienstverlening door pensioenfondsen en hun uitvoerders staan niet stil. Dit heeft te maken met nieuwe wetgeving, maar zeker ook met brede maatschappelijke ontwikkelingen, waar nieuwe wetgeving veelal ook een reactie op is. Deze observatie vertalen wij naar het steeds weer aanscherpen van de eisen die wij aan onze uitvoerders stellen.

Zo houden wij de regie op de uitbestede werkzaamheden.

Ontwikkeling van propositie

Onze huidige klanten zijn zeer divers. Open en gesloten regelingen, verschillen qua gemiddelde leeftijd, verschillen qua gemiddeld inkomensniveau enzovoorts. Hiermee samenhangend wordt verwacht dat een passende toekomstige regeling onder de Wtp er voor de verschillende klanten divers uitziet. Een flexibel en breed aanbod is dus gewenst. DNAPF wil deze brede vraag faciliteren. Tegelijkertijd moet de efficiëntie worden bewaakt. Voor de inrichting van de verschillende contracten zijn vele keuzes mogelijk. Wij zullen (alleen) de meest onderscheidende opties aanbieden.

Groei van De Nationale Algemeen Pensioenfonds

Groei van DNAPF is mogelijk en noodzakelijk. Groei is nodig om de verschillende soorten regelingen met voldoende schaal te kunnen uitvoeren. Groei is ook nodig om de kosten van de eigen organisatie over voldoende klanten te kunnen verdelen. Groei moet plaatsvinden onder de juiste condities. Wij zijn voorstander van een gezonde mate van uniformering, met ruimte voor maatwerk voor grotere klanten. Uniformering zorgt voor lagere kosten en zal naar onze mening veelal ook leiden tot méér duidelijkheid voor de belanghebbenden.

Transitiemanagement

De pensioensector staat de komende jaren voor een grote uitdaging. De transitie naar de Wtp is geen sinecure.

Goed programmamanagement –zeker voor een algemeen pensioenfonds met een veelheid aan kringen– is van cruciaal belang voor een beheerst en integer proces. DNAPF beheerst dit traject door enerzijds een aantal algemene uitgangspunten te formuleren en anderzijds door te werken met kring- en waar nodig regeling specifieke draaiboeken.

De rolverdeling tussen sociale partners, bestuur, belanghebbendenorgaan en uitvoerders wordt in de opzetfase uitgebreid met elkaar verkend en vastgelegd.

Bij de transitie maken wij een onderscheid tussen bestaande klanten en nieuwe klanten. Voor nieuwe klanten zal de komende jaren sprake zijn van een dubbele transitie, namelijk de overstap naar DNAPF en de overstap naar een nieuw type contract onder de Wtp. Hier zijn verschillende scenario's mogelijk: eerst de overstap maken naar DNAPF en vervolgens gezamenlijk de overstap naar de Wtp te maken of eerst zelf invaren en daarna de overstap maken naar DNAPF. Aan beide scenario's zitten voor- en nadelen, waar een nieuwe klant een afweging in moet maken. Alvorens te starten met de uitvoering van een regeling die voldoet aan de bepalingen van de Wtp dient een opdrachtaanvaarding plaats te vinden. Er wordt gekeken naar zaken als financiële haalbaarheid, evenwichtigheid, uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid. Door nadrukkelijk betrokken te zijn bij het ontwerp van een nieuwe regeling, zal de opdrachtaanvaarding en de uitvoering daarna ook optimaal verlopen en op elkaar aansluiten. Een tijdige toets op de uitvoerbaarheid en de uitlegbaarheid is dan geborgd.

3.2 Hoofdlijnen van het verslagjaar

3.2.1 Ontwikkelingen bij De Nationale APF

DNAPF is in 2016 opgericht en is sinds de oprichting gestaag gegroeid. De aanstelling van de commercieel directeur eind 2023 heeft geleid tot intensivering van de acquisitie activiteiten. Daarnaast zijn activiteiten die eerst door de strategische partners werden uitgevoerd nu belegd binnen de organisatie van DNAPF. De versterking van de commerciële slagkracht werpt zijn eerste vruchten af. Begin 2025 heeft Stichting Pensioenfonds Cargill B.V. de intentie uitgesproken om de opgebouwde pensioenaanspraken en -uitkeringen per 1 januari 2026 en de nieuwe opbouw per 1 januari 2027 onder te brengen bij DNAPF. Daarnaast is DNAPF met meerdere pensioenfondsen in gesprek over toetreding de komende jaren. Veel van deze fondsen overwegen om nog voor de stap van Wtp de opgebouwde pensioenaanspraken en -uitkeringen over te dragen aan een APF. DNAPF zet zich dan ook in om de komende periode verdere beheerste groei te realiseren.

In 2024 is de bestuurssamenstelling gewijzigd. Mirja Constandse heeft besloten om na twee termijnen te stoppen als Uitvoerend Bestuurder. We zijn haar bijzonder dankbaar voor haar enthousiasme en toewijding vanaf de oprichting, waarmee zij een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van DNAPF tot waar de organisatie nu staat. Tegelijkertijd zijn we verheugd dat haar kennis en ervaring behouden blijven, nu zij per medio 2024 is toegetreden tot het niet-uitvoerend bestuur. Per december 2024 is Mila van den Bout-Kisoen gestart als uitvoerend bestuurder met aandachtsgebied pensioenbeleid, actuariaat en risicobeheer. Wij zijn trots dat Mila haar brede kennis en ervaring in de pensioensector gaat inzetten voor onze organisatie. Voor een totaaloverzicht van het bestuur verwijzen we naar bijlage 7.2.

Ook is per november 2024 een manager bestuursbureau aangetrokken, die focus heeft op verdere professionalisering van het bestuursbureau en een bijdrage zal leveren aan een soepele transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De eerste resultaten zijn begin 2025 al zichtbaar met uitbreiding van het bestuursbureau met professionele en enthousiaste nieuwe collega's voor zowel de bestaande organisatie als voor de invulling van het Wtp programma, dat verantwoordelijk is voor de overgang naar de Wtp.

In 2024 zijn grote stappen gezet in het proces van overgang van de verschillende kringen naar de Wtp. Een beheerste overgang wordt bereikt door een duidelijke migratiekalender en gedetailleerde plannings. Diverse betrokkenen bij DNAPF nemen ervaring mee van andere pensioenfondsen, waaronder koploperfondsen die al per 1 januari 2025 zijn overgegaan of fondsen die in het proces ruim voorlopen op de tijdlijnen die op de verschillende kringen bij DNAPF van toepassing zijn. Door te leren van de market practice en die market practice ook in huis te hebben bereiken we optimale efficiëntie.

3.2.2 Bestuursvergaderingen

Het bestuur is in 2024 dertien maal regulier bijeengewee. Daarnaast is het bestuur nog vier maal specifiek bijeengewee voor Wtp. Het niet-uitvoerend bestuur is in het verslagjaar in vier vergaderingen bijeengekomen. Het uitvoerend bestuur heeft in 2024 vierentwintig formele portefeuillevergaderingen gehad, drie extra Wtp-vergaderingen en heeft daarnaast wekelijks informeel overleg.

De belangrijkste onderwerpen die in de bestuursvergaderingen van 2024 aan de orde kwamen, zijn:

- de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel waaronder de migratiekalender, de planning en bijbehorende bemensing en begroting, maar ook relevante beleidsdocumenten zoals het evenwichtigheidskader en de beleggingsstrategie;
- begrotingen en herijking van de business case;
- dienstverlening en ontwikkelingen bij uitbestedingspartners, waaronder de organisatie en ICT-structuur bij AZL;
- business development;
- vaststellen van governance- en beleidsdocumenten van het fonds en de collectiviteitkringen;
- risicomangement waaronder het risicomangement jaarplan en updaten van de risicokaarten en SIRA;
- het pensioenbeleid (waaronder herijking grondslagen, premiebeleid);
- toeslagverlening per 1 januari 2025;

- het communicatiebeleid (waaronder het communicatiebeleidsplan en de communicatiejaarkalender);
- het beleggingsbeleid (zoals strategie, MVB, investment cases, SAA-studies, beleggingsplannen en rente- en herbalanceringsbeleid).

3.2.3 Fondsdocumenten

Naast de reguliere update van beleidsdocumenten (waaronder jaarlijkse update ABTN) en de actualisatie van pensioenreglementen met de laatste grondslagen en cijfers zijn in 2024 diverse beleidsdocumenten geüpdatet om te voldoen aan de vereisten vanuit de Digital Operational Resilience Act (DORA). Dit betreft onder andere een update van het ICT-beleid, de Incidentenregeling en het Uitbestedingsbeleid. Voor verder detail over DORA verwijzen we naar het hoofdstuk niet-financiële risico's.

3.2.4 Beloningsbeleid

Conform de Pensioenwet dient DNAPF een beleid inzake beloningen te voeren dat niet aanmoedigt tot het nemen van meer risico's dan voor pensioenfondsen aanvaardbaar is en ook de Code Pensioenfondsen schrijft voor dat pensioenfondsen een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voeren. DNAPF onderschrijft dit principe volledig en heeft het beloningsbeleid schriftelijk vastgelegd.

De hoogte van de vergoedingen wordt als volgt vastgesteld:

- De hoogte van de vergoeding voor de uitvoerende bestuursleden wordt bepaald door de niet-uitvoerende bestuursleden;
- De hoogte van de vergoedingen voor de niet-uitvoerende bestuursleden, waaronder begrepen de voorzitter, wordt bepaald door het bestuur;
- De hoogte van de onkostenvergoeding van de leden van het belanghebbendenorgaan wordt bepaald door de niet-uitvoerende bestuursleden;
- De beloningen zijn niet hoger dan hetgeen bepaald in de Wet normering topinkomens (Wnt). De beloningen van het bestuur worden jaarlijks aangepast conform artikel 2.3 lid 2 Wnt.

In dit jaarverslag rapporteert het bestuur over de werkelijk betaalde vergoedingen aan de bestuursleden, zie daarvoor de toelichting op de staat van baten en lasten.

3.2.5 Code Pensioenfondsen

In 2024 is een herziene Code Pensioenfondsen (hierna: de Code) in werking getreden. De Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, geeft de normen voor goed pensioenfondsbestuur weer. De Code is wettelijk verankerd en de hierin opgenomen normen zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. De actualisering van de Code ziet specifiek op de drie onderwerpen: 'centraal stellen van de belanghebbenden', 'duurzaamheid' en 'diversiteit en inclusie'.

Hoewel de normen in de Code weliswaar leidend zijn, laat de Code ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur. Pensioenfondsen mogen de Code daarom naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Afwijken van de norm is dus mogelijk, als daar een goede reden voor is en hierover verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag.

DNAPF heeft de herziene Code gedurende het jaar geïmplementeerd in de relevante beleidsdocumenten. De Code kent een viertal normen waarover in beschrijvende zin moet worden gerapporteerd. In onderstaande tabel gaan we nader in op deze normen:

Normnummer	Nadere toelichting
1	<i>Aandacht voor missie, visie en strategie</i> In hoofdstuk 3.1 zijn de missie, visie en strategie van DNAPF beschreven. Betrokkenheid en zeggenschap zijn belangrijke elementen in onze missie. Betrokkenheid van het bestuur en het bestuursbureau bij de verschillende kringen staat aan de basis van wie wij zijn als APF. Wij staan voor persoonlijke benadering en persoonlijk contact met onze belanghebbenden. Daarom zijn wij proactief in het onderhouden van korte lijnen met de belanghebbendenorganen van de verschillende kringen en de aangesloten werkgevers. We stellen ons benaderbaar en toegankelijk op, zodat we continu relevante feedback op onze missie, visie en strategie ontvangen. Medezeggenschap uit zich in het feit dat belanghebbendenorganen een goedkeuringsrecht op belangrijke besluiten hebben. In de ABTN is opgenomen wat DNAPF wil betekenen voor zijn belanghebbenden en wat de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten zijn. De Vergadering van belanghebbendenorganen (BO) heeft adviesrecht op de ABTN en daarmee ook op de missie, visie en strategie. In het Integraal risicomanagement beleid van DNAPF is beschreven wat de risicohouding is. Daar waar nodig wordt het integraal risicomanagement beleid, het risicoprofiel en de risicohouding aangepast (in afstemming met het belanghebbendenorgaan van de betreffende kring). Vanwege de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is eind 2024 per kring onder de deelnemers een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd. Periodieke toetsing van de effectiviteit van ons beleid vindt plaats via de monitoring van onze uitbestedingspartners. Verder gebruiken we de uitkomsten van het in 2024 gehouden Deelnemerstevredenheidsonderzoek en de reguliere terugkoppeling op onze dienstverlening om het vertrouwen van onze deelnemers in ons fonds te volgen en waar nodig of wenselijk te komen tot concrete verbeteracties. Iedere drie jaar evalueert DNAPF de missie, visie en strategie en legt dat vast in onder andere de ABTN. De laatste evaluatie van de missie, visie en strategie heeft plaats gevonden in 2022.
4	<i>Kennen van voorkeuren van belanghebbenden</i> In het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel heeft DNAPF een risicobereidheidsonderzoek onder de deelnemers van de kringen uitgevoerd. De voorkeuren zijn betrokken in het vormgeven van de financiële opzet van het fonds en de kringen in het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast heeft DNAPF een 0-fasemeting/Deelnemerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd ter bepaling van de communicatiebehoefte in de transitieperiode. Deze feedback wordt verwerkt in het wettelijk verplichte communicatieplan per kring.

Normnummer	Nadere toelichting
34-35	<i>Diversiteit</i> Het bestuur erkent het belang van diversiteit. In het bestuur en zeven BO's hebben daarom meerdere vrouwen zitting. Het bestuur is een professioneel bestuur, waar selectie op geschiktheid en deskundigheid geprefereerd wordt boven selectie op specifiek leeftijd. Het bestuur onderkent de voordelen van diversiteit. Bij gelijke geschiktheid en ervaring zal dan ook vanuit een algemene diversiteitsgedachte rekening worden gehouden met de leeftijdsopbouw binnen het bestuur, naast de man/vrouw verhouding en het type mensen dat al in het bestuur zit. Bij de belanghebbendenorganen die paritair zijn samengesteld uit de eigen geledingen, wordt wel gestreefd naar ten minste één lid jonger dan 40 jaar. Dat is voor 2024 het geval in een van de zeven belanghebbendenorganen. Verder heeft de vergadering van belanghebbendenorganen (VBO) een afwijkende vorm van samenstelling. De VBO is samengesteld uit in beginsel de (vice) voorzitters van de afzonderlijke BO's.

In het volgende overzicht is het beperkt aantal normen van de Code opgenomen waaraan het pensioenfonds in het verslagjaar niet (volledig) heeft voldaan en de motivatie daarvan.

Normnummer	Toelichting op afwijking
34, 35 en 36	Het bestuur heeft een diversiteitsbeleid dat gebaseerd is op de Code Pensioenfondsen. Daarin is geen beleid opgenomen dat diversiteit en inclusie bevordert. En ook geen planmatige aanpak om deze doelen te bereiken. Dat wil niet zeggen dat DNAPF geen diversiteit en inclusie voorstaat. In zowel het bestuur als in het belanghebbendenorgaan (BO) wordt gestreefd naar tenminste één vrouw en één man en, zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar. In het bestuur en zeven BO's hebben daarom meerdere vrouwen zitting. Verder is ons bestuur een professioneel bestuur, waar selectie op geschiktheid en deskundigheid geprefereerd wordt boven selectie op specifiek bijv. leeftijd of type mens. Het bestuur onderkent de voordelen van diversiteit. Bij gelijke geschiktheid en ervaring zal dan ook vanuit een algemene diversiteitsgedachte rekening worden gehouden met de leeftijdsopbouw binnen het bestuur, naast de man/vrouw verhouding en het type mensen dat al in het bestuur zit. Bij de belanghebbendenorganen die paritair zijn samengesteld uit de eigen geledingen, wordt wel gestreefd naar ten minste één lid jonger dan 40 jaar. Dat is voor 2024 het geval in één van de zeven belanghebbendenorganen. Verder heeft de vergadering van belanghebbendenorganen (VBO) een afwijkende vorm van samenstelling. De VBO is samengesteld uit in beginsel de (vice) voorzitters van de afzonderlijke BO's.

De normen waarover het fonds verplicht is te rapporteren, zijn in onderstaand overzicht opgenomen. Hierin zijn de betreffende normen weergegeven en de vindplaats van die normen in het jaarverslag.

Normnummer	Vindplaats
1	Paragraaf 3.1.2 (missie, visie en strategie), 3.2.5 (Code Pensioenfondsen), 3.3 (inzicht in risico's) Hoofdstuk 4 (Verslag intern toezicht), 3.5 (beleggingsbeleid), 3.7, 3.9, 3.11, 3.13 en 3.15 (kringspecifiek beleid).
4	Paragraaf 3.2.5 (Code pensioenfondsen)
15	Paragraaf 3.1.2 (missie, visie, strategie), 3.2.5 (Code pensioenfondsen), 3.2.6 (Geschiktheid en evaluatie), 3.2.8 (Klachten en geschillen) 3.6 Compliance Jaarwerk 2024, Hoofdstuk 4.(Verslag intern toezicht),
26	Hoofdstuk 4
34	Paragraaf 3.2.5 (Code pensioenfondsen)

3.2.6 Geschiktheid en evaluatie

Bij het samenstellen van de organen van het fonds speelt geschiktheid van de leden een grote rol. Zo vraagt het besturen van een pensioenfonds, vanwege de toegenomen complexiteit, om een integere en beheerste bedrijfsvoering met deskundige bestuursleden die 'in control' zijn. Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Hierin staan de eisen die worden gesteld aan de individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel. Dit betreft zowel de vereiste kennis als de vereiste vaardigheden en het vereiste gedrag alsmede het up to date houden van die geschiktheid. Daarnaast woonden de bestuursleden seminars en bijeenkomsten over pensioenontwikkelingen bij van de Pensioenfederatie, toezichthouders, uitvoerders en adviseurs over onder andere het nieuwe pensioenstelsel, verantwoord beleggen, risicomanagement en communicatie. Verder moeten de bestuursleden voldoen aan eisen van permanente educatie om hun professionele kennis en vaardigheden op hun vakgebied op peil te houden en te vergroten.

Het eigen functioneren is voor het bestuur een continu aandachtspunt. Daartoe wordt jaarlijks de effectiviteit van het beleid en functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk getoetst. In december 2024 heeft de zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden. Hierin is gesproken over de strategie en de bedrijfsvoering. De werkdruk van de uitvoerende bestuurders en de medewerkers van het bestuursbureau en het proces omtrent de transitie naar Wtp zijn als aandachtspunten naar voren gekomen.

3.2.7 Diversiteit

Binnen het fonds wordt gestreefd naar diversiteit. Het bestuur is van mening dat diversiteit bij kan dragen aan een beter bestuur en belanghebbendenorganen. Daarnaast kan diversiteit bijdragen aan herkenbaarheid en vergroting van draagvlak bij stakeholders. In het geval van een bestuursmodel met uitsluitend professionele bestuurders prevaleert geschiktheid en ervaring boven het hebben van een bepaalde leeftijd. Voor het bestuur zal bij gelijke geschiktheid en ervaring vanuit een algemene diversiteitsgedachte rekening worden gehouden met de leeftijdsopbouw binnen het bestuur, naast de man/vrouw verhouding en het type mensen dat al in het bestuur zit.

Voor de belanghebbendenorganen wordt diversiteit onder de aandacht gebracht in de functieprofielen.

Dit geldt niet voor de vergadering van belanghebbendenorganen omdat deze is samengesteld uit in beginsel de (vice)voorzitters van de afzonderlijke belanghebbendenorganen.

3.2.8 Klachten en geschillen

In 2024 waren de aantallen klachten van en geschillen met deelnemers als volgt:

	Direct afgehandeld	Indirect afgehandeld	Geëscaleerd	Geschil	Totaal
Totaal	62	24	0	0	86

In 2024 waren de aantallen klachten van en geschillen met werkgevers als volgt:

	Direct afgehandeld	Indirect afgehandeld	Geëscaleerd	Geschil	Totaal
Totaal	1	0	0	1	2

Klachten

Elke uiting van ontevredenheid die per telefoon, brief of e-mail wordt ontvangen, wordt door ons geregistreerd als een klacht. De klachten worden door de uitvoeringsorganisatie binnen uiterlijk 6 weken beantwoord. In totaal zijn er in 2024 86 klachten door deelnemers ingediend. Uit het overzicht blijkt welke klachten direct tijdens het eerste contact zijn afgehandeld, welke klachten indirect zijn afgehandeld (na het eerste klantcontact) en welke klachten zijn geëscaleerd.

De uitingen van ontevredenheid zijn met name ontvangen in de rubrieken 'behandelingsduur', 'informatieverstrekking', 'pensioenberekening en pensioenbetaling' en 'service en klantgerichtheid'. Vanuit drie werkgever zijn er klachten geregistreerd over de behandelingsduur en het procesverloop rondom de transitie Wtp.

Naar aanleiding van de klachten zijn diverse acties en verbeteringen in de dienstverlening doorgevoerd. Zo wordt bijvoorbeeld eerder telefonisch contact gezocht bij vertraging van een verzoek, wordt bij de fysiek ingestuurde keuze- en betaalwijzeformulieren nu ook een automatische bevestiging gezonden en wordt in het nieuwe IT-landschap ingeregeld dat de bedragen in de pensioentoekeningsbrieven en in de pensioenplanner gelijk zijn.

Klachtencommissie

De klachtencommissie hoefde in 2024 niet bijeen te komen ter behandeling en beoordeling van klachten. In 2024 zijn er geen klachten ingediend bij de Ombudsman Pensioenen.

Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten'

Net als eerdere jaren hebben wij in 2024 meegewerkt aan het verzoek van de Pensioenfederatie om in het kader van de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten', een vragenlijst in te vullen om het volwassenheidsniveau van de klachtenafhandeling in kaart te brengen. De verbeterpunten voor 2024 op het gebied van klachtenafhandeling waren het organisatorisch goed inregelen van de klachten en het borgen hiervan. Daarnaast is het leren op basis van klachten nog verder aangescherpt. Het uitvoeren van de verbeterpunten heeft geleid tot een score in 2024 van 92% (ter vergelijking: in 2023 was de score 89%). De Pensioenfederatie streeft een gemiddeld volwassenheidsniveau van 84% na.

Geschilleninstantie Pensioenfondsen

Als een klacht door DNAPF is afgewezen en de klacht gaat over de uitvoering van het pensioenreglement, dan is er sprake van een geschil. Het geschil kan worden voorgelegd aan de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP). Per 1 januari 2024 is de GIP geïnstalleerd. DNAPF heeft zich aangesloten bij de GIP. Deelnemers kunnen bij de GIP terecht met een geschil als ze er met DNAPF niet uitkomen. Bij de GIP kan gekozen worden voor bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen of voor behandeling van het geschil door de geschillencommissie. Wel moet eerst de interne klachtenprocedure bij DNAPF doorlopen zijn. Het klachtenbeleid en de klachtenregeling zijn terug te vinden op onze website. Het GIP heeft in 2024 geen klachten of geschillen behandeld van DNAPF.

3.2.9 Algemene Verordening Gegevensbescherming

Het fonds beschikt over een adequaat privacybeleid en de daarvoor vereiste procedures in lijn met de wet en de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie. De Gedragslijn beoogt een sectorbreed kader te bieden voor de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Het privacybeleid van DNAPF is van goede kwaliteit. Er zijn geen materiële bevindingen gevonden dat in strijd met de AVG en/of de Gedragslijn wordt gehandeld.

3.2.10 Uitbestedingsbeleid

De belangrijkste uitbestedingspartijen worden ieder jaar conform het uitbestedingsbeleid geëvalueerd. Daarnaast worden de uitbestedingspartijen gemonitord, onder andere via de kwartaalrapportages die worden ontvangen. Er is vanwege de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel zeer frequent overleg met de belangrijkste uitbestedingspartijen.

Het bestuur is in hoge mate tevreden met de dienstverlening van GSAM. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt in het kader van verdere doorontwikkeling van strategische onderwerpen en efficiëntie. De dienstverlening van AZL is op enkele terreinen nog niet op het niveau dat het bestuur graag zou willen zien. Het contact met en de dienstverlening naar de deelnemers is, na intensieve gesprekken tussen het bestuur en de directie van AZL, verbeterd en stabiel, maar nog niet volledig op het afgesproken niveau. AZL heeft goede stappen gemaakt en is bezig om nieuwe medewerkers naar het juiste deskundigheidsniveau te brengen (dit ondanks de schaarste op de arbeidsmarkt). Daarnaast blijft de werkdruk hoog met betrekking tot de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel. De pensioenadministratie en de datakwaliteit blijft van hoge kwaliteit. Het uitvoerend bestuur heeft de ISAE 3402 rapportages van AZL, GSAM en BNYM over 2024 geanalyseerd en besproken, waarbij met name is gekeken naar de beheersmaatregelen. AZL beschikt tevens over een ISAE 3000 rapportage.

3.2.11 Toeslagverlening 2025

In 2024 is geen overbruggingsplan ingediend. Hierdoor kan er geen gebruik worden gemaakt van de versoepelde toeslagregels in het transitie-ftk. Dit betekent dat voor de toeslag 2025 het reguliere toeslagbeleid is toegepast. De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van de kringen met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

We zien twee effecten op de overgang naar Wtp door de tussentijdse verhoging van de pensioenen:

1. Tot het moment van de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel keren we meer uit. Daardoor wordt het totale beschikbare pensioenvermogen (iets) lager. Omdat gepensioneerden door de tussentijdse verhoging een hogere uitkering krijgen, leidt dit per saldo voor gepensioneerden tot een positief effect en voor de overige deelnemers tot een negatief effect.
2. De verhouding tussen het opgebouwde pensioen en de pensioenrechten op het moment van de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel verandert. Dat komt doordat de verhoging geen gevolgen heeft voor de pensioenopbouw tussen 1 juli 2022 (datum van de verhoging) en de datum overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel. Daardoor neemt vooral het aandeel van gepensioneerden in het te verdelen pensioenvermogen toe. Het aandeel van de deelnemers die nog pensioen opbouwen, neemt af. Deze aandelen zijn van belang voor de verdeling van het pensioenvermogen (naar individuele pensioenvermogens) bij de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel.

Het bovenstaande heeft geleid tot de volgende besluiten met betrekking tot toeslag 2025:

Toeslag 2025	Kring A	Kring B	Kring D	Kring McCain		Kring AFM		Kring ANWB
				Actief	Inactief	Actief	Inactief	
Toeslag	1,39%	0,59%	0,40%	2,51%	0,79%	1,98%	1,22%	0,74%

De toeslagen zijn met betrekking tot 2024 per 1 januari 2025 toegekend, passend binnen de fiscale ruimte per die datum.

3.2.12 Wet toekomst pensioenen

De gehele pensioensector staat voor een grote uitdaging om alle pensioenregelingen tijdig om te zetten naar regelingen onder de Wtp. Dit vergt voor de gehele sector, dus ook voor DNAPF, een goede planning van alle transities en afstemming met alle betrokken partijen.

Aan de implementatie van de uitvoering van de nieuwe premiereregelingen wordt door onze uitbestedingspartners hard gewerkt. AZL heeft besloten voor de uitvoering van Wtp over te stappen op een nieuw platform van Festina Finance. Dit is een bewezen platform

voor DC-oplossingen en is daarmee bij uitstek geschikt voor de implementatie van Wtp. Uiteraard brengt de implementatie van een nieuw ICT-systeem risico's met zich mee. AZL mitigeert deze risico's door stap voor stap de eerste klanten om te zetten naar de nieuwe regeling, FPR en SPR. Pas na een geslaagde transitie van deze eerste klanten worden de overige klanten overgezet. AZL levert elk kwartaal een rapportage over de voortgang van de vernieuwing pensioenen en IT. Het bestuur monitort de implementatie uiteraard intensief.

Ook met GSAM is veelvuldig overleg over de inrichting en toekomstige uitvoering van Wtp. Vanwege de aard van de nieuwe regelingen moet een correcte link tussen de pensioenadministrateur, de fiduciair beheerder en de custodian worden gelegd.

Een belangrijk speerpunt is een professionele ondersteuning van zowel bestaande als nieuwe klanten in de transitie naar het nieuwe stelsel. Waarbij het van belang is om goede evenwichtige keuzes te maken. Dit geldt met name voor de vraag of de pensioenen die zijn en worden opgebouwd onder het huidige stelsel wel of niet worden ingevaren in het nieuwe stelsel en de wijze waarop. Het belang van onze deelnemers staat daarbij steeds centraal. DNAPF zal in het nieuwe stelsel zowel de solidaire als de flexibele premieregeling aanbieden aan de aangesloten werkgevers, waarbij zowel voor een single client als multi client opzet gekozen kan worden.

Alle aangesloten werkgevers hebben besloten om hun opgebouwde pensioenen in te varen en ze hebben gekozen voor de solidaire of de flexibele premieregeling. In 2024 zijn dan ook met sociale partners van alle kringen intensieve gesprekken gevoerd over de transitieplannen die door sociale partners moeten worden opgesteld. Hierbij zijn zij ondersteund met meerdere actuariële berekeningen. De belangrijke kaders zijn afgestemd met de belanghebbendenorganen en met beide uitbestedingspartners AZL en GSAM. De transitieplannen waren eind 2024 in een ver gevorderd stadium.

Tegelijkertijd zijn er gedetailleerde planningen opgesteld waardoor ook duidelijk is hoe het kritieke pad van een juiste, tijdige en volledige transitie eruit ziet, waardoor een beheerste transitie wordt geborgd. Met AZL is een migratiekalender afgestemd met per kring een verwachte invaardatum. De voortgang van het programma wordt op diverse niveaus gemonitord, binnen het programma zelf, met het uitvoerend bestuur, met het bestuur, en uiteraard ook samen met AZL en GSAM.

In de governance is een onderscheid gemaakt tussen werkstromen en kringstromen. Er zijn vijf werkstromen onderkend, waarin de meer beleidsmatige mijlpalen opgeleverd moeten worden. De kringstromen bevatten de benodigde mijlpalen om de bestaande kringen voor te bereiden op Wtp. In 2024 zijn de risicopreferentieonderzoeken afgerond en is gestart met het proces rondom datakwaliteit om te zorgen dat tijdig de fasen van het Kader datakwaliteit van de pensioenfederatie doorlopen kan worden. Ook is gestart met de voorbereidingen voor de implementatieplannen en de bijbehorende communicatieplannen.

3.2.13 Overige wijzigingen in Wet- en regelgeving

In het verslagjaar zijn binnen het bestuur ook andere (aanstaande) wijzigingen in wet- en regelgeving aan de orde geweest. De belangrijkste worden hieronder kort weergegeven.

Op 17 januari 2025 is de Digital Operational Resilience Act (DORA) in werking getreden. DORA heeft als doel om de digitale weerbaarheid van financiële instellingen te versterken door strenge eisen op het gebied van informatiebeveiliging en operationele weerbaarheid. Dit moet de veiligheid en betrouwbaarheid van de dienstverlening verhogen, zorgen voor Europese transparantie en standaarden en het vertrouwen van deelnemers en toezichthouders versterken.

Op 1 januari 2021 is de 'Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen' ingegaan. De ingangsdatum van het onderdeel over het 'bedrag ineens' is al een aantal keer uitgesteld. Met dit onderdeel wordt het mogelijk om op de pensioendatum een deel van het pensioen in één keer op te nemen, wat flexibiliteit biedt, maar ook uitdagingen meebrengt op het gebied van uitvoering, communicatie en fiscaliteit. Momenteel ligt de behandeling bij de Eerste Kamer, maar de minister van SZW heeft in maart 2025 aangegeven dat de inwerkingtreding mede vanwege de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt uitgesteld naar 1 juli 2026.

Financiële instellingen zijn vanaf 1 juli 2024 verplicht om aanvullende informatie over bevroren tegoeden van personen en instellingen, evenals tegoeden van de Russische Centrale Bank, aan DNB te rapporteren.

Tot 1 oktober 2024 moest deze rapportage altijd worden ingediend, zelfs als er geen bevroren tegoeden of tegoeden van de Russische Centrale Bank waren. Vanaf 1 oktober 2024 heeft het Ministerie van Financiën bepaald dat financiële instellingen alleen een melding hoeven te doen als zij daadwerkelijk bevroren tegoeden hebben.

De inwerkingtreding van de Wet pensioenverdeling bij scheiding is beoogd op 1 januari 2028. Op grond hiervan zal de default zijn dat de pensioenuitvoerder overgaat tot conversie bij een scheiding. De ex-partner krijgt dan automatisch een zelfstandig recht op de helft van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen. Ex-partners hebben echter de mogelijkheid om, binnen zes maanden na registratie van de echtscheiding, afwijkende afspraken te maken te opzichte van deze standaard pensioenverdeling.

Op het wetsvoorstel dat de uiterlijke transitiedatum naar het nieuwe pensioenstelsel moet brengen naar 1 januari 2028, is een amendement voor instemmingsrecht bij invaren ingediend door NSC en BBB en waar ook PVV en SP haar handtekeningen onder hebben gezet. Hierop is veel kritiek gekomen van onder andere de minister van SZW, Raad van State, de Pensioenfederatie en DNB. Met het amendement wordt het heel complex om de evenwichtigheid van de transitie te waarborgen. Op 13 mei 2025 stemde de Tweede Kamer over het amendement waarbij het is afgewezen.

3.2.14 Overig

In 2024 zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB en/of de AFM geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

3.3 Integraal risicomanagement

Het bestuur van het fonds monitort continu de risico's die met het beheren van de pensioenverplichtingen en financiering hiervan ontstaan. Het bestuur van het fonds ziet de integere en beheerste bedrijfsvoering als integraal onderdeel van haar risicomanagementbeleid.

DNAPF heeft een integraal risicomanagementbeleid opgesteld en het bestuur volgt dit integraal risicomanagement proces, om zo te kunnen anticiperen op de interne en externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitgangspunten, doelstellingen en risicohouding van het fonds en de collectiviteitkringen.

3.3.1 Risicohouding en tolerantie

De risicohouding is de mate waarin het fonds, na afstemming met de belanghebbendenorganen, bereid is risico's te lopen en de mate waarin het fonds de risico's kan lopen om de doelstellingen van het fonds dan wel van de desbetreffende collectiviteitkringen te realiseren, gegeven de kenmerken van het fonds en de kringen.

In de Risk Control Self Assessment (RCSA) zijn de risico's beoordeeld en is aangegeven of het bruto dan wel netto risico (na beheersmaatregelen) binnen de risicohouding valt. De RCSA wordt aan de hand van risicokaarten per risicocategorie vormgegeven. Met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is een separate risicokaart opgesteld, omdat het bestuur voor dit scenario de specifieke transitie risico's goed in kaart wil brengen. Deze risicokaarten worden gedurende het jaar geactualiseerd en zo ook in 2024. In 2024 is begonnen om de risicokaarten aan te vullen met de aantoonbaarheid van de beheersingsmaatregelen. Naar verwachting wordt dit in 2025 afgerond waarna de effectiviteit van beheersmaatregelen ook daadwerkelijk getest gaat worden. De subrisico's met het risicoprofiel 'verhoogde aandacht' of 'actie geboden' worden doorlopend in het uitvoerend bestuur besproken en beoordeeld. Voor de monitoring van deze risico's zijn Key Risk Indicators (KRI) opgesteld en afgestemd.

Voor de niet-financiële risico's hanteert het fonds in principe een lage risico-bereidheid, omdat deze in het algemeen geen toegevoegde waarde leveren voor het fonds. De niet-financiële risico's worden dus zoveel mogelijk vermeden of gemitigeerd, waarbij wel steeds een afweging wordt gemaakt tussen de mogelijke schade voortkomend uit het risico en de kosten van de beheersmaatregelen die nodig zijn om het risico te mitigeren.

Ten behoeve van de collectiviteitkringen stelt het fonds per collectiviteitkring een risicohouding vast voor de korte en voor de lange termijn. Het risico op korte termijn wordt bepaald door de waarde van het strategisch vereist eigen vermogen (VEV) en de bandbreedte waarbinnen deze mag bewegen. Het strategisch VEV is een dynamisch cijfer dat, ondanks dat dezelfde strategische mix wordt gehanteerd, van kwartaal tot kwartaal zal fluctueren als gevolg van de macro-economische situatie en ontwikkelingen op financiële markten. Deze bandbreedte bepaalt het minimale en maximale risicoprofiel dat de beleggingsmix kan bereiken conform het strategische beleggingsplan.

De risicohouding voor de lange termijn wordt bepaald door de vastgestelde ondergrenzen bij het pensioenresultaat op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets. Als uit de uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat er voor de collectiviteitkring niet langer wordt voldaan aan de vastgestelde ondergrenzen, treedt het bestuur in overleg met het belanghebbendenorgaan in kwestie en met sociale partners om te bezien of maatregelen genomen moeten worden.

Er is een risicopreferentieonderzoek uitgevoerd onder de kringen van DNAPF met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Voor twee kringen heeft dit onderzoek in 2024 plaatsgevonden, voor de andere kringen is dit reeds in 2023 uitgevoerd.

3.3.2 Toelichting per risico

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de risico's, waarbij per risico aangegeven wordt hoe het bestuur het risico inschat en hoe het risico wordt beheerst.

Financiële risico's

DNAPF beheerst het financieel risico door het duidelijk formuleren van kaders en limieten op het gebied van beleggingen, hedges, premies en toeslagen. Rapportages geven inzicht in de posities en periodiek overleg draagt bij aan tijdige bijsturing.

Het is niet gewenst om het renterisico volledig te reduceren gegeven de indexatie-ambitie van de kringen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is. De beheersing van het matching- en renterisico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

DNAPF beheerst het marktrisico door het duidelijk formuleren van beleid op het gebied van beleggingen en hedges die worden gebaseerd op ALM-studies, haalbaarheidstoets, risicobudgetteringsstudies en een stress-test.

Goede rapportages geven inzicht in de risico's en periodiek overleg draagt bij aan tijdige bijsturing. De beheersing van het marktrisico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

DNAPF beheerst het kredietrisico door beleid c.q. regels ten aanzien van contracten, het vastleggen van beleid in een beleggingsplan, het afsluiten van ISDA's/CSA's, limietstelling tegenpartijen, het stellen van minimale eisen aan kredietwaardigheid van en spreiding over tegenpartijen alsmede de beoordeling van de kredietwaardigheid.

Rapportages geven inzicht in de risico's en periodiek overleg draagt bij aan tijdige bijsturing. De beheersing van het kredietrisico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

DNAPF beheerst het verzekeringstechnisch risico door het gebruik van actuele actuariële grondslagen en een strakke monitoring en tijdige bijstelling hiervan. Het arbeidsongeschiktheidsrisico en het overlijdensrisico zijn grotendeels verzekerd. De beheersing van het verzekeringstechnische risico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

Niet-financiële risico's

Het omgevingsrisico en het strategisch risico zijn voor een algemeen pensioenfonds groter dan voor een regulier pensioenfonds.

Commercieel risico, concurrentierisico en een afhankelijkheidsrisico zijn aanwezig bij een groeiend algemeen pensioenfonds. Door een passende propositie neer te zetten in de markt, door correct stakeholdermanagement en een geschikte verkooporganisatie worden deze risico's, waar mogelijk, gemitigeerd. Het reputatierisico van DNAPF wordt beperkt door een beheerste en integere inrichting te hanteren met een professioneel bestuur, deskundig bestuursbureau en een samenwerking met geschikte uitbestedingspartners.

Het ondernemingsklimaat wordt bepaald door onder andere het economisch klimaat en ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

Eventuele veranderingen in het ondernemingsklimaat kunnen nauwelijks worden beïnvloed. De impact kan wel worden beperkt door een goed financieel beleid te voeren en wet- en regelgeving nauwlettend te monitoren en daarop tijdig te acteren. De beheersing van het omgevingsrisico als totaal is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

Het operationeel risico wordt gemitigeerd door een beheerste en integere bedrijfsvoering met een professioneel bestuur en een samenwerking met goede uitbestedingspartners. Er vinden gedegen besluitvormingsprocessen plaats.

Het 4-ogen principe wordt gehanteerd en de organisatie is opgebouwd vanuit het three lines model.

Naast het toezicht van het niet-uitvoerend bestuur op de uitvoering laat het bestuur zich waar nodig bijstaan door externe deskundigen. Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de uitbestedingspartners. Er zijn beheersmaatregelen genomen om de kwaliteit en de continuïteit van het bestuur en het bestuursbureau te borgen. De beheersing van het operationeel risico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

DNAPF heeft een ICT-beleid opgesteld, waaraan de dienstverlening van de uitbestedingspartners wordt getoetst. In de uitbestedingsovereenkomsten en Service Level Agreements (SLA's) zijn afspraken opgenomen om de dienstverlening te borgen en te kunnen monitoren. De beheersing van het IT-risico, waaronder ook cyber en privacy risico wordt verstaan, is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

Echter, het bestuur is zich er ook van bewust dat ICT-beleid meer en meer een factor van belang is geworden voor een integrale en beheerste bedrijfsvoering. Het bestuur van DNAPF wil op ICT-gebied "in control" zijn en blijven en is op grond van de Pensioenwet (art 34, 105 en 143) ook eindverantwoordelijk voor de omgeving waarin de administratie voor het fonds wordt uitgevoerd. Dit alles brengt mee dat DNAPF dient te beschikken over procedures en maatregelen die zorgdragen voor de noodzakelijke beschikbaarheid, de verwachte integriteit en de vereiste vertrouwelijkheid van (digitale) informatie tegen ongeautoriseerd gebruik en/of verlies. Ook voor de continuïteit van DNAPF is dit van belang; voor huidige en toekomstige klanten is dit een voorwaarde. Het ICT-beleid vormt het uitgangspunt voor het bestuur voor uitvoering en monitoring. Het ICT-beleid is in 2022 aangepast naar het in de ICT-wereld gangbare 5A model; Awareness (Bewustzijn), Accuracy (Betrouwbaarheid), Availability (Beschikbaarheid), Access (Toegang) en Agility (Aanpasbaarheid). Onderdeel van de jaarlijkse beoordeling van de ISAE3402 en ISAE3000 verklaringen van betrokken partijen betreft het functioneren van de beheersmaatregelen op dit onderdeel.

Binnen de financiële sector zijn al veel processen gedigitaliseerd en deze ontwikkeling zet zich nog steeds door.

Op Europees niveau heeft het aspect cyberbeveiliging bijzondere aandacht gekregen. Specifiek voor de financiële sector is de Digital Operational Resilience Act (DORA) de belangrijkste nieuwe wetgeving die het cybersecurity risico binnen de financiële dienstverlening aanpakt. Rekening houdend met de invoering van deze wet, betekent dit dat organisaties in de financiële sector en hun IT-dienstverleners voor eind 2024 aan de digitale weerbaarheidseisen van DORA moeten voldoen. Het doel van de DORA wetgeving is om de eisen, gesteld aan het beheersen van ICT risico's, te harmoniseren en daarmee de continuïteit van de kritieke processen binnen de organisaties te waarborgen. DNAPF heeft in 2024 een projectteam opgezet die voor een juiste en tijdige implementatie van DORA moest zorgdragen. Het projectteam heeft een gap-analyse uitgevoerd en heeft op basis van deze analyse een plan van aanpak opgesteld. Het plan van aanpak is door het bestuur in de bestuursvergadering van 20 juni 2024 vastgesteld. Daarna is het bestuur en zijn de belanghebbendenorganen in iedere reguliere vergadering op de hoogte gebracht van de status van de implementatie. Voor de invoering van de wet op 17 januari 2025 waren de beleidsstukken van DNAPF aangepast, de eerste versie van het informatieregister opgesteld en het awareness programma gerealiseerd. Met AZL waren op 17 januari 2025 nog niet alle zaken afgerond, zoals het DORA-addendum op de overeenkomst. Ook de dienstverleningsovereenkomst met de onderneming die de monitoring op de ICT omgeving van DNAPF uitvoert, was op 17 januari 2025 nog niet aangepast aan DORA. Dit is voor het publiceren van dit jaarverslag nagenoeg afgerond. GSAM heeft geconcludeerd en door middel van een brief in december 2024 aan DNAPF bevestigd dat zij onder DORA niet worden gekwalificeerd als ICT-dienstverlener maar als gereguleerde financiële dienstverlener. Dit is in lijn met documentatie vanuit de Europese toezichthouder en uitspraken van de Pensioenfederatie. GSAM bevestigt, als gereguleerde financiële entiteit, DORA te implementeren in alle diensten en producten, inclusief de gegevens die verstrekt worden aan de klanten. DNAPF heeft DNB verzocht om het vorenstaande te bevestigen maar DNB heeft aangegeven geen uitspraken te kunnen doen zolang de Europese Commissie nog geen definitieve uitspraak heeft gedaan of fiduciaire dienstverlening valt onder gereguleerde financiële dienstverlening. DNAPF is voor de uitvraag van DNB op 1 april 2025 compliant aan DORA en waar DNAPF op onderdelen eventueel nog niet compliant is, is dit uitlegbaar met een bekende einddatum. Samengevat zijn het ICT-beleid en andere beleidsstukken aangepast naar de DORA vereisten, en is er een informatieregister en het incidentenregister beschikbaar. De doorwerking van DORA op (onder-) uitbestede partijen zijn geborgd met contractuele aanpassingen en doorlopende monitoring, en het verhogen van kennis over ICT en cyber risico's binnen de organisatie wordt geborgd door o.a. awareness sessies te organiseren. Hiermee is voldaan aan de DORA wet en regelgeving,

DNAPF heeft een uitbestedingsbeleid opgesteld, waarmee de continuïteit en kwaliteit van de uitbestede werkzaamheden wordt geborgd. Cruciaal is de keuze voor goede uitbestedingspartners. Andere onderdelen van dit beleid zijn het maken van goede afspraken in de uitbestedingsovereenkomsten en SLA's, alsmede het intensief monitoren en bespreken van de werkzaamheden aan

de hand van ISAE 3402 type II verklaringen, SLA-rapportages, incidentenrapportages en klachtenrapportages. De beheersing van het uitbestedingsrisico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

DNAPF heeft een degelijk proces ingericht voor de monitoring van wet- en regelgeving, het bepalen van de impact en het implementeren daarvan. De compliance officer heeft hierbij een belangrijke rol. Ten behoeve van het beperken van aansprakelijkheidsrisico's en het borgen van afdwingbaarheid van contracten laat het bestuur overeenkomsten, waar nodig, extern juridisch toetsen. Overeenkomsten worden altijd door twee daartoe bevoegde personen getekend. Het fonds heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten ter dekking van de aansprakelijkheid. De beheersing van het juridisch risico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

Ter beheersing van het integriteitsrisico, waaronder het risico van fraude, heeft DNAPF algemene beheersmaatregelen getroffen, waaronder een instellen van een gedragscode, klokkenluiderregeling, incidentenregeling, insiderregeling en een beheerst beloningsbeleid. Per item zijn daarnaast aanvullende beheersmaatregelen getroffen, waaronder 4-ogen controles, systeemonderzoeken en audits, screening op basis van sanctielijsten en monitoring van transacties. Daarnaast wordt door het fonds actief ingezet op het bevorderen van een integere cultuur. Een vast onderdeel in dit kader is een jaarlijkse evaluatie Systematische Integriteitsanalyse, SIRA. De beheersing van het integriteitsrisico is door het bestuur beoordeeld als adequaat.

Het is van belang dat de data en aanspraken juist zijn en de pensioenuitvoering, het vermogensbeheer en het besturen goed wordt uitgevoerd. Hierbij hoort het opstellen en formaliseren van beleid. Het bestuur van DNAPF wil met een datakwaliteitsbeleid op een gestructureerde wijze de datakwaliteit waarborgen. Het beleid Datakwaliteit is in 2024 afgerond en vastgesteld. Hierbij is rekening gehouden met het kader datakwaliteit van de Pensioenfederatie.

3.3.3 Eigen risicobeoordeling (ERB)

Met behulp van de ERB wordt de samenhang inzichtelijk tussen de strategie van DNAPF, de materiële risico's en de mogelijke consequenties hiervan voor de deelnemer en het pensioenfonds. Tevens wordt inzichtelijk hoe effectief en doelmatig het risicobeheer is. Voor Algemene Pensioenfondsen geldt verder dat de ERB nauw verwant is aan de vaststelling van het weerstandsvermogen.

Eens in de drie jaar moet een ERB worden opgesteld. Daarom is in het laatste kwartaal van 2024 aangevangen met de uitvoering van de reguliere ERB (zowel kringoverstijgend als per kring). Naast reguliere risico's wordt in deze ERB-en ook rekening gehouden met risico's die gepaard gaan met Wtp en risico's met betrekking tot klimaat en de energietransitie. De kring specifieke ERB-en en de kringoverstijgende ERB zijn als één geheel tijdig ingediend bij DNB.

3.4 Financiële paragraaf

De balans en resultatenrekening van DNAPF houden rekening met de administratie en governancekosten die in rekening zijn gebracht aan de collectiviteitskringen. Daarnaast zijn er resultaten van DNAPF zelf, die uitsluitend bestaan uit het resultaat op governance kosten. Conform het business plan heeft een bijdrage in de kosten door de "founding fathers" plaatsgevonden.

Naar aanleiding van diverse ontwikkelingen is de financiële opzet van de kringen opnieuw beoordeeld. Dit betreft ook de verdeling van kosten ten laste van het vermogen. Kosten die ten laste van het vermogen mogen komen, betreffen incidentele pensioenuitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten. Tot 2023 werd een vast bedrag per kring van de betaalde governancekosten doorbelast aan vermogensbeheer. Aan de hand van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie heeft het bestuur besloten om meer kosten door te belasten naar vermogensbeheer en tevens de gehanteerde methodiek te wijzigen. Vanaf 2023 wordt uitgegaan van (een onderbouwde) 30% van de governancekosten. Dit heeft een verlagend effect op de kostenvoorziening en de kostendekkende premie.

In 2024 is voor de kringen een separate begroting en realisatie opgesteld voor zowel de reguliere uitvoeringskosten als voor de kosten die gerelateerd zijn aan Wtp. Dit wordt gedurende het Wtp-traject gehandhaafd.

DNAPF heeft op 16 juni 2023 een brief ontvangen van de Belastingdienst over een eventuele mismatch tussen de ingediende btw-aangiften door DNAPF en de Europese listings van buitenlandse dienstverleners van DNAPF. Naar aanleiding van deze brief heeft DNAPF haar btw-positie opnieuw beoordeeld. Op 15 juli 2024 heeft DNAPF een suppletie omzetbelasting over het jaar 2022 ingediend. Naast het aangeven van verlegde btw heeft DNAPF ook recht op aftrek van voorbelasting. Hiervoor heeft DNAPF een pro rata-aftrekpercentage voor de beleggingskosten op drie niveaus vastgesteld en deze bij de belastingdienst kenbaar gemaakt. De aftrekmethode is op 17 februari 2025 in een hoorgesprek met de belastingdienst verder toegelicht. Op 21 maart 2025 heeft belastingdienst aangegeven akkoord te gaan met de voorgestelde pro rata methodiek. DNAPF zal de pro rata-methode gaan toepassen in de kwartaalaangiften.

Buiten de kringen is daarnaast het weerstandsvermogen dat DNAPF dient aan te houden relevant. Dat is hierna uitgewerkt.

3.4.1 Weerstandsvermogen

DNAPF dient op grond van artikel 112a van de Pensioenwet te beschikken over voldoende weerstandsvermogen.

Dit vermogen is bedoeld om bedrijfsrisico's te dekken, en zo de continuïteit van het fonds te waarborgen. Het fonds voert ten minste eenmaal per jaar, maar in elk geval bij toetreding of vertrek van een werkgever, een Risk Control Self Assessment (RCSA) uit, zowel op fondsniveau als op kringniveau. Op basis van de RCSA wordt vastgesteld of naar verwachting het aangehouden weerstandsvermogen voldoende is om het bedrijfsrisico te dekken.

Het weerstandsvermogen wordt (op kringniveau) als volgt berekend:

- Het weerstandsvermogen bedraagt ten minste 0,2 procent van de waarde van het beheerde pensioenvermogen met een minimum van € 500.000 en met een maximum van € 20 miljoen;
- Aanvullend dient er voor de dekking van aansprakelijkheidsrisico's een percentage van 0,1 procent van de waarde van het beheerde pensioenvermogen te worden aangehouden, tenzij een beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt gesloten. De Nationale APF heeft een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten;
- Indien en voor zover de RCSA daartoe aanleiding geeft, bedraagt het weerstandsvermogen méér dan de som van de eerste twee onderdelen.

Indien het risicoprofiel van het APF toeneemt waardoor op basis van de RCSA een hoger weerstandsvermogen benodigd is dan aanwezig is, dan neemt het bestuur adequate maatregelen om het risicoprofiel te verlagen.

Bovenop het wettelijk minimum beschikt het APF over € 1.000.000 aan extra weerstandsvermogen. Het bestuur heeft vastgesteld dat het benodigde weerstandsvermogen op basis van de RCSA € 692.000 bedraagt. Aangezien dit lager is dan het wettelijk voorgeschreven minimale weerstandsvermogen, is er geen aanleiding het aan te houden weerstandsvermogen te verhogen.

Het beleid van DNAPF is gericht op een tekort aan weerstandsvermogen te minimaliseren, alsmede de kans op schade uit een bedrijfsrisico te beperken. Er vindt een dagelijkse toetsing plaats of aan de wettelijke vereisten wordt voldaan. Indien niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan, wordt per direct naar rato vanuit de collectiviteitkringen bijgestort. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen maandelijks getoetst, waarbij rekening gehouden wordt met de extra buffer op het weerstandsvermogen waarover het fonds beschikt. Hier geldt dat tekorten en overschotten met de collectiviteitkringen worden verrekend, rekening houdend met instandhouding van de extra buffer.

3.5 Beleggingsparagraaf

3.5.1 Algemeen beleggingsbeleid De Nationale APF

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is als volgt verwoord: "het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement uitgaande van het strategische risicoprofiel, rekening houdend met de verplichtingenstructuur en de ambitie van de kring qua pensioenresultaat MVB."

De risicohouding is de mate waarin het bestuur binnen een collectiviteitkring bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van de kring te realiseren en de mate waarin het fonds de vorenbedoelde risico's kan lopen, gegeven de kenmerken van de kring.

In de risicohouding wordt de afweging beschreven tussen ambitie, kosten en risico. De risicohouding wordt in samenspraak met het belanghebbendenorgaan en sociale partners tot stand gebracht en vervolgens regelmatig getoetst, ook bij de deelnemers. De beleidsuitgangspunten voor het vaststellen van de risicohouding en de risicohouding op korte en lange termijn zijn opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota's van de collectiviteitkringen (ABTN).

Het bestuur voert het beleggingsbeleid op solide wijze uit en belegt de beschikbare gelden in overeenstemming met de richtlijnen voor de matching en return portefeuille. Deze zijn vastgelegd in een beleggingsplan. In het beleggingsplan per collectiviteitkring zijn ook de risicolimieten vastgelegd.

Het beleggingsbeleid van DNAPF rust op de volgende pijlers, die zijn vastgelegd in de beleggingsovertuigingen:

1. Beleggen op de lange termijn loont

Dit betekent dat beleggingscategorieën worden beoordeeld op basis van hun verwachte lange termijn karakteristieken.

De beleggingshorizon van het overgrote deel van de deelnemers is lang waardoor er, in beginsel, ruimte is voor illiquide beleggingscategorieën, zoals hypotheek en niet-beursgenoteerd vastgoed.

2. De risicofactoren zakelijke waarden, krediet en illiquiditeit worden op lange termijn beloond met een daarbij behorend rendement

Daarom belegt het fonds in aandelen, obligaties en illiquide beleggingscategorieën als niet-beursgenoteerd vastgoed en hypotheek. Risicofactoren die geen verwachte premie opleveren worden zoveel mogelijk vermeden of afgedekt, mits de kosten acceptabel zijn en het passend is bij het desbetreffende leeftijdscohort. Voorbeelden van onbeloonde risicofactoren zijn valutarisico en renterisico.

3. Spreiding draagt bij aan een betere risico-rendementsverhouding in de portefeuille

Spreiding is daarmee een essentieel uitgangspunt bij de inrichting van de portefeuille. Hierbij kijkt het bestuur kritisch naar de verwachte correlaties tussen beleggingen en de verwachte diversificatie voordelen hiervan. We spreiden onze beleggingen over de volgende bewezen risicopremies: liquide en illiquide zakelijke waarden en liquide en illiquide krediet. Bij de invulling van elke categorie wordt eveneens afgewogen welke mate van spreiding effectief is zodat de risicopremie wordt behaald. Het bestuur is zich ervan bewust dat in extreme situaties spreidingsvoordelen op korte termijn kunnen verminderen. Spreiding heeft ook betrekking op het vermijden van concentratie risico's naar regio's, landen, sectoren, tegenpartijen en beheerders.

4. Zorg voor een financieel goede oude dag van onze deelnemers gaat hand in hand met de zorg voor een leefbare omgeving

Het bestuur is van mening dat het pensioenfonds middels Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) op het gebied van klimaat, sociale verhoudingen en ondernemingsbestuur een bijdrage kan leveren aan een betere wereld. MVB is daarom integraal onderdeel van de investeringsbeslissing naast risico, rendement en kosten. Bij het nemen van beleggingsbeslissingen beoordelen we hoe we duurzame keuzes kunnen maken, zonder het risico en rendement van de portefeuille wezenlijk te beïnvloeden.

5. De "case for active management" na kosten voor vermogensbeheer is niet overtuigend

Daar waar het kan is passief management om die reden te prefereren. Onder passief management verstaan wij het beleggen volgens een vooraf geselecteerde benchmark. We zijn hierin niet dogmatisch. In het geval van obligaties kan passief management in sommige

gevallen een te grote exposure naar bedrijven, sectoren of landen met veel schulden opleveren, waardoor beperkt actief management aantrekkelijker kan zijn. Daarnaast zijn voor verschillende beleggingscategorieën (zoals hypotheek of niet-beursgenoteerd vastgoed) geen geschikte passieve oplossingen beschikbaar. Ook is het mogelijk dat voor implementatie van MVB aspecten gekozen kan worden voor actieve beleggingsoplossingen.

6. Karakteristieken van beleggingscategorieën of -strategieën dienen duidelijk en transparant te zijn

Bij het beoordelen van beleggingen zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve karakteristieken van belang. Een te hoge complexiteit kan een reden zijn om niet in een categorie of strategie te beleggen. Ook kunnen onduidelijke fee-arrangementen ons doen besluiten om niet te beleggen in een bepaalde asset-categorie.

7. Het bestuur staat kritisch ten aanzien van het kunnen voorspellen van ontwikkelingen op financiële markten

Het bestuur is van mening dat ontwikkelingen op financiële markten niet met voldoende zekerheid kunnen worden voorspeld. Het fonds hanteert een lange termijn strategisch beleggingsbeleid en ziet, mede rekening houdend met transactiekosten, geen meerwaarde in tijdelijke actieve afwijkingen hiervan. Wijzigingen van lange termijn verwachtingen kunnen aanleiding vormen tot aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid.

8. Lage beleggingskosten zijn belangrijk

Kosten hebben een significante invloed op de uiteindelijke pensioenuitkeringen. Om die reden kijkt het fonds kritisch naar alle vermogensbeheer gerelateerde kosten i.r.t. het verwachte rendement en risico.

3.5.2 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid

Beleid

De Nationale APF houdt bij beleggingsbeslissingen rekening met de gevolgen voor de lange termijn rendement/risicoverhouding en de gevolgen voor de maatschappij. Hiervoor is een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid opgesteld, dat zich richt op het betrekken van milieu (Environmental), sociale omstandigheden (Social) en (ondernemings)bestuur (Governance) in de beleggingsbeslissingen. Het Bestuur beschouwt het behalen van financieel rendement als belangrijkste doelstelling, maar wel binnen de kaders van het MVB-beleid.

Bij het voeren van het MVB-beleid speelt de maatschappelijke verantwoordelijkheid een belangrijke rol en wenst het fonds niet in ondernemingen te beleggen die naar de mening van het fonds maatschappelijk onwenselijk gedrag en/of ongewenste activiteiten laten zien. Daarbij heeft het Bestuur de sterke overtuiging dat ESG-integratie een vorm van beheer is die op de lange termijn positieve invloed heeft op het rendements- en risicoprofiel van verschillende beleggingscategorieën.

Het eerste centrale thema dat is vastgesteld is 'klimaat'. In 2021 heeft het Bestuur besloten om als volgende stap een CO₂-reductiedoelstelling langs de lijnen van het Akkoord van Parijs (2015) te implementeren. Hiertoe is het principe van de zogenaamde "Paris Aligned Benchmark" omarmd en is in 2022 een beleggingsfonds geselecteerd dat een passende strategie volgt. Alle kringen hebben gebruik gemaakt van de opt-in mogelijkheid tot de omzetting van de portefeuille aandelen ontwikkelde markten naar deze strategie. Andere thema's in het MVB-beleid zijn Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieu en Anti-corruptie. In 2023 is het landenbeleid aangescherpt en worden landen waarin politieke rechten en burgerlijke vrijheden slecht worden beschermd, uitgesloten.

Het fonds neemt bij het MVB-beleid de wettelijke eisen als startpunt en zet daarbovenop extra stappen, op basis van eigen overtuigingen, ambities en doelstellingen. Het fonds wil de invloed die het als belegger heeft, positief aanwenden. Dit zoveel mogelijk in samenwerkingsverband met andere marktpartijen, zoals de fiduciair adviseur en de aangestelde vermogensbeheerders.

Het MVB-beleid betreft de basis voor alle kringen en kan per kring worden uitgebreid, indien gewenst. Het Bestuur van DNAPF hecht er waarde aan dat de BO's/de deelnemers zich kunnen herkennen in het gevoerde MVB-beleid. Input hiervoor wordt verkregen uit regelmatige overleggen met de BO's.

Implementatie MVB

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is integraal onderdeel van het beleggingsproces en selectie en monitoring van vermogensbeheerders en beleggingsfondsen. Criteria die bij het due diligence onderzoek beoordeeld worden zijn onder andere gericht op actief aandeelhouderschap, ESG-integratie en transparantie. Waar mogelijk zullen bij de herziening van de mandaatovereenkomsten duurzaamheidsdoelstellingen worden meegegeven aan de aangestelde vermogensbeheerders. Hiermee wordt geborgd dat de uitkomsten van het portefeuillebeheer in lijn zijn met de MVB-ambities van het fonds.

Het Bestuur heeft ervoor gekozen om als pensioenfonds te willen voldoen aan de Artikel 8 SFDR classificatie (begrippenlijst: SFDR). Om deze reden worden beleggingsoplossingen geselecteerd die ten minste een Artikel 8 of 9 SFDR classificatie hebben. Bovendien heeft het Bestuur de voorkeur voor SRI fondsen (begrippenlijst: SRI) (bij gelijke geschiktheid). Ook selecteert DNAPF vermogensbeheerders die de Principles for Responsible Investments van de Verenigde Naties (PRI) hebben ondertekend en heeft het pensioenfonds het IMVB-convenant Pensioenfondsen (brede spoor) ondertekend.

Voor de implementatie van het MVB-beleid zet het fonds de volgende instrumenten in:

- Betrokkenheidsbeleid
- ESG-integratie
- Uitsluitingsbeleid
- Impactbeleggen.

Betrokkenheidsbeleid / Actief aandeelhouderschap

DNAPF voert actief aandeelhouderschap door middel van stemmen en engagement (dialogen met ondernemingen). Met actief aandeelhouderschap wil DNAPF het gedrag van ondernemingen verder verbeteren en positief gedrag stimuleren.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

De fondsbeheerders van de aandelenportefeuille maken namens DNAPF gebruik van het stemrecht en volgen daarbij het stembeleid van het fonds. De vermogensbeheerders moeten hierover tevens rapporteren. Bij de selectie van een nieuwe vermogensbeheerder wordt aandacht besteed aan de kwaliteit van het stembeleid en de stemprincipes van vermogensbeheerders. Bij mandaten kan gekozen worden voor een specifiek stembeleid waar vervolgens transparant over wordt gerapporteerd. DNAPF maakt hiervoor gebruik van de diensten van de fiduciair adviseur. Voor het stembeleid wordt in de meeste gevallen het stemadvies van ISS SRI gevolgd, maar dat hoeft niet. Het kan voorkomen dat DNAPF op sommige dossiers een eigen stembeleid wil volgen.

Engagement (dialoog met ondernemingen)

Voor het voeren van een dialoog met ondernemingen maakt DNAPF gebruik van de diensten van de fiduciair adviseur en Sustainalytics. Zo neemt DNAPF namens alle kringen deel aan een breed normatieve dialoogprogramma. Binnen dit programma gaat Sustainalytics de dialoog aan met bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van internationale normen, zoals de OESO richtlijnen en de UN Global Compact Principles. Daarnaast neemt het fonds deel aan thematische engagementprogramma's, waarbij Sustainalytics een meerjarige dialoog met een aantal bedrijven voert rond een bepaald thema op basis van vooraf gestelde doelen/mijlpalen. Sinds 2024 participeert DNAPF in de thema's Human Rights Accelerator (in eerste instantie via deelname in het updated Human Rights Accelerator programma) en Sustainability & Good Governance.

ESG-Integratie

DNAPF benadert maatschappelijk verantwoord beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dat betekent dat verantwoord beleggen wordt meegewogen in elke beleggingsbeslissing, in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten. DNAPF beoordeelt de toegevoegde waarde van ESG-integratie per beleggingscategorie.

Het fonds heeft de eerder genoemde ambitie om voor de (aandelen)portefeuilles een CO2-reductiedoelstelling te hanteren in lijn met het Akkoord van Parijs. Daarnaast belegt De Nationale APF alleen in onroerend goed fondsen die aan GRESB rapporteren en een bovengemiddelde GRESB score behalen in het jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) onderzoek. GRESB is een onafhankelijke, wetenschappelijke benchmark die het duurzaamheidsbeleid van vastgoedfondsen en -portefeuilles wereldwijd beoordeelt.

Uitsluitingsbeleid (negatieve screening) & Positieve selectie (positieve screening/best in class)

Uitsluitingsbeleid (negatieve screening)

Het fonds zet een uitsluitingsbeleid in om maatschappelijk onwenselijk gedrag of maatschappelijk onwenselijke producten uit de beleggingsportefeuille te weren. DNAPF heeft hiervoor een uitsluitingenlijst opgesteld:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunities, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
- Landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt. Dit is een breed geaccepteerde index, waarbij jaarlijks een groot aantal landen wordt gescoord op politieke rechten en burgerlijke vrijheden. De methodologie van het onderzoek is zoveel mogelijk in lijn gebracht met de thema's van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De score loopt van 1-100. Een score van 20 of lager is een indicator dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in het land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Per kring kan worden bepaald of het wenselijk is om ook andere uitsluitingscriteria toe te passen. Omdat het fonds voornamelijk belegt in beleggingsfondsen is een eigen uitsluitingsbeleid niet altijd toepasbaar op deze beleggingen.

DNAPF beoordeelt bij de selectie van nieuwe beleggingsfondsen in welke mate het toegepaste uitsluitingsbeleid overeenkomt met onze wensen.

Impact beleggen

Impact beleggen is het beleggen in beleggingen die een positieve invloed hebben op problemen in de maatschappij/die een positief maatschappelijk effect hebben. DNAPF belegt voor een aantal kringen in Green Bonds. Dit type obligatie is in het leven geroepen ter financiering van de energietransitie en dient als zodanig ook aan bepaalde eisen te voldoen. Indien een kring meer impact beleggen wenselijk acht, kan dit worden besproken en geïmplementeerd.

Monitoring en evaluatie

Het MVB-beleid van DNAPF en de vermogensbeheerders wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. Over het MVB-beleid van de managers wordt elk jaar gerapporteerd middels ESG scorecards. Op kwartaalbasis wordt per kring inzichtelijk gemaakt wat de ESG-risico's van de portefeuille zijn ten opzichte van de benchmark en wat de duurzaamheidskarakteristieken zijn van de portefeuille. Dit gebeurt via een ESG Risicomonitor.

Rapportage en verantwoording

DNAPF wil transparant zijn over het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid. DNAPF legt middels dit jaarverslag en op de website verantwoording af over het gevoerde Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid.

Daarnaast wordt een apart MVB Jaarverslag opgesteld dat eveneens via de website beschikbaar is.

Nieuwe deelnemers worden in de startbrief verwezen naar de website voor informatie over maatschappelijk verantwoord beleggen. Een en ander geheel in lijn met de eisen die de Europese regelgeving Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) stelt. De regulatory technical standards (RTS) van de SFDR vereisen specifieke rapportage over duurzaamheid. Deze rapportage per kring vindt plaats via een voorgeschreven template en is toegevoegd aan dit jaarverslag als bijlage 7.10.

3.5.3 Resultaten 2024

In 2024 heeft verdere ontwikkeling van het MVB-beleid en de implementatie ervan plaatsgevonden. Voorbeelden daarvan zijn het aangepaste stembeleid en selectie van nieuwe thematisch engagement programma's. Daarnaast zijn mogelijkheden tot uitbreiding van uitsluitingscriteria onderzocht.

Daarnaast heeft DNAPF zich ook in 2024 gericht op het rapporteren conform de Europese MVB-wetgeving. Deze Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), ofwel informatieverschaffings-verordening, is bedoeld om consumenten van beleggingsproducten meer duidelijkheid te bieden over het duurzaamheidsgehalte van het product.

Onderstaand worden enkele resultaten van het in 2024 gevoerde MVB-beleid vermeld. Voor een gedetailleerde beschrijving van hetgeen in 2024 is ondernomen op gebied van verantwoord beleggen, verwijzen wij naar het Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2024 dat beschikbaar is op onze website.

Uitsluitingsbeleid

Het uitsluitingsbeleid is gebaseerd op verschillende criteria die zijn vastgelegd in het MVB-beleid.

Zo sluit het fonds conform het wettelijk verbod bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie. Daarnaast worden de landen en bedrijven uitgesloten waartegen (financiële) sancties gelden. In 2023 is het uitsluitingsbeleid uitgebreid, door ook staatsobligaties van landen uit te sluiten die als onvoldoende vrij worden gezien.

Met betrekking tot de UN Global Compact richtlijnen hebben 142 uitsluitingen plaatsgevonden en met betrekking tot productie van controversiële wapens 88 uitsluitingen. In het Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2024 wordt tevens gerapporteerd over uitsluitingen die op basis van andere criteria hebben plaatsgevonden.

Betrokkenheid (stemmen en engagement)

Stemmen

In 2024 was er geen mandaat waarop een stem overlay van toepassing was. Onze aandelenbeleggingen zijn ondergebracht in passieve beleggingsfondsen van Northern Trust (NT). Hiervoor wordt aangesloten bij het stembeleid van de manager. Onderstaand overzicht geeft weer hoe in 2024 is gestemd door Northern Trust.

Aantal agendapunten gestemd	Waarvan tegen management	Tegen benoeming bestuur	Vóór voorstellen gerelateerd aan milieu
147.000	11%	12%	30%
Bron: Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2024 DNAPF en Stewardship Report (Northern Trust, 2024)			

Nadere informatie met betrekking tot stemmen is terug te vinden in het Jaarverslag Verantwoord Beleggen en Northern Trust Stewardship Report 2024.

Engagement

Sinds 2021 wordt geparticipeerd in een normatief engagementprogramma met al onze beleggingen via beleggingsfondsen en mandaten in scope. Hierbij richten we ons op bedrijven die betrokken zijn bij ernstige en structurele schendingen van internationale principes, zoals de OESO-richtlijnen en de UNGPs. Binnen dit programma gaan we de dialoog aan met deze bedrijven, met als doelstelling a) het opheffen van de bestaande schending, b) het herstellen van de schade en c) het voorkomen van toekomstige gelijksoortige schendingen.

In 2024 heeft met 124 bedrijven engagement n.a.v. normschending plaatsgevonden via Sustainalytics. Normschendingen betroffen mensenrechten (52%), milieu (19%), corruptie (15%) en arbeidsrechten (14%).

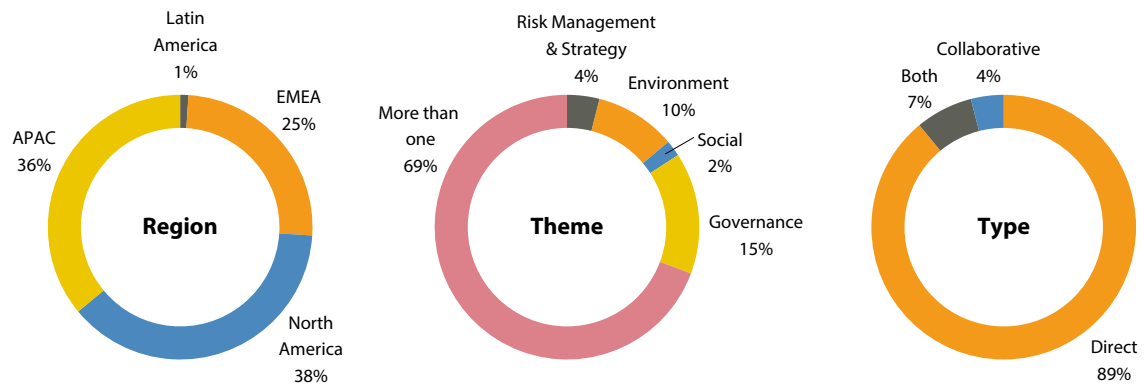
In verband met het aflopen van de programma's Modern Slavery en Tomorrow's Board, heeft DNAPF begin 2024 twee nieuwe thematisch engagement programma's geselecteerd, die een doorontwikkeling zijn van de eerdere programma's.

Dit zijn Human Rights Accelerator (in eerste instantie via deelname in het updated Human Rights Accelerator programma) en Sustainability & Good Governance.

Het doel van het thematisch engagement is om ondernemingen bekend te maken met de visie van de asset owners als (potentiële) aandeelhouder op specifieke onderwerpen en ondernemingen zo te stimuleren om waar in de visie van de fondsen noodzakelijk hun beleid en gedrag aan te passen.

Daarnaast voeren de managers engagementbeleid en rapporteren hierover. Onderstaand overzicht geeft weer hoe in 2024 engagement is vormgegeven door Northern Trust.

Northern Trust Asset Management Engagements

Bron: Stewardship Report 2024 (northerntrust.com)

Nadere informatie met betrekking tot engagement is terug te vinden in het Jaarverslag Verantwoord Beleggen en in het Northern Trust Stewardship Report 2024.

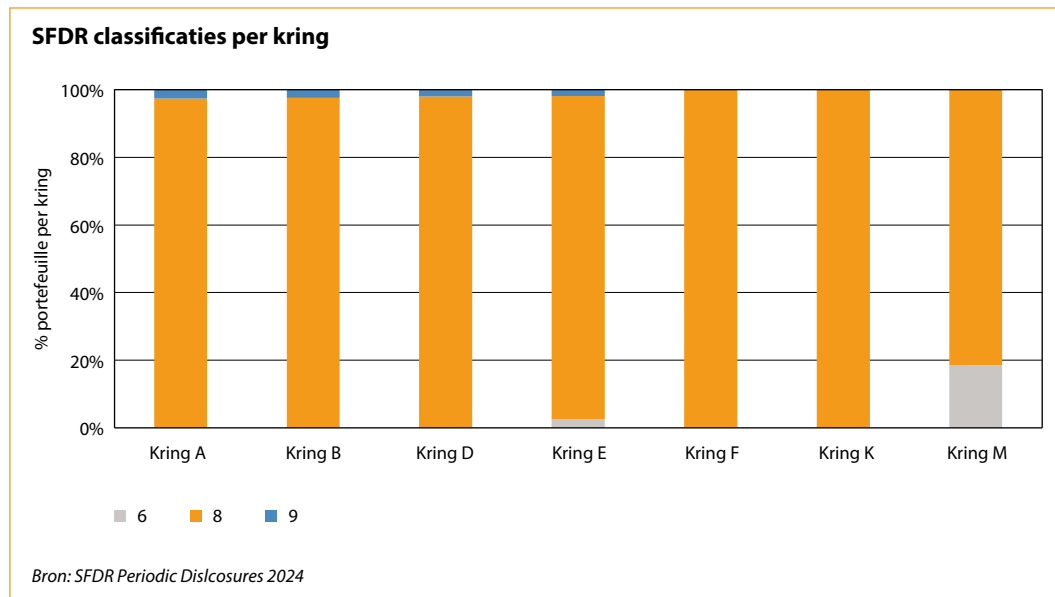
Impact Beleggen

Via Groene Obligaties worden duurzame projecten gefinancierd. De doelstelling is om 40% van de EURO investment grade bedrijfsobligaties portefeuille te beleggen in Groene obligaties. Daarnaast kunnen Groene staatsobligaties in de LDI mandaten worden gebruikt als alternatief voor reguliere staatsobligaties, indien het rendement vergelijkbaar is.

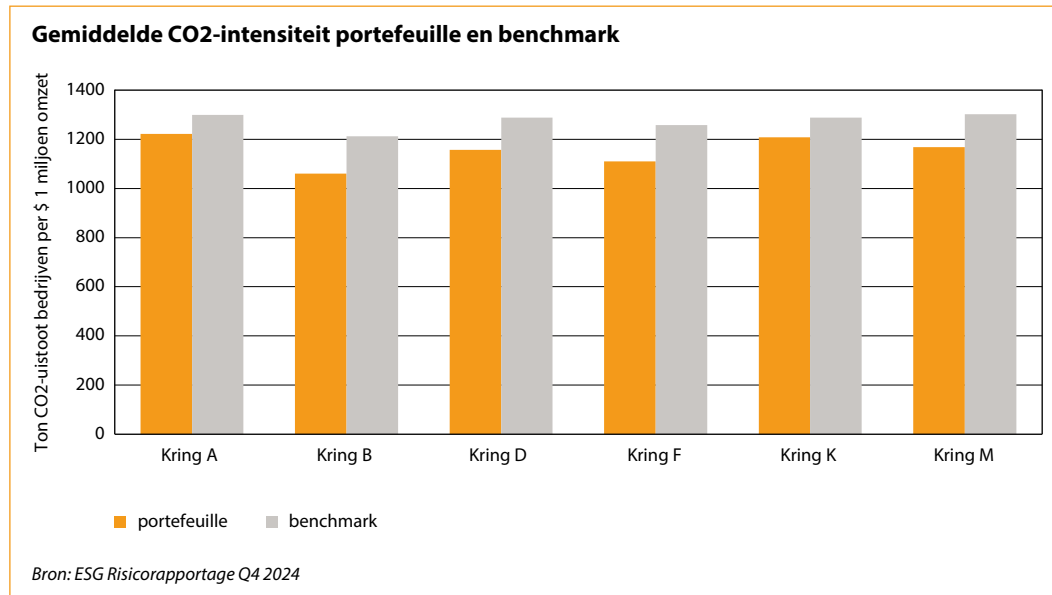
ESG integratie

Het fonds streeft ernaar de beleggingsportefeuille voor een zo groot mogelijk deel te beleggen in strategieën die de mogelijke negatieve gevolgen van de beleggingen op mens en milieu proberen te beperken of zelfs een positieve impact nastreven. Dit zijn fondsen die volgens de wetgeving een classificatie 8 of 9 krijgen.

Onderstaande grafiek toont de samenstelling van onze beleggingsportefeuilles op grond van SFDR classificaties eind 2024.

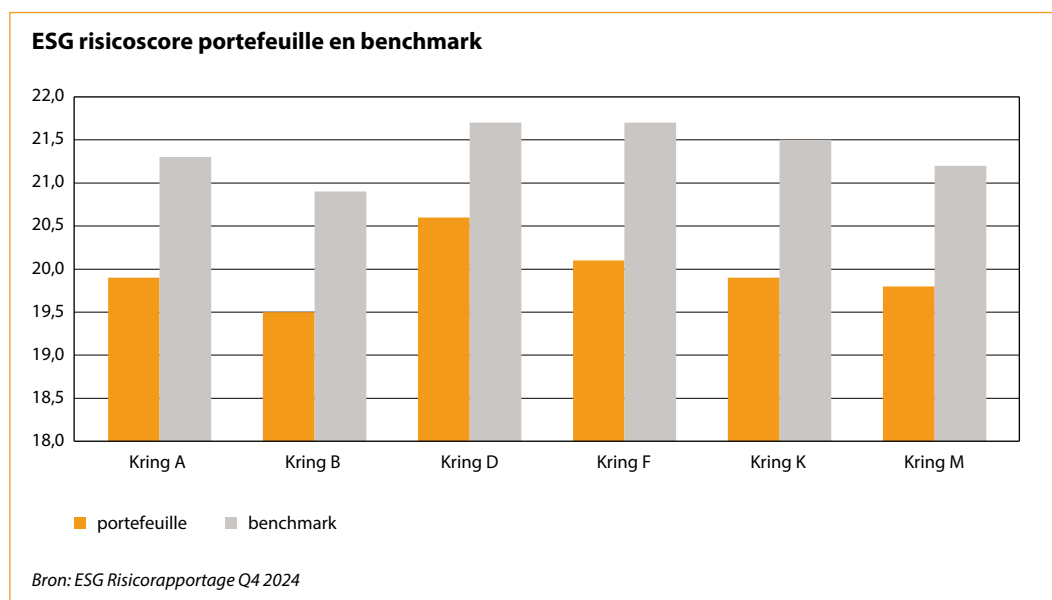

Per kwartaal wordt gerapporteerd over de CO2 kenmerken van de portefeuilles in vergelijking met de benchmark. Onderstaande grafiek laat zien dat de ondernemingen in de portefeuilles gemiddeld minder CO2 genereren per USD 1 miljoen omzet dan de brede markt (Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2024).

Tevens worden per kwartaal o.a. het ESG landenrisico en ESG bedrijfsrisico van de portefeuille gemeten. Ook wordt het waterverbruik en de afval intensiteit van de ondernemingen in de portefeuilles in vergelijking met de benchmark gemeten.

Onderstaand wordt per kring de ESG risicoscore van de portefeuille vergeleken met de benchmark. Een score van rond 20 wordt als laag tot gemiddeld gezien. Bij alle kringen ligt de ESG-risicoscore duidelijk onder die van de benchmark. De lagere ESG-risicoscores kunnen onder meer toegeschreven worden aan de overstap bij onze aandelenbeleggingen in ontwikkelde markten naar een beleggingsfonds dat een beleggingsstrategie volgt die in lijn ligt met de klimaatdoelstelling van Parijs.

DNAPF streeft ernaar verduurzaming van de portefeuilles te continueren. Dit heeft naast op klimaat, middels belegging in het nieuwe aandelenfonds en green bonds, ook betrekking op sociale en governance aspecten. We gaan op zoek naar wegen om E, S en G factoren nog meer in het beleggingsproces te betrekken. Voor aandelen ontwikkelde markten beleggen we nu al op een wijze die recht doet aan de wens om in 2050 de CO2 uitstoot te reduceren tot nul. Voor andere beleggingscategorieën onderzoeken we vergelijkbare oplossingen.

Naast het implementeren van wijzigingen in portefeuilles en het ontwikkelen van duurzaamheid gerelateerde beleggingsdoelstellingen, krijgt (risico)rapportage en -monitoring op gebied van duurzaamheid steeds meer aandacht. De gebruikte data reeksen hebben in de loop van afgelopen jaar aan betrouwbaarheid gewonnen en we kunnen deze voor steeds meer ESG onderdelen inzetten als basis voor het formuleren van ons beleid. Zo kunnen wij op basis van CO2 data van bedrijven een steeds beter beeld vormen over de ontwikkeling van de uitstoot van onze beleggingen en de risico's die hiermee gepaard gaan. Ten aanzien van sociale kwesties, beschikken wij inmiddels over data die ons een beeld geven over de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in landen. Dit heeft ons in het afgelopen jaar de mogelijkheid gegeven om hier een aangescherpt beleid op te voeren.

ESG wetgeving neemt steeds grotere vormen aan en o.a. rapportage vanuit SFDR stelt aanvullende eisen aan vermogensbeheerders en aan ons. Zo rapporteren wij op basis verplichte SFDR richtlijnen in bijlage 7.10 van dit jaarverslag hoe wij in het afgelopen jaar invulling hebben gegeven aan de duurzaamheidskenmerken van de verschillende kringen en hoe deze hebben gepresteerd. Ontwikkelingen op gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en ESG risicobeheersing zijn verder geïncorporeerd in beleid, waarbij zoveel mogelijk is aangesloten op voor de sector relevante kaders, zoals de DNB Good Practices ESG risicobeheer.

3.5.4 Macro ontwikkelingen in het verslagjaar en vooruitzichten 2025

Terugblik 2024

Het jaar 2024 was in meerdere opzichten een goed jaar voor financiële markten. De rente op staatsobligaties daalde per saldo en met alleen een paar korte tussentijdse correcties stegen aandelenkoersen vrijwel het hele jaar door. Markten werden geholpen door per saldo redelijke groeicijfers en een dalende inflatie, terwijl langverwachte renteverlagingen uiteindelijk ook door centrale banken werden doorgevoerd.

Macro economie

In de eerste maanden van het jaar bleek al snel dat de Amerikaanse economie sterk genoeg was en dat een recessie kon worden vermeden. De hoop op snelle preventieve renteverlagingen verdween doordat robuuste arbeidsmarktcijfers en een toenemend vertrouwen onder ondernemers en consumenten wezen op een aanhoudende veerkracht van de economie, terwijl inflatiecijfers in de eerste maanden juist hoger bleken dan verwacht.

De economie in het Eurogebied vertoonde in de eerste maanden van 2024 tekenen van herstel. Het vertrouwen van ondernemers verbeterde, weliswaar vanaf een laag niveau en de inflatie liet al in de eerste maanden een duidelijke daling zien. Het herstel zette in het tweede kwartaal echter niet door. Aan het politieke front ontstond daarnaast onrust, onder meer door de aankondiging van verkiezingen in Frankrijk. De duidelijke daling van de inflatie in combinatie met de onzekere economische vooruitzichten resulteerde in de eerste renteverlaging door de ECB met 25 basispunten in juni. In september volgde de tweede renteverlaging.

Vanaf het tweede kwartaal werd een zachte landing van de Amerikaanse economie steeds waarschijnlijker. De arbeidsmarkt werd minder krap en de inflatie zette eindelijk een daling in. Politieke ontwikkelingen maakten de vooruitzichten nog wat onzeker. In juli stapte president Biden uit de race voor de presidentsverkiezingen en werd Kamala Harris de keuze voor de Democraten.

Zwakker dan verwachte Amerikaanse arbeidsmarktcijfers en vertrouwensindices in augustus en september in combinatie met meevallende inflatiecijfers brachten ook de Amerikaanse centrale bank in beweging. De Fed verlaagde haar beleidsrentes met 50 basispunten, de eerste verlaging sinds maart 2020. Ondanks de groeifzwakking bleef de economische activiteit in de VS daarna relatief sterk. De activiteit in de Eurozone werd grotendeels gekenmerkt door zwakte van de Duitse economie.

Ook elders in de wereld werden rentetarieven verlaagd. Eind september bijvoorbeeld kondigde de centrale bank van China (de PBoC) een aantal beleidsmaatregelen aan om de activiteiten in het algemeen en de vastgoedmarkt in het bijzonder te stimuleren. Een aantal rentes werden verlaagd en ter ondersteuning van de vastgoedmarkt werden de kredietvoorwaarden van huizenbezitters en huizenkopers versoepeld.

Financiële Markten

De renteontwikkeling in 2024 valt in twee periodes uiteen. Kapitaalmarktrentes stegen in de eerste helft nadat preventieve renteverlagingen door de Fed niet opportuun bleken en de inflatie hardnekkig hoog bleef. Ondanks de matig presterende eigen economie en een dalende inflatietrend trok dit ook Europese rentes omhoog. Bezorgdheid over de uitkomst van de Franse verkiezingen zorgden voor een relatief sterke stijging van Franse rentes. In de tweede helft van het jaar kwam de focus duidelijk op een wereldwijde groeifzwakking te liggen, waardoor kapitaalmarktrentes daalden en uiteindelijk lager kwamen te liggen dan aan het begin van het jaar. Per saldo daalden rentes aan het korte eind van de rentecurve relatief sterk, waardoor de rentecurve langzaam verschoof van invers naar licht oplopend. Vooral swap rentes daalden, en daardoor swap spreads, waardoor staatsobligaties minder rendeerden dan swaps.

Aandelenkoersen vonden daarentegen gedurende heel 2024 de weg omhoog. Eerst werden winstcijfers en het sentiment positief beïnvloed door de veerkracht van de Amerikaanse economie en het herstel van de Europese economie. In het tweede helft werden koersen vooral geholpen door (het vooruitzicht op) renteverlagingen. De verkiezingsuitslag in de VS zorgde in november voor een verdere impuls voor aandelenkoersen nadat bleek dat Donald Trump niet alleen de verkiezingen had gewonnen, maar ook een meerderheid had verworven in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden. De positieve trend werd slechts enkele keren tijdelijk

onderbroken door plotseling tegenvallende inflatie- en arbeidsmarktcijfers in de VS en, meer lokaal, bezorgdheid over het resultaat van de Franse verkiezingen.

In de eerste helft werd de koersstijging vooral gedragen door mega-tech aandelen, in de VS bekend als de Magnificent Seven. In de tweede helft werd de koersstijging breder gedragen.

Aandelenkoersen in ontwikkelende landen stegen in de eerste helft sterker dan voor opkomende markten. Mede geholpen door de Chinese stimuleringsmaatregelen was dat in de tweede helft van het jaar andersom. Het positieve sentiment op de aandelenbeurzen werd weerspiegeld op de credit markten. Zowel de spreads op credits als op high yield obligaties daalden. Aan het eind van het jaar zorgde dit voor historisch lage niveaus van credit spreads.

Vooruitzichten 2025

De economische groei in de belangrijkste delen van de wereldeconomie zwakt in 2025 verder af, waarbij de kans op een recessie nog altijd hoger is dan gemiddeld. De aankondiging van hoger dan verwachte, brede 'wederkerige' importheffingen aan het begin van 2025 heeft tot aanzienlijke onzekerheid geleid op de financiële markten. Hoewel de onmiddellijke impact heeft geleid tot een risk-off sentiment, zichtbaar in lagere aandelenkoersen, zijn de bredere implicaties nog in ontwikkeling. Zoals het er nu voorstaat, kunnen de aangekondigde tarieven tot wereldwijde groeivertraging en hogere inflatie leiden, wat de beweegruimte van centrale banken beperkt. De daadwerkelijke impact is afhankelijk van de duur van de tarieven en de vergeldingsacties van andere landen. Als reactie op de importtarieven van de Verenigde Staten, reageerde China al met fors hogere tarieven op Amerikaanse exporten naar China. Op korte termijn, kunnen de importtarieven ook de groei in de eurozone aanzienlijk, maar tijdelijk, dempen. De toenemende onzekerheid draagt bij aan volatiliteit op financiële markten.

Bron: GSAM, 2025

3.6 Compliance jaarwerk 2024

Het pensioenfonds bewerkstelligt een integere bedrijfsvoering en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen en uitbestedingsrelaties handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving en alle (relevante) interne regelgeving waaronder de gedragscode.

Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het pensioenfonds door belanghebbenden, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen.

Verslag Compliance Officer

De Compliance Officer werkt volgens een compliance jaarplan en kan met betrekking tot 2024 het volgende meedelen. Het APF beschikt over een gedragscode, die geldt voor alle verbonden personen van het APF, zoals leden van het bestuur, de belanghebbendenorganen en het bestuursbureau. Daarin zijn normen opgenomen over nevenfuncties, financieel belang in een zakelijke relatie, relatiegeschenken, giften, uitnodigingen en dergelijke.

De Compliance Officer heeft de naleving van de Gedragscode 2024 getoetst en op basis van de ontvangen informatie heeft geen van de verbonden personen in strijd met de Gedragscode gehandeld.

Verder heeft de Compliance Officer getoetst in hoeverre de kern uitbestedingspartners AZL (de pensioenuitvoerder) en GSAM (de vermogensbeheerder) over 2024 voldoen aan de normen die worden gesteld aan compliance en integriteit van het fonds. Dit betreft onderwerpen die zien op integriteit, beloning, gedragscode, conflict of interest, klokkenluidersregeling, incidenten, fraude, sanctiewetgeving en dergelijke. De Compliance Officer heeft dit beoordeeld aan de hand van statements van beide partijen en de rapportages die AZL en GSAM, over de beheersing van de niet financiële risico's beschikbaar hebben gesteld aan DNAPF. Met betrekking tot de integriteitnormen, zoals vermeld in de rapportage, kan worden vastgesteld dat AZL en GSAM beleid op de specifieke thema's hebben en dat dit passend is voor het fonds. Tevens kan worden geconcludeerd dat het beleid in de compliance-cyclus van de uitbestedingspartner is opgenomen.

Er zijn geen meldingen bij de Compliance Officer gedaan ingevolge de Klokkenluidersregeling. Voorts zijn er in 2024 diverse beleidsdocumenten van DNAPF aangepast. Daarnaast heeft er een verdere verdieping van de Systematische Integriteitsanalyse (SIRA) in samenwerking met het risicobeheer plaatsgevonden.

3.7 Verslag van de Vergadering van Belanghebbendenorganen (VBO)

Rol van de VBO

De taken en bevoegdheden van de VBO liggen vast in haar reglement. Zij geeft het bestuur gevraagd en ongevraagd advies over aangelegenheden die het fonds betreffen, zij heeft instemmingsbevoegdheden bij bepaalde bestuursbesluiten en zij heeft de bevoegdheid tot het nemen van specifieke besluiten waaronder de besluiten tot aanstelling en ontslag van bestuurders van het fonds.

Samenstelling VBO

Van ieder Belanghebbendenorgaan maakt één lid (meestal de voorzitter) deel uit van de VBO. Gedurende 2024 zijn twee nieuwe leden benoemd als lid van de VBO. In beide gevallen hebben zij vertrekkende leden opgevolgd.

De samenstelling van de VBO per eind 2024 was als volgt:

Naam	Namens	Geboortejaar	M/V
De heer J. Kleij	Kring A	1940	M
De heer L. Punt	Kring B, voorzitter	1975	M
De heer R. de Ridder	Kring D	1949	M
De heer J. Koolen	Kring McCain	1970	M
De heer H. Korte	Kring AFM	1956	M
De heer B. Nollen	Kring ANWB	1949	M

De VBO heeft in 2024 negen vergaderingen gehouden, waarvan drie met het niet-uitvoerend bestuur. In oktober heeft de VBO de jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd.

Behandelde onderwerpen

In de vergaderingen heeft de VBO positieve adviezen uitgebracht over dan wel besluiten genomen met betrekking tot de gebruikelijk jaarlijkse onderwerpen, waarvan de belangrijkste zijn: de begroting (2024), het jaarwerk (2023), vermogensbeheer en de actualisatie van (het algemene deel van) de ABTN. Daarnaast heeft de VBO positieve adviezen uitgebracht over voorgenomen wijziging van de statuten, aanpassing van het VBO-reglement, het communicatiebeleidsplan en het klachtenbeleid en de klachtenregeling.

Naast bovengenoemde adviezen zijn de volgende onderwerpen behandeld tijdens de verschillende vergaderingen.

Wet Toekomst Pensioenen

Het onderwerp Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) is bij elke reguliere vergadering van de VBO ter sprake gekomen. De inhoudelijke besluiten en adviezen die voor de implementatie van de Wtp nodig zijn, zijn de taak van de belanghebbendenorganen van de afzonderlijke kringen. Vast punt op de agenda van de VBO-vergaderingen is om elkaar op de hoogte te brengen van de meest relevante ontwikkelingen bij de afzonderlijke kringen. Voor de VBO zelf zijn specifieke onderwerpen van aandacht: de noodzakelijke opschaling van de organisatie van DNAPF, de beheersing van de kosten van het project en de juiste toerekening van die kosten, de migratiekalender (omdat niet alle kringen gelijktijdig kunnen migreren naar het nieuwe stelsel) en de projectplanning en -beheersing. Deze onderwerpen zijn alle meermalen behandeld, ook in aanwezigheid van het UB en het NUB. Een aanvullend terugkerend thema tijdens de besprekingen is ook de druk die dit marktbrede project op alle betrokken partijen legt, met als gevolg verhoogde werkdruk en schaarste bij de diverse marktpartijen. De VBO is van mening dat het bestuur gedurende het verslagjaar de juiste stappen heeft gezet om, gelet op de fase waarin het project zich bevindt, de projectuitvoering en -beheersing naar het benodigde niveau te brengen.

Strategische ontwikkelingen

Groei van De Nationale APF is van wezenlijk belang om de continuïteit voor de toekomst veilig te stellen. Dit is ook in het belang van de huidige deelnemers van het APF. Groei betekent schaalvergroting, toenemende efficiëntie en kennisverdieping en is daarmee een belangrijke basis voor de toekomst van het fonds. Het bestuur heeft hier een duidelijke strategie op ontwikkeld, waarin doel en middelen op elkaar zijn afgestemd. Door de aanstelling van een eigen commercieel directeur in 2024, een scherpere focus op de ontwikkelingen in de markt van pensioenfondsen en een duidelijk gevarieerd product aanbod worden nu meer contacten en proposities gerealiseerd. In 2024 zijn de eerste resultaten van deze focus zichtbaar geworden.

Organisatieontwikkeling

Om zowel de groei als ook de projecten en de bestaande pensioenuitvoering het hoofd te kunnen bieden, heeft DNAPF geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling en versterking van eigen organisatie. Door uitbreiding van functies en succesvolle werving is het bestuursbureau versterkt met diverse nieuwe medewerkers. Dit ziet de VBO als een goede stap, gelet ook op de ontwikkeling van de werkdruk en de schaarste in de markt voor externe ondersteuning. Een andere organisatieontwikkeling die de VBO als positief ervaart, is de geïntensiverde interactie tussen het NUB en de VBO. Door meer contactmomenten te hebben, wordt de betrokkenheid bij de diverse ontwikkelingen vergroot en krijgt de VBO ook meer inzichten die nuttig zijn bij de oordeelsvorming rondom de te geven adviezen en te nemen besluiten.

(Her)benoemingen bestuursleden

Gedurende het verslagjaar heeft de VBO diverse (her)benoemingsbesluiten genomen met betrekking tot zowel niet-uitvoerende als uitvoerende bestuurders. In navolging van de evaluatie van het selectie- en benoemingsproces zoals dit in 2023 is doorlopen, zijn de benoemings- en herbenoemingsprocessen aangepast. Hiermee wordt de VBO beter in staat gesteld op een goede manier invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid. Met de genomen besluiten tot (her)benoeming is de VBO positief over de huidige samenstelling van het bestuur, waarin diversiteit en continuïteit op het gebied van kennis, ervaring en stijl op een goede manier zijn samengebracht.

Oordeel van de Vergadering van Belanghebbendenorganen

De overleggen met het (uitvoerend en niet-uitvoerend) bestuur geven de VBO voldoende vertrouwen dat de (immer) uitdagende weg naar een goede toekomst vakbekwaam en in een goede samenwerking kan worden afgelegd. De interactie met het bestuur wordt als constructief en plezierig ervaren en de VBO is op basis van haar waarnemingen en van de kennisneming van de rapportages van het bestuur en van de certificeerders van oordeel dat het bestuur zich naar behoren van zijn taken heeft gekweten.

Reactie bestuur (2024)

Het bestuur heeft met veel waardering kennis genomen van het verslag van de vergadering van belanghebbendenorganen (VBO). We zijn verheugd over het positieve oordeel van de VBO over de taakvervulling van het bestuur. Het is goed om te vernemen dat de inzet van het bestuur wordt gezien om tijdig alle kringen over te laten gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook in de komende periode zal hier wederom heel veel aandacht voor zijn. De VBO en uiteraard ook de afzonderlijke BO's zullen hier weer nauw bij betrokken worden. We zijn verheugd om te vernemen dat de uitbreiding van de organisatie om de toekomstige uitdagingen aan te kunnen gaan en het geïntensiverde contact tussen het NUB en VBO goed is ontvangen. Het bestuur dankt de VBO voor de goede samenwerking en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.8 Kring A

Collectiviteitkring A is vanaf 1 maart 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AZL aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AZL een uitvoeringsovereenkomst met DNAPF gesloten. Collectiviteitkring J (Unisys) is per 1 mei 2021 toegetreden tot collectiviteitkring A. Collectiviteitkring A is een multi-client kring waarin meerdere partijen hun pensioenregeling kunnen onderbrengen en die open staat voor nieuwe toetredingen.

3.8.1 Pensioenregeling AZL

Hoofdlijnen

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van AZL in Collectiviteitkring A zijn als volgt te omschrijven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- De pensioenregeling is een CDC-regeling; de onderstaande opbouwpercentages kunnen worden verlaagd als de premie niet toereikend is om de geambieerde opbouw te financieren;
- Het richtpercentage voor de jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen bedraagt 1,51% van de pensioengrondslag. In 2024 bedroeg het opbouwpercentage 1,613%;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar (m.i.v. 2018);
- Jaarlijks wordt 1,057% (ambitie) van de pensioengrondslag opgebouwd voor het partnerpensioen. In 2024 bedroeg de feitelijke opbouw van het partnerpensioen 1,129%. Bij overlijden tijdens het deelnemerschap is het partnerpensioen gelijk aan het opgebouwde partnerpensioen, verhoogd met 1,057% van de laatst vastgestelde pensioengrondslag (exclusief bonussen en eenmalige uitkeringen) vermenigvuldigd met het aantal toekomstige deelnemersjaren en indien van toepassing vermenigvuldigd met de laatst bekende parttimefactor voor de toekomstige jaren;
- Bij overlijden tijdens het deelnemerschap bedraagt het wezenpensioen per kind 14% van het te bereiken ouderdomspensioen;
- De partner van een deelnemer heeft recht op een ANW-hiaatpensioen bij overlijden van de deelnemer. Het bedrag op jaarbasis van het ANW-hiaatpensioen bedraagt € 19.080 (2024);
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 137.800 (2024);
- De franchise bedraagt € 17.545 (2024);
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije opbouw plaats;
- Daarnaast is er recht op een excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de WIA-uitkering. Dit arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het gedeelte van het jaarsalaris dat uitkomt boven de WIA-loongrens bij een volledige arbeidsongeschiktheid. Het jaarsalaris is gemaximeerd op € 396.356 (2024);
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het overrendement van Collectiviteitkring A. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald en is geen reserve aanwezig.

Financieringsbeleid

De werkgever AZL betaalt een premie als vast percentage van de pensioengrondslag in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is van 1 januari 2024 tot aan de datum waarop wordt overgegaan naar een nieuw pensioencontract in de zin van de Wtp, die thans is gesteld op 1 januari 2028, vastgesteld op 22,9% van de pensioengrondslag. In 2022 is besloten om een aanvullende regeling in te richten die gefinancierd werd vanuit de werkgever met een bijdrage ter grootte van 1% van de reguliere premie. Vanaf 1 januari 2023 wordt structureel 2% over de pensioengrondslag voor de deelnemers die per 1 november 2022 in dienst zijn van de werkgever en deelnemen aan de bijspaarregeling bijgedragen. Vanaf 1 januari 2024 is dit structurele percentage verhoogd naar 3,1%. Deze bijdragen zijn gestort in de bijspaarregeling in collectiviteitkring E.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling in Collectiviteitkring A wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is ten minste gelijk aan het maximum van enerzijds de vastgestelde gedempte kostendekkende premie en anderzijds de vastgestelde premie met een premiedekkingsgraad van 100%.

Hiermee wordt te allen tijde tenminste de kostprijs van de inkoop van pensioen betaald en wordt verwatering van de dekkingsgraad onder de 100% door pensioenopbouw voorkomen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. In het verslagjaar was de premie meer dan toereikend en kon een hogere opbouw worden vastgesteld dan de beoogde jaarlijkse opbouw.

Gedempte Kostendekkende premie

De kostendekkende premie van Collectiviteitkring A wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering in Collectiviteitkring A van de pensioenregeling een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement. Hierbij wordt het verwacht rendement op vastrentende waarden voor vijf jaar vastgezet op basis van de actuele marktrente bij aanvang van deze periode. Voor het verwacht rendement op de overige beleggingscategorieën wordt gebruik gemaakt van de maximale parameters zoals vastgesteld door de Commissie Parameters. Praktisch gezien wordt de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op het verwacht rendement op basis van de marktrente ultimo september van het kalenderjaar voorafgaand aan de vijfjarige periode.

3.8.2 Pensioenregeling Unisys

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van Unisys kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Binnen de regeling vindt alleen nog premievrije pensioenopbouw plaats voor arbeidsongeschikten. Voor het overige bevat de collectiviteitkring uitsluitend premievrije pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,875% van de pensioengrondslag;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het jaarlijks opbouwpercentage van het partnerpensioen bedraagt 1,313% van de pensioengrondslag;
- Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen en is verzekerd op risicobasis;
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd en wordt bij opname in de pensioenregeling vastgesteld. De hoogte van de pensioengrondslag is gelijk aan de laatst vastgestelde pensioengrondslag voorafgaand aan de arbeidsongeschiktheid;
- Daarnaast is er een arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de WIA-uitkering. Dit arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het salarisdeel dat uitkomt boven de WIA-loongrens bij een volledige arbeidsongeschiktheid. Het verzekerd salaris is gemaximeerd op € 160.000,-. Bij een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid wordt dit naar evenredigheid toegekend;
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring Unisys. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Financieringsbeleid

De premie voor het deel Unisys in de Collectiviteitkring A is nihil. De enige nog te verwerven pensioenaanspraken in het reglement betreffen pensioenaanspraken voor premievrij gestelde arbeidsongeschikte deelnemers.

3.8.3 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2024 en 2023 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Dekkingsgraad (DNB) - DG	116,9%	114,5%
Beleidsdekkingsgraad	118,2%	117,2%
Reële dekkingsgraad	90,7%	89,1%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,1%	104,1%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	115,1%	115,4%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	114,6%	115,0%

Ten opzichte van eind 2023 is de dekkingsgraad met 2,4%-punt gestegen van 114,5% naar 116,9%.

De technische voorzieningen stegen van circa 492 miljoen euro per eind 2023 tot circa 500 miljoen euro ultimo 2024, voornamelijk door de verleende toeslag, de wijziging van de grondslagen en de licht gedaalde rente. Het belegd vermogen is gestegen van circa 562 miljoen euro per eind 2023 naar circa 584 miljoen euro ultimo 2024. Het rendement op de totale portefeuille in 2024 is 8,0% (2023: 8,9%). Alle beleggingscategorieën lieten op totaalniveau een positief resultaat zien, met uitzondering van hoogrentende obligaties.

De beleidsdekkingsgraad is gestegen van 117,2% naar 118,2%. Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad van 118,2% hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 114,6%. Daarmee is er ultimo 2024 geen sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 90,7%.

Herstelplan

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is ultimo 2024 nog steeds hoger dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Het fonds is niet in onderdekking en er hoeft geen herstelplan te worden ingediend.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring A met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

De dekkingsgraad van 30 september 2024 is 118,16%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de ondergrens van 110% en kan op basis van toekomstbestendig indexeren toeslag worden verleend. Op basis hiervan heeft het bestuur op 30 oktober 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen van 1,39% aan actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Alle toeslagen zijn per 1 januari 2025 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld

op een vereiste dekkinggraad van 114,6% ultimo 2024 met een bandbreedte van +/-2%. Gedurende 2024 is de daadwerkelijke vereiste dekkinggraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring A haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkinggraad 115,1%. Collectiviteitkring A voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets wordt gekeken, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring A heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 80,0%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 80%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 30%.

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2024 is uitgevoerd voldoet Kring A niet aan de vastgestelde ondergrens en maximale afwijking voor de afwijking pensioenresultaat (slecht weer scenario). Dit is gedeeld met de sociale partners van AZL en samen met het bestuur is geconcludeerd om de ambitie en het beleid niet aan te passen gezien de combinatie van geringe afwijking van de grenzen en de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

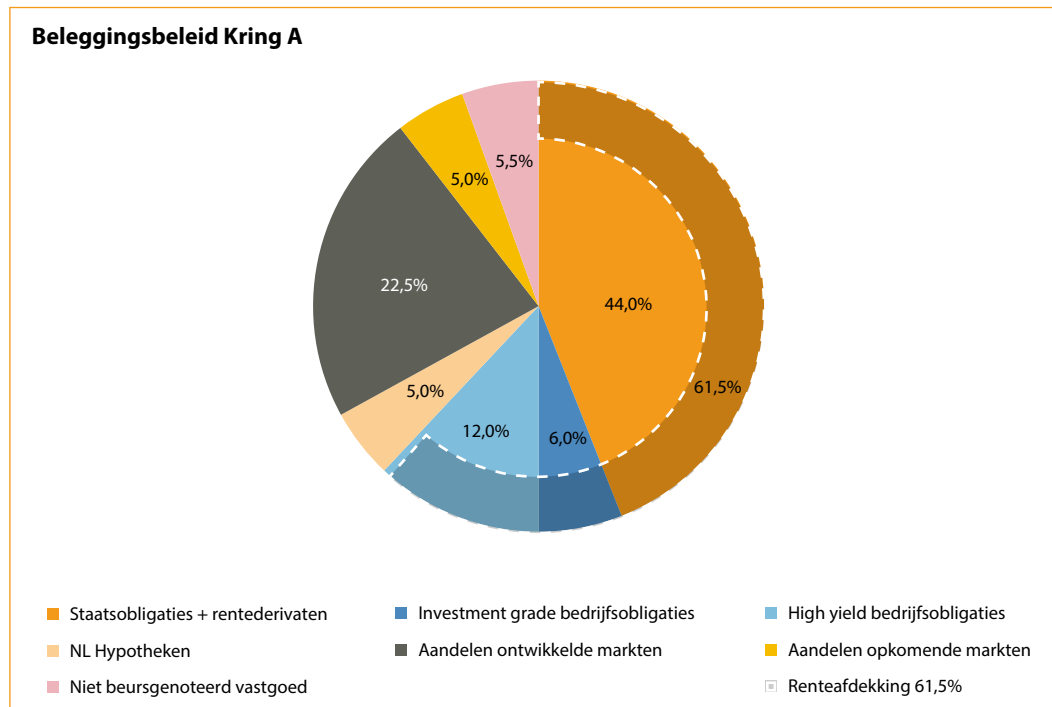
3.8.4 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

In 2021 is een ALM-analyse uitgevoerd vanwege het toetreden van voormalig pensioenfonds Unisys tot Kring A. Het bestuur heeft voor 2023 en verder de uitkomsten van ALM-studie 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring A. Deze strategische verdeling is gecontinueerd in 2024. Concreet betekent dit een verdeling van 55% naar de matchingportefeuille en 45% naar de returnportefeuille. Het renterisico wordt 61,5% afgedekt op marktwaarde.

Het Bestuur heeft besloten geen reguliere ALM studies onder Ftk meer uit te laten voeren voor CDC kringen, als gevolg van verstrijken van de driejaarsperiode en/of raken van ALM signaalwaarden. Het Belanghebbendenorgaan van de kring heeft dit goedgekeurd.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2023 gestegen van circa 562 miljoen euro naar 584 miljoen euro eind 2024. Het rendement op de portefeuille over 2024 bedraagt 8,0%. Dit is lager dan het rendement van de vastgestelde benchmark (8,8%). De return portefeuille heeft een rendement van 12,9% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van 14,1%) en de matchingportefeuille een rendement van 3,8% (ten opzichte van het benchmarkrendement van 4,5%).

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe.

Hypotheken lieten een outperformance zien vergeleken met de benchmark die is gebaseerd op staatsobligaties.

De rentestijging eind 2024 was nog niet doorgerekend in de waardering van hypotheken en wel in de benchmark. Daarnaast heeft de waardering van hypothekenkasstromen tegen lagere actuele hypotheekrentes bijgedragen aan het hogere rendement. Euro investment grade obligaties lieten eveneens een absoluut positief rendement zien, mede door daling van credit spreads en kenden een outperformance vergeleken met de benchmark.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd vastgoed behaalde een positief rendement, dat lager lag dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2024		Marktwaaarde 2023	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
Discretionaire LDI portefeuille	3,2	–	243.503	41,7	234.729	41,8
Euro Bedrijfsobligaties	5,0	4,5	37.180	6,4	35.402	6,3
Nederlandse Hypotheken	6,6	1,9	33.962	5,8	31.852	5,7
Totaal matching (geschaald naar assets)	3,8	4,5	314.645	53,9	301.983	53,8
Hoogrentende obligaties	4,4	6,5	69.217	11,9	66.284	11,8
Aandelen	18,7	19,1	162.049	27,8	156.378	27,8
Niet-beursgenoteerd vastgoed	4,6	6,2	38.020	6,5	37.062	6,6
Totaal Return	12,9	14,1	269.286	46,1	259.724	46,2
(Bijdrage) overig effect	0,0	–	4	0,0	0	0,0
Totaal	8,0	8,8	583.935	100,0	561.707	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 61,5% afgedekt. Ex post was het renteafdeckingspercentage eind 2024 (over laatste 12 maanden) ca. 52,1% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten als gevolg van het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheke voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.8.5 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- kosten		Totaal		Totaal
			(%)		(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	370.583	868	0,23	155	0,04	1.023	0,28
Aandelen	161.476	130	0,08	53	0,03	183	0,11
Vastgoed	36.855	242	0,66	6	0,02	248	0,67
Derivaten (rente en valutaoverlay)	-634	0	0,00	3	0,47	3	0,47
Liquide middelen	1.406	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		546	0,00	0	0,00	546	0,00
Totaal	569.686	1.786	0,31	217	0,04	2.003	0,35

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,35%. Dit bestaat uit 0,31% beheerkosten en 0,04% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 668K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald naar € 2.003 in 2024. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten in relatieve zin gedaald naar 0,35% (t.o.v. 0,39% in 2023). De beheerkosten zijn proportioneel lager uitgekomen, vanwege lagere transactiekosten dan het voorgaande jaar.

We vinden de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën.

De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	1	154	155	71,4%
Aandelen	0	53	53	24,4%
Vastgoed	0	6	6	2,8%
Derivaten	3	0	3	1,4%
Totale transactiekosten (EUR)	4	213	217	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,04% (2023: 0,07%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gedaald.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd, als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening maar hiervoor worden wel kosten gemaakt. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2024		2023	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	349	154	238	109
Governancekosten	155	68	95	43
Advies en Overige kosten	291	128	75	34
	795	351	408	186

De uitvoeringskosten zijn van 186 euro per deelnemer eind 2023 gestegen naar 351 euro ultimo 2024. Deze stijging komt voornamelijk door kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zijn de administratie- en governancekosten beperkt gestegen door de indexatie op de tarieven en toename van het aantal deelnemers. De daling van enkele kostenposten zijn niet zichtbaar door de hogere kosten m.b.t. de Wtp. In 2024 is in totaal 354K aan kosten uitgegeven die gerelateerd zijn aan Wtp. Als we de kosten m.b.t. Wtp niet meenemen, dan komen de uitvoeringskosten eind 2024 uit op 441K en de kosten per deelnemer op 195 euro. Met de werkgever zijn voor 2024 afspraken gemaakt dat circa 50% van de kosten m.b.t. actuariële berekeningen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor rekening zijn van de werkgever. Deze kosten zijn aan de werkgever gefactureerd en komen niet ten laste van de collectiviteitskring en de deelnemer.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2024 op basis van de Bell Kostenbenchmark 2024 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. Het rapport van Bell Kostenbenchmark 2024 geeft inzicht in de in 2023 of over de periode 2021-2023 gemaakte uitvoeringskosten of vermogensbeheerkosten in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang.

Aan het onderzoek van Bell Kostenbenchmark 2024 hebben 178 pensioenfondsen deelgenomen. Het aantal actieven + pensioengerechtigden bij deze pensioenfondsen is 10.258.619 en het gemiddeld pensioenvermogen is 1.501 miljard.

In het onderzoek is de Kring voor de uitvoeringskosten te vergelijken met een groep van 66 pensioenfondsen die tussen de 500 en 4000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring in 2023 ad 186 euro per deelnemer ligt significant lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten voor de onderzoeksgroep ad 541 euro per deelnemer. Zelfs de kosten per deelnemer in 2024 ad 351 euro (incl. kosten Wtp) liggen nog lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten van de onderzoeksgroep. De uitvoeringskosten in deze onderzoeksgroep liepen uiteen van 153 tot 3.139 euro per deelnemer. 50% van de onderzochte groep rapporteerde uitvoeringskosten tussen de 388 en 797 euro per deelnemer.

In 2023 heeft de Kring 82K euro toegerekend aan de transitie naar Wtp. De Wtp kosten per deelnemer in 2023 waren voor de Kring 36 euro. In het onderzoek kunnen we deze kosten vergelijken met de gemiddelde kosten ad 43 euro per deelnemer, gerelateerd aan de transitie naar Wtp, bij 27 pensioenfondsen die eind 2023 tussen de 500 en 4.000 deelnemers hadden.

Verder is in het onderzoek de gemiddelde uitvoeringskosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 65 pensioenfondsen die tussen de 500 en 4000 deelnemers hadden per 31 december 2023.

De uitvoeringskosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 175 euro per deelnemer en ligt behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 496 euro per deelnemer.

In het onderzoek is de Kring voor de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) over de periode 2021-2023 te vergelijken met een groep van 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 1.500 miljoen. Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 was voor de Kring 0,31%. Voor de onderzoeksgroep was het gemiddelde over dezelfde periode 0,33%. De kosten voor de Kring liggen lager.

Ook de transactiekosten van de Kring is over de periode 2021-2023 met dezelfde onderzoeksgroep van 100 pensioenfondsen vergeleken. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 voor de Kring was 0,09% en is vergelijkbaar met het gemiddelde ad 0,08% van de onderzoeksgroep.

Verder zijn in het onderzoek de totale vermogensbeheerkosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 1.500 miljoen. De gemiddelde totale vermogensbeheerkosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 0,40% en ligt behoorlijk lager dan de gemiddelde totale vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 0,53%.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2024 te constateren dat het kostenniveau van Kring A wederom ruimschoots lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2023 of de periode 2021-2023. Kring A zit dus zowel in 2023 als over de periode 2021-2023 ruim onder dit gemiddelde. In Kring A worden drie pensioenregelingen uitgevoerd, wat meer is dan een gemiddeld pensioenfonds uitvoert. Kring A kent nog een aantal afwijkende pensioensoorten uit overgangsbepalingen en wijkt daarmee niet af van de markt. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang.

Het bestuur constateert en is content met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een veel lagere prijs dan bij vergelijkbare pensioenfonds. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit is voor de komende jaren een uitdaging omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder voornamelijk de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring A voor de beheerkosten ook behoorlijk lager zijn dan het gemiddelde bij pensioenfonds van vergelijkbare omvang in 2023.

3.8.6 Verwachte ontwikkelingen Kring A

De dekkingsgraad van de kring heeft zich in 2024 wederom positief ontwikkeld. Mede hierdoor heeft het bestuur, conform de toeslagregels van het n-FTK, een toeslag per 1 januari 2025 kunnen verlenen.

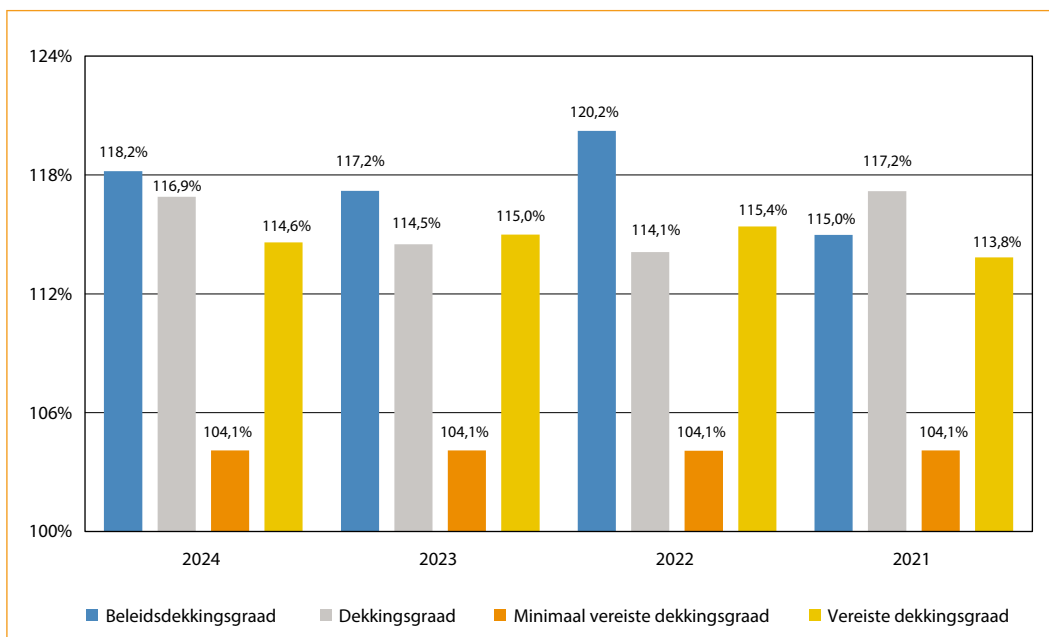
De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim drie jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen die, ondanks enkele pogingen, nog steeds niet volledig is afgelopen. In het eerste kwartaal van 2025 hebben de onder andere de geopolitieke beslissingen van de nieuwe regering van de Verenigde Staten voor behoorlijke onzekerheid zorggedragen die stevige invloed hadden op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners van AZL (Unisys naar verwachting binnenkort) hebben een transitieplan aangeleverd aan DNAPF. In het transitieplan leggen de sociale partners de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten vast, alsmede de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. DNAPF stelt op basis van het transitieplan, het implementatieplan ten behoeve van de toezichthouder DNB op. Dit implementatieplan wordt uiterlijk 1 oktober 2025 bij DNB ingediend. Het communicatieplan, wat onderdeel is van het implementatieplan, wordt gelijktijdig ingediend bij toezichthouder AFM.

3.8.7 Actuariële paragraaf

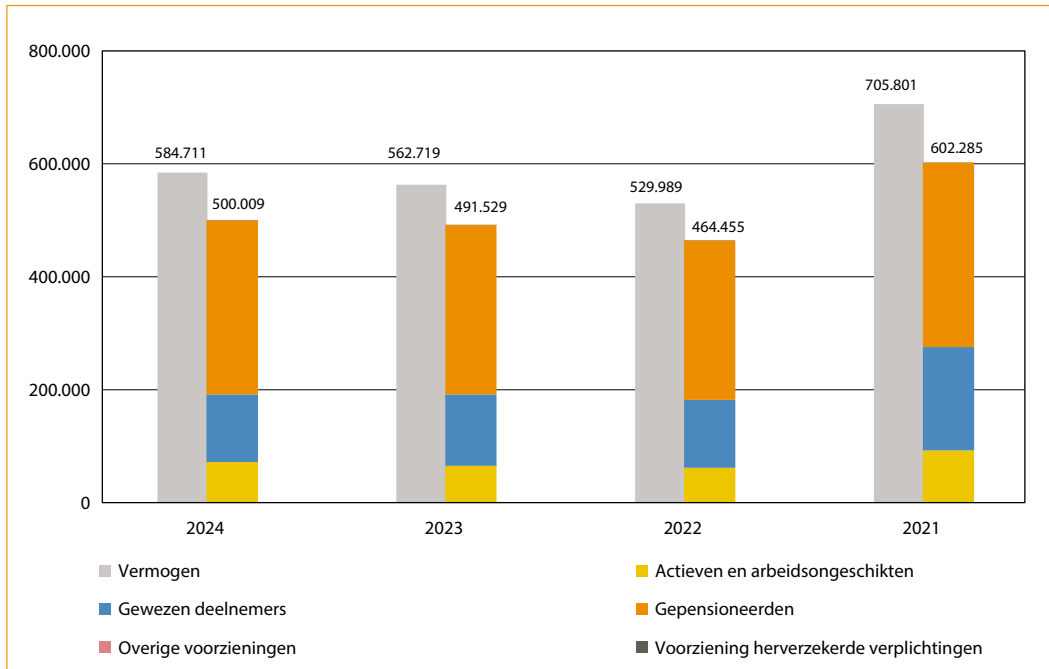
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gestegen van 114,5% ultimo 2023 naar 116,9% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2024 van 117,2% naar 118,2%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 114,6%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

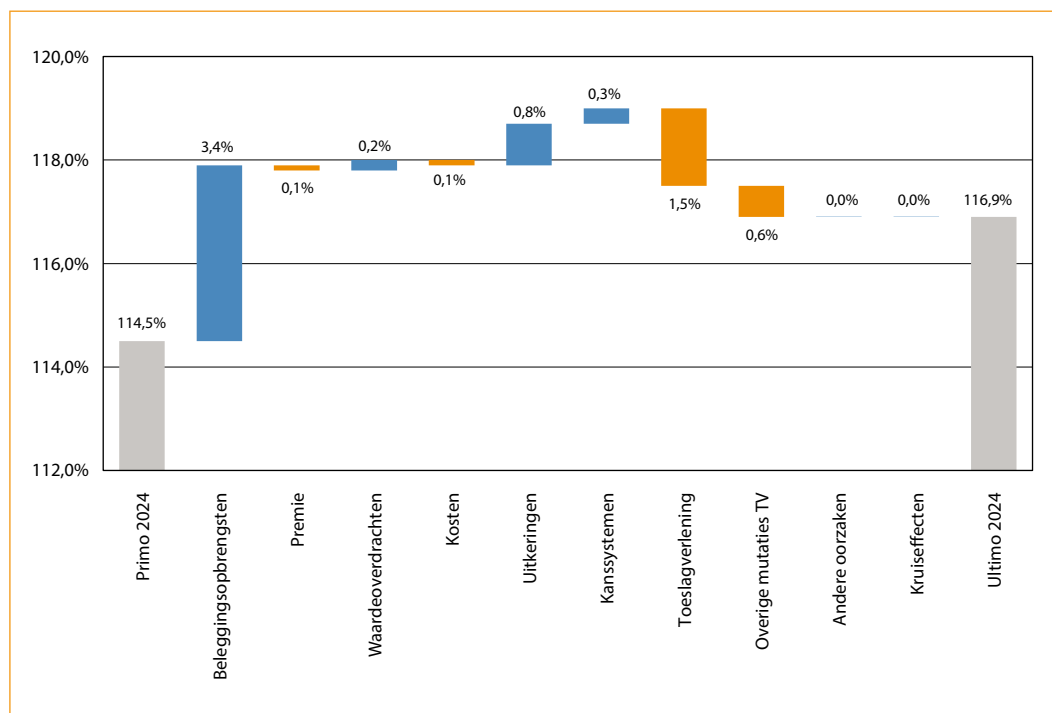
1) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 13.512 behaald (2023: 1.304 negatief). De invloed van het resultaat op de dekkinggraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

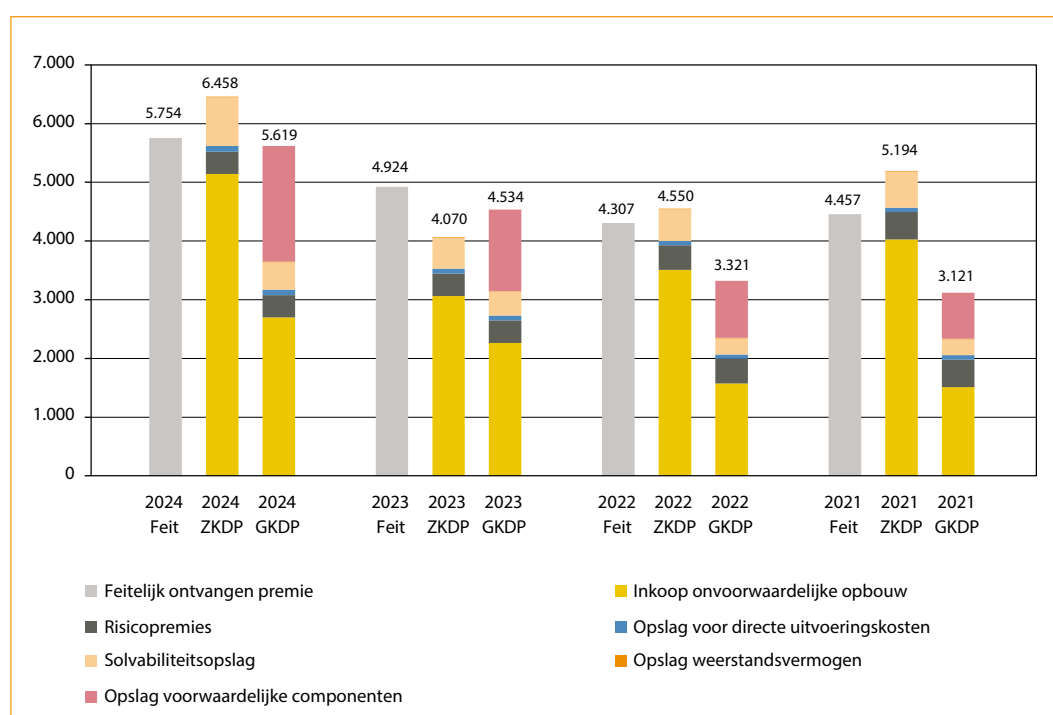
Het effect op de dekkinggraad van de gewijzigde grondslagen is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is het effect van de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2025 voor de gehele kring is toegekend.

1) De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 5.619. De feitelijke premie is met 5.754 toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van circa 0,2%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	114,5%	114,1%	117,2%	112,7%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	102,2%	140,2%	107,6%	97,3%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,2%	0,2%	-0,1%	-0,4%

Oordeel certificerend actuaaris

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaaris geoordeeld dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring A	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2024	559	1.446	1.634	3.639
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	130	0	0	130
Ontslag met premievrije aanspraak	-71	71	0	0
Waardeoverdracht	0	-49	0	-49
Ingang pensioen	-4	-53	93	36
Overlijden	-2	-6	-57	-65
Afkoop	0	0	-15	-15
Andere oorzaken	4	-4	-4	-4
Mutaties per saldo	57	-41	17	33
Stand per 31 december 2024	616	1.405	1.651	3.672

De Actieve deelnemers bevatten 35 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling

Kring A Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	1.227	1.208
Nabestaandenpensioen	411	410
Wezenpensioen	13	16
Totaal	1.651	1.634

3.9 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring A

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het vertegenwoordigen van alle belanghebbenden in de multi-client kring A ziet het belanghebbendenorgaan (BO) als haar belangrijkste opdracht. Het BO geeft het bestuur gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die de kring betreffen. Het BO heeft een aantal specifieke adviesrechten bij besluiten die het bestuur heeft genomen. Het BO concentreert zich daarbij op de beweegredenen van het bestuur, waaronder in het bijzonder de evenwichtige afweging van de verschillende belangen.

Samenstelling belanghebbendenorgaan (BO)

Samenstelling belanghebbendenorgaan per 31 december 2024:

Namens	Naam	Rol	Geboortejaar	M/V
Werknemers Unisys	Hans den Dulk	Lid	1954	M
Werknemers Unisys	Ron Topsvoort	Voorzitter (vanaf 1 oktober 2024)	1957	M
Gepensioneerden Unisys	Joop Kleij	Lid	1940	M
Werknemers AZL	Raymond Smeets	Secretaris	1976	M
Werkgever AZL	Geert Bierlaagh	Lid (vanaf 22 augustus 2024)	1961	M
Werknemers Unisys	Vacature	Vanaf 1 oktober 2024		
Werkgever AZL	Jos Gubbels	Voorzitter (tot en met 30 juni 2024)	1982	M
Werknemers Unisys	Roel Oostergo	Voorzitter (tot en met 30 september 2024)	1947	M

Behandelde onderwerpen

Het BO is in 2024 vier keer voltallig bijeengewees. De Unisys delegatie in het BO is daarnaast twee keer bijgepraat door het bestuur over de Wet toekomst pensioenen (Wtp)-verkenningen bij Unisys.

De belangrijkste besproken onderwerpen zijn:

- Wtp-gerelateerde dossiers, zoals kostenallocatie van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, het evenwichtigheidskader en de bescherming van de dekkingsgraad
- Jaarplanning 2024
- Fondsdocumenten, waaronder de ABTN en de pensioenreglementen
- Rapportages van vermogensbeheer GSAM en uitvoeringsorganisatie AZL
- Kostenvoorziening
- Begroting en kostenrapportages
- Jaarverslag, inclusief het actuair rapport, het rapport van de certificerend actuaire en het verslag van de accountant
- Sales (activiteiten met betrekking tot werving van nieuwe werkgevers als klant)

Het BO heeft positief geadviseerd over de toeslagverlening per 1 januari 2025.

Oordeel belanghebbendenorgaan

Over het algemeen is het BO tevreden over de wijze waarop het bestuur sturing geeft aan het pensioenfonds. Het BO waardeert de samenwerking met het bestuursbureau en het bestuur.

Het BO onderkent en waardeert dat het bestuur veel tijd steekt in de voorbereiding van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. In dat kader vindt het BO het ook passend dat de bezetting van het bestuursbureau is uitgebreid. Dat geldt zeker ook voor invulling

van de sales-functie. Het BO gaat ervan uit dat de aansturing en de uitvoering continu aandacht blijven houden voor de 'run' naast de 'change', immers tijdens de verbouwing blijft de winkel open.

Het BO heeft een drietal aanbevelingen:

1. Het aantrekken van nieuwe klanten moet, ondanks de intensieve voorbereidingen op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, een hoge prioriteit krijgen. Dat is in het belang van het APF als geheel en dus ook van kring A.
2. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel komt met forse extra uitgaven, bij het fonds en bij uitvoeringsorganisatie AZL. Het BO verwacht dat het bestuur over die transitiekosten transparant is.
3. Een soepele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is gebaat bij dekkingsgraad op de overgangsdatum die (ruim) ligt boven de vereiste of minimaal gewenste invaardekkingsgraad. Het BO verwacht dat het bestuur passende maatregelen neemt om die soepele overgang te bewerkstelligen.

Speerpunten voor 2025

De speerpunten voor het BO in 2025 liggen in lijn met de aanbevelingen. Daarnaast wil het BO in 2025 stil staan bij het informeren van alle deelnemers over de gevolgen van de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Met extra themabijeenkomsten wil het BO zich ook nadrukkelijker dan tot nu toe voorbereiden op haar rol bij de overgang naar het nieuwe pensioencontract.

6 juni 2025

Het Belanghebbendenorgaan Collectiviteitskring Kring A

Reactie bestuur

Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan (BO) van Kring A voor het verslag en heeft verblijd kennisgenomen van het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over 2024.

Het bestuur dankt het BO voor de aanbevelingen en zal deze kundig uitvoeren en waar nodig oppakken. De aanstelling van de commercieel directeur eind 2023 heeft geleid tot intensivering van de acquisitie activiteiten waardoor begin 2025 Stichting Pensioenfonds Cargill B.V. de intentie heeft uitgesproken om de opgebouwde pensioenaanspraken en -uitkeringen per 1 januari 2026 en de nieuwe opbouw per 1 januari 2027 onder te brengen bij DNAPF. Dit is goed nieuws en het bestuur blijft zich maximaal inzetten op groei van het fonds.

In 2024 is, en voor de komende jaren moet, veel werk worden verricht met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Hiervoor heeft het bestuur de organisatie van DNAPF verder opgeschaald en geprofessionaliseerd. Het bestuur zal zeker aandacht besteden aan de kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en hierover transparant zijn. Daarnaast zijn in 2025 al maatregelen voorgesteld om de invaardekkingsgraad te beschermen.

Het bestuur blijft zich, samen met het BO en sociale partners, inzetten voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het BO is in het afgelopen jaar op regelmatige basis door het bestuur geïnformeerd over de ontwikkelingen. De intensiteit hiervan zal in 2025 toenemen.

Het bestuur spreekt haar waardering uit voor de inzet en samenwerking met het BO en dankt het BO voor de opbouwende positieve bijdrage in het afgelopen jaar. Dit geeft veel vertrouwen voor de samenwerking en inzet voor de komende jaren.

3.10 Kring B

Collectiviteitkring B is vanaf 1 augustus 2021 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds NIBC aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht.

Per 1 november 2021 zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ERIKS aan Kring B toegevoegd. Collectiviteitkring B is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

3.10.1 Pensioenregeling NIBC

Hoofdlijnen

De hoofdlijnen van de pensioenregeling NIBC kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Het beoogde jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,875% van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Indien de overeengekomen vaste premie niet voldoende is, zal aanvulling vanuit het premiedepot plaatsvinden en wanneer de premie na deze aanvulling nog niet voldoende is, zal het opbouwpercentage naar rato worden verlaagd;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op opbouwbasis;
- Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op opbouwbasis;
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 137.800 (2024);
- De franchise bedraagt € 17.545 (2024);
- De vaste premie voor de pensioenregeling bedraagt 30% (2024) van de pensioengrondslag. Hiervan komt 26% voor rekening van de werkgever en 4% van de deelnemer;
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk en wordt gefinancierd uit het overrendement van Collectiviteitkring B. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald. Indien de verleende toeslag aan actieve deelnemers lager is dan de toeslagambitie (prijsindex), dan heeft het bestuur de mogelijkheid om deze voor de deelnemers aan te vullen met een extra toeslag die gefinancierd wordt uit het toeslagdepot mits de middelen in het toeslagdepot hiervoor voldoende zijn.

Per 1 januari 2022 is de Netto pensioenregeling van NIBC bij de collectiviteitkring B ondergebracht.

De hoofdlijnen van de netto pensioenregeling kunnen als volgt worden omschreven:

- de netto regeling geldt per 1 januari 2022 en is een regeling die voorziet in een uitkering ten behoeve van de partner en kinderen na overlijden van de deelnemer met een jaarsalaris dat uitkomt boven het maximum pensioengevend salaris uit de CDC-pensioenregeling en een partner en/of kind(eren) heeft;
- bij beëindiging van een huwelijk of partnerrelatie vervalt voor de gewezen partner en voor kinderen de aanspraak op partnerpensioen en wezenpensioen;
- de nettopensioengrondslag is gelijk aan het ongemaximeerd pensioengevend salaris uit de CDC-pensioenregeling voor zover dat uitkomt boven het maximum pensioengevend salaris, vermenigvuldigd met de parttimefactor;
- Het jaarlijks te verzekeren netto partnerpensioen bedraagt bij opname in de nettopensioenregeling 0,663% (2024) van de laatst vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de nettoregeling;
- Het jaarlijkse te verzekeren netto wezenpensioen bedraagt bij opname in de nettopensioenregeling 0,132% (2024) van de laatst vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de nettoregeling. Bij een wijziging van de nettopensioengrondslag wordt het jaarlijkse wezenpensioen verhoogd of verlaagd met 0,132%;

- Op het partnerpensioen en/of wezenpensioen worden jaarlijks na ingang van de uitkering per 1 januari een onvoorwaardelijke toeslag verleend van 2%;
- de verzekering van het netto pensioen wordt gefinancierd door periodieke betaling van een geslachtsafhankelijke risicopremie vanaf de aanvangsdatum van de verzekering, uiterlijk tot het moment van overlijden van de deelnemer of de pensioenrichtdatum;
- de premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de deelnemer;
- de netto regeling is in zijn geheel herverzekerd en is financieel neutraal voor de kring. De risicopremies die door de werkgever ingehouden worden op het salaris van de deelnemer zijn gelijk aan de risicopremies die de herverzekeraar in rekening brengt bij de kring voor de verzekering. Indien er sprake is van een uitkering wordt de uitkering door de herverzekeraar gedaan en door de kring betaald aan de betreffende deelnemer.

Financieringsbeleid

De werkgever NIBC betaalt een premie als vast percentage van de pensioengrondslag in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is voor de periode 1 januari 2024 tot aan de datum waarop wordt overgegaan naar een nieuw pensioencontract in de zin van de Wet toekomst pensioenen, die thans is gesteld op 1 januari 2027, vastgesteld op 30,0% van de pensioengrondslag. Daarnaast worden de risicopremies voor de netto regeling door de werkgever afgedragen.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling in Collectiviteitkring B wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is ten minste gelijk aan de zuiver kostendeekkende premie op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per 30 september van het voorafgaande jaar. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. Indien de vaste CDC-premie hoger is dan de zuivere kostendeekkende premie, verhoogd met de bijdrage aan het weerstandsvermogen, dan wordt het verschil toegevoegd aan het premiedepot. Voor 2024 was de vaste CDC-premie voldoende om de beoogde pensioenopbouw van 1,875% van de pensioengrondslag toe te kennen.

3.10.2 Pensioenregeling ERIKS

Hoofddijnen

De hoofddijnen van de pensioenregeling ERIKS kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- De pensioenregeling is een gesloten regeling; er vindt alleen nog premievrije pensioenopbouw plaats voor arbeidsongeschikten vanaf 1 november 2021;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het jaarlijkse opbouwpercentage voor de arbeidsongeschikten bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,6% van de pensioengrondslag;
- Het jaarlijks opbouwpercentage voor het partnerpensioen bedraagt 1,12% van de pensioengrondslag. Het partnerpensioen wordt bij overlijden van de arbeidsongeschikte deelnemer met premievrije opbouw verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen partnerpensioen;
- Bij overlijden van de arbeidsongeschikte deelnemer vóór de pensioendatum komt een tijdelijk partnerpensioen tot uitkering. Het tijdelijk partnerpensioen bedraagt 5% van het ouderdomspensioen dat de arbeidsongeschikte deelnemer op de pensioendatum zou gaan ontvangen. Dit bedrag wordt verhoogd met een vast bedrag vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Het vaste bedrag is opgenomen in het tabellenboek. Het tijdelijk partnerpensioen kent een zuiver risicokarakter en heeft geen opbouwwaarde;

- Het jaarlijks opbouwpercentage voor het wezenpensioen bedraagt 0,224% van de pensioengrondslag. Het wezenpensioen wordt bij overlijden van de arbeidsongeschikte deelnemer met premievrije opbouw verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen wezenpensioen. Het wezenpensioen wordt per kind uitgekeerd;
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd (door premievrijgestelden arbeids-ongeschikten) en is bij opname in deze pensioenregeling vastgesteld;
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring B. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald en is geen reserve aanwezig.

Financieringsbeleid

De premie voor het deel ERIKS in de Collectiviteitkring B is nihil. De enige nog te verwerven pensioenaanspraken in het reglement betreffen pensioenaanspraken voor premievrij gestelde arbeidsongeschikte deelnemers.

3.10.3 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2024 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Dekkingsgraad (DNB) - DG	111,0%	111,6%
Beleidsdekkingsgraad	114,2%	115,2%
Reële dekkingsgraad	84,6%	84,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,1%	104,1%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	115,7%	115,3%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	114,2%	114,6%

Ten opzichte van 2023 is de dekkingsgraad met 0,6%-punt gedaald van 111,6% naar 111,0% ultimo 2024. De technische voorzieningen stegen van circa 523 miljoen euro per eind 2023 tot circa 563 miljoen euro ultimo 2024, voornamelijk door de wijziging van de grondslagen, de verleende toeslag en de iets gedaalde rente in 2024. Het belegd vermogen is gestegen van circa 578 miljoen euro per eind 2023 naar circa 623 miljoen euro ultimo 2024. Het rendement op de totale portefeuille in 2024 is 8,1% (2023: 9,9%). Alle beleggingscategorieën lieten in 2024 op totaalniveau een positief resultaat zien, met uitzondering van hoogrentende obligaties.

Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad van 114,2% gelijk aan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 114,2%.

De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,1%. Daarmee is er ultimo 2024 geen sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 84,6%.

Herstelplan

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is ultimo 2024 gelijk aan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Het fonds is niet in onderdekking en er hoeft geen herstelplan te worden ingediend.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring B met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

In 2024 is geen overbruggingsplan ingediend. Hierdoor kan er geen gebruik worden gemaakt van de versoepelde toeslagregels in het transitie-ftk. Dit betekent dat voor de toeslag 2025 het reguliere toeslagbeleid is toegepast. De dekkingsgraad van 30 september 2024 is 115,38%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de ondergrens van 110% en kan op basis van toekomstbestendig indexeren toeslag worden verleend. Op basis hiervan heeft het bestuur op 30 oktober 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen van 0,59% aan actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Alle toeslagen zijn per 1 januari 2025 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad van 114,2% ultimo 2024 met een bandbreedte van +/-4%. Gedurende 2023 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring B haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 115,7%. Collectiviteitkring B voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring B heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

- Vanuit de situatie waarbij de dekkingsgraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 80%.
- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 80%.
- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweer scenario" (lees: 5e percentiel) 35% te bedragen.

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2024 is uitgevoerd voldoet Kring B niet aan de vastgestelde ondergrens en maximale afwijking voor de afwijking pensioenresultaat (slecht weer scenario). Dit is gedeeld met de sociale partners van NIBC en samen met het bestuur is geconcludeerd om de ambitie en het beleid niet aan te passen gezien de combinatie van geringe afwijking van de grenzen en de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

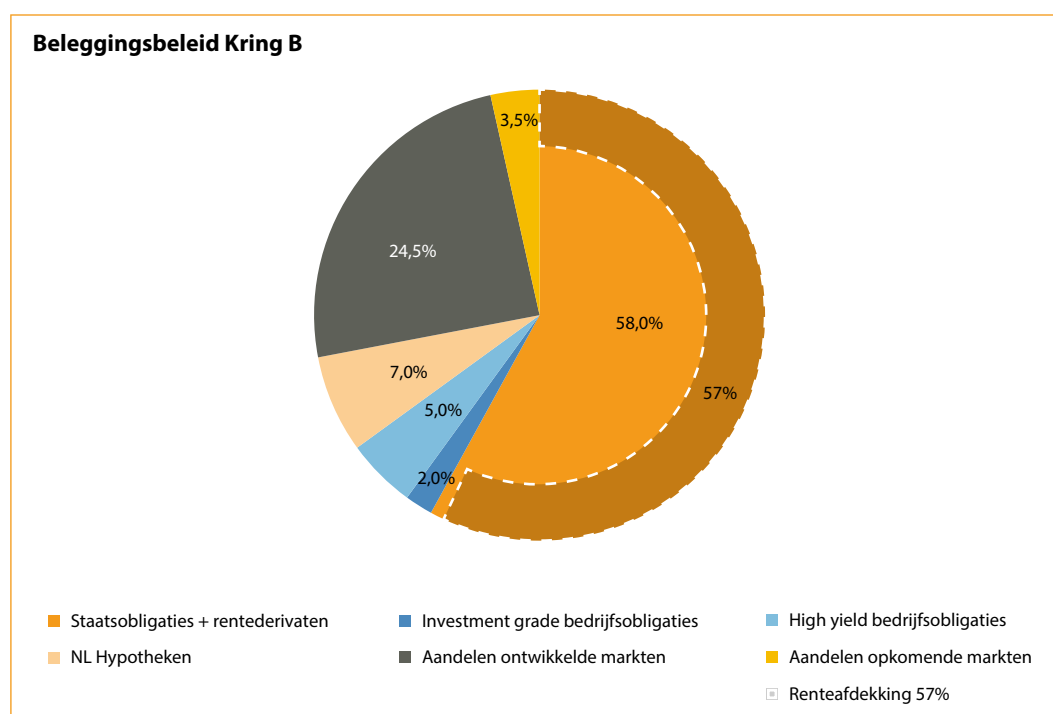
3.10.4 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

In 2022 is een ALM studie uitgevoerd. Het bestuur heeft voor 2023 en verder de uitkomsten van ALM-studie 2022 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring B. Concreet betekent dit een verdeling van 67% naar de matchingportefeuille en 33% naar de returnportefeuille. Het renterisico wordt 57% afgedekt op marktwaarde.

Het Bestuur heeft besloten geen reguliere ALM studies onder Ftk meer uit te laten voeren voor CDC kringen, als gevolg van verstrijken van de driejaarsperiode en/of raken van ALM signaalwaarden. Het Belanghebbendenorgaan van de kring heeft dit goedgekeurd.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2023 gestegen van circa 578 miljoen euro naar 623 miljoen euro eind 2024. Het rendement op de portefeuille over 2024 bedraagt 8,1%. Dit is lager dan het rendement van de vastgestelde benchmark (9,2%). De return portefeuille heeft een rendement van 17,1% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van 17,3%) en de matchingportefeuille een rendement van 3,6% (ten opzichte van het benchmarkrendement van 5,3%).

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe. Hypotheken lieten een outperformance zien vergeleken met de benchmark die is gebaseerd op staatsobligaties. De rentestijging eind 2024 was nog niet doorgerekend in de waardering van hypotheekrentes bijgedragen aan het hogere rendement.

Euro investment grade obligaties lieten eveneens een absoluut positief rendement zien, mede door daling van credit spreads en kenden een outperformance vergeleken met de benchmark.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaarde 2024		Marktwaarde 2023	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
Discretionaire LDI portefeuille	3,2	–	340.751	54,7	326.206	56,5
Euro Bedrijfsobligaties	5,1	5,0	14.838	2,4	14.125	2,4
Nederlandse Hypotheken	6,5	1,9	43.037	6,9	40.397	7,0
Totaal matching (geschaald naar assets)	3,6	5,3	398.626	64,0	380.728	65,9
Hoogrentende obligaties	4,4	6,5	26.968	4,3	25.172	4,4
Aandelen	19,1	19,3	197.310	31,7	171.830	29,7
Valutaderivaten	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Totaal Return	17,1	17,3	224.278	36,0	197.002	34,1
(Bijdrage) overig effect	-0,1	–	33	0,0	62	0,0
Totaal	8,1	9,2	622.937	100,0	577.792	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 57% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2024 (over laatste 12 maanden) ca 49,6% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten als gevolg van het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.10.5 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld	Totale					
	belegd	Beheer-	Transactie-			Totaal	Totaal
	vermogen (EUR)	kosten	(%)	kosten	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	407.676	568	0,14	121	0,03	689	0,17
Aandelen	187.259	150	0,08	54	0,03	204	0,11
Derivaten (rente en valutaoverlay)	4.664	0	0,00	2	0,04	2	0,04
Liquide middelen	-3.650	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		465	0,00	0	0,00	465	0,00
Totaal	595.949	1.183	0,20	177	0,03	1.360	0,23

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,23%. Dit bestaat uit 0,20% beheerkosten en 0,03% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 490K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald naar € 1.360K in 2024. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten 0,23% (t.o.v. 0,28% in 2023). De beheerkosten zijn ongeveer gelijk aan vorig jaar. De transactiekosten hebben een grotere daling laten zien, waardoor de totale vermogensbeheerkosten zijn gedaald.

We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten past bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën.

De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	24	97	121	68,4%
Aandelen	0	54	54	30,5%
Derivaten	1	0	2	1,1%
Totale transactiekosten (EUR)	25	151	177	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,03% van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gedaald.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening maar hiervoor worden wel kosten gemaakt. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2024		2023	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	350	226	283	188
Governancekosten	180	116	119	79
Advies en Overige kosten	392	253	78	52
	922	595	480	319

De uitvoeringskosten zijn van 319 euro per deelnemer eind 2023 gestegen naar 595 euro ultimo 2024. Deze stijging komt voornamelijk door kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zijn de administratie- en governancekosten beperkt gestegen door de indexatie op de tarieven en toename van het aantal deelnemers. De daling van enkele kostenposten zijn niet zichtbaar door de hogere kosten m.b.t. de Wtp. In 2024 is in totaal 343K aan kosten uitgegeven die gerelateerd zijn aan Wtp. Als we de kosten m.b.t. Wtp niet meenemen, dan komen de uitvoeringskosten eind 2024 uit op 579K en de kosten per deelnemer op 374 euro. Met de werkgever zijn voor 2024 afspraken gemaakt dat circa 50% van de kosten m.b.t. actuariële berekeningen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor rekening zijn van de werkgever. Deze kosten zijn aan de werkgever gefactureerd en komen niet ten laste van de collectiviteitskring en de deelnemer.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2024 op basis van de Bell Kostenbenchmark 2024 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. Het rapport van Bell Kostenbenchmark 2024 geeft inzicht in de in 2023 of over de periode 2021-2023 gemaakte uitvoeringskosten of vermogensbeheerkosten in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang.

Aan het onderzoek van Bell Kostenbenchmark 2024 hebben 178 pensioenfondsen deelgenomen. Het aantal actieven + pensioengerechtigden bij deze pensioenfondsen is 10.258.619 en het gemiddeld pensioenvermogen is 1.501 miljard.

In het onderzoek is de Kring voor de uitvoeringskosten te vergelijken met een groep van 66 pensioenfondsen die tussen de 500 en 4000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring in 2023 ad 319 euro per deelnemer ligt behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten voor de onderzoeksgroep ad 541 euro per deelnemer. Zelfs de kosten per deelnemer in 2024 ad 374 euro (excl. kosten Wtp) liggen nog lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten van de onderzoeksgroep. De uitvoeringskosten in deze onderzoeksgroep liepen uiteen van 153 tot 3.139 euro per deelnemer. 50% van de onderzochte groep rapporteerde uitvoeringskosten tussen de 388 en 797 euro per deelnemer.

In 2023 heeft de Kring 59K euro toegerekend aan de transitie naar Wtp. De Wtp kosten per deelnemer in 2023 waren voor de Kring 39 euro. In het onderzoek kunnen we deze kosten vergelijken met de gemiddelde kosten ad 43 euro per deelnemer, gerelateerd aan de transitie naar Wtp, bij 27 pensioenfondsen die eind 2023 tussen de 500 en 4.000 deelnemers hadden.

Verder is in het onderzoek de gemiddelde uitvoeringskosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 65 pensioenfondsen die tussen de 500 en 4000 deelnemers hadden per 31 december 2023.

De uitvoeringskosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 304 euro per deelnemer en ligt wederom behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 496 euro per deelnemer.

In het onderzoek is de Kring voor de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) over de periode 2021-2023 te vergelijken met een groep van 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 1.500 miljoen.

Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 was voor de Kring 0,21%. Voor de onderzoeksgroep was het gemiddelde over dezelfde periode 0,33%. De kosten voor de Kring liggen behoorlijk lager.

Ook de transactiekosten van de Kring is over de periode 2021-2023 met dezelfde onderzoeksgroep van 100 pensioenfondsen vergeleken. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 voor de Kring was 0,09% en is vergelijkbaar met het gemiddelde ad 0,08% van de onderzoeksgroep.

Verder zijn in het onderzoek de totale vermogensbeheerkosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 1.500 miljoen. De gemiddelde totale vermogensbeheerkosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 0,31% en ligt aanzienlijk lager dan de gemiddelde totale vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 0,53%.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2024 te constateren dat het kostenniveau van Kring B wederom ruimschoots lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2023 of de periode 2021-2023. Kring B zit dus zowel in 2023 als over de periode 2021-2023 ruim onder dit gemiddelde. In Kring B worden drie pensioenregelingen uitgevoerd, wat meer is dan een gemiddeld pensioenfonds uitvoert. Kring B kent nog een aantal afwijkende pensioensoorten uit overgangsbepalingen en wijkt daarmee niet af van de markt.

De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang.

Het bestuur constateert en is tevreden met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een veel lagere prijs dan bij vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit is voor de komende jaren een uitdaging omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder voornamelijk de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring B voor de beheerkosten ook behoorlijk lager zijn dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in de periode 2021-2023.

3.10.6 Verwachte ontwikkelingen Kring B

De dekkinggraad van de kring is in 2024 op een vergelijkbaar niveau gebleven als vorig jaar. Mede hierdoor heeft het bestuur, conform de toeslagregels van het n-FTK, een toeslag per 1 januari 2025 kunnen verlenen.

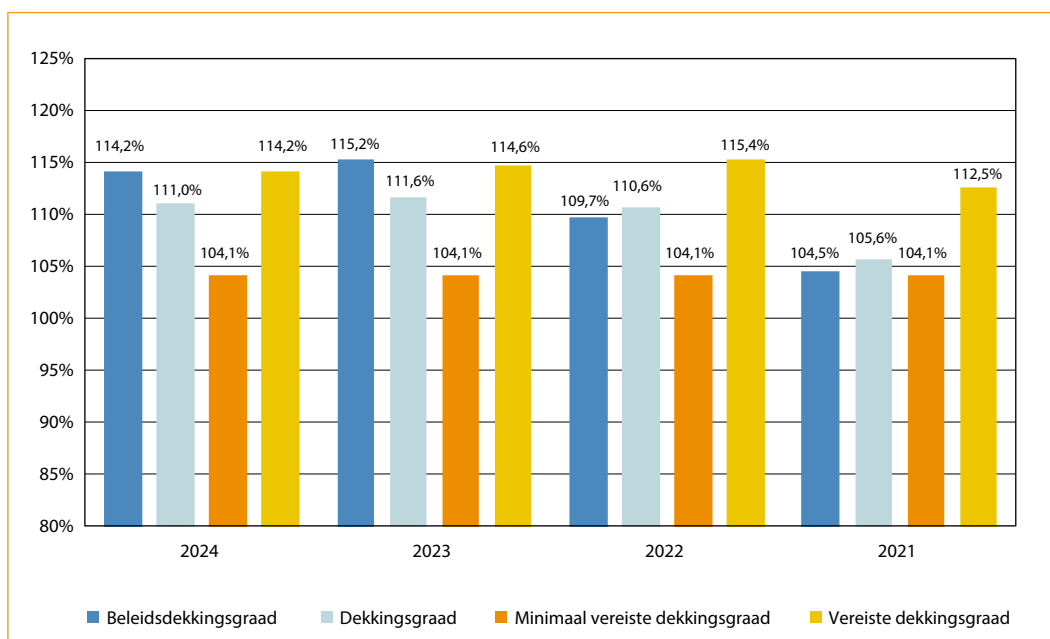
De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim drie jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen die, ondanks enkele pogingen, nog steeds niet volledig is afgelopen. In het eerste kwartaal van 2025 hebben de onder andere de geopolitieke beslissingen van de nieuwe regering van de Verenigde Staten voor behoorlijke onzekerheid zorggedragen die stevige invloed hadden op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners hebben een transitieplan aangeleverd aan DNAPF. In het transitieplan leggen de sociale partners de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten vast, alsmede de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. DNAPF stelt op basis van het transitieplan, het implementatieplan ten behoeve van de toezichthouder DNB op. Dit implementatieplan wordt uiterlijk 1 oktober 2025 bij DNB ingediend. Het communicatieplan, wat onderdeel is van het implementatieplan, wordt gelijktijdig ingediend bij toezichthouder AFM.

3.10.7 Actuariële paragraaf

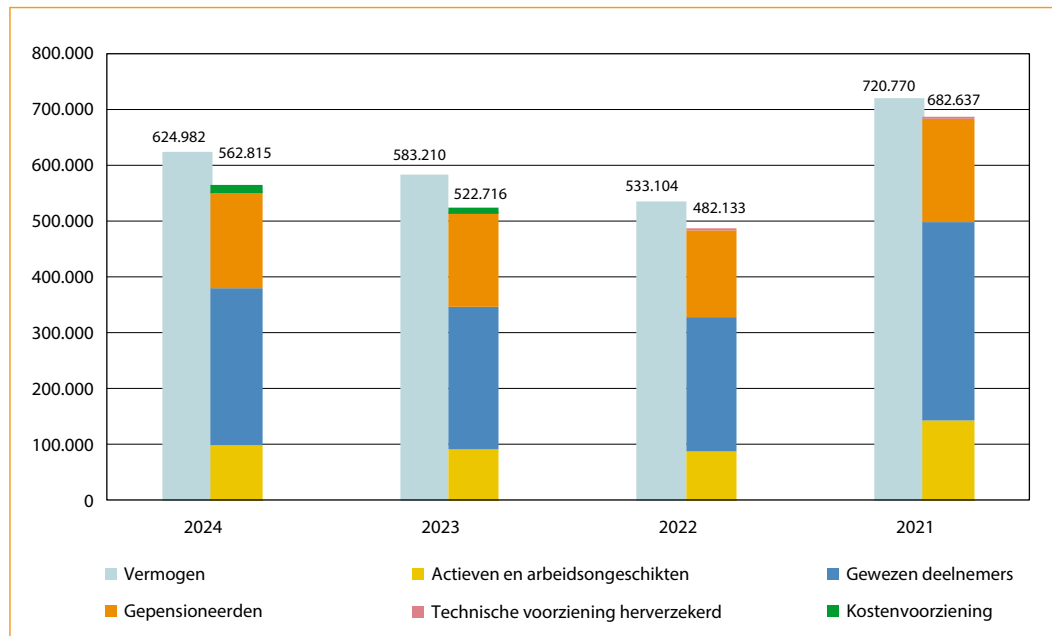
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gedaald van 111,6% ultimo 2023 naar 111,0% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van de kring daalde in 2024 van 115,2% naar 114,2%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee gelijk aan de vereiste dekkingsgraad van 114,2%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

1) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

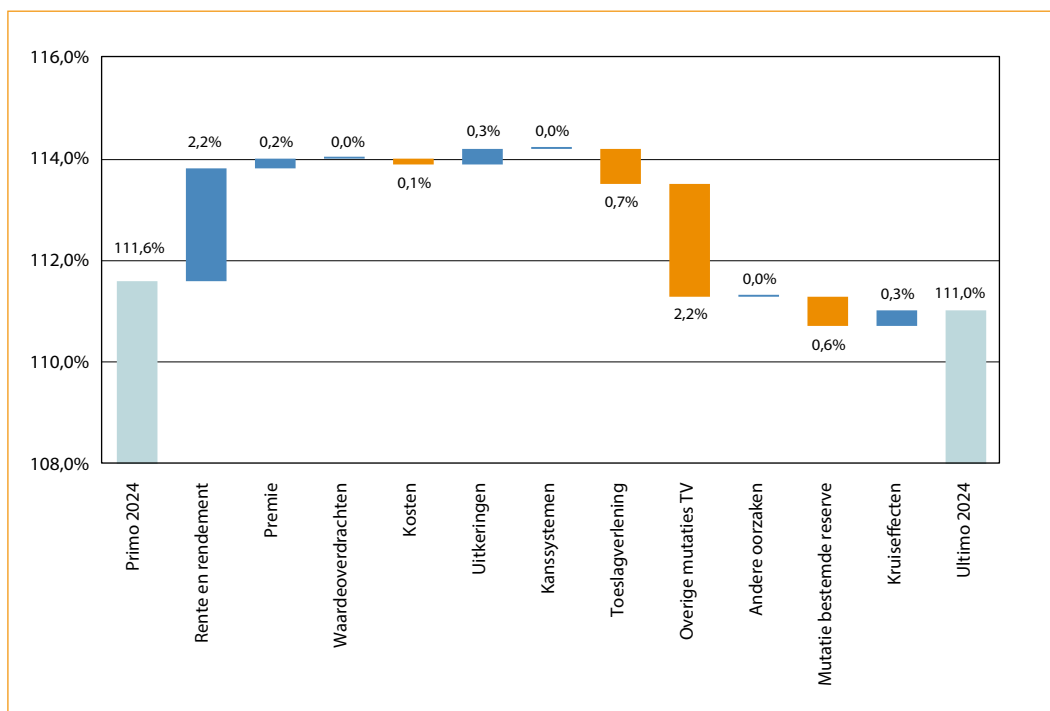
De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

Vanaf begin 2023 is de kring met betrekking tot de kostenvoorziening overgestapt op de zogenaamde cashflowmethode, waarbij de hoogte van de voorziening gelijk is aan de contante waarde van de verwachte toekomstige uitvoeringskosten. Als gevolg hiervan wordt de kostenvoorziening vanaf boekjaar 2023 als separate voorziening weergegeven in bovenstaande grafiek.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 4.662 behaald (2023: 8.924 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Het effect op de dekkingsgraad van de gewijzigde grondslagen is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2025 is toegekend.

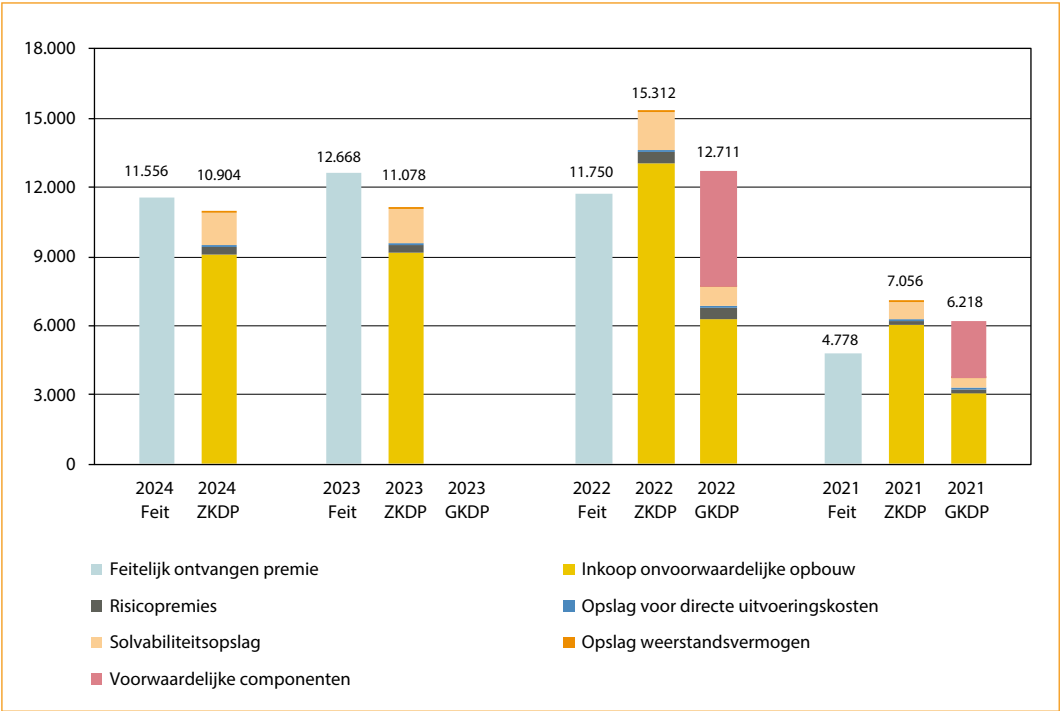
Ten aanzien van de grafiek merken wij op dat alle procentuele resultaten individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar. De component kruis effecten dient als sluitpost in het getoonde verloop.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruis effecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruis effecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de marktwaarde. De zuivere kostendekkende premie bedraagt 10.904. De feitelijke premie is met 11.556 toereikend.

Tot 2023 was er sprake van een gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. Vanaf 2023 is er sprake van een zuivere kostendekkende premie (marktwaarde). De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij is de zuivere kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van circa 0,4%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	111,6%	110,6%	105,6%	103,8%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	91,9%	121,6%	107,0%	99,2%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,4%	0,2%	0,0%	-0,1%

Oordeel certificerend actuaris

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring B	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2024	604	3.396	900	4.900
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	105	0	0	105
Ontslag met premievrije aanspraak	-94	94	0	0
Waardeoverdracht	0	-25	0	-25
Ingang pensioen	-5	-45	69	19
Overlijden	-1	-8	-22	-31
Afkoop	0	0	-9	-9
Andere oorzaken	1	0	1	2
Mutaties per saldo	6	16	39	61
Stand per 31 december 2024	610	3.412	939	4.961

De Actieve deelnemers bevatten 32 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling

Kring B Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	683	647
Nabestaandenpensioen	229	230
Wezenpensioen	27	23
Totaal	939	900

3.11 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring B

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het Belanghebbendenorgaan (BO) is onderdeel van multi-client kring B. In deze kring zijn de pensioenaanspraken en pensioenrechten ondergebracht van NIBC en ERIKS. Het BO heeft goedkeurings- en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het adviesrecht is ook voor het vaststellen van de jaarstukken en een oordeel over de governance.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO bestaat op dit moment uit zes leden, één lid namens de deelnemers NIBC, twee namens de werkgever NIBC, één lid namens de pensioengerechtigden, twee namens de werknemers ERIKS.

Het Belanghebbendenorgaan (BO) fungeert in de volgende samenstelling:

Namens	Naam	Rol	Geboortejaar	M/V
Deelnemers (NIBC)	Frits van der Scheer	Lid	1972	M
Werknemers (ERIKS)	Bob Bessem	Secretaris	1962	M
Werkgever (NIBC)	Leendert Punt	Voorzitter	1975	M
Werkgever (NIBC)	Amber Klompmaker	Lid	1995	V
Werknemers (ERIKS)	Jan van Leeuwen	Lid	1955	M
Gepensioneerden (NIBC)	Hans Slegtenhorst	Lid	1953	M

In 2024 heeft het BO vier keer regulier vergaderd, waarbij het uitvoerend en niet uitvoerend bestuur deels aanwezig was.

In het boekjaar zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen ter goedkeuring dan wel advisering:

- Hoogte van de kostenvoorziening
- ABTN
- Jaarwerk 2023 (met specifiek aandacht voor het deel m.b.t. kring B)
- Evenwichtigheidskader (goedkeuring)
- Rooster van aftreden BO kring B (goedkeuring)
- Toeslagverlening
- Premie (2025) (goedkeuring)
- Begroting uitvoeringskosten en kosten Wtp
- Pensioenreglementen
- ALM onder FTK (goedkeuring)

Het Belanghebbendenorgaan kijkt terug op een jaar waarin de samenwerking met het bestuur en het bestuursbureau verder is verdiept. De voortgaande professionalisering van DNAPF is zichtbaar in de ondersteuning van de inrichting van het nieuwe pensioenstelsel en de algemene positionering van Kring B. Die ontwikkeling geeft het BO vertrouwen in het gezamenlijke vermogen om de implementatie van de Wet toekomst pensioenen zorgvuldig en evenwichtig vorm te geven. Ook in het komende jaar blijft het BO actief bijdragen aan deze onderwerpen.

5 juni 2025

Het Belanghebbendenorgaan Collectiviteitskring Kring B

Reactie bestuur

Het bestuur heeft verheugd kennisgenomen van het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan (BO) van Kring B over 2024.

In 2024 is, en voor de komende jaren moet, veel werk worden verricht met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Hiervoor heeft het bestuur de organisatie van DNAPF verder opgeschaald en geprofesionaliseerd. Het bestuur bevestigt de observatie van het BO dat hiermee een verdiepingsslag is uitgevoerd waardoor de implementatie van de Wet toekomst pensioenen zorgvuldig en evenwichtig kan worden vorm gegeven.

Er zijn in 2024 behoorlijke stappen gemaakt om te zorgen dat in de tweede helft van 2025 het implementatieplan voor Kring B kan worden ingediend bij De Nederlandsche Bank. Het bestuur blijft zich, samen met het BO en sociale partners, inzetten voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het BO is in het afgelopen jaar op regelmatige basis door het bestuur geïnformeerd over de ontwikkelingen. De intensiteit hiervan zal in 2025 toenemen.

Het bestuur spreekt haar waardering uit voor de inzet en samenwerking met het BO en dankt het BO voor de waardevolle en productieve bijdrage in het afgelopen jaar. Dit geeft veel vertrouwen voor de samenwerking en inzet voor de komende jaren.

3.12 Kring D - TrueBlue

Collectiviteitkring D - TrueBlue (hierna Kring D) is vanaf 1 mei 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds TrueBlue aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Collectiviteitkring D is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

3.12.1 Pensioenregeling TrueBlue

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van TrueBlue in Collectiviteitkring D zijn als volgt te omschrijven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- De pensioenregeling is een gesloten regeling; er vindt alleen nog premievrije pensioenopbouw plaats voor arbeidsongeschikten vanaf 1 mei 2020 of zoveel later als de deelnemer recht heeft gekregen op een WIA-uitkering;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,738% van de pensioengrondslag.
- Het jaarlijks opbouwpercentage van het partnerpensioen bedraagt 1,2166% van de pensioengrondslag. Het partnerpensioen wordt bij overlijden van de premievrijgestelde deelnemer verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen partnerpensioen;
- Het jaarlijks opbouwpercentage van het wezenpensioen bedraagt 0,243% van de pensioengrondslag. Het wezenpensioen wordt bij overlijden van de premievrijgestelde deelnemer verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen wezenpensioen;
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd en wordt bij opname in de pensioenregeling vastgesteld. De hoogte van de pensioengrondslag is gelijk aan de laatst vastgestelde pensioengrondslag voorafgaand aan de arbeidsongeschiktheid;
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het overrendement van Collectiviteitkring D. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald en is geen reserve aanwezig.

Financieringsbeleid

De premie voor Collectiviteitkring D is nihil. De enige nog te verwerven pensioenaanspraken in het reglement betreffen pensioenaanspraken voor premievrij gestelde arbeidsongeschikte deelnemers.

3.12.2 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2024 en 2023 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Dekkingsgraad (DNB) - DG	113,6%	109,6%
Beleidsdekkingsgraad	113,5%	112,9%
Reële dekkingsgraad	83,7%	82,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,0%	104,0%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	117,8%	117,5%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	117,0%	117,3%

Ten opzichte van 2023 is de dekkingsgraad met 4,0%-punt gestegen van 109,6% naar 113,6% ultimo 2024. De technische voorzieningen stegen van circa 336 miljoen euro per eind 2023 tot circa 349 miljoen euro ultimo 2024, voornamelijk door de wijzigingen in de grondslagen, de verleende toeslag en een iets gedaalde rente in 2024. Het belegd vermogen is gestegen van circa 366 miljoen euro per eind 2023 naar circa 395 miljoen euro ultimo 2024. Het rendement op de totale portefeuille in 2024 is 9,9% (2023: 7,6%). Alle beleggingscategorieën lieten in 2024 op totaalniveau een positief resultaat zien, met uitzondering van hoogrentende obligaties.

Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad van 113,5% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 117,0%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,0%. Daarmee is er ultimo 2024 nog steeds sprake van een reservetekort. Ultimo 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 83,7%.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring lager is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen dient er binnen drie maanden een herstelplan ingediend te worden bij DNB. De collectiviteitkring is per het eerste rapportagemoment 30 juni 2020 in herstel en heeft een herstelplan bij DNB ingediend. In 2024 is dit herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan 2024 is door DNB goedgekeurd op 21 mei 2024.

Doel van het herstelplan is om aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad zich binnen 10 jaar tenminste op het niveau van het strategisch vereist eigen vermogen bevindt. Hierbij gaat het bestuur uit van de objectief vastgestelde beste inschatting van de parameters door de Commissie Parameters. Hierbij dient aangetekend te worden dat het overrendement door de lage rentestand een relatief groot aandeel heeft in de herstelcapaciteit. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de verwachte trendmatige daling van de UFR, conform voorschriften DNB.

Op basis van het in 2024 ingediende herstelplan was de verwachting dat eind 2028 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Er zijn dan ook geen kortingsmaatregelen benodigd om tijdig te kunnen herstellen. Met een beleidsdekkingsgraad van 113,5% ultimo 2024 is het herstel in 2024 sneller gegaan dan in het herstelplan was voorzien. Dit is vooral te verklaren door hogere waarde van de beleggingen wat een positief effect op de dekkingsgraad had. Ultimo 2024 is zowel de beleidsdekkingsgraad als de actuele dekkingsgraad hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,0%. Derhalve is een onvoorwaardelijke korting uit hoofde van de maatregel MVEV niet van toepassing.

Omdat de beleidsdekkingsgraad (113,5%) ultimo 2024 lager is dan de strategische vereiste dekkingsgraad (117,0%) is er in 2025 een geactualiseerd herstelplan voor Collectiviteitkring D ingediend. Uit de prognose van het herstelplan blijkt dat de beleidsdekkingsgraad ultimo 2027 naar verwachting herstelt tot het niveau van de strategische vereiste dekkingsgraad. Het herstelplan 2025 is door DNB goedgekeurd op 14 mei 2025.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring D met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

De dekkingsgraad van 30 september 2024 is 113,71%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de ondergrens van 110% en kan op basis van toekomstbestendig indexeren toeslag worden verleend. Op basis hiervan heeft het bestuur op 30 oktober 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen van 0,40% aan actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Alle toeslagen zijn per 1 januari 2025 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad van 117,0% ultimo 2024 met een bandbreedte van -5%-punt en +6%-punt. Gedurende 2023 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring D haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 117,8%. Collectiviteitkring D voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring D heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-procent percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 90%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 90%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 45%

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2024 is uitgevoerd voldoet Kring D niet aan de vastgestelde ondergrens en maximale afwijking voor de afwijking pensioenresultaat (slecht weer scenario). Dit is gedeeld met de sociale partners en samen met het bestuur is geconcludeerd om de ambitie en het beleid niet aan te passen gezien de combinatie van geringe afwijking van de grenzen en de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

3.12.3 Beleggingen

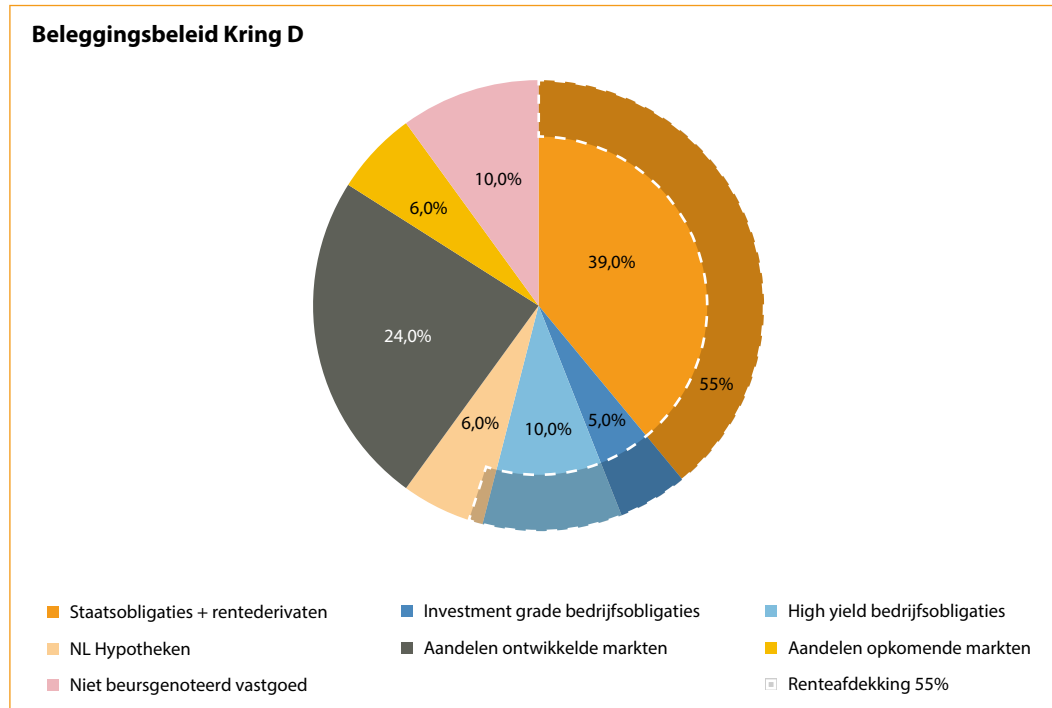
De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

In 2021 is een ALM-analyse uitgevoerd. Het bestuur heeft voor 2023 en verder de uitkomsten van ALM-studie 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring D. Deze strategische verdeling is gecontinueerd in 2024. Concreet betekent dit een gelijke verhouding tussen de matchingportefeuille (50%) en de returnportefeuille (50%).

De renteafdekking werd tot 1 april 2022 afgeleid van een (dynamische) staffel, gebaseerd op de marktrente en UFR dekkingsgraad. Vanaf 1 april 2022 is overgegaan op een statische renteafdekking met een strategische renteafdekking van 55% op basis van marktwaarde.

Het Bestuur heeft besloten geen reguliere ALM studies onder Ftk meer uit te laten voeren voor CDC kringen, als gevolg van verstrijken van de driejaarsperiode en/of raken van ALM signaalwaarden. Het belanghebbendenorgaan van de kring heeft dit goedgekeurd.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2023 gestegen van circa 366 miljoen euro naar circa 395 miljoen euro op 31 december 2024. Het rendement op de portefeuille over 2024 bedraagt 9,9%. Dit is lager dan het rendement van de vastgestelde benchmark (10,0%). De return portefeuille heeft een rendement van 13,9% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van 14,6%) en de matchingportefeuille een rendement van 5,8% (ten opzichte van het benchmarkrendement van 5,5%).

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe.

Hypotheeklen lieten een outperformance zien vergeleken met de benchmark die is gebaseerd op staatsobligaties.

De rentestijging eind 2024 was nog niet doorgerekend in de waardering van hypotheeklen en wel in de benchmark. Daarnaast heeft de waardering van hypotheeklenkastromen tegen lagere actuele hypotheekrentes bijgedragen aan het hogere rendement. Euro investment grade obligaties lieten eveneens een absoluut positief rendement zien, mede door daling van credit spreads en kenden een outperformance vergeleken met de benchmark.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd onroerend behaalde een positief rendement, dat lager lag dan de benchmark.

	YTD	YTD	Marktwaaarde 2024		Marktwaaarde 2023	
	PF	BM	in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	6,5	–	96.896	24,5	96.425	26,3
Euro Bedrijfsobligaties	5,0	4,5	19.960	5,0	19.007	5,2
Nederlandse Hypotheken	6,6	1,9	28.167	7,1	26.417	7,2
Liquiditeiten + Geldmarktfondsen	3,9	–	46.929	11,9	39.899	10,9
Totaal matching (geschaald naar assets)	5,8	5,5	191.952	48,5	181.748	49,6
Hoogrentende obligaties	4,4	6,5	36.999	9,4	35.431	9,7
Aandelen	18,6	19,0	123.863	31,3	110.448	30,1
Niet beursgenoteerd vastgoed	9,2	9,5	42.556	10,8	38.755	10,6
Totaal return	13,9	14,6	203.418	51,5	184.634	50,4
(Bijdrage) overig effect	0,0	–	0	0,0	0	0,0
Totaal	9,9	10,0	395.370	100,0	366.382	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 55% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2024 (over laatste 12 maanden) ca 59,0% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten als gevolg van het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheke voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.12.4 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld	Totale					
	belegd	Beheer-	Transactie-			Totaal	Totaal
	vermogen (EUR)	kosten	(%)	kosten	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	217.184	534	0,24	165	0,08	699	0,32
Aandelen	119.036	96	0,08	42	0,04	138	0,12
Vastgoed	40.157	206	0,51	30	0,07	236	0,59
Liquide middelen	192	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		394	0,00	0	0,00	394	0,00
Totaal	376.569	1.230	0,33	237	0,06	1.467	0,39

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,39%. Dit bestaat uit 0,33% beheerkosten en 0,06% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 247K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt de lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald naar € 1.467K in 2024. Het gemiddeld belegd vermogen is gedaald. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten gedaald van 0,44% naar 0,39%.

We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten past bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	8	157	165	69,6%
Aandelen	0	42	42	17,7%
Vastgoed	0	30	30	12,7%
Totale transactiekosten (EUR)	8	229	237	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,06 (2023: 0,10%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gedaald.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2024		2023	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	324	255	248	216
Governancekosten	220	173	181	158
Advies en Overige kosten	195	154	99	86
	739	582	528	460

De uitvoeringskosten zijn van 460 euro per deelnemer eind 2023 gestegen naar 582 euro ultimo 2024. Deze stijging komt voornamelijk door kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zijn de administratie- en governancekosten beperkt gestegen door de indexatie op de tarieven. De daling van enkele kostenposten zijn niet zichtbaar door de hogere kosten m.b.t. de Wtp. In 2024 is in totaal 242K aan kosten uitgegeven die gerelateerd zijn aan Wtp. Als we de kosten m.b.t. Wtp niet meenemen, dan komen de uitvoeringskosten eind 2024 uit op 497K en de kosten per deelnemer op 391 euro.

Kring D is een slapende kring. Volgens de aanbeveling van de Pensioenfederatie worden de kosten alleen gedeeld op het aantal actieven en gepensioneerden, waardoor de kosten per deelnemer hier relatief hoog zijn. Voor gewezen deelnemers worden echter ook kosten gemaakt. Indien de kosten gedeeld worden door het totaal aantal deelnemers, dan bedragen deze 103 euro (2023: 73 euro) per deelnemer. In deze 103 euro per deelnemer zitten nog de kosten m.b.t. de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit is naar de mening van het bestuur, in dit geval, een betere indicatie van de kosten per deelnemer.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2024 op basis van de Bell Kostenbenchmark 2024 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. Het rapport van Bell Kostenbenchmark 2024 geeft inzicht in de in 2023 of over de periode 2021-2023 gemaakte uitvoeringskosten of vermogensbeheerkosten in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang.

Aan het onderzoek van Bell Kostenbenchmark 2024 hebben 178 pensioenfondsen deelgenomen. Het aantal actieven + pensioengerechtigden bij deze pensioenfondsen is 10.28.619 en het gemiddeld pensioenvermogen is 1.501 miljard.

In het onderzoek is de Kring voor de uitvoeringskosten te vergelijken met een groep van 66 pensioenfondsen die tussen de 500 en 4000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring in 2023 ad 460 euro per deelnemer ligt lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten voor de onderzoeksgroep ad 541 euro per deelnemer. Zelfs de kosten per deelnemer in 2024 ad 391 euro (excl. kosten Wtp) liggen nog lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten van de onderzoeksgroep.

De uitvoeringskosten in deze onderzoeksgroep liepen uiteen van 153 tot 3.139 euro per deelnemer. 50% van de onderzochte groep rapporteerde uitvoeringskosten tussen de 388 en 797 euro per deelnemer.

In 2023 heeft de Kring 40K euro toegerekend aan de transitie naar Wtp. De Wtp kosten per deelnemer in 2023 waren voor de Kring 31 euro. In het onderzoek kunnen we deze kosten vergelijken met de gemiddelde kosten ad 43 euro per deelnemer, gerelateerd aan de transitie naar Wtp, bij 27 pensioenfondsen die eind 2023 tussen de 500 en 4.000 deelnemers hadden.

Verder is in het onderzoek de gemiddelde uitvoeringskosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 65 pensioenfondsen die tussen de 500 en 4000 deelnemers hadden per 31 december 2023.

De uitvoeringskosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 487 euro per deelnemer en ligt wederom lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 496 euro per deelnemer.

In het onderzoek is de Kring voor de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) over de periode 2021-2023 te vergelijken met een groep van 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 1.500 miljoen.

Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 was voor de Kring 0,33%. Voor de onderzoeksgroep was het gemiddelde over dezelfde periode 0,33%. De kosten voor de Kring liggen op hetzelfde niveau.

Ook de transactiekosten van de Kring is over de periode 2021-2023 met dezelfde onderzoeksgroep van 100 pensioenfondsen vergeleken. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 voor de Kring was 0,13% en deze zijn hoger dan het gemiddelde ad 0,08% van de onderzoeksgroep.

Verder zijn in het onderzoek de totale vermogensbeheerkosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 1.500 miljoen. De gemiddelde totale vermogensbeheerkosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 0,46% en ligt lager dan de gemiddelde totale vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 0,53%.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2024 te constateren dat het kostenniveau van Kring D wederom lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2023 of de periode 2021-2023. Kring D zit dus zowel in 2023 als over de periode 2021-2023 onder dit gemiddelde.

De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang.

Het bestuur constateert en is tevreden met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een veel lagere prijs dan bij vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit is voor de komende jaren een uitdaging omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder voornamelijk de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring D voor de totale beheerkosten ook lager zijn dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in de periode 2021-2023.

3.12.5 Verwachte ontwikkelingen Kring D

De dekkingsgraad van de kring heeft zich in 2024 wederom positief ontwikkeld. Mede hierdoor heeft het bestuur, conform de toeslagregels van het n-FTK, een toeslag per 1 januari 2025 kunnen verlenen.

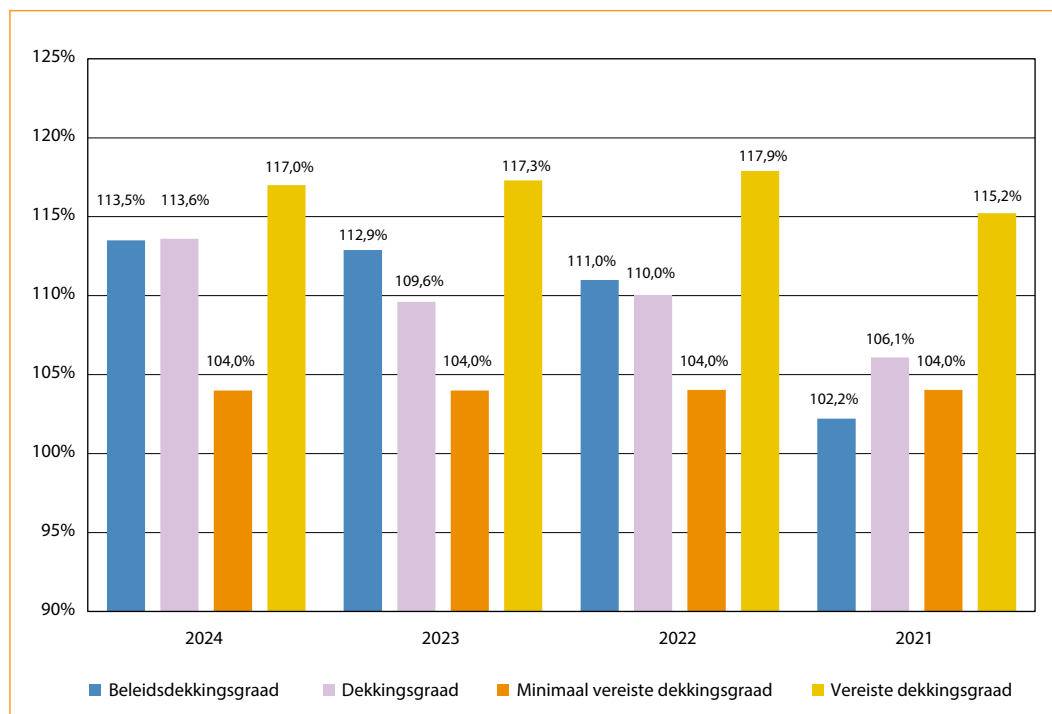
De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim drie jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen die, ondanks enkele pogingen, nog steeds niet volledig is afgelopen. In het eerste kwartaal van 2025 hebben de onder andere de geopolitieke beslissingen van de nieuwe regering van de Verenigde Staten voor behoorlijke onzekerheid zorggedragen die stevige invloed hadden op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners hebben een transitieplan aangeleverd aan DNAPF. In het transitieplan leggen de sociale partners de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten vast, alsmede de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. DNAPF stelt op basis van het transitieplan, het implementatieplan ten behoeve van de toezichthouder DNB op. Dit implementatieplan wordt uiterlijk 1 oktober 2025 bij DNB ingediend. Het communicatieplan, wat onderdeel is van het implementatieplan, wordt gelijktijdig ingediend bij toezichthouder AFM.

3.12.6 Actuariële paragraaf

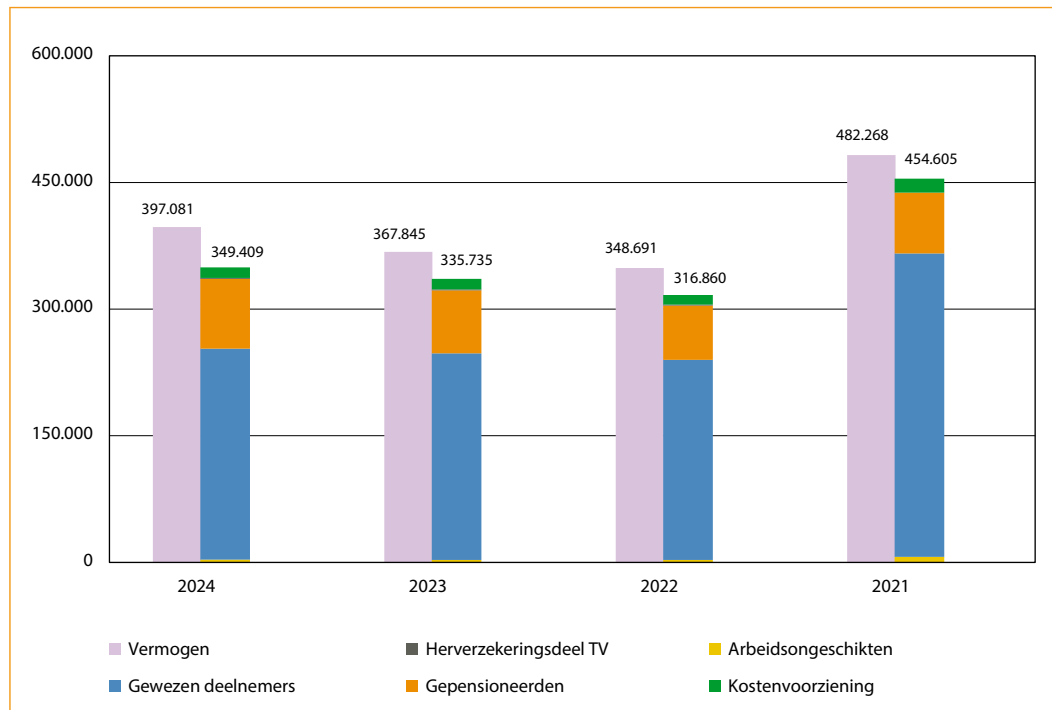
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gestegen van 109,6% ultimo 2023 naar 113,6% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van het fonds steeg in 2024 van 112,9% naar 113,5%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 117,0%. Hierdoor is de financiële positie niet toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

¹⁾ De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

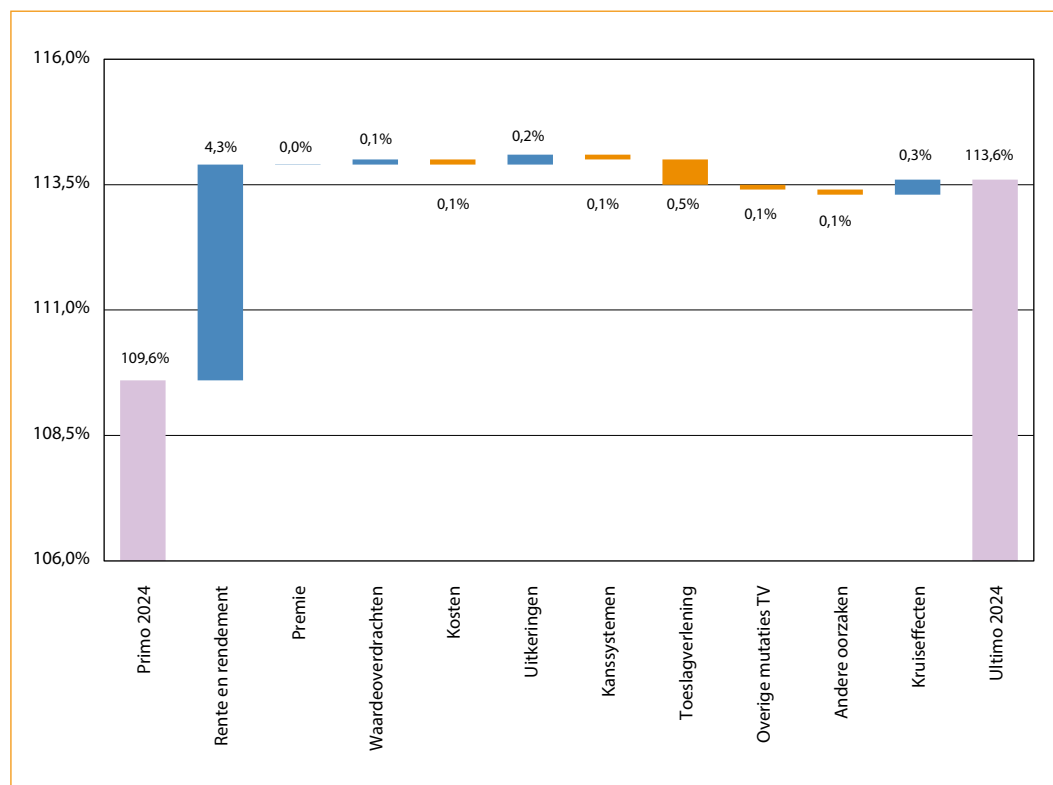

Herstelplan

De kring heeft in 2024 een herstelplan ingediend bij DNB, dat aantoont dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2024 een beleidsdekkingsgraad van 110,4% en de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 113,5% ligt hoger. De kring heeft in het eerste kwartaal van 2025 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt ook dat de kring naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 15.562 behaald (2023: 279 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat de dekkingsgraad enerzijds is gestegen door het (per saldo) positieve resultaat op rente en rendement. Daarnaast geldt dat de dekkingsgraad is gedaald door de per 1 januari 2025 verleende toeslag. Het effect op de dekkingsgraad van de gewijzigde grondslagen is verantwoord onder "Overige mutaties TV".

Oordeel certificerend actuaris

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Verzekerdenbestand
(Aantallen)

Kring D	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2024	31	6.098	1.117	7.246
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	0	0	0	0
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	0	0	0	0
Waardeoverdracht	0	-27	0	-27
Ingang pensioen	-1	-141	171	29
Overlijden	-1	-20	-21	-42
Afkoop	0	0	-23	-23
Andere oorzaken	0	2	-3	-1
Mutaties per saldo	-2	-186	124	-64
Stand per 31 december 2024	29	5.912	1.241	7.182

De Actieve deelnemers bevatten 29 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling

Kring D Specificatie pensioengerechtigden	2024	2023
Ouderdomspensioen	1.037	937
Nabestaandenpensioen	181	157
Wezenpensioen	23	23
Totaal	1.241	1.117

3.13 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring D - TrueBlue

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het Belanghebbendenorgaan is onderdeel van multi cliënt Kring D. In deze kring zijn de pensioenaanspraken en pensioenrechten ondergebracht van het geliquideerde bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue. Het BO heeft goedkeurings en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het adviesrecht is ook voor het vaststellen van de jaarstukken en een oordeel over de governance.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO bestaat op dit moment uit 6 leden, 2 leden namens de werkgevers, 3 namens de werknemers en 1 namens de gepensioneerden. Er zijn in 2024 geen nieuwe toetreders bij deze multi-client kring bijgekomen waardoor het BO in dezelfde samenstelling is gecontinueerd.

Het Belanghebbendenorgaan (BO) fungeert in de volgende samenstelling:

Namens	Naam	Rol	Geboortejaar	M/V
Werknemers TrueBlue	John Eggen	Vice voorzitter en lid	1963	M
Werknemers TrueBlue	Robert Barnhoorn	Vice secretaris en lid	1964	M
Werknemers TrueBlue	Harrie de Vaan	Lid (vanaf 19 januari 2024)	1974	M
Werkgever TrueBlue	Hans Keukelaar	Secretaris en lid	1946	M
Werkgever TrueBlue	Hugo Nieuwenhuijse	Lid	1980	M
Gepensioneerden	Rob de Ridder	Voorzitter en lid	1949	M

Het BO heeft in 2024 vijf keer vergaderd. Deels met het uitvoerend bestuur en eenmaal met het niet uitvoerend bestuur.

De belangrijkste onderwerpen die besproken waren:

- Strategisch beleid (o.a. overleg met het niet uitvoerend bestuur)
- Vermogensbeheer (rapportage en MVB)
- Financiën en actuair (o.a. herstelplan, kwartaalrapportages, kostenrapportages en begroting)
- Pensioenbeheer (SLA rapportages en toeslag)
- Communicatie (communicatieplan)
- Wet Toekomst Pensioenen (mogelijkheden voor Kring D)

Op basis van bovengenoemde ontvangen informatie en toelichting door het uitvoerend bestuur komt het BO van Kring D tot een positief oordeel met betrekking tot het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid, alsmede de beleidsvoornemens in de toekomst. Het BO is positief over de uitvoering van de pensioenregeling.

Het BO verzoekt het bestuur voor 2025:

- continue aandacht te blijven besteden aan de on-going dienstverlening van de uitvoerder AZL
- het implementeren van de Wet Toekomst Pensioenen. Het BO verzoekt het bestuur pro-actief informatie- en oplossingsrichtingen voor Kring-D te blijven bieden, waarbij de belangen van alle deelnemers van Kring-D in ogenschouw worden genomen.
- het vergroten van de omvang van het APF door daadkrachtige acquisitie.

De leden van het Belanghebbendenorgaan danken het bestuur van DNAPF voor haar inzet, professionaliteit en prettige samenwerking.

19 mei 2025

Het Belanghebbendenorgaan Collectiviteitskring Kring D

Reactie bestuur

Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan (BO) van Kring D voor het verslag en heeft verheugd kennisgenomen van het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over 2024.

Het bestuur dankt het BO voor de aandachtspunten en zal deze kundig uitvoeren en waar nodig oppakken. De dienstverlening van de uitvoerder AZL is inmiddels behoorlijk verbeterd en stabiel.

Op enkele terreinen kan de dienstverlening naar een hoger niveau en hierover heeft en blijft het bestuur intensief gesprekken gevoerd/voeren met de directie van AZL.

In 2024 is, en voor de komende jaren moet, veel werk worden verricht met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Hiervoor heeft het bestuur de organisatie van DNAPF verder opgeschaald en geprofessionaliseerd. Het bestuur blijft zich, samen met het BO en sociale partners, inzetten voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het BO is in het afgelopen jaar op regelmatige basis door het bestuur geïnformeerd over de ontwikkelingen. De intensiteit hiervan zal in 2025 toenemen.

De aanstelling van de commercieel directeur eind 2023 heeft geleid tot intensivering van de acquisitie activiteiten waardoor begin 2025 Stichting Pensioenfonds Cargill B.V. de intentie heeft uitgesproken om de opgebouwde pensioenaanspraken en -uitkeringen per 1 januari 2026 en de nieuwe opbouw per 1 januari 2027 onder te brengen bij DNAPF. Dit is goed nieuws en het bestuur blijft zich maximaal inzetten op groei van het fonds.

Het bestuur spreekt haar waardering uit voor de inzet en samenwerking met het BO en dankt het BO voor de constructieve bijdrage in het afgelopen jaar. Dit geeft veel vertrouwen voor de samenwerking en inzet voor de komende jaren.

3.14 Kring E

Kring E is vanaf 1 maart 2017 operationeel en is een multi-client kring waarin de DC-pensioenregelingen van verschillende werkgevers kunnen worden ondergebracht. Op die datum is het pensioenkapitaal van het (gesloten) DC-gedeelte van Pensioenfonds AZL aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Vervolgens zijn op 1 maart 2018 de vrijwillige bijspaarregeling van McCain en op 1 januari 2021 de DC-regeling van AFM bij Kring E ondergebracht. Met ingang van 2022 wordt er voor de actieve deelnemers in de AZL basisregeling ook premie gestort in de DC-regeling.

3.14.1 Pensioenregeling

Hoofdlijnen

- De pensioenregelingen in deze kring hebben het karakter van een premieovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Dat betekent dat de hoogte van de premie vaststaat, maar de hoogte van de pensioenuitkering nog niet.
- Het kapitaal van de deelnemer wordt standaard belegd door middel van het beleggingsconcept 'LifeCycle Beleggen'. Met LifeCycle Beleggen wordt het kapitaal in een breed gespreide fondsenportefeuille belegd. Naarmate de pensioenrichtdatum dichterbij komt, wordt steeds minder risicovol belegd om de kans op waardevermindering te verkleinen. Er zijn drie varianten: LifeCycle Beleggen Defensief, LifeCycle Beleggen Neutraal en LifeCycle Beleggen Offensief. Op basis van een risicoprofiel van de (gewezen) deelnemer wordt belegd in één van de drie varianten. Dit profiel wordt vastgesteld aan de hand van vragen aan de (gewezen) deelnemer over risicobereidheid, persoonlijke financiële situatie en kennis van beleggen. Als er geen vragenlijst wordt ingevuld, dan wordt belegd in de LifeCycle Beleggen Neutraal.
- Naast de mogelijkheid om de waarde van de beleggingen aan te wenden voor een vaste pensioenuitkering bij het pensioenfonds, biedt het pensioenfonds ook de mogelijkheid om deze aan te wenden voor een vaste pensioenuitkering bij een andere pensioenuitvoerder.
- Het pensioenfonds biedt niet de mogelijkheid om de waarde van de beleggingen aan te wenden voor een variabele pensioenuitkering waarbij doorbelegd wordt na pensioeningang. Op verzoek van de deelnemer draagt het pensioenfonds op de pensioendatum de waarde van de beleggingen over aan een pensioenuitvoerder die een variabele pensioenuitkering aanbiedt.
- De Deelnemer wordt 15 jaar voor de Pensioenrichtdatum door het Pensioenfonds gevraagd naar zijn keuze voor een vaste of variabele pensioenuitkering op de Pensioendatum. Indien de Deelnemer kiest voor een variabele pensioenuitkering, dan wordt de life cycle mix aangepast naar de variabele aankoop opbouw life cycle, met dien verstande dat de life cycle dan voorsorteert op de aankoop van een variabele pensioenuitkering op de Pensioendatum. In het kader van de keuze voor een variabele uitkering informeert het Pensioenfonds de Deelnemer met inachtneming van de eisen van de wettelijke zorgplicht.

Pensioenregeling AZL

De hoofdlijnen van de DC-pensioenregeling van AZL kunnen als volgt worden omschreven:

- Deze regeling is aangevangen op 1 maart 2017.
- Deelnemer voor de regeling is:
 - a. de werknemer die op 28 februari 2017 beschikt over een kapitaal dat is opgebouwd in het Reglement beschikbare premieregeling van Stichting Pensioenfonds AZL, dat op 1 maart 2017 is overgedragen naar Collectiviteitkring DC van het Pensioenfonds en die zich al dan niet heeft aangemeld voor vrijwillige deelname aan de in het Pensioenreglement Bijsparen AZL vastgelegde pensioenregeling;
 - b. de werknemer van 21 jaar of ouder, niet zijnde de werknemer bedoeld onder a, die zich na 1 januari 2020 heeft aangemeld voor vrijwillige deelname aan de in het Pensioenreglement Bijsparen AZL dit pensioenreglement vastgelegde pensioenregeling;
 - c. de werknemer van 21 jaar of ouder, met inbegrip van de werknemer bedoeld onder a en b, in dienst bij de werkgever vanaf 1 november 2022, waarvoor de premie is ingelegd in deze pensioenregeling die sociale partners van AZL hebben afgesproken;
 - d. de werknemer van 18 jaar of ouder, met inbegrip van de werknemer bedoeld onder a, b en c, in dienst van de werkgever vanaf 1 januari 2024 waarvoor de premie is ingelegd in deze pensioenregeling die sociale partners van AZL hebben afgesproken.

- Vanaf 1 november 2022 wordt voor werknemers premie ingelegd die sociale partners van AZL hebben afgesproken. De in te leggen premie bedraagt voor 2022 1% van de pensioengrondslag die geheel voor rekening van de werkgever is. Voor 2023 bedraagt de in te leggen 2% en vanaf 2024 is deze 3,1% van de pensioengrondslag. Vanaf 2023 wordt hiervan 0,3% van de pensioengrondslag ingehouden bij de werknemer.
- De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris verminderd met de franchise.
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 137.800. (2024).
- De franchise bedraagt € 17.545 (2024).
- De beschikbare premie is een percentage van de pensioengrondslag volgens een staffel.
- Het opgebouwde kapitaal wordt aangewend voor de aankoop van extra ouderdoms- of partnerpensioen in het Pensioenreglement CDC AZL N.V., dat wordt uitgevoerd in Collectiviteitkring A van De Nationale APF.
- Het kapitaal wordt aangewend bij het bereiken van de Pensioenrichtdatum en bij eerdere of latere ingang van het ouderdomspensioen.
- In geval van overlijden van een (gewezen) Deelnemer met Partner, wordt diens waarde van de beleggingen gebruikt om een partnerpensioen en wezenpensioen in te kopen in de CDC-pensioenregeling van AZL N.V. in Collectiviteitkring A van De Nationale APF.

Pensioenregeling McCain

De hoofdlijnen van de DC-pensioenregeling van McCain kunnen als volgt worden omschreven:

- Deze pensioenregeling is aangevangen op 1 maart 2018.
- Per 7 februari 2020 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden van de vroegere DC-regeling van McCain, die bij Nationale Nederlanden was ondergebracht.
- Deelname is vrijwillig en vangt vanaf 1 januari 2024 niet eerder aan dan op 18 jaar.
- De beschikbare premie is een percentage van de pensioengrondslag volgens een staffel.
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover de beschikbare premie wordt berekend en bestaat uit het verschil tussen:
 - Het gemaximeerde pensioengevend salaris, ter grootte van het vaste basis jaarsalaris vermeerderd met de persoonlijke toeslagen, de ploegentoeslag, het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering en gemaximeerd op het maximale pensioengevende loon van artikel 18ga Wet op de loonbelasting 1964, vermeerderd met het verschil tussen de franchise zoals deze in de CDC-pensioenregeling van de Werkgever van toepassing is en 10/7 van het AOW bedrag dat volgens de Wet op de loonbelasting 1964 ten minste in aanmerking moet worden genomen als franchisebedrag bij de vaststelling van de pensioengrondslag;
 - en het pensioengevend salaris volgens artikel 3.2 lid 2 van de CDC-pensioenregeling van de Werkgever.
- Bij opname in de pensioenregeling hebben Deelnemers de keuze om 100%, 75%, 50% of 25% van de staffel in te leggen.
- Er is sprake van een werkgeversbijdrage.
- De deelnemer heeft de mogelijkheid het opgebouwde kapitaal aan te wenden voor hetzij een ouderdomspensioen en een meeverzekerd partnerpensioen en wezenpensioen, dan wel –na verkregen instemming van de partner– alleen een ouderdomspensioen in de CDC-pensioenregeling van McCain, die wordt uitgevoerd in Collectiviteitkring McCain van De Nationale APF. De keuze kan gemaakt worden bij het bereiken van de pensioenrichtdatum, en bij eerdere of latere ingang van het ouderdomspensioen.
- In geval van overlijden van een deelnemer met partner, wordt diens waarde van de beleggingen gebruikt om een partnerpensioen en wezenpensioen in te kopen in de CDC-pensioenregeling van McCain, die wordt uitgevoerd in Collectiviteitkring McCain van De Nationale APF.

Pensioenregeling AFM

De hoofdlijnen van de DC-pensioenregeling van AFM kunnen als volgt worden omschreven:

- Deze pensioenregeling is aangevangen op 1 januari 2021 en is getroffen om (voormalige) werknemers van AFM de mogelijkheid te bieden om de aanspraak op een kapitaal voor ouderdomspensioen die destijds door Pensioenfonds AFM is overgedragen naar

BeFrank over te dragen naar Kring E voor een aanspraak op een kapitaal voor een tijdelijk ouderdomspensioen. Begin 2022 zijn de kapitalen van degenen die hiermee hebben ingestemd vanuit BeFrank naar Kring E overgedragen.

- Er vindt geen nieuwe inleg meer plaats in de pensioenregeling en er wordt uitsluitend belegd in de LifeCycle Beleggen Neutraal vanwege het tijdelijke karakter van het aan te kopen tijdelijk ouderdomspensioen.
- De deelnemer in de regeling wendt het kapitaal aan voor een tijdelijk ouderdomspensioen in de CDC-regeling van AFM die wordt uitgevoerd in Kring AFM.
- In geval van overlijden van de deelnemer met partner, wordt de waarde van de beleggingen gebruikt om een partnerpensioen en wezenpensioen in te kopen in de CDC-regeling van AFM.

Technische Voorzieningen

De technische voorzieningen zijn gelijk aan het opgebouwde kapitaal en zijn volledig voor risico van de deelnemer.

Minimaal vereist eigen vermogen

Voor pensioenregelingen waarbij door het fonds geen beleggingsrisico wordt gelopen en de beheerslasten voor een periode van vijf jaar of minder zijn vastgelegd, wordt vijftwintig procent van de beheerslasten in verband met de bedrijfsuitvoering in het afgelopen boekjaar gerekend. Voor de kring geldt dat er geen overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's gelopen worden. Deze risico's zijn ondergebracht bij de bij de werkgevers behorende CDC-kringen. Om die reden wordt geen aanvullende buffer aangehouden. Er wordt derhalve 25% van de beheerslasten als minimaal vereist eigen vermogen aangehouden.

Administratie DC-regelingen

De deelnemers- en de beleggingsadministratie van de DC-regelingen binnen Kring E is ondergebracht bij AZL. Het strategisch advies en de uitvoering van de beleggingen wordt door Goldman Sachs Asset Management BV (GSAM, voormalig NN IP) uitgevoerd. Voor de life cycles en de selectie van de vermogensbeheerders wordt aangesloten bij het beleid in de andere kringen.

3.14.2 Risicohouding en Beleggingsbeleid

De risicohouding komt volgens de wet tot uiting in de "maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario". De maximale afwijking voor de DC-kring is vastgelegd als het relatieve verschil tussen de mediane bruto vervangingsratio excl. AOW en het 5%-percentiel van de bruto vervangingsratio excl. AOW. De risicohouding is vastgesteld voor verschillende beleggingshorizonnen en voor de life cycles bij zowel de vaste als de variabele uitkering. In 2021 is een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd. Bij de vaststelling van de life cycles is rekening gehouden met de uitkomst uit dit onderzoek. Er is vastgesteld dat de aangeboden risicoprofielen aansluiten bij de doelgroep voor wat betreft risicodraagvlak en risicobereidheid.

Normportefeuille Kring E

2024

Matching(spread) portefeuille

Afhankelijk van leeftijd/risicoprofiel

Staatsobligaties + rentederivaten

Afhankelijk van leeftijd/risicoprofiel

Investment grade bedrijfsobligaties

Afhankelijk van leeftijd/risicoprofiel

Return portefeuille

Aandelen ontwikkelde markten

62,0%

Aandelen opkomende markten

18,0%

High yield bedrijfsobligaties

20,0%

Totaal Return

100,0%

Kring E

Met LifeCycle Beleggen wordt het kapitaal in een breed gespreide fondsenportefeuille belegd. Naarmate de pensioenrichtdatum dichterbij komt, wordt steeds minder risicovol belegd om de kans op waardevermindering te verkleinen.

LifeCycle beleggen kent drie varianten:

- LifeCycle Beleggen Defensief;
- LifeCycle Beleggen Neutraal;
- LifeCycle Beleggen Offensief.

Er worden drie varianten aangeboden voor zowel de situatie waarin een deelnemer kiest voor een vaste uitkering, als de situatie waarin gekozen wordt voor een variabele uitkering. Deelnemers kunnen met hulp van de risicochecker kiezen voor één van de life cycles.

Er vinden geen uitkeringen plaats in de kring, zodat volstaan kan worden met het vaststellen van de risicohouding in de opbouwfase. De uitkeringen kunnen worden ingekocht in de CDC-kring van de betrokken werkgever, waarvoor de risicohouding in samenspraak met sociale partners is bepaald. Het is ook mogelijk om de uitkeringen in te kopen bij een andere pensioenuitvoerder.

Kosten

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen.

De Nationale APF administreert en beheert de beleggingen en communiceert hierover. Hiervoor wordt een jaarlijkse servicefee van 0,2% van de waarde van de beleggingen in rekening gebracht en hiervoor worden beleggingen van de deelnemer verkocht.

Daarnaast worden bij de deelnemer kosten van de beheerder van de beleggingsfondsen in rekening gebracht.

Kengetallen	Gemiddeld	Totale					
	belegd	Beheer-	Transactie-			Totaal	Totaal
	vermogen (EUR)	kosten	(%)	kosten	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	5.873	14	0,24	7	0,12	21	0,36
Aandelen	9.869	8	0,08	4	0,04	12	0,12
Liquide middelen	288	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		48	0,00	0	0,00	48	0,00
Totaal	16.030	70	0,44	11	0,07	81	0,51

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,51%. Dit bestaat uit 0,44% beheerkosten en 0,07% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 148K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

De vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald van € 85K naar € 81K in 2024. Het gemiddeld belegd vermogen is gestegen, waardoor de kosten vermogensbeheer zijn gedaald van 0,66% naar 0,51%.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten. De kosten zijn zowel in percentages van het totaal als in percentages naar asset class uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	2	5	7	63,6%
Aandelen	0	4	4	36,4%
Vastgoed	0	0	0	0,0%
Totale transactiekosten (EUR)	2	9	11	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,07% (2023: 0,13%) van het gemiddeld belegd vermogen.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

DNAPF hanteert voor de fondsen die opgenomen zijn in de lifecycles een MVB beleid dat gelijk is aan het MVB beleid gevoerd in de overige kringen.

Voor een uitgebreide beschrijving van het MVB beleid verwijzen we naar paragraaf 3.5.2 en het beleidsdocument en het MVB jaarverslag, te vinden op de DNAPF website.

3.14.3 Resultaten

LifeCycle-beleggen bestaat uit twee delen: pensioenrendement en pensioenmatching. Het rendementsgedeelte heeft als doel het behalen van een aantrekkelijk rendement. Het pensioenmatchinggedeelte is bedoeld om deelnemers zoveel mogelijk inkomenszekerheid te bieden bij het bereiken van de pensioenleeftijd. Tot november 2022 werd voor de beleggingen gebruik gemaakt van het NN First Class Selective Passive Return Fund en NN Liability Matching Fondsen. Vanaf november 2022 wordt een nieuwe structuur gehanteerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van een selectie van beleggingsfondsen waarin ook door de overige kringen wordt belegd. De matching portefeuille bestaat uit beleggingen in duration matching fondsen, Euro investment grade bedrijfsobligaties en green bonds. Voor de return portefeuille wordt gebruik gemaakt van fondsen binnen de categorieën high yield en aandelen ontwikkelde en opkomende markten.

De wegingen zijn gebaseerd op de ALM en SAA studie die in het kader van de nieuwe propositie in 2022 zijn uitgevoerd.

De strategische beleggingsmix van de return beleggingscategorieën is in 2023 aangepast (SAA 2023), waarbij de categorie Emerging Markets Debt geen onderdeel uitmaakt van de strategische verdeling. Deze verdeling is in 2024 gecontinueerd.

Pensioenreturngedeelte

Over het gehele jaar gezien was het rendement op de return portefeuille ca 15,7%.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark.

Pensioenmatchinggedeelte

Dit deel is bedoeld om het renterisico te verminderen. Op pensioendatum wordt een uitkering gekocht met het pensioenkapitaal. Hoe hoog de uitkering is, hangt onder meer af van de marktrente op dat moment. Is de rente laag, dan is er meer geld nodig om een even hoge pensioenuitkering te kopen dan wanneer de rente hoog is. De fondsen in het pensioenmatchinggedeelte verkleinen dit renterisico. De beleggingen in deze fondsen worden namelijk meer waard als de rente daalt. Het omgekeerde geldt ook: stijgt de rente, dan daalt de waarde van de beleggingen. Maar door de hogere rente is er dan ook minder geld nodig om een even hoge pensioenuitkering te kunnen kopen. Op deze manier proberen wij de aankoop van de pensioenen te 'matchen' met de rente. Hiervoor gebruiken we obligatiefondsen met beleggingen in Europese staatsobligaties en swaps en een verschillende rentegevoeligheidsprofiel. Deze fondsen verkleinen het risico als gevolg van een lagere marktrente.

Bij de life cycle met een vaste uitkering wordt het renterisico, naarmate de deelnemer dichter bij de pensioendatum komt, steeds meer richting 90% afdekking gestuurd. Voor de life cycle met een variabele uitkering is dit 70%.

De gerealiseerde renteafdekking kan afwijken. Als de rente wijzigt, verandert ook de duratie/rentegevoeligheid van vastrentende fondsen. De beleggingen binnen de fondsen wordt daarom twee keer per jaar in lijn gebracht met het beleid voor renteafdekking.

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe. Zowel de DMR fondsen als Euro investment grade obligaties lieten een positief rendement zien.

Het rendement op de matching portefeuille bedroeg over geheel 2024 5,4%.

Totale portefeuille

Onderstaand is een overzicht van de behaalde rendementen in de verschillende beleggingsfondsen. De beleggingen als totaal hebben in 2024 een rendement behaald van 13,2%.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2024		Marktwaaarde 2023	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	5,3	4,4	2.385	14,1	2.190	14,9
Euro Bedrijfsobligaties	5,3	4,7	1.153	6,8	1.108	7,5
Totaal matching	5,4	4,7	3.538	20,9	3.298	22,3
Hoogrentende obligaties	4,4	6,5	2.478	14,6	2.196	14,9
Aandelen	18,6	18,7	10.474	61,9	9.014	61,2
Totaal Return	15,7	16,3	12.952	76,5	11.210	76,2
Liquiditeiten	0,0	–	485	2,6	215	1,5
Totaal	13,2	13,7	16.975	100,0	14.723	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het rendement van een deelnemer is afhankelijk van de LifeCycle waarin de deelnemer belegt. De Lifecycle bepaalt namelijk de verhouding tussen de beleggingsfondsen. De totale portefeuille heeft in 2024 voor jonge deelnemers een hoger rendement behaald door de relatief betere resultaten in de return portefeuille. De allocatie naar de matching portefeuille is voor deelnemers vlak voor pensioen hoog, met als doel het renterisico bij inkoop van pensioen te beperken. De inkoop van pensioen wordt goedkoper (duurder) door de stijgende (dalende) rente.

LifeCycle-beleggen bestaat uit twee delen: pensioenrendement en pensioenmatching.

Het rendementsgedeelte heeft als doel het behalen van een aantrekkelijk rendement. Het pensioenmatchinggedeelte is bedoeld om deelnemers zoveel mogelijk inkomenszekerheid te bieden bij het bereiken van de pensioenleeftijd. De omvang van het matchinggedeelte en het rendementsgedeelte is afhankelijk van de leeftijd en het risicoprofiel.

Het rendementsgedeelte wordt volgens een strategische verdeling belegd in de categorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en high yield.

3.14.4 Verwachte ontwikkelingen Kring E

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim drie jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen die, ondanks enkele pogingen, nog steeds niet volledig is afgelopen. In het eerste kwartaal van 2025 hebben onder andere de geopolitieke beslissingen van de nieuwe regering van de Verenigde Staten voor behoorlijke onzekerheid zorggedragen die stevige invloed hadden op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Voor de DC-kapitalen in Kring E wordt op dit moment gezien hoe deze geconsolideerd kunnen worden met de ingevaren pensioenen van de basisregelingen.

3.15 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring E

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het vertegenwoordigen van alle belanghebbenden in de multi client kring E ziet het belanghebbendenorgaan (BO) als haar belangrijkste opdracht. In kring E zijn ondergebracht de beschikbare premiereregelingen van McCain, AFM en AZL. Pensioenregelingen die het APF uitvoert naast de hoofdregelingen van de drie werkgevers. Het BO is zich bewust van het bijzondere karakter van de kring.

Het BO heeft advies- en goedkeuringsrechten bij besluiten die het bestuur neemt. Het BO concentreert zich daarbij op de beweegredenen van het bestuur en de afweging van de verschillende belangen.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO bestond per 31 december 2024 uit 5 leden:

Namens	Naam	Rol	Geboortejaar	M/V
Werknemers AZL	Raymond Smeets	Lid	1976	M
Werkgever AZL	Geert Bierlaagh	Lid	1961	M
Werknemers McCain	Hans van de Guchte	Voorzitter	1962	M
Werkgever McCain	Johan Koolen	Lid	1970	M
Werkgever AFM	Koen van Spanje	Lid	1976	M

Het BO heeft in 2024 3 keer vergaderd. Alle vergaderingen vonden plaats via Teams. De belangrijkste besproken onderwerpen waren:

- Rapportages van de vermogensbeheer GSAM,
- Fondsdocumenten, waaronder de ABTN en de wijzigingen van de pensioenreglementen,
- Jaarwerk, waaronder het concept jaarverslag, het verslag van de accountant en de prudent person-analyse.

Waar nodig heeft het BO positief geadviseerd op de wijzigingen in de documenten.

Om de concept jaarrekening te kunnen beoordelen heeft het BO informatie ontvangen en is de financiële positie van de kring toegelicht door het bestuur, ondersteund met de bevindingen van de accountant en actuaris (prudent person).

Oordeel

In 2022 is een nieuwe propositie voor de beschikbare premiereregelingen vastgesteld. Toen zijn besluiten genomen over onder meer het risico/verloop van de lifecycles en de invulling van de lifecycles (SAA-matching en return portefeuille). De gehele overgang heeft geresulteerd in implementatie van drie nieuwe lifecycles en een zorgplichtmodule. Het oordeel van het BO ziet primair op de wijze waarop het bestuur uitvoering geeft aan de nieuwe propositie. En daar is het BO positief over.

In 2023 heeft GSAM de vermogensbeheeractiviteiten van NNIP overgenomen. Voor zover het BO dat kan waarnemen is die transitie soepel verlopen en heeft het bestuur adequaat toezicht gehouden op de transitie, ook nog in 2024. Het BO vraagt nog wel aandacht voor de wijze waarop GSAM over het vermogensbeheer rapporteert. Het BO verwacht van het bestuur dat de rapportages zodanig worden ingericht dat het BO in staat is zijn taak naar behoren uit te oefenen.

Het BO is tevreden over de wijze waarop het bestuursbureau het BO ondersteunt, alsook over de informatieverstrekking door en samenwerking met het bestuur.

Speerpunt 2025

2025 staat voor een belangrijk deel - naast de 'run' - in het teken van de voorbereiding op de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Die overgang leidt waarschijnlijk tot de liquidatie van de kring. Gelet op het bijzondere karakter van de kring moeten de overdrachten van de opgebouwde kapitalen op een zorgvuldige wijze worden uitgevoerd. Daarbij is een belangrijke rol voor het BO weggelegd. Een heldere communicatie over deze ingrijpende wijziging voor alle deelnemers en de drie werkgevers is essentieel.

6 juni 2025

Belanghebbendenorgaan kring E

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan van Kring E. Het doet ons genoegen dat het BO tevreden is over de ondersteuning en de samenwerking met het bestuur. Verder zal er de gevraagde aandacht zijn voor de vermogensbeheerrapportages en onderschrijven wij de importantie van een zorgvuldige overgang naar het nieuwe pensioencontract. Hierbij zal het bijzondere karakter van de kring niet uit het oog worden verloren en zal het BO hier nauw bij betrokken worden. Dit geldt uiteraard ook voor de communicatie hierover met de deelnemers en de drie werkgevers in de kring. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de goede samenwerking in 2024 en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.16 Kring McCain

Kring McCain is vanaf 1 juni 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds McCain aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft McCain een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten. Met ingang van 1 januari 2022 zijn nieuwe tariefafspraken gemaakt, op basis waarvan een nieuwe uitvoeringsovereenkomst is gesloten. In de nieuwe uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2022 zijn zowel de afspraken inzake de CDC-Pensioenregeling McCain alsmede de afspraken inzake de Nettopensioenregeling en ANW-hiaat McCain opgenomen. Hiermee zijn de uitvoeringsovereenkomsten van de Nettopensioenregeling en ANW-hiaatregeling per 1 januari 2022 beëindigd.

3.16.1 CDC-Pensioenregeling McCain

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van McCain in Kring McCain zijn als volgt te omschrijven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen in principe 1,875% van de pensioengrondslag. Indien de overeengekomen vaste premie niet voldoende is, zal aanvulling vanuit de premiereserve plaatsvinden en wanneer de premie na deze aanvulling nog niet voldoende is, zal het opbouwpercentage naar rato worden verlaagd;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar (m.i.v. 2018);
- Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op risicobasis;
- Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op risicobasis;
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 137.800 (2024);
- De franchise bedraagt € 20.120 (stand 1 januari 2024);
- De vaste premie voor de pensioenregeling wordt voor 2/3e deel door de werkgever en voor 1/3e deel door de werknemers betaald;
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- Daarnaast is er een arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de WIA-uitkering. Dit arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het salarisdeel dat uitkomt boven de WIA-loongrens bij een volledige arbeidsongeschiktheid. Het verzekerd salaris is gemaximeerd op € 389.318 (2024). Bij een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid wordt dit naar evenredigheid toegekend.

Financieringsbeleid

De werkgever betaalt een premie als vast percentage van de som van volledige pensioengevende salarissen in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is vastgesteld op 19% van de som van de pensioengevende salarissen.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling is een vaste CDC-premie en wordt overeengekomen door sociale partners. De premie bedraagt voor de periode van 1 januari 2022 tot de transitiedatum naar het nieuwe pensioenstelsel 19% van de som van de pensioengevende salarissen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. De verlaging van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen vindt niet of gedeeltelijk plaats indien het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendeekkende premie (deels) kan worden voldaan uit het aanwezige saldo in de premiereserve. Indien de gedempte kostendeekkende premie van het Pensioenfonds in enig jaar lager is dan de feitelijke premie van 19% van de som van de pensioengevende salarissen, dan komt het overschot ten gunste van het premiedepot.

Gedempte Kostendekkende premie

De kostendekkende premie van Collectiviteitkring McCain wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering in Collectiviteitkring McCain van de pensioenregeling een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement. Hierbij wordt het verwacht rendement op vastrentende waarden voor vijf jaar vastgezet op basis van de actuele marktrente bij aanvang van deze periode. Voor het verwacht rendement op de overige beleggingscategorieën wordt gebruik gemaakt van de parameters zoals opgenomen in de ABTN van Collectiviteitkring McCain.

3.16.2 ANW-hiaat regeling McCain

De hoofdlijnen van de ANW-hiaat regeling kunnen als volgt worden omschreven:

- De ANW-hiaat regeling is een vrijwillige regeling die voorziet in een uitkering ten behoeve van de partner na overlijden van de betreffende deelnemer of op het moment van overlijden van degene waarvan de verzekering is voortgezet tijdens werkloosheid of arbeidsongeschiktheid;
- Het jaarlijkse te verzekeren ANW-hiaatpensioen is gelijk aan het bedrag op jaarbasis van de uitkering krachtens de Algemene nabestaandenwet voor een partner zonder kinderen;
- Er vindt geen jaarlijkse toeslagverlening plaats;
- De verzekering van het ANW-hiaatpensioen wordt gefinancierd door periodieke betaling van een geslachtsonafhankelijke risicopremie vanaf de aanvangsdatum van de verzekering, uiterlijk tot het moment van overlijden van de deelnemer of de pensioenrichtdatum;
- De premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de deelnemer;
- De ANW-hiaat regeling is in zijn geheel herverzekerd en is financieel neutraal voor de kring. De risicopremies die door de werkgever ingehouden worden op het salaris van de deelnemer zijn gelijk aan de risicopremies die de herverzekeraar in rekening brengt bij de kring voor de verzekering. Indien er sprake is van een uitkering wordt de uitkering door de herverzekeraar gedaan en door de kring betaald aan de betreffende deelnemer.
- De ANW-hiaat regeling eindigt bij het einde van de deelneming of na opzegging;
- De ANW-hiaat regeling wordt vanaf 1 januari 2018 aangeboden aan de deelnemers van Collectiviteitkring McCain.

3.16.3 Netto regeling McCain

De hoofdlijnen van de netto regeling kunnen als volgt worden omschreven:

- De netto regeling is een vrijwillige regeling die voorziet in een uitkering ten behoeve van de partner en kinderen na overlijden van de betreffende deelnemer of op het moment van overlijden van degene waarvan de verzekering is voortgezet tijdens werkloosheid of arbeidsongeschiktheid;
- De nettopensioengrondslag is gelijk aan het ongemaximeerd pensioengevend salaris uit de CDC-pensioenregeling voorzover dat uitkomt boven het maximum pensioengevend salaris, vermenigvuldigd met de parttimefactor;
- Het jaarlijkse te verzekeren netto partnerpensioen bedraagt 0,663% (2024) van de laatst vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de netto regeling. Bij een wijziging van de Nettopensioengrondslag wordt het jaarlijkse partnerpensioen verhoogd of verlaagd;
- Het jaarlijkse te verzekeren netto wezenpensioen bedraagt 0,132% (2024) van de laatst vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de netto regeling. Bij een wijziging van de Nettopensioengrondslag wordt het jaarlijkse wezenpensioen verhoogd of verlaagd met 0,132% (2024) van deze verhoging of verlaging, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat ligt na deze wijziging;
- Er vindt geen jaarlijkse toeslagverlening plaats;
- De verzekering van het netto pensioen wordt gefinancierd door periodieke betaling van een geslachtsonafhankelijke risicopremie vanaf de aanvangsdatum van de verzekering, uiterlijk tot het moment van overlijden van de deelnemer of de pensioenrichtdatum;
- De premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de deelnemer;

- De netto regeling is in zijn geheel herverzekerd en is financieel neutraal voor de kring. De risicopremies die door de werkgever ingehouden worden op het salaris van de deelnemer zijn gelijk aan de risicopremies die de herverzekeraar in rekening brengt bij de kring voor de verzekering. Indien er sprake is van een uitkering wordt de uitkering door de herverzekeraar gedaan en door de kring betaald aan de betreffende deelnemer.
- De netto regeling eindigt bij het einde van de deelneming of na opzegging van de verzekering;
- De netto regeling wordt vanaf 1 januari 2018 aangeboden aan de deelnemers van Collectiviteitkring McCain.

3.16.4 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2024 en 2023 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Dekkingsgraad (DNB) - DG	115,8%	114,3%
Beleidsdekkingsgraad	118,4%	118,3%
Reële dekkingsgraad	87,7%	86,6%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,4%	104,3%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	117,2%	116,4%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	116,5%	116,3%

Ten opzichte van het einde van 2023 is de dekkingsgraad met 1,5%-punt gestegen van 114,3% naar 115,8%. De technische voorzieningen stegen van circa 98 miljoen euro per eind 2023 tot circa 109 miljoen euro per eind 2024. Dit is met name veroorzaakt door de wijziging van de grondslagen en de iets gedaalde rente. Het belegd vermogen is eveneens gestegen; van circa 112 miljoen euro per eind 2023 naar circa 127 miljoen euro ultimo 2024. Het jaarrendement op de totale portefeuille is positief met 9,6%. Alle beleggingscategorieën lieten in 2024 op totaalniveau een positief resultaat zien, met uitzondering van hoogrentende obligaties. De beleidsdekkingsgraad is gestegen van 118,3% naar 118,4%.

Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad van 118,4% hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 116,5%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,4%. Daarmee is er ultimo 2024 geen sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 87,7%.

Herstelplan

Over geheel 2024 gold voor Collectiviteitkring McCain dat zowel de dekkingsgraad als de beleidsdekkingsgraad hoger was dan de strategische vereiste dekkingsgraad. De Kring is niet in onderdekking en er hoeft geen herstelplan te worden ingediend.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring McCain met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

De dekkingsgraad van 30 september 2024 is 119,9%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de ondergrens van 110% en kan op basis van toekomstbestendig indexeren toeslag worden verleend.

Op basis hiervan heeft het bestuur op 30 oktober 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen van 2,51% aan actieve deelnemers op basis van de loonindex en 0,79% op basis van de prijsindex aan gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Alle toeslagen zijn per 1 januari 2025 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een strategische vereiste dekkingsgraad van 116,5% ultimo 2024, met een bandbreedte van +/- 2,0%. Gedurende 2024 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring McCain haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 117,2%. Collectiviteitkring McCain voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring McCain heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 85%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 85%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 35%.

Vanwege het niet halen van eerdere haalbaarheidstoetsen hebben sociale partners de ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat, zowel vanuit VEV als vanuit de feitelijke financiële positie, met ingang van 2022 verlaagd van 90% naar 85%. Volgens de haalbaarheidstoets die in 2024 is uitgevoerd is het verwacht pensioenresultaat wederom lager en voldoet Kring McCain niet aan de vastgestelde verlaagde ondergrenzen. Met het belanghebbendenorgaan en sociale partners is geconcludeerd om de ambitie en het beleid niet aan te passen gezien de combinatie van geringe afwijking van de grenzen en de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

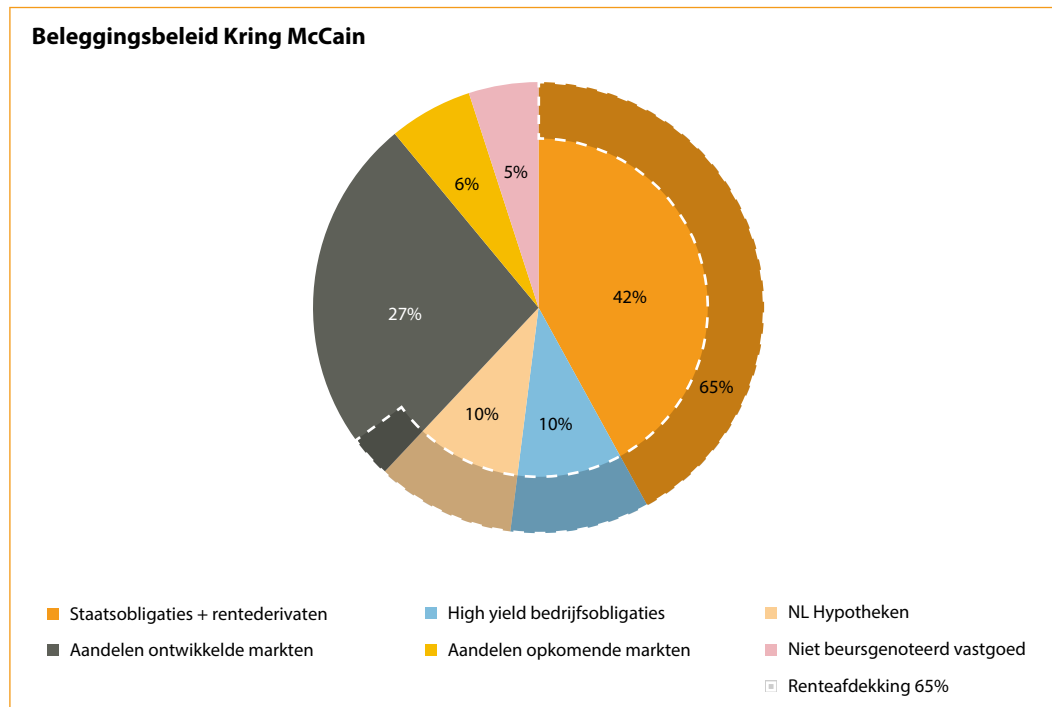
3.16.5 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

Het bestuur heeft voor 2023 en verder de uitkomsten van ALM-studie 2022 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring McCain. Deze strategische verdeling is gecontinueerd in 2024. Concreet betekent dit een verdeling naar de matchingportefeuille van 52% en naar de returnportefeuille van 48%. Het renterisico wordt 65% afgedekt op marktwaarde.

Het Bestuur heeft besloten geen reguliere ALM studies onder Ftk meer uit te laten voeren voor CDC kringen, als gevolg van verstrijken van de driejaarsperiode en/of raken van ALM signaalwaarden. Het Belanghebbendenorgaan van de kring heeft dit goedgekeurd.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2023 gestegen van circa 112 miljoen euro naar circa 127 miljoen euro eind 2024. Het rendement op de portefeuille over 2024 bedraagt 9,6%. Hiermee is het rendement lager dan de vastgestelde benchmark (10,0%). De return portefeuille heeft een rendement van ca 14,6% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van 15,0%) en de matchingportefeuille een rendement van 5,5% (ten opzichte van het benchmarkrendement van 5,4%).

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe.

Hypotheken lieten een outperformance zien vergeleken met de benchmark die is gebaseerd op staatsobligaties.

De rentestijging eind 2024 was nog niet doorgerekend in de waardering van hypotheken en wel in de benchmark. Daarnaast heeft de waardering van hypothekenkasstromen tegen lagere actuele hypotheekrentes bijgedragen aan het hogere rendement.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd vastgoed behaalde een positief rendement, dat lager lag dan de benchmark.

	YTD	YTD	Marktwaaarde 2024		Marktwaaarde 2023	
	PF	BM	in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	5,8	–	42.762	33,8	37.677	33,5
Nederlandse Hypotheken	6,5	1,9	11.747	9,3	11.027	9,8
Liquiditeiten + Geldmarktfondsen	3,7	–	11.502	9,1	9.185	8,2
Totaal matching (geschaald naar assets)	5,5	5,4	66.011	52,1	57.889	51,5
Hoogrentende obligaties	4,4	6,5	11.638	9,2	10.666	9,5
Aandelen	18,8	19,1	43.382	34,3	38.439	34,2
Niet beursgenoteerd vastgoed	5,2	6,2	5.619	4,4	5.452	4,8
Totaal return	14,6	15,0	60.639	47,9	54.557	48,5
(Bijdrage) overig effect	-0,3	–	2	0,0	0	0,0
Totaal	9,6	10,0	126.652	100,0	112.446	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 65% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2024 (over laatste 12 maanden) ca 64,8% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten als gevolg van het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.16.6 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld	Totale				Totaal	Totaal
	belegd	Beheer-	Transactie-				
	vermogen (EUR)	kosten	(%)	kosten	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	70.551	173	0,25	53	0,07	226	0,32
Aandelen	41.350	33	0,08	14	0,03	47	0,11
Vastgoed	5.436	34	0,63	1	0,02	35	0,64
Liquide middelen	55	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		274	0,00	0	0,00	274	0,00
Totaal	117.392	514	0,44	68	0,06	582	0,50

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,50%. Dit bestaat uit 0,44% beheerkosten en 0,06% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 169K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald naar 582K in 2024. We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten past bij het beleid dat we voeren en gegeven de omvang van de kring.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	4	49	53	77,9%
Aandelen	0	14	14	20,6%
Vastgoed	0	1	1	1,5%
Totale transactiekosten (EUR)	4	64	68	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,06% (2023: 0,09%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gedaald.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2024		2023	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	370	442	350	430
Governancekosten	179	214	93	114
Advies en Overige kosten	190	227	113	139
	739	883	556	683

De uitvoeringskosten zijn van 683 euro per deelnemer eind 2023 gestegen naar 883 euro ultimo 2024. Deze stijging komt voornamelijk door kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zijn de administratie- en governancekosten beperkt gestegen door de indexatie op de tarieven en toename van het aantal deelnemers. De daling van enkele kostenposten zijn niet zichtbaar door de hogere kosten m.b.t. de Wtp. In 2024 is in totaal 192K aan kosten uitgegeven die gerelateerd zijn aan Wtp. Als we de kosten m.b.t. Wtp niet meenemen, dan komen de uitvoeringskosten eind 2024 uit op 653K en de kosten per deelnemer op 653 euro. Met de werkgever zijn voor 2024 afspraken gemaakt dat circa 50% van de kosten m.b.t. actuariële berekeningen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor rekening zijn van de werkgever. Deze kosten zijn aan de werkgever gefactureerd en komen niet ten laste van de collectiviteitskring en de deelnemer.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2024 op basis van de Bell Kostenbenchmark 2024 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. Het rapport van Bell Kostenbenchmark 2024 geeft inzicht in de in 2023 of over de periode 2021-2023 gemaakte uitvoeringskosten of vermogensbeheerkosten in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang.

Aan het onderzoek van Bell Kostenbenchmark 2024 hebben 178 pensioenfondsen deelgenomen. Het aantal actieven + pensioengerechtigden bij deze pensioenfondsen is 10.258.619 en het gemiddeld pensioenvermogen is 1.501 miljard.

In het onderzoek is de Kring voor de uitvoeringskosten te vergelijken met een groep van 49 pensioenfondsen die tot 2.000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring in 2023 ad 683 euro per deelnemer ligt behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten voor de onderzoeksgroep ad 804 euro per deelnemer. Zelfs de kosten per deelnemer in 2024 ad 653 euro (excl. kosten Wtp) liggen nog lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten van de onderzoeksgroep. De uitvoeringskosten in deze onderzoeksgroep liepen uiteen van 212 tot 5.424 euro per deelnemer. 50% van de onderzochte groep rapporteerde uitvoeringskosten tussen de 506 en 1.520 euro per deelnemer.

In 2023 heeft de Kring 58K euro toegerekend aan de transitie naar Wtp. De Wtp kosten per deelnemer in 2023 waren voor de Kring 71 euro. In het onderzoek kunnen we deze kosten vergelijken met de gemiddelde kosten ad 56 euro per deelnemer, gerelateerd aan de transitie naar Wtp, bij 22 pensioenfondsen die eind 2023 tot 2.000 deelnemers hadden.

De kosten voor de Kring zijn hoger dan de gemiddelde kosten voor 2023 bij de onderzoeksgroep omdat de Kring in 2023 vooropliep met de berekeningen voor de transitie naar Wtp.

Verder is in het onderzoek de gemiddelde uitvoeringskosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 47 pensioenfondsen die tot 2.000 deelnemers hadden per 31 december 2023.

De uitvoeringskosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 606 euro per deelnemer en ligt wederom behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 804 euro per deelnemer.

In het onderzoek is de Kring voor de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) over de periode 2021-2023 te vergelijken met een groep van 65 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 800 miljoen.

Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 was voor de Kring 0,44%. Voor de onderzoeksgroep was het gemiddelde over dezelfde periode 0,31%. De kosten voor de Kring liggen hoger.

Ook de transactiekosten van de Kring is over de periode 2021-2023 met dezelfde onderzoeksgroep van 65 pensioenfondsen vergeleken. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 voor de Kring was 0,11% en is hoger dan het gemiddelde ad 0,08% van de onderzoeksgroep.

Verder zijn in het onderzoek de totale vermogensbeheerkosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 65 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 800 miljoen. De gemiddelde totale vermogensbeheerkosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 0,85% en ligt hoger dan de gemiddelde totale vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 0,54%.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2024 te constateren dat het kostenniveau van Kring F wederom ruimschoots lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2023 of de periode 2021-2023. Kring F zit dus zowel in 2023 als over de periode 2021-2023 ruim onder dit gemiddelde.

De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang.

Het bestuur constateert en is tevreden met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een veel lagere prijs dan bij vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit is voor de komende jaren een uitdaging omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder voornamelijk de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring F voor de beheerkosten hoger zijn dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in de periode 2021-2023. De verklaring hiervoor is dat er in 2023 een transitie uit EMD heeft plaatsgevonden waardoor de gemiddelde kosten over de periode 2021-2023 vooral door de transitie in 2023 hoger uitkomen.

3.16.7 Verwachte ontwikkelingen Kring McCain

De dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2024 positief ontwikkeld. Mede hierdoor heeft het bestuur op basis van de tijdelijke regeling een toeslag per 1 januari 2025 kunnen verlenen.

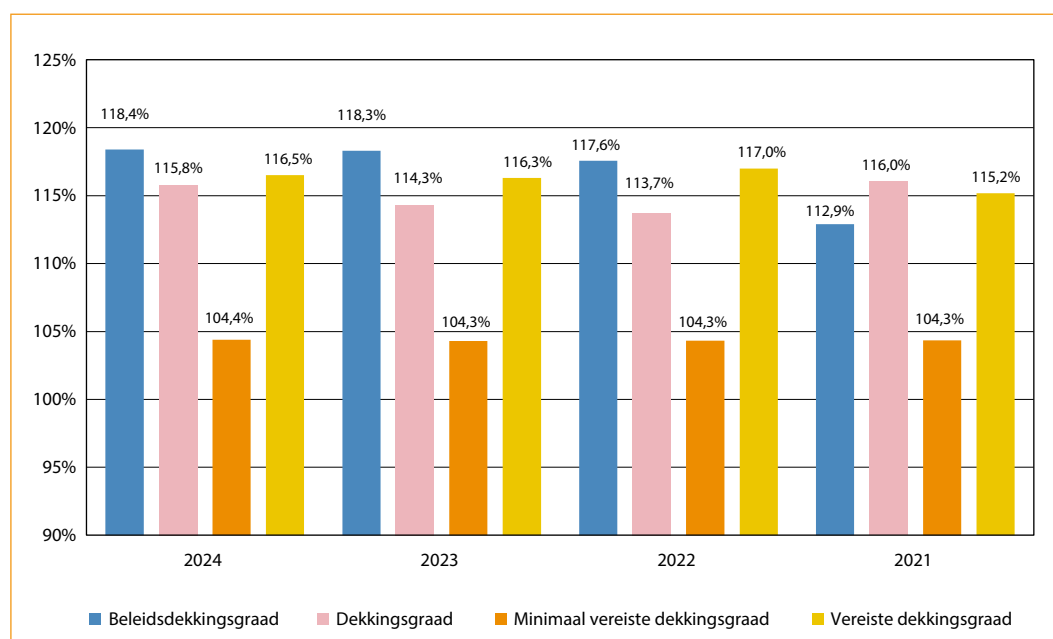
De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim drie jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen die, ondanks enkele pogingen, nog steeds niet volledig is afgelopen. In het eerste kwartaal van 2025 hebben de onder andere de geopolitieke beslissingen van de nieuwe regering van de Verenigde Staten voor behoorlijke onzekerheid zorggedragen die stevige invloed hadden op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot. Op dit moment zien we geen aanleiding om het strategische beleggingsbeleid aan te passen.

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners hebben een transitieplan aangeleverd aan De Nationale APF. In het transitieplan leggen de sociale partners de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten vast, alsmede de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. De Nationale APF stelt op basis van het transitieplan, het implementatieplan ten behoeve van de toezichthouder DNB op. Dit implementatieplan wordt uiterlijk 1 oktober 2025 bij DNB ingediend. Het communicatieplan, wat onderdeel is van het implementatieplan wordt gelijktijdig ingediend bij toezichthouder AFM.

3.16.8 Actuariële paragraaf

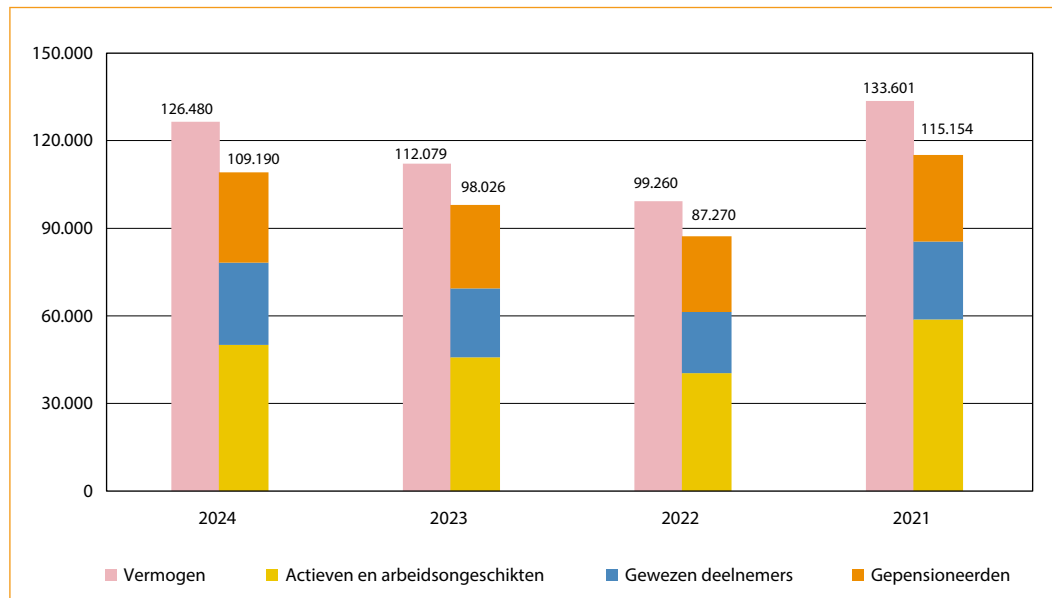
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gestegen van 114,3% ultimo 2023 naar 115,8% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2024 van 118,3% naar 118,4%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 116,5%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

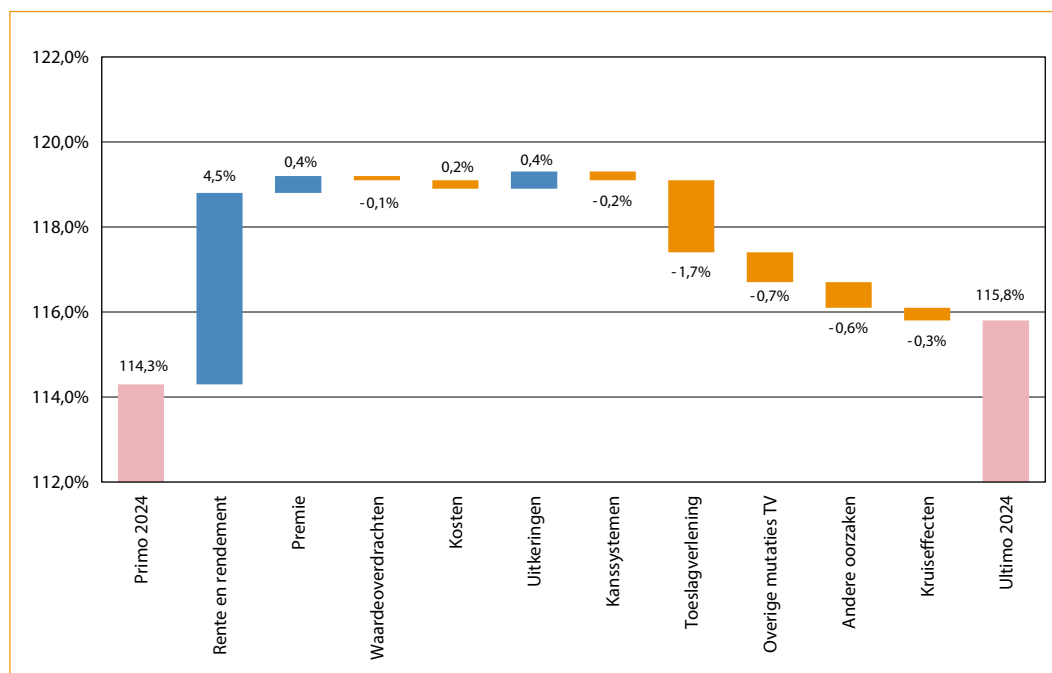
1) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorziening over de afgelopen jaren.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 3.810 behaald (2023: 1.730 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldopost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Onder de post "Toeslagverlening" is het effect zichtbaar van de toeslag die per 1 januari 2025 is toegekend. De toeslag heeft een negatief effect op de dekkingsgraad omdat deze uit de algemene reserve wordt gefinancierd.

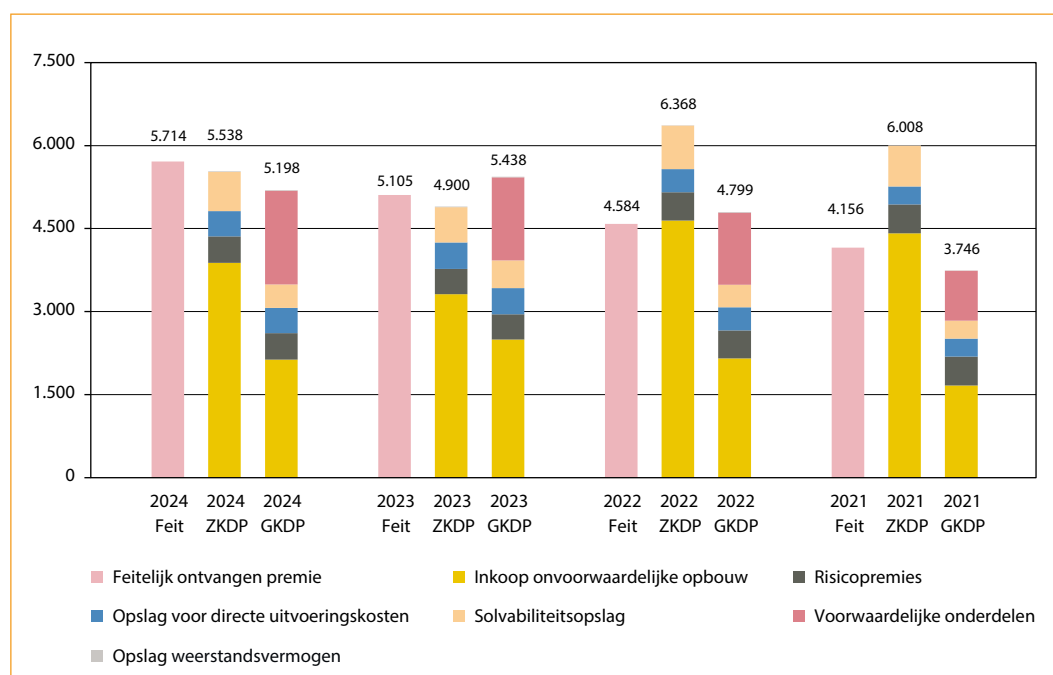
De post "Overige mutaties technische voorziening (TV)" laat het effect zien van de wijziging van de grondslagen. Ook deze hebben per saldo een negatief effect op de dekkingsgraad. Het betreft de overstap op de Prognosetafel AG2024 (0,2%-punt dekkingsgraad), wijziging van de ervaringssterfte (-0,4%-punt dekkingsgraad), wijziging van de partnerfrequenties (0,0%-punt dekkingsgraad), wijziging van het veronderstelde leeftijdsverschil tussen hoofd- en medeverzekerden (-0,2%-punt dekkingsgraad) en de wijziging van de WZP opslag (-0,3%-punt dekkingsgraad).

De post "Andere oorzaken" bestaat voornamelijk uit de dotatie aan de premiereserve (-0,6%-punt dekkingsgraad) en voor een klein deel uit de afrekening van het weerstandsvermogen (-0,0%-punt dekkingsgraad).

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 5.198. De feitelijke premie is met 5.714 toereikend. De positieve premiemarge van 516 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve (premiereserve) en derhalve niet beschikbaar voor de financiering van nieuwe opbouw in 2024.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van 0,2%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	114,3%	113,7%	116,0%	107,7%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	108,5%	131,2%	84,8%	69,2%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,2%	0,8%	-1,3%	-1,6%

Oordeel certificerend actuaris

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring McCain	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2024	551	559	263	1.373
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	68	0	0	68
Ontslag met premievrije aanspraak	-57	57	0	0
Waardeoverdracht	0	-10	0	-10
Ingang pensioen	-2	-15	19	2
Overlijden	1	-1	-7	-7
Afkoop	0	0	-1	-1
Andere oorzaken	2	-5	0	-3
Mutaties per saldo	12	26	11	49
Stand per 31 december 2024	563	585	274	1.422

De Actieve deelnemers bevatten 44 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling.

Kring McCain Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	206	194
Nabestaandenpensioen	63	65
Wezenpensioen	5	4
Totaal	274	263

3.17 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring McCain

Rol belanghebbendenorgaan (BO)

Het Belanghebbendenorgaan (BO) is onderdeel van de Collectiviteitskring McCain. Het BO heeft goedkeurings- en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het BO bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoeren, dit is inclusief een oordeel over de governance en de jaarstukken.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO is ontstaan uit het pensioenfondsbestuur van Stichting Pensioenfonds McCain (pensioenfonds) en bestaat uit 6 leden. Alle leden zijn door DNB goedgekeurd. De BO leden aan het begin van 2024 waren:

Namens	Naam	Rol	Geboortejaar	M/V
Werkgever	H.A.M. (Erik) van den Bemd	Voorzitter en Lid	1971	M
Werkgever	H.J.M (Huub) Tholhuijsen	Lid	1961	M
Werkgever	H. (Lian) Bruynzeel	Lid	1973	V
Werknemers	J.J. (Hans) van de Guchte	Secretaris en Lid	1962	M
Werknemers	J.F. (Johan) Koolen	Lid	1970	M
Gepensioneerden	G.J. (Bert) Struijlaart	Lid	1954	M
Gepensioneerden	G.J. (Bert) Struijlaart	Lid	1954	M

Om de taken te kunnen uitvoeren heeft het BO periodiek informatie en uitleg ontvangen over:

- Financiële positie van de kring – middels maandelijkse QuickScans, RiskMaps, jaarwerk rapportages inclusief bevindingen van de accountant en certificerend actuaris en overige rapportages.
- Beleggingsrendementen in vergelijking met relevante benchmarks, uitvoering van het beleggingsbeleid en de risico's versus beheersmaatregelen die hiervoor relevant zijn. Ook is gekeken naar optimalisatie binnen de beleggingen.
- Uitvoering en administratie van de regeling – middels uitvoeringsrapportage van AZL.
- Presentaties en overige informatieverstrekking omtrent het nieuwe pensioenstelsel.
- Overige (beleidsdocumenten).

Er is meerdere keren vergaderd door het BO en tevens met het bestuur. Zowel met het Uitvoerende Bestuur als het Niet-Uitvoerende Bestuur. Het BO wordt in haar vergaderingen bijgestaan door een extern adviseur.

Het BO verwacht van het APF voortzetting van de informatievoorziening, een gedeeltelijke sturing in het proces en een oplossingsrichting door een duidelijke invulling/opzet van de Kringen.

In 2024 is verder doorgepakt met de afronding van het Hoofdlijnenakkoord met sociale partners voor het nieuwe pensioenstelsel.

Het BO zag verder in 2024:

- Voorzitter Erik van den Bemd is vertrokken bij McCain. Gelet op de overgang naar een Multi Client kring in 2026 is besloten om hem niet te vervangen en is Johan Koolen benoemd tot voorzitter (namens werkgever).
- Een stabiele dekkingsgraad. De stabiele dekkingsgraad gaf de mogelijkheid tot toeslagverlening en een relatieve gunstige uitgangspositie richting het nieuwe pensioenstelsel.
- Geen wijzigingen door de werkgever en vakbonden in het premieniveau in het licht van de huidige ontwikkelingen en het nieuwe pensioenstelsel.

Het BO is positief over de uitvoering van de pensioenregeling bij het APF en haar partners. Dit voor wat betreft de samenwerking, communicatie en het beleid en de visie van het APF. Het BO is ook positief over de governance van het APF, wat is onderschreven door de bevindingen bij de tussenliggende controlepunten (inclusief aangepakte eerdere bevindingen) en jaarrekeningcontrole van het jaarwerk van de certificerend actuaire en de externe accountant. Het BO heeft 2024 als een stabiel uitvoeringsjaar ervaren. Bij een uitvoerende partij zijn attentiepunten ter verbetering, waar door het APF met hun uitvoerder aan gewerkt wordt en over wordt teruggekoppeld.

We danken alle medewerkers van het APF voor de samenwerking.

Voor 2025 ligt de focus van het BO op de volgende stappen in de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Van belang is het opstellen van een evenwichtig transitieplan in samenwerking met de sociale partners, alsmede de inrichting van de Kringen en administratieve uitvoering/voorbereiding van de veranderingen vanuit het APF.

Belangrijke punten voor het bestuur blijven naar ons idee het bewaken van de kwaliteit, anticiperen op een efficiënte en tijdige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel onder de Wet Toekomst Pensioenen, kostenbeheersing, het kiezen van de juiste interactie met de Kringen, het bewaken van de kwaliteit van uitbestedingspartners en het kwalitatief en kwantitatief vergroten van de omvang van het APF.

Lewedorp, 21 mei 2025

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitskring McCain (Kring F)

Reactie bestuur:

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring McCain. Het bestuur is zeer verheugd over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over de uitvoering van de pensioenregeling, de governance, de samenwerking en de communicatie en dat het belanghebbendenorgaan het jaar 2024 als een stabiel uitvoeringsjaar heeft ervaren.

Net als voor het BO, ligt ook bij het bestuur de focus op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Er zijn in 2024 forse stappen gezet om ervoor te zorgen dat eind Q3 2025, begin Q4 2025 het implementatieplan voor Kring McCain kan worden ingediend bij DNB. Het bestuur zal samen met het belanghebbendenorgaan zorgen voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe stelsel om uiteindelijk de overgang zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen en ervoor te zorgen dat het BO haar rol goed kan uitvoeren. Het belanghebbendenorgaan wordt net als in 2024 op regelmatige basis door het bestuur geïnformeerd over de ontwikkelingen. De intensiteit van de informatieverstrekking is in 2024 toegenomen en wordt in 2025 op dezelfde manier voortgezet. Hierin ligt ook de focus op een juiste interactie met de kring.

De belangrijke punten die het belanghebbendenorgaan noemt, hebben extra aandacht van het bestuur en staan hoog op de agenda van het fonds voor nu en verder. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de goede samenwerking in 2024 en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.18 Kring AFM

Kring AFM is vanaf 1 januari 2018 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AFM aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AFM een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

3.18.1 Pensioenregeling AFM

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van AFM kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Het beoogde jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,875% van de pensioengrondslag. Indien de overeengekomen vaste premie niet voldoende is, zal aanvulling vanuit het premie- en indexatiedepot plaatsvinden en wanneer de premie na deze aanvulling nog niet voldoende is, zal het opbouwpercentage naar rato worden verlaagd;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op opbouwbasis;
- Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op risicobasis;
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 137.800 (2024);
- De franchise bedraagt € 17.545 (2024);
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- De toeslagverlening op pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en gewezen partners is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring AFM. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald;
- De toeslagverlening op pensioenaanspraken van deelnemers is voorwaardelijk en wordt eerst gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring AFM en voorts uit het premie- en indexatiedepot;
- Voor deelnemers die op 31 december 2015 een dienstverband hadden met de werkgever en die vanaf dat moment tot en met heden een aansluitend dienstverband met de werkgever hebben geldt een overgangsregeling inzake toeslagverlening waarbij de toeslagverlening onvoorwaardelijk is. Voor deze onvoorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd bij collectiviteitkring AFM. De onvoorwaardelijke indexatie wordt door de werkgever jaarlijks gefinancierd door middel van een aan het pensioenfonds verschuldigde additionele premie;
- Voor de (gewezen) deelnemer die op 31 december 2017 bij Pensioenfonds AFM een aanspraak had op een tijdelijk ouderdomspensioen (62 tot 65 jaar) en/of een prepensioen (60 tot 62 jaar) is de mogelijkheid geboden om een vergelijkbare aanspraak bij het fonds te verkrijgen onder een navenante verlaging van het pensioen bij het fonds. Degene die hiermee heeft ingestemd krijgt een aanspraak op tijdelijk ouderdomspensioen (TOP) bij het fonds dat ingaat op 62 jaar en eindigt op 65 jaar en/of een TOP dat ingaat op 60 jaar en eindigt op 62 jaar.

Financieringsbeleid

De werkgever betaalt een premie als vast percentage van de som van de volledige ongemaximeerde pensioengevende salarissen in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is vastgesteld op 25% van de som van de pensioengevende ongemaximeerde salarissen. Deze afspraak geldt tot aan de beoogde overgang naar een nieuw pensioencontract in de zin van de Wtp op 1 januari 2027.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling is een vaste CDC-premie en wordt overeengekomen door sociale partners. De premie bedraagt 25% van de som van de pensioengevende ongemaximeerde salarissen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, ook niet na onttrekking uit het premie- en indexatiedepot, zal het opbouwpercentage van de

voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. Indien de zuivere kostendeekkende premie van de kring in enig jaar lager is dan de feitelijke premie van 25% van de som van de ongemaximeerde pensioengevende salarissen, dan komt het overschot ten gunste van het premie- en indexatiedepot. Voor 2024 was de vaste CDC-premie voldoende om de beoogde pensioenopbouw van 1,875% van de pensioengrondslag toe te kennen.

Naast bovenstaande vaste CDC-premie wordt een additionele premie betaald voor de onvoorwaardelijke indexatie van de deelnemers die vallen onder de overgangsbepaling als beschreven in artikel 5.1 lid 5 van het pensioenreglement CDC. Indien de uitvoeringskosten op jaarbasis hoger zijn dan € 915.117 (prijsspeil 2025) wordt het meerdere door de werkgever gefinancierd en maken deze kosten geen onderdeel uit van de vaste CDC-premie. Het maximum bedrag wordt jaarlijks verhoogd met de prijsindex.

3.18.2 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2024 en 2023 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Dekkingsgraad (DNB) - DG	117,2%	116,3%
Beleidsdekkingsgraad	119,8%	119,8%
Reële dekkingsgraad	86,2%	84,8%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,2%	104,3%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	115,3%	115,1%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	114,8%	115,1%

Ten opzichte van eind 2023 is de dekkingsgraad met 0,9%-punt gestegen van 116,3% naar 117,2% aan het eind van 2024. De technische voorzieningen stegen van 233 miljoen euro per eind 2023 naar circa 263 miljoen euro per eind 2024 door voornamelijk gewijzigde grondslagen, verleende toeslag en licht gedaalde rente. Het belegd vermogen steeg van circa 271 miljoen euro naar circa 308 miljoen euro als gevolg van de verbeterde financiële markten. Alle beleggingscategorieën lieten in 2024 op totaalniveau een positief resultaat zien, met uitzondering van hoogrentende obligaties. De beleidsdekkingsgraad van 119,8% aan het einde van 2024 gelijk is gebleven ten opzichte van de beleidsdekkingsgraad eind 2023.

Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad van 119,8% hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 114,8%. Daarmee is er ultimo 2024 geen sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 86,2%.

Herstelplan

De beleidsdekkingsgraad komt boven het strategisch vereist eigen vermogen uit. Hiermee is er geen sprake van een tekortsituatie bij collectiviteitkring AFM. Het indienen van een herstelplan is op grond hiervan niet nodig.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring AFM met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

Op basis van de reguliere regels voor toeslagregeling kan op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo september 2024 van 120,8% een toeslag worden verleend van 1,98% voor de actieven en 1,22% voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Voor deelnemers die op 31 december 2015 een dienstverband hadden met de werkgever en die vanaf dat moment tot en met heden een aansluitend dienstverband met de werkgever hebben geldt een overgangsmaatregel waarbinnen de pensioenaanspraken onvoorwaardelijk geïndexeerd worden op basis van genoemde algemene loonindex met een maximum van 1,5%. Indien de algemene loonindex hoger is dan 1,5% kan het bestuur besluiten de toeslag te verhogen tot maximaal de algemene loonindex. De onvoorwaardelijke toeslag tot het genoemde maximum van 1,5% wordt gefinancierd door middel van een additionele premie. Een voorwaardelijke toeslag komt ten laste van het kringvermogen.

Op basis hiervan is per 1 januari 2025 een onvoorwaardelijke toeslag toegekend van 1,5% (2024: 1,5%) omdat de loonindex waarop de onvoorwaardelijke toeslag wordt gebaseerd, uitkwam op 5,65%. Daarnaast is een aanvullende voorwaardelijke toeslag verleend van 0,48%. Hiermee komt de totale toeslag voor deze deelnemers ook uit op 1,98%.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een strategische vereiste dekkingsgraad van 114,8% ultimo 2024, met een bandbreedte van -3,0% tot +2,0%. Gedurende 2024 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring AFM haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 115,3%. Collectiviteitkring AFM voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring AFM heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 85%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 85%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweersscenario (5%-percentiel) bedraagt 40%.

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2024 is uitgevoerd voldoet Kring AFM niet aan de vastgestelde ondergrenzen. Dit is gedeeld met de sociale partners van de AFM en samen met het bestuur is geconcludeerd om de ambitie en het beleid niet aan te passen gezien de combinatie van geringe afwijking van de grenzen en de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

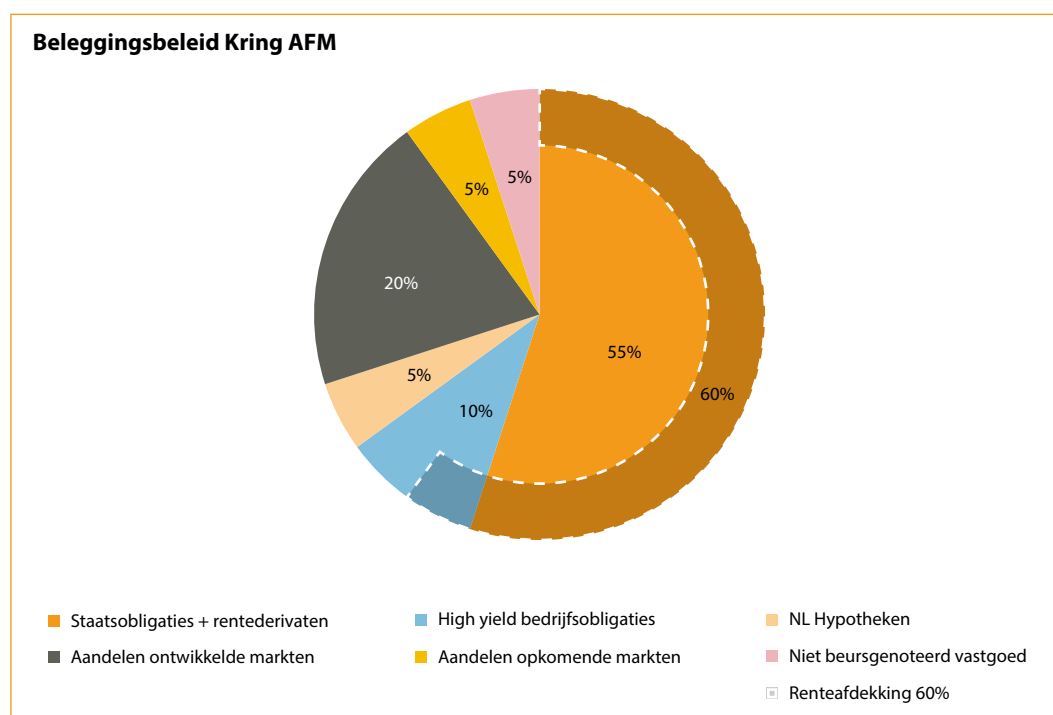
3.18.3 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

Het bestuur heeft voor 2023 en verder de uitkomsten van ALM-studie 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring AFM. Deze strategische verdeling is gecontinueerd in 2024. Concreet betekent dit een verdeling naar de matchingportefeuille van 60% en naar de returnportefeuille van 40%. Het renterisico wordt 60% afgedekt op marktwaarde.

Het Bestuur heeft besloten geen reguliere ALM studies onder Ftk meer uit te laten voeren voor CDC kringen, als gevolg van verstrijken van de driejaarsperiode en/of raken van ALM signaalwaarden. Het Belanghebbendenorgaan van de kring heeft dit goedgekeurd.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2023 gestegen van circa 271 miljoen euro naar circa 308 miljoen euro 31 december 2024. Het rendement op de portefeuille over 2024 bedraagt 8,8%. Hiermee is het rendement lager dan de vastgestelde benchmark (9,2%). De return portefeuille heeft een rendement van 13,5% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van 14,2%) en de matchingportefeuille een rendement van 5,8% (ten opzichte van het benchmarkrendement van 5,8%).

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe.

Hypotheken lieten een outperformance zien vergeleken met de benchmark die is gebaseerd op staatsobligaties.

De rentestijging eind 2024 was nog niet doorgerekend in de waardering van hypotheken en wel in de benchmark. Daarnaast heeft de waardering van hypothekenkasstromen tegen lagere actuele hypotheekrentes bijgedragen aan het hogere rendement.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd onroerend behaalde een positief rendement, dat lager lag dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2024		Marktwaaarde 2023	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	7,3	–	99.608	32,3	87.490	32,4
Nederlandse Hypotheken	6,5	1,9	15.391	5,0	14.447	5,3
Liquiditeiten + Geldmarktfondsen	3,8	–	69.894	22,7	62.653	23,1
Totaal matching (geschaald naar assets)	5,8	5,8	184.893	60,0	164.590	60,8
Hoogrentende obligaties	4,4	6,5	31.391	10,2	25.418	9,4
Aandelen	18,7	19,0	78.086	25,3	67.214	24,8
Vastgoed	5,5	6,2	13.901	4,5	13.455	5,0
Totaal return	13,5	14,2	123.378	40,0	106.087	39,2
(Bijdrage) overig effect	0,0	–	3	0,0	0	0,0
Totaal	8,8	9,2	308.274	100,0	270.677	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 60% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2024 (over laatste 12 maanden) ca 68,7% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten als gevolg van het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.18.4 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- (%) kosten	(%)	Totaal (EUR)	Totaal (%)
Vastrentende waarden	200.078	359	0,17	158	0,08	517
Aandelen	73.489	59	0,08	25	0,03	84
Vastgoed	13.433	81	0,60	3	0,02	84
Liquide middelen	95	0	0,00	0	0,00	0
Niet asset gerelateerd		339	0,00	0	0,00	339
Totaal	287.095	838	0,30	186	0,06	1.024
						0,36

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,36%. Dit bestaat uit 0,30% beheerkosten en 0,06% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 94K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald naar € 1.024K in 2024. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten gedaald: 0,36% (0,40% in 2023). Dit wordt met name veroorzaakt door een procentuele daling van de transactiekosten. We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten past bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	29	129	158	84,9%
Aandelen	0	25	25	13,4%
Vastgoed	0	3	3	1,6%
Totale transactiekosten (EUR)	29	157	186	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,06% (2023: 0,09%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gedaald.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2024		2023	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	356	396	278	335
Governancekosten	197	219	117	141
Advies en Overige kosten	187	208	90	109
	740	823	485	585

De uitvoeringskosten zijn van 585 euro per deelnemer eind 2023 gestegen naar 823 euro ultimo 2024. Deze stijging komt voornamelijk door kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zijn er nieuwe afspraken gemaakt m.b.t. de administratie- en governancekosten. De daling van enkele kostenposten zijn niet zichtbaar door de hogere kosten m.b.t. de Wtp. In 2024 is in totaal 226K aan kosten uitgegeven die gerelateerd zijn aan Wtp. Als we de kosten m.b.t. Wtp niet meenemen, dan komen de uitvoeringskosten eind 2024 uit op 514K en de kosten per deelnemer op 572 euro. Met de werkgever zijn voor 2024 afspraken gemaakt dat circa 50% van de kosten m.b.t. actuariële berekeningen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor rekening zijn van de werkgever. Deze kosten zijn aan de werkgever gefactureerd en komen niet ten laste van de collectiviteitskring en de deelnemer.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2024 op basis van de Bell Kostenbenchmark 2024 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. Het rapport van Bell Kostenbenchmark 2024 geeft inzicht in de in 2023 of over de periode 2021-2023 gemaakte uitvoeringskosten of vermogensbeheerkosten in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang.

Aan het onderzoek van Bell Kostenbenchmark 2024 hebben 178 pensioenfondsen deelgenomen. Het aantal actieven + pensioengerechtigden bij deze pensioenfondsen is 10.258.619 en het gemiddeld pensioenvermogen is 1.501 miljard.

In het onderzoek is de Kring voor de uitvoeringskosten te vergelijken met een groep van 49 pensioenfondsen die tot 2.000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring in 2023 ad 585 euro per deelnemer ligt behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten voor de onderzoeksgroep ad 804 euro per deelnemer. Zelfs de kosten per deelnemer in 2024 ad 572 euro (excl. kosten Wtp) liggen nog lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten van de onderzoeksgroep. De uitvoeringskosten in deze onderzoeksgroep liepen uiteen van 212 tot 5.424 euro per deelnemer. 50% van de onderzochte groep rapporteerde uitvoeringskosten tussen de 506 en 1.520 euro per deelnemer.

In 2023 heeft de Kring 33K euro toegerekend aan de transitie naar Wtp. De Wtp kosten per deelnemer in 2023 waren voor de Kring 37 euro. In het onderzoek kunnen we deze kosten vergelijken met de gemiddelde kosten ad 56 euro per deelnemer, gerelateerd aan de transitie naar Wtp, bij 22 pensioenfondsen die eind 2023 tot 2.000 deelnemers hadden.

Verder is in het onderzoek de gemiddelde uitvoeringskosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 47 pensioenfondsen die tot 2.000 deelnemers hadden per 31 december 2023.

De uitvoeringskosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 492 euro per deelnemer en ligt wederom behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 804 euro per deelnemer. Ten aanzien van de genoemde uitvoeringskosten per deelnemer van de kring over de periode 2021-2023 dient opgemerkt te worden dat vanaf 2023 de vergoedingen voor administratie en governance hoger zijn. Hiermee zullen de uitvoeringskosten per deelnemers over een meer recentere periode ook hoger uitvallen.

In het onderzoek is de Kring voor de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) over de periode 2021-2023 te vergelijken met een groep van 65 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 800 miljoen.

Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 was voor de Kring 0,29%. Voor de onderzoeksgroep was het gemiddelde over dezelfde periode 0,31%. De kosten voor de Kring liggen lager.

Ook de transactiekosten van de Kring is over de periode 2021-2023 met dezelfde onderzoeksgroep van 65 pensioenfondsen vergeleken. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 voor de Kring was 0,12% en is hoger dan het gemiddelde ad 0,08% van de onderzoeksgroep.

Verder zijn in het onderzoek de totale vermogensbeheerkosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 65 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot 800 miljoen. De gemiddelde totale vermogensbeheerkosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 0,41% en ligt lager dan de gemiddelde totale vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 0,54%.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2024 te constateren dat het kostenniveau van Kring K wederom ruimschoots lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2023 of de periode 2021-2023.

Kring K zit dus zowel in 2023 als over de periode 2021-2023 ruim onder dit gemiddelde.

De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang.

Het bestuur constateert en is tevreden met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een veel lagere prijs dan bij vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit is voor de komende jaren een uitdaging omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder voornamelijk de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring K, met uitzondering van de transactiekosten, lager is dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in de periode 2021-2023.

3.18.5 Verwachte ontwikkelingen Kring AFM

De dekkingsgraad van de kring is in 2024 op een vergelijkbaar niveau gebleven als vorig jaar. Mede hierdoor heeft het bestuur, conform de toeslagregels van het n-FTK, een toeslag per 1 januari 2025 kunnen verlenen.

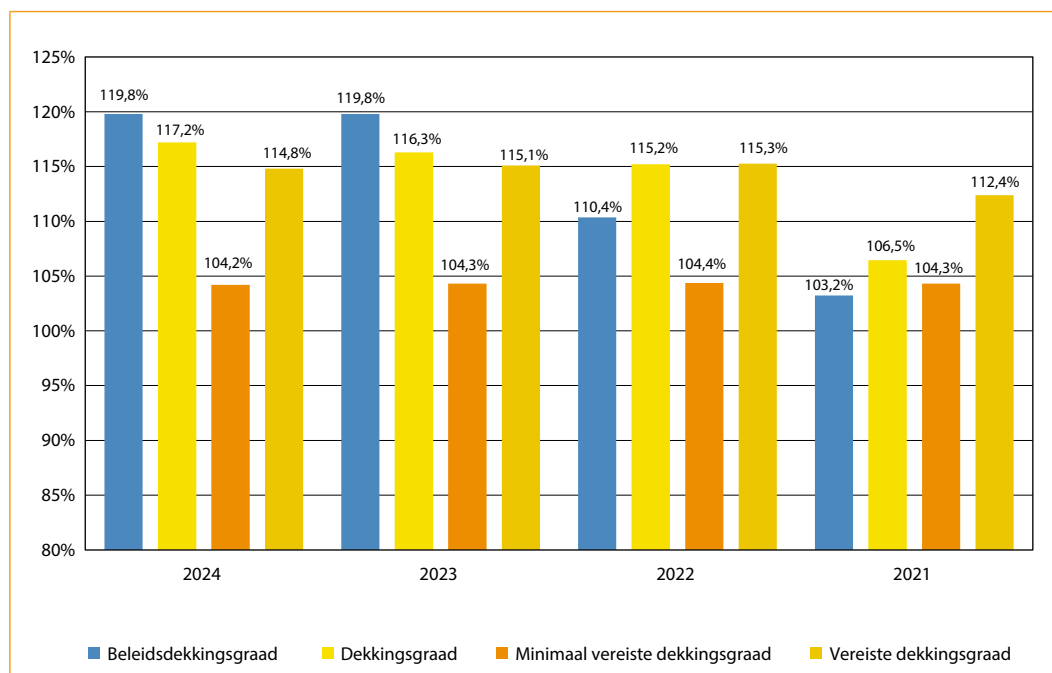
De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim drie jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen die, ondanks enkele pogingen, nog steeds niet volledig is afgelopen. In het eerste kwartaal van 2025 hebben de onder andere de geopolitieke beslissingen van de nieuwe regering van de Verenigde Staten voor behoorlijke onzekerheid zorggedragen die stevige invloed hadden op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners zijn bezig met het opstellen van een transitieplan. In het transitieplan staan de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten, alsmede de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. DNAPF stelt op basis van het transitieplan, het implementatieplan op. Dit implementatieplan wordt uiterlijk 1 oktober 2025 bij DNB ingediend. Het communicatieplan, wat onderdeel is van het implementatieplan, wordt gelijktijdig ingediend bij toezichthouder AFM.

3.18.6 Actuariële paragraaf

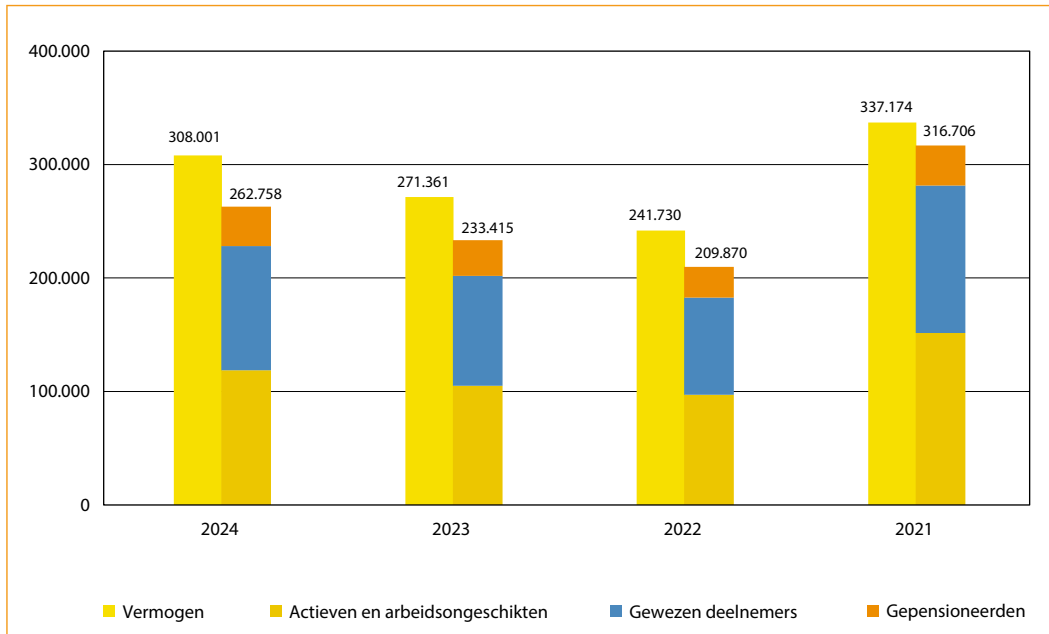
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gestegen van 116,3% ultimo 2023 naar 117,2% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van de kring bleef in 2024 met 119,8% gelijk aan de beleidsdekkingsgraad ultimo 2023. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 114,8%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

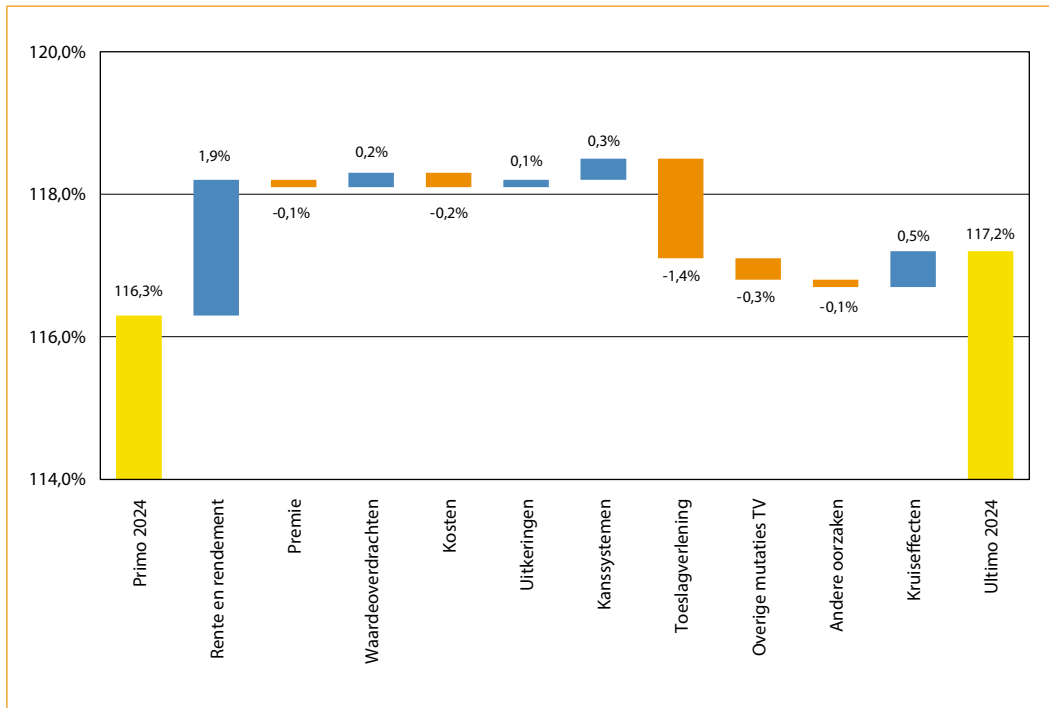
1) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 9.035 behaald (2023: 7.397 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op “Rente en rendement” de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2024 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

De component “Overige mutaties TV” heeft betrekking op de volgende grondslagwijzigingen:

- wijziging prognosetafel: 0,1%;
- wijziging ervaringssterfte: -0,4%;
- wijziging partnerfrequenties: 0,8%;
- wijziging leeftijdsverschil: 0,6%;
- wijziging wezenpensioen opslag: -1,5%;
- kruiseffecten: 0,1%.

De component toeslagverlening is het resultaat van:

- een nagekomen (beperkt) resultaat op de (on)voorwaardelijke toeslagverlening per 1 januari 2024;
- de reguliere voorwaardelijke toeslagverlening per 1 januari 2025; en
- de onvoorwaardelijke toeslagverlening per 1 januari 2025.

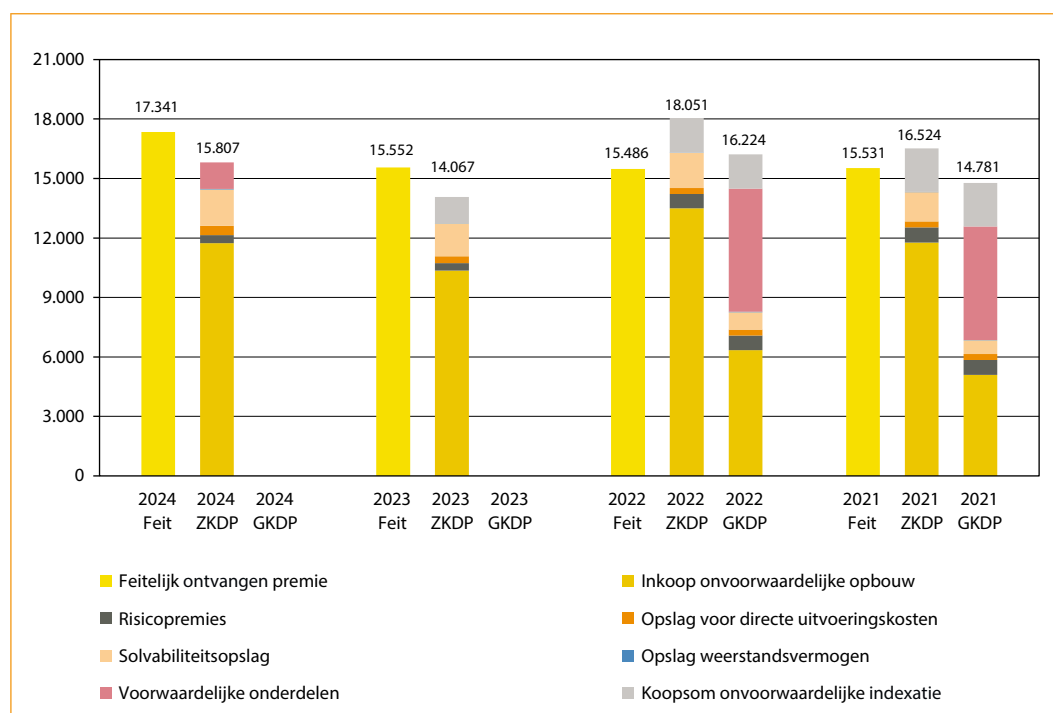
¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post “kruiseffecten”, de DNB-jaarstaat J605. De post “kruiseffecten” is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

De component "Kruis effecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is het gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar.

Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie over 2024 is conform kringbeleid vastgesteld op basis van zuivere marktwaarde. Indien de feitelijke premie hoger is dan wordt het overschot van de beschikbare premie overgeheveld naar het premie- en indexatiedepot. Indien de feitelijke premie lager is dan wordt er een bedrag ten behoeve van de premie onttrokken uit het premie- en indexatiedepot om tot een premie te komen die kostendeekkend is. De zuivere kostendeekkende premie bedraagt 15.807. De feitelijke premie is met 17.341 hoger. De positieve premiemarge van 1.534 is toegevoegd aan het premie- en indexatiedepot en derhalve niet feitelijk beschikbaar voor de financiering van de nieuwe opbouw in 2024.

Tot 2023 was er sprake van een gedempte kostendeekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. Vanaf 2023 is er sprake van een zuivere kostendeekkende premie (marktwaarde). De feitelijke premie (Feit) en de zuivere kostendeekkende premie (ZKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij is de zuivere kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van 0,1%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	116,3%	115,2%	106,5%	101,4%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	115,1%	117,5%	100,0%	100,0%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,1%	0,1%	-0,3%	-0,1%

Oordeel certificerend actuaris

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring AFM	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2024	737	841	92	1.670
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	144	0	0	144
Ontslag met premievrije aanspraak	-86	86	0	0
Waardeoverdracht	0	-23	0	-23
Ingang pensioen	-1	-10	20	9
Overlijden	0	-1	-2	-3
Afkoop	0	0	0	0
Andere oorzaken	1	-7	-6	-12
Mutaties per saldo	58	45	12	115
Stand per 31 december 2024	795	886	104	1.785

De Actieve deelnemers bevatten 11 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling

Kring AFM Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	77	67
Nabestaandenpensioen	17	15
Wezenpensioen	10	10
Totaal	104	92

3.19 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring AFM

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO heeft als rol om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan het bestuur. Ook kan het BO het bestuur bevragen over zijn bestuurlijke taken, waaronder (voor)genomen besluiten. Daartoe ontvangt het BO doorlopend en op verzoek informatie, waaronder ten aanzien van de beleggingen en dekkingsgraadontwikkelingen. Als BO streven wij ernaar om de rollen zuiver gescheiden te houden. Dat betekent dat wij besluiten van het bestuur niet zelf opnieuw willen nemen, maar ons concentreren op de beweegredenen van het bestuur zodat we recht kunnen doen aan onze adviserende rol. Daarnaast geven we als BO goedkeuring aan bepaalde in de wet omschreven besluiten.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan (BO)

Het Belanghebbendenorgaan (BO) fungeert in de volgende samenstelling:

Namens	Naam	Rol	Geboortejaar	M/V
Actieve deelnemers (tot 29-09-2022), Werkgever (vanaf 29-09-2022)	B. Duindam	Lid	1982	M
Actieve deelnemers	W. Langerak	Lid	1974	M
Actieve deelnemers	M. Snijder	Lid	1964	M
Pensioengerechtigden	B. Bosboom	Lid	1956	M
Pensioengerechtigden	R. v. Wechem	Lid	1956	M
Werkgever	F. Voogd	Voorzitter	1987	M
Werkgever	H. Korte	Vice-voorzitter	1956	M

Behandelde onderwerpen

In 2024 heeft het BO in vier reguliere vergaderingen de volgende periodieke onderwerpen behandeld:

- De vaststelling van de premie 2025 (goedkeuring);
- De actualisering van de Actuariële en BedrijfsTechnische Nota onderdeel Kring K (advies);
- De Kostenrapportage per kwartaal (bespreking);
- Service Level Agreement rapportage per kwartaal (bespreking);
- Het jaarwerk 2023 (positief advies);
- De vaststelling van het oordeel van het BO voor het jaarverslag 2023 (besluit);
- De kwartaalrapportages Beleggingen (inclusief ESG) (bespreking);
- De Riskmap per kwartaal (bespreking);
- Toeslagverlening 2025 (bespreking);
- De kostenbegroting 2025 (positief advies);
- Het gewijzigd Pensioenreglement CDC AFM per 1-1-2025 (positief advies).

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel onder de Wtp heeft een groot deel van de agenda van het BO bepaald met als belangrijkste punten:

- Het concept evenwichtigheidskader (niet-wettelijke goedkeuring);
- Het risicopreferentieonderzoek (bespreking leidend tot een niet-gevraagd advies);
- De kosten van de transitie onder de Wtp (bespreking);
- De planning van de transitie (bespreking);

- De aanpassing van het wezenpensioen onder de Wtp (instemming met denkrichting);
- De spreidingstermijn bij invaren onder de Wtp (instemming met de denkrichting onder voorbehoud van impact van invaren als geheel);
- Bescherming van de dekkingsgraad in de aanloop naar de transitie (instemming met verdere verkenning);
- Het concept-communicatieplan Wtp (bespreking);
- Het niet-uitvoeren van ALM-studies onder het Financieel Toetsingskader in de aanloop naar de transitie onder de Wtp (niet-wettelijke goedkeuring).

Daarnaast heeft het BO in 2024 in zijn vergaderingen de volgende grotere onderwerpen behandeld:

- De communicatie door DNAPF (bespreking);
- De opvolging van incidenten (bespreking);
- De hoogte van de uitvoeringskosten (bespreking);
- De verhoging van de kostenvoorziening (positief advies);
- De aanpassing van het Reglement van het BO (positief advies).

Het BO heeft deelgenomen aan het APF-brede overleg met het niet-uitvoerend bestuur, waar ook de overige BO-kringen aan deelnamen. In dat overleg is onder meer ter sprake gekomen het functioneren van het niet-uitvoerend bestuur en de versterking van het bestuursbureau.

Het BO heeft ook een zelfevaluatie uitgevoerd. De afdronk hiervan was dat het BO goed functioneert.

Conclusie 2024

Het BO kijkt positief terug op het functioneren van het uitvoerend bestuur, het niet-uitvoerend bestuur en het bestuur als geheel.

Het BO heeft veelvuldig gesproken over de stijgende kosten en zich laten toelichten wat hiervoor de redenen zijn. Het BO heeft doorlopend gevraagd om een zo goed mogelijke inschatting te geven van de kosten, in het bijzonder ten gevolge van de Wtp transitie. Ook de incidenten bij de uitvoering van de pensioenadministratie zijn meermaals aan bod gekomen. Hoewel het BO verrast werd door de incidenten, is het BO tevreden dat het bestuur hier acties op ondernomen heeft, en heeft het er vertrouwen in dat het bestuur dat zal blijven monitoren. Tot slot is het duidelijk dat de implementatie van de Wtp een grote inspanning zal vergen van alle partijen. De BO-leden zullen zich zo flexibel mogelijk opstellen om ook de van hen verlangde inspanning te leveren. Het BO heeft daartoe meermaals aandacht gevraagd voor een tijdige en zo realistisch mogelijke planning, alsook beschikbare capaciteit. Uiteindelijk is de capaciteit op het bestuursbureau vergroot. Daarnaast wil het BO zich nadrukkelijk sterk maken voor goede communicatie van het fonds. Specifiek ten aanzien van het jaarverslag heeft het de voorkeur van het BO om nog meer een doorkijk te geven op de duurzaamheid van de beleggingen en om een aanvullende toelichting te geven op de hoogte van de kosten, in vergelijking met de benchmark. Het BO heeft dit aangegeven tijdens de bespreking van het concept jaarverslag.

Juni 2025

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring AFM

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring AFM. We zijn dan ook verheugd dat het belanghebbendenorgaan positief terugkijkt op het functioneren van het bestuur. In de komende periode zal de implementatie van de Wtp wederom een grote inspanning vragen van alle partijen. Het is dan ook goed om te lezen dat het belanghebbendenorgaan zich hierin zo flexibel opstelt. Verder zijn kostenbeheersing en een realistische planning met voldoende capaciteit voor de uit te voeren werkzaamheden zeer belangrijk voor de implementatie van de Wtp. Net als de afgelopen periode blijven wij het belanghebbendenorgaan hier het inzicht in geven en agenderen om te bespreken met het belanghebbendenorgaan. En het onderwerp communicatie zal hierin zeker niet ontbreken. Daarnaast begrijpen wij het verzoek om meer doorkijk op de duurzaamheid van de beleggingen en komen we hierop terug. Het bestuur dankt tot slot het belanghebbendenorgaan voor haar inbreng en grote betrokkenheid bij het fonds en kijkt uit naar wederom een goede samenwerking in 2025.

3.20 Kring ANWB

Kring ANWB is vanaf 1 januari 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ANWB aan DNAPF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en hebben ANWB (met inbegrip van de dochterondernemingen Logicx en MAA), Unigarant en D.S.A. een uitvoeringsovereenkomst met DNAPF gesloten.

3.20.1 Pensioenregeling ANWB en Unigarant

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van ANWB (die tevens geldt voor Logicx en MAA) kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;;
- het in enig jaar op te bouwen ouderdomspensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het ouderdomspensioen in 2024 bedraagt op basis van de in 2024 beschikbaar gestelde premie 1,875% van de pensioengrondslag. Voor de jaren daarna berekent het pensioenfonds welk opbouwpercentage van het ouderdomspensioen kan worden gefinancierd op basis van de beschikbaar gestelde premie;
- de pensioengrondslag is gelijk aan 12 maal het vaste bruto maandsalaris vermeerderd met het overeengekomen vakantiegeld en eindejaarsuitkering dat bij een volledig dienstverband zou gelden, verminderd met de franchise.
- het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 137.800 (2024);
- het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.
- het in enig jaar op te bouwen partnerpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbare gestelde premie. De opbouw van het partnerpensioen bedraagt 70% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 1,3125% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op partnerpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op partnerpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 1,3125% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak wordt op risicobasis verzekerd. Bij echtscheiding wordt een bijzonder Partnerpensioen toegekend;
- de deelnemer die gehuwd is, een geregistreerd partnerschap heeft of samenwoont op basis van een samenlevingsovereenkomst kan een aanvullend partnerpensioen verzekeren ter compensatie van het ANW-hiaat. De voorwaarden staan in het ANW-hiaatreglement;
- het in enig jaar op te bouwen wezenpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het wezenpensioen bedraagt 14% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 0,2625% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op wezenpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 0,2625% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt op risicobasis verzekerd;
- de franchise bedraagt 17.545 (2024) en wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan het voor dat jaar fiscaal toelaatbare geldende minimumniveau;
- de werkgever betaalt op basis van een premiedekkingsgraad van 100% een vaste premie van 19,58% van het gemaximeerde pensioengevend salaris. Daarnaast wordt tevens door de werknemers een premie betaald. De werknemer betaalt naast de reguliere werknemersbijdrage een leeftijdsafhankelijke premie voor een eventuele verzekering van het ANW-hiaat;
- bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt (gedeeltelijke) premievrije doorbouw plaats. Dit geldt niet voor de ANW-hiaat regeling;
- de pensioenregeling kent een arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op een WAO of WIA uitkering.

- de toeslagverlening op pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en partners en pensioenrechten van pensioengerechtigden is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring ANWB. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van Unigarant kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet; het in enig jaar op te bouwen ouderdomspensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het ouderdomspensioen in 2023 bedraagt op basis van de in 2023 beschikbaar gestelde premie 1,875% van de pensioengrondslag. Voor de jaren daarna berekent het pensioenfonds welk opbouwpercentage van het ouderdomspensioen kan worden gefinancierd op basis van de beschikbaar gestelde premie;
- de pensioengrondslag is gelijk aan 12 maal het vaste bruto maandsalaris vermeerderd met het overeengekomen vakantiegeld dat bij een volledig dienstverband zou gelden en eventueel vermeerderd met een dertiende maand, verminderd met de franchise.
- het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 128.810 (2023);
- het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.
- het in enig jaar op te bouwen partnerpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbare gestelde premie. De opbouw van het partnerpensioen bedraagt 70% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 1,3125% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op partnerpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op partnerpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 1,3125% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak wordt op risicobasis verzekerd. Bij echtscheiding wordt een bijzonder Partnerpensioen toegekend. Bij echtscheiding wordt een bijzonder Partnerpensioen toegekend;
- De deelnemer die gehuwd is, een geregistreerd partnerschap heeft of samenwoont op basis van een samenlevingsovereenkomst is aanvullend verzekerd voor een partnerpensioen ter compensatie van het ANW-hiaat. De voorwaarden staan in het ANW-hiaatreglement;
- het in enig jaar op te bouwen wezenpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het wezenpensioen bedraagt 14% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 0,2625% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op wezenpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 0,2625% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt op risicobasis verzekerd;
- de franchise bedraagt € 16.322 (2023) en wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan het voor dat jaar fiscaal toelaatbare geldende minimumniveau;
- de werkgever betaalt op basis van een premiedekkingsgraad van 100% een vaste premie van 20,09% van het gemaximeerde pensioengevend salaris. Daarnaast wordt tevens door de werknemers een premie betaald. De werknemer betaalt naast de reguliere werknemersbijdrage een leeftijdsafhankelijke premie voor een eventuele verzekering van het ANW-hiaat;
- bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- de toeslagverlening op pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en partners en pensioenrechten van pensioengerechtigden is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring ANWB. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Financieringsbeleid

De werkgever betaalt een premie als vast percentage van het gemaximeerd pensioengevend salaris. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling van de werkgever is gelijk aan de door de werkgever beschikbaar gestelde premie. De beschikbaar gestelde premie bestaat uit een vaste premie. De vaste premie bestaat uit het werkgeversdeel en een werknemersdeel.

De werkgeverspremie bedraagt 19,58% voor ANWB en 20,09% voor Unigarant (niveau 2024) van de som van de pensioengevende salarissen.

Gedempte Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie van Kring ANWB wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering van de pensioenregelingen een gedempte kostendeekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendeekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendeekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement.

De verwachte rendementscurve wordt vastgesteld op basis van de maximale parameters zoals vastgesteld door de Commissie Parameters, rekening houdend met afslagen voor kosten. Voor de berekening van het portefeuillerendement wordt rekening gehouden met de standaarddeviaties van de verschillende categorieën en correlaties tussen de verschillende categorieën. De verwachte rendementscurve wordt jaarlijks aangepast naar de meest recente dynamische strategische beleggingsmix en feitelijke verdeling van de vastrentende waarden naar rating. De rentetermijnstructuur (als zijnde het rendement op vastrentende waarden) en het ingroeipad voor de inflatiecurve, worden gebaseerd op 30 september 2021. Voor de premie 2022 is de rente opnieuw vastgesteld voor een periode van vijf jaar op de stand per 30 september 2021.

3.20.2 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de dekkingsgraden ultimo 2024 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Dekkingsgraad (DNB) - DG	116,1%	112,6%
Beleidsdekkingsgraad	116,6%	115,4%
Reële dekkingsgraad	87,2%	85,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,1%	104,1%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	119,0%	118,9%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	118,5%	118,9%

Ten opzichte van eind 2023 is de dekkingsgraad gestegen met 3,5% van 112,6% naar 116,1% ultimo 2024. De technische voorzieningen stegen van circa 1.413 miljoen euro per eind 2023 tot circa 1.492 miljoen euro ultimo 2024. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de gewijzigde grondslagen, verleende toeslag en licht gedaalde rente. Het belegd vermogen is eveneens gestegen van circa 1.582 miljoen per eind 2023 naar circa 1.729 miljoen aan het eind van 2024. Het jaarrendement op de totale portefeuille is positief met 8,4%. Alle beleggingscategorieën lieten op totaalniveau een positief resultaat zien. De beleidsdekkingsgraad is gestegen van 115,4% eind 2023 naar 116,6% aan het einde van 2024.

Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad van 116,6% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 118,5%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,1%. Daarmee is er ultimo 2024 sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 87,2%.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van de kring lager is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen dient er binnen drie maanden een herstelplan ingediend te worden bij DNB. De collectiviteitkring is per het eerste rapportagemoment 31 januari 2020 in herstel en heeft een herstelplan bij DNB ingediend. Doel van het herstelplan is om aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad zich binnen 10 jaar ten minste op het niveau van het strategisch vereist eigen vermogen bevindt. Hierbij gaat het bestuur uit van de objectief vastgestelde beste inschatting van de parameters door de Commissie Parameters. Hierbij dient aangetekend te worden dat het overrendement door de lage rentestand een relatief groot aandeel heeft in de herstelcapaciteit. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de verwachte trendmatige daling van de UFR, conform voorschriften DNB.

Omdat de beleidsdekkingsgraad (116,6%) ultimo 2024 lager is dan de strategische vereiste dekkingsgraad (118,5%) is er in 2025 een geactualiseerd herstelplan voor Collectiviteitkring ANWB ingediend bij DNB. Volgens dit herstelplan is de verwachting dat eind 2027 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Op basis van dit herstelplan zijn er geen aanvullende maatregelen nodig om tijdig te herstellen. De premie levert over de eerste zes jaar een positieve bijdrage aan de dekkingsgraad. Dit wordt veroorzaakt doordat de premiedekking de eerste zes jaar hoger ligt dan de werkelijke dekkingsgraad. Het herstelplan 2025 is door DNB goedgekeurd op 14 mei 2025.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring ANWB met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk en bedraagt niet meer dan de prijsindex. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar. De dekkingsgraad van 30 september 2024 is 118,66%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de ondergrens van 110% en kan op basis van toekomstbestendig indexeren toeslag worden verleend.

Op basis hiervan heeft het bestuur op 30 oktober 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen van 0,74%. De toeslag is per 1 januari 2025 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een strategische vereiste dekkingsgraad van 118,5% ultimo 2024, met een bandbreedte van -2,5% aan de onderkant en +3,0% aan de bovenkant. Gedurende 2024 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring ANWB haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 119,0%. Collectiviteitkring ANWB voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring ANWB heeft het bestuur een pensioenresultaat en

ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

- De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-procent percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 80%;
- De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 78%;
- De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 46%.

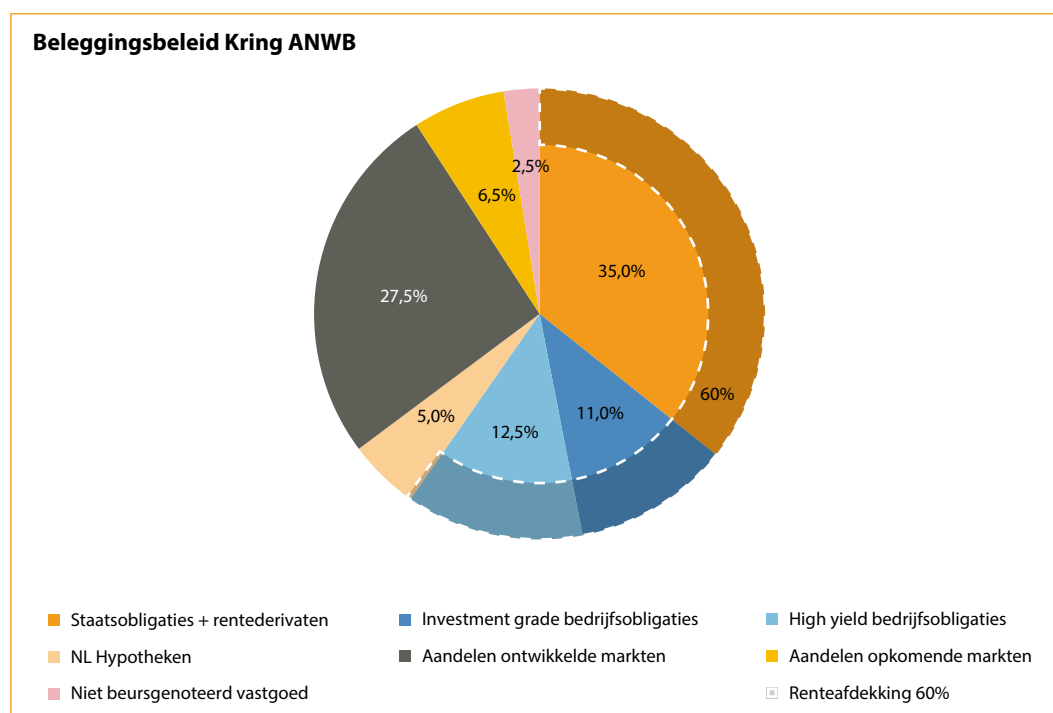
Volgens de haalbaarheidstoets die in 2024 is uitgevoerd voldoet Kring ANWB aan de vastgestelde ondergrenzen.

3.20.3 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

Het bestuur heeft voor 2023 en verder de uitkomsten van ALM-studie 2022 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring ANWB. Deze strategische verdeling is gecontinueerd in 2024. Concreet betekent dit een verdeling naar de matchingportefeuille van 40% en naar de returnportefeuille van 60%. Het renterisico wordt 60% afgedekt op marktwaarde.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2023 gestegen van circa 1.582 miljoen euro naar 1.729 miljoen euro 31 december 2024. Het rendement op de portefeuille over 2024 bedraagt 8,4%. Hiermee is het rendement lager dan de vastgestelde benchmark (10,2%).

De return portefeuille heeft een rendement van 12,6% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van 13,0%) en de matchingportefeuille een rendement van 2,5% (ten opzichte van het benchmarkrendement van 5,5%).

Het positieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gedaalde rente. Als de rente daalt, neemt de waarde van vastrentende waarden toe.

Hypotheke lieten een outperformance zien vergeleken met de benchmark die is gebaseerd op staatsobligaties.

De rentestijging eind 2024 was nog niet doorgerekend in de waardering van hypotheke en wel in de benchmark. Daarnaast heeft de waardering van hypothekekastromen tegen lagere actuele hypotheekrentes bijgedragen aan het hogere rendement.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was positief en met name voor aandelen ontwikkelde markten. In het eerste halfjaar droegen hier vooral mega-tech aandelen aan bij. Daarnaast heeft de verwachting omtrent renteverlagingen in het tweede halfjaar een positieve bijdrage gehad. Dalende rente heeft een positieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden de groene benchmarks voor ontwikkelde en opkomende landen afgelopen jaar iets slechter.

Hoogrentende obligaties lieten een positief absoluut rendement zien, mede door daling van credit spreads, maar relatief gezien presteerden ze slechter dan de benchmark. Global investment grade obligaties lieten eveneens een absoluut positief rendement zien en kenden een outperformance vergeleken met de benchmark.

Niet-beursgenoteerd onroerend behaalde een positief rendement, dat lager lag dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2024		Marktwaaarde 2023	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
Discretionaire LDI portefeuille	1,9	–	567.393	32,8	548.010	34,6
Nederlandse Hypotheken	6,6	1,9	86.172	5,0	80.818	5,1
Liquiditeiten + Geldmarktfondsen	0,0	–	26.957	1,6	0	0,0
Totaal matching (geschaald naar assets)	2,5	5,5	680.522	39,4	628.828	39,7
Vastrentende waarden	8,7	7,9	190.248	11,0	173.684	11,0
Hoogrentende obligaties	10,4	11,8	221.874	12,8	193.359	12,2
Aandelen	18,7	19,0	595.617	34,5	533.761	33,7
Vastgoed	10,4	12,1	50.432	2,9	47.192	3,0
Valutaderivaten	-2,2	-2,2	-10.081	-0,6	5.515	0,3
Totaal return	12,6	13,0	1.048.090	60,6	953.511	60,3
(Bijdrage) overig effect	-0,1	–	-2	0,0	0	0,0
Totaal	8,4	10,0	1.728.610	100,0	1.582.339	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 60% afgedekt. Ex post was het renteafdeckingspercentage eind 2024 (over laatste 12 maanden) ca 23,6% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten als gevolg van het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.20.4 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld	Totale					
	belegd	Beheer-	Transactie-			Totaal	Totaal
	vermogen (EUR)	kosten	(%)	kosten	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	1.026.451	2.420	0,24	485	0,05	2.905	0,28
Aandelen	569.419	458	0,08	191	0,03	649	0,11
Vastgoed	48.047	201	0,42	10	0,02	211	0,44
Derivaten (rente en valutaoverlay)	8.662	0	0,00	-122	1,41	-122	1,41
Liquide middelen	-5.038	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		1.078	0,00	0	0,00	1.078	0,00
Totaal	1.647.541	4.157	0,26	564	0,03	4.721	0,29

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,29%. Dit bestaat uit 0,26% beheerkosten en 0,03% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerkosten is € 2.674K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gedaald naar € 4.721K in 2024. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten ook gedaald van 0,34% naar 0,29%. We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten past bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2024	Totaal
Vastrentende waarden	106	379	485	86,0%
Aandelen	0	191	191	33,9%
Vastgoed	0	10	10	1,8%
Derivaten	-122	0	-122	-21,6%
Totale transactiekosten (EUR)	-16	580	564	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,03% (2023: 0,08%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gedaald.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2024		2023	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	1.172	169	994	151
Governancekosten	431	62	353	54
Advies en Overige kosten	437	63	129	20
	2.040	295	1.476	225

De uitvoeringskosten zijn van 225 euro per deelnemer eind 2023 gestegen naar 295 euro ultimo 2024. Deze stijging komt voornamelijk door kosten die gerelateerd zijn aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zijn de administratie- en governancekosten beperkt gestegen door de indexatie op de tarieven en toename van het aantal deelnemers. De daling van enkele kostenposten zijn niet zichtbaar door de hogere kosten m.b.t. de Wtp. In 2024 is in totaal 462K aan kosten uitgegeven die gerelateerd zijn aan Wtp. Als we de kosten m.b.t. Wtp niet meenemen, dan komen de uitvoeringskosten eind 2024 uit op 1.578K en de kosten per deelnemer op 228 euro. Met de werkgever zijn voor 2024 afspraken gemaakt dat een bepaald deel van de kosten m.b.t. actuariële berekeningen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor rekening zijn van de werkgever. Deze kosten zijn aan de werkgever gefactureerd en komen niet ten laste van de collectiviteitskring en de deelnemer.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2024 op basis van de Bell Kostenbenchmark 2024 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. Het rapport van Bell Kostenbenchmark 2024 geeft inzicht in de in 2023 of over de periode 2021-2023 gemaakte uitvoeringskosten of vermogensbeheerkosten in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang.

Aan het onderzoek van Bell Kostenbenchmark 2024 hebben 178 pensioenfondsen deelgenomen. Het aantal actieven + pensioengerechtigden bij deze pensioenfondsen is 10.258.619 en het gemiddeld pensioenvermogen is 1.501 miljard.

In het onderzoek is de Kring voor de uitvoeringskosten te vergelijken met een groep van 45 pensioenfondsen die tussen de 3.000 en 8.000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring in 2023 ad 225 euro per deelnemer ligt behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten voor de onderzoeksgroep ad 370 euro per deelnemer. Zelfs de kosten per deelnemer in 2024 ad 295 euro (incl. kosten Wtp) liggen nog lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten van de onderzoeksgroep. De uitvoeringskosten in deze onderzoeksgroep liepen uiteen van 153 tot 1.227 euro per deelnemer. 50% van de onderzochte groep rapporteerde uitvoeringskosten tussen de 263 en 497 euro per deelnemer.

In 2023 heeft de Kring 109K euro toegerekend aan de transitie naar Wtp. De Wtp kosten per deelnemer in 2023 waren voor de Kring 17 euro. In het onderzoek kunnen we deze kosten vergelijken met de gemiddelde kosten ad 23 euro per deelnemer, gerelateerd aan de transitie naar Wtp, bij 26 pensioenfondsen die eind 2023 tussen de 3.000 en 8.000 deelnemers hadden.

Verder is in het onderzoek de gemiddelde uitvoeringskosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 44 pensioenfondsen die tussen de 3.000 en 8.000 deelnemers hadden per 31 december 2023. De uitvoeringskosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 226 euro per deelnemer en ligt wederom behoorlijk lager dan de gemiddelde uitvoeringskosten 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 337 euro per deelnemer.

In het onderzoek is de Kring voor de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) over de periode 2021-2023 te vergelijken met een groep van 81 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tussen 500 tot 3.000 miljoen. Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 was voor de Kring 0,25%. Voor de onderzoeksgroep was het gemiddelde over dezelfde periode 0,31%. De kosten voor de Kring liggen lager. Ook de transactiekosten van de Kring is over de periode 2021-2023 met dezelfde onderzoeksgroep van 81 pensioenfondsen vergeleken. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 voor de Kring was 0,09% en is vergelijkbaar met het gemiddelde ad 0,08% van de onderzoeksgroep.

Verder zijn in het onderzoek de totale vermogensbeheerkosten van de Kring over de periode 2021-2023 vergeleken met een groep van 81 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tussen 500 tot 3.000 miljoen. De gemiddelde totale vermogensbeheerkosten van de kring over de periode 2021-2023 bedroeg 0,33% en ligt aanzienlijk lager dan de gemiddelde totale vermogensbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor de onderzoeksgroep ad 0,50%.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2024 te constateren dat het kostenniveau van Kring M wederom ruimschoots lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2023 of de periode 2021-2023. Kring M zit dus zowel in 2023 als over de periode 2021-2023 ruim onder dit gemiddelde. In Kring M worden vier pensioenregelingen uitgevoerd, wat meer is dan een gemiddeld pensioenfonds uitvoert. Kring M kent nog een aantal afwijkende pensioensoorten uit overgangsbepalingen en wijkt daarmee niet af van de markt.

De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang.

Het bestuur constateert en is tevreden met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een veel lagere prijs dan bij vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit is voor de komende jaren een uitdaging omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder voornamelijk de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring M voor de beheerkosten ook behoorlijk lager zijn dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in de periode 2021-2023.

3.20.5 Verwachte ontwikkelingen Kring ANWB

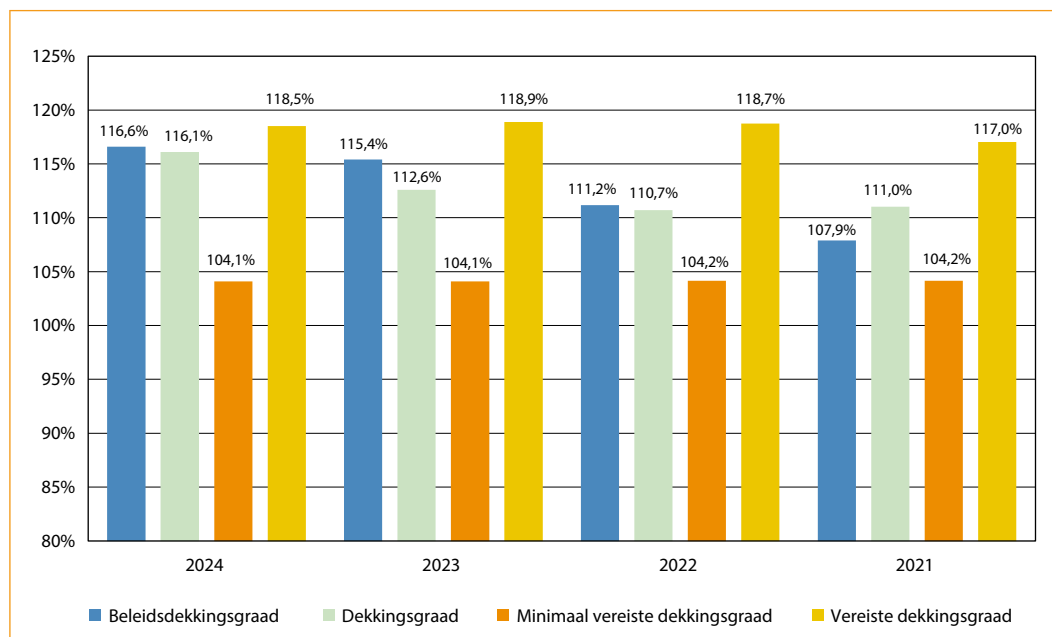
De dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2024 positief ontwikkeld. Mede hierdoor heeft het bestuur op basis van de tijdelijke regeling een toeslag per 1 januari 2025 kunnen verlenen. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels ruim twee jaar en blijft invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. In oktober van 2023 is daar de oorlog in Gaza bijgekomen. In het eerste kwartaal van 2025 werd de wereld opgeschrikt door de door de Verenigde Staten aangekondigde importtarieven, wat zorgt voor onzekerheid op de financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot. Op dit moment zien we geen aanleiding om het strategische beleggingsbeleid aan te passen.

Heel 2025 zal in het teken staan van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners leveren het transitieplan uiterlijk op 1 juli 2025 aan De Nationale APF. In het transitieplan leggen de sociale partners de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten vast, alsmede de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. De Nationale APF stelt op basis van het transitieplan, het implementatieplan ten behoeve van de toezichthouder DNB op. Dit implementatieplan wordt uiterlijk 1 oktober 2025 bij DNB ingediend. Het communicatieplan, wat onderdeel is van het implementatieplan wordt gelijktijdig ingediend bij toezichthouder AFM.

3.20.6 Actuariële paragraaf

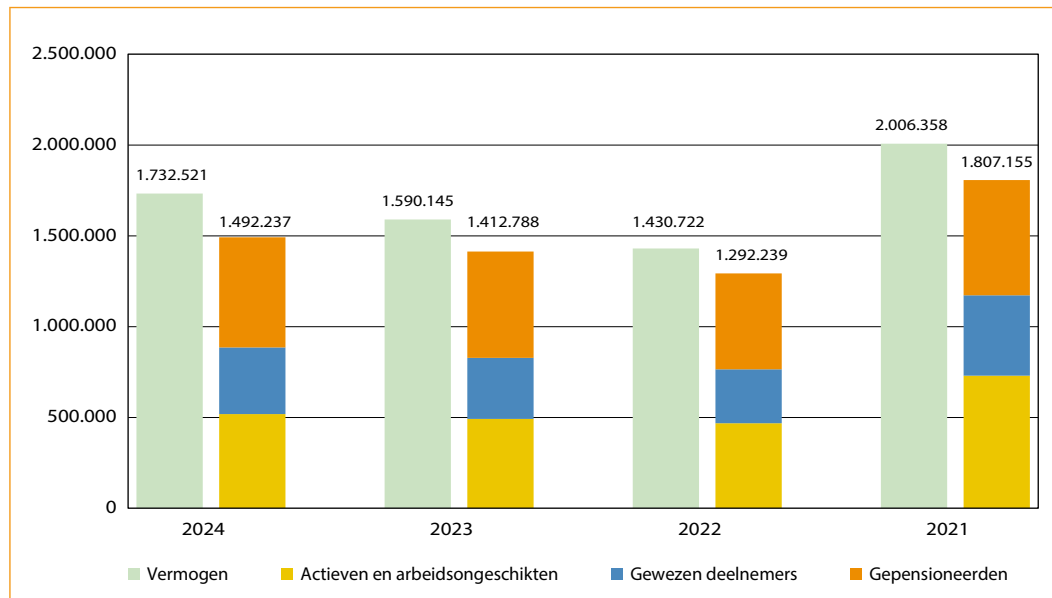
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gestegen van 112,6% ultimo 2023 naar 116,1% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2024 van 115,4% naar 116,6%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 118,5%. Hierdoor is de financiële positie niet toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

1) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorziening over de afgelopen jaren.

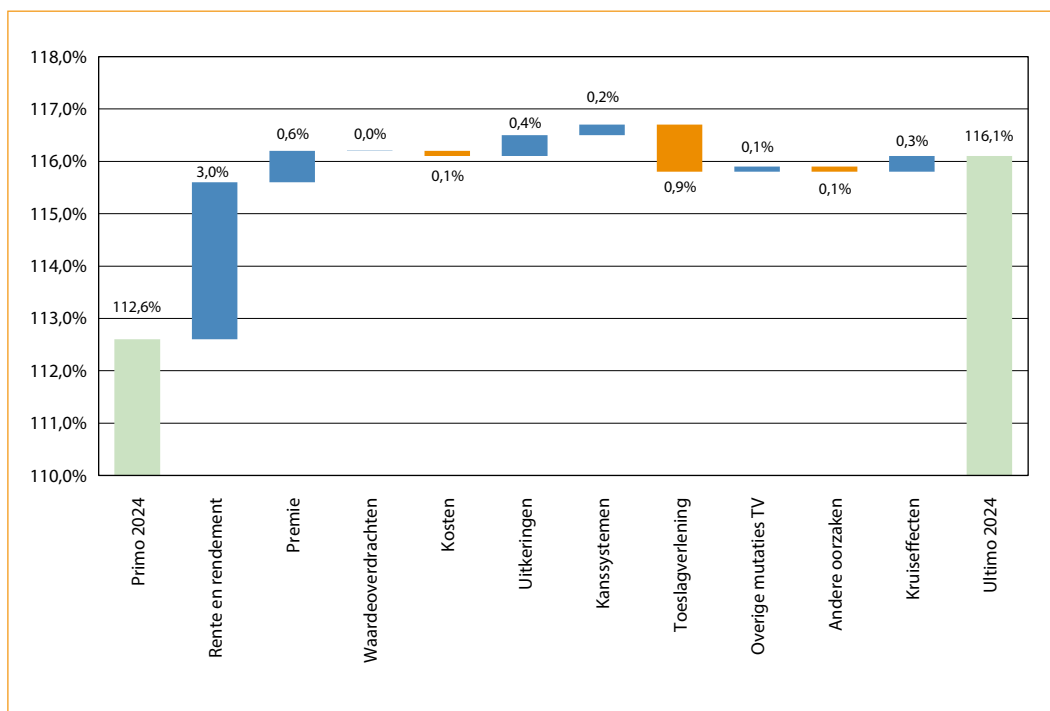

Herstelplan

De kring heeft in 2024 een herstelplan ingediend bij DNB, dat aantoont dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2024 een beleidsdekkingsgraad van 113,6% en de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 116,6% ligt hoger. De kring heeft in het eerste kwartaal van 2025 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt ook dat de kring naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 62.927 behaald (2023: 38.874 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

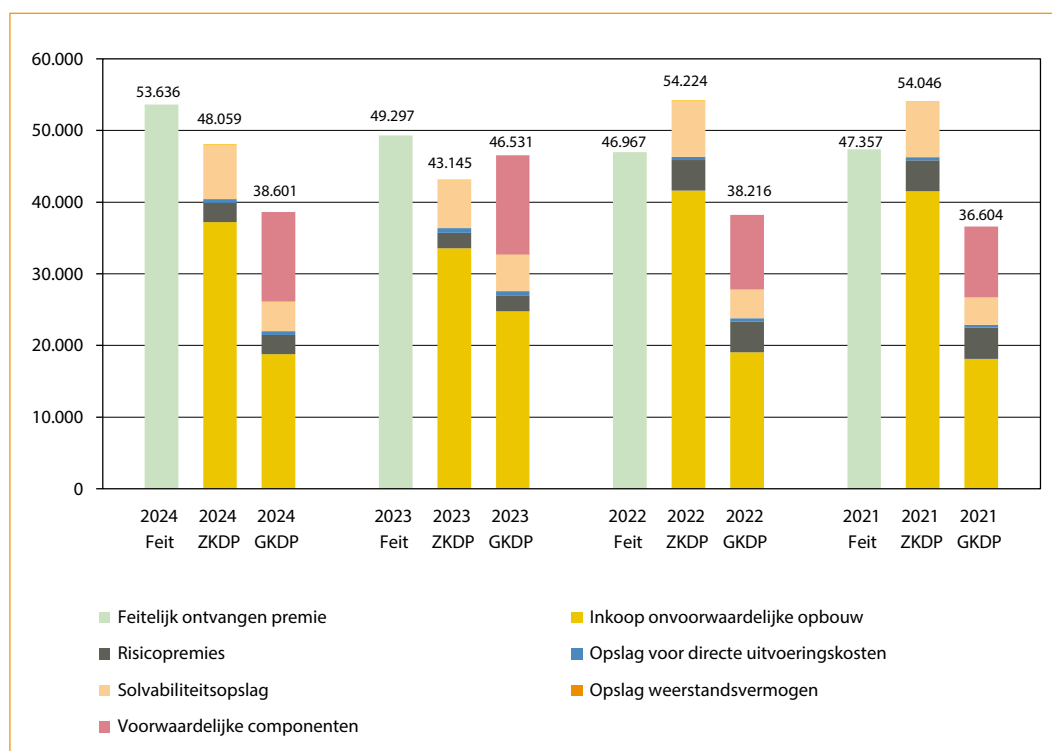
Het effect op de dekkingsgraad van de nieuwe Prognosetafel AG2024, de gewijzigde ervaringssterfte, de nieuwe partnerfrequenties, het gewijzigde leeftijdsverschil en de nieuwe opslag voor wezenpensioen is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is het effect van de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2025 is toegekend.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. gedempte kostendekkende premie bedraagt 38.601. De feitelijke premie is met 53.636 toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een positief effect gehad op de financiële positie van de kring van 0,5%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	112,6%	110,7%	111,0%	102,8%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	132,9%	135,9%	101,2%	102,2%
Impact opbouw op dekkingsgraad	0,5%	0,7%	-0,2%	0,0%

Oordeel certificerend actuaris

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring ANWB	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2024	3.887	8.308	2.682	14.877
Mutaties door:				
in diensttredingen	1.342	0	0	1.342
Ontslag met premievrije aanspraak	-1.084	1.084	0	0
Waardeoverdracht	0	-524	0	-524
Ingang pensioen	-58	-100	197	39
Overlijden	-4	-14	-82	-100
Afkoop	0	0	-18	-18
Andere oorzaken	64	-140	-4	-80
Mutaties per saldo	260	306	93	659
Stand per 31 december 2024	4.147	8.614	2.775	15.536

De Actieve deelnemers bevatten 206 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling

Kring ANWB Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	2.191	2.113
Nabestaandenpensioen	554	541
Wezenpensioen	30	28
Totaal	2.775	2.682

3.21 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring ANWB

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO heeft een adviesfunctie richting het bestuur en geeft jaarlijks een oordeel over de uitvoering van het beleid en kent ook een aantal goedkeuringsrechten met betrekking tot het te voeren beleid binnen de eigen Kring, zoals vastgelegd in het BO-reglement. Dit betreft onder meer de premiestelling, het strategisch beleggingsbeleid, de vaststelling van herstelplannen, de jaarbegroting en eventuele vermindering van pensioenrechten- en aanspraken. Verder participeert het BO in het overleg met het bestuur over de doelstellingen, beleidsuitgangspunten en risicohouding van het fonds.

In het kader van de transitie naar de Wet toekomst pensioenen (Wtp) zijn in 2024 in het reglement ook de wettelijke goedkeuringsrechten vastgelegd van het belanghebbendenorgaan voor elk voorgenomen besluit met betrekking tot de interne collectieve waardeoverdracht, de solidariteitsreserve, de toedelingsregels, het vaststellen van een overbruggingsplan, en de compensatie van deelnemers door het toekennen van extra pensioenaanspraken of het toekennen van extra pensioenrechten aan pensioengerechtigden.

Het BO streeft er naar om de scheiding van de rollen tussen het bestuur en het BO zuiver te houden. Het bestuur bestuurt en komt met voorgenomen besluiten en het BO geeft daarop haar advies of goedkeuring. De dialoog en samenwerking met het bestuur heeft het BO in 2024 in de basis weer als prettig ervaren. Wel is de verder toenemende druk op de DNAPF organisatie en het bestuur in 2024 nog versterkt merkbaar geworden, wat soms impact heeft gehad op de effectiviteit in samenwerking met name in voorbereiding op de Wtp. Het BO benadrukt het belang de effectiviteit te borgen in aanloop naar 2025 richting het indienen van het implementatieplan.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan (BO)

Het Belanghebbendenorgaan (BO) fungeerde in 2024 in de volgende samenstelling:

Namens	Naam	Rol	Leeftijd	M/V
Werkgever	E.A. van der Velde	Voorzitter (tot mei 2024)	42 jaar	V
Werkgever	E.A. Benschop	Secretaris	58 jaar	M
Werkgever	F. Fischer	Lid	53 jaar	M
Werkgever	P.J.E. Leever	Lid (vanaf september 2024)	58 jaar	M
Deelnemers	J. IJsselstijn	Lid	40 jaar	M
Deelnemers	N.D. Vijselaar	Lid	41 jaar	V
Gepensioneerden	G.J.J.M. Nollen	Voorzitter (vanaf mei 2024)	74 jaar	M

Behandelde onderwerpen

Het BO heeft in 2024 zowel regulier formeel met het bestuur als ook (frequenter) informeel vergaderd. Tevens zijn er in 2024 extra vergaderingen geweest met een afvaardiging van het uitvoerend bestuur en de werkgevers in het kader van de voorbereiding op de Wet Toekomst Pensioenen. In ons oordeel over de uitvoering van het beleid door het bestuur over 2024 hebben we de volgende onderwerpen meegenomen: Strategie, Risicomanagement, Pensioenuitvoering en uitbesteding, Communicatie, Vermogensbeheer, Actuarieel, juridisch en financieel en Audit en Wtp.

Ten behoeve van ons oordeel hebben we kennis genomen van het concept jaarverslag, het verslag van het NUB, rapportages accountant en certificerend actuaris en de kwartaalrapportages van de sleutelfunctiehouders en van de uitbestedingspartners Goldman Sachs Asset Management (GSAM) en AZL. Tevens hebben we de in 2024 tijdens onze BO vergaderingen behandelde onderwerpen meegenomen, zoals premie- en indexatiebesluiten en voortgangsrapportages van de uitbestedingspartners AZL en

GSAM. We hebben de resultaten van onze oordeelswerkzaamheden in een detailverslag gedeeld met het bestuur. In dit jaarverslag is onze samenvattende conclusie opgenomen.

Conclusie

Het BO dankt het bestuur voor de inspanningen die zij hebben geleverd om uitvoering te geven aan het beleid. We zien dat op veel onderwerpen het staand beleid is voortgezet, maar ook diverse beleidsonderwerpen zijn vernieuwd. Er is tevens door het bestuur aandacht geschonken aan de samenwerking met en de monitoring op de uitbestedingspartners.

Het BO concludeert dat het pensioenfonds in 2024 op hoofdlijnen zorgvuldig is omgegaan met uitvoering en uitbesteding. De operationele prestaties van de uitbestedingspartners zijn stabiel en voldoen over het algemeen aan de afgesproken SLA's. De uitbreiding en versterking van het bestuursbureau en het bestuur zelf draagt bij aan een robuustere uitvoeringsstructuur. Het BO is ook overwegend positief over het gevoerde beleid op de andere onderwerpen die we voor het oordeel hebben beschouwd. Met name het aandachtsgebied Audit blijft voor het BO nog een aandachtspunt. We zien onvoldoende verbetering in de effectiviteit van de functie, onder andere vanwege een wisseling op de sleutelfunctiehouderspositie in 2024 en met als gevolg het doorschuiven van auditonderwerpen naar 2025 en summiere tussentijdse rapportages.

Het Wtp traject voor alle aangesloten kringen in combinatie met "running the business" en integreren van een nieuw fonds is vanwege de omvang en impact intrinsiek een grote uitdaging voor bestuur en bestuursbureau. Het is goed te constateren dat het besluit in 2024 tot opschaling van het bestuursbureau inmiddels heeft geleid tot extra menskracht. Het onboarden van de nieuwe medewerkers en het smeden van een hecht team is daarbij van groot belang. Het BO is zich bewust dat er druk op de organisatie zal blijven, maar het is goed dat het managen daarvan nu vanuit een bredere basis gebeurt. Het blijft belangrijk dit de komende periode richting transitie te blijven monitoren. Het Wtp traject is een complex proces dat Nederland breed geen eenvoudige opgave is. Het vraagt om zorgvuldige voorbereiding en afstemming met alle betrokken stakeholders en partijen. In de voorbereidende fase wordt samengewerkt met sociale partners om hen in staat te stellen het transitieplan op te stellen en de nodige keuzes daarvoor goed af te kunnen wegen. Dit geldt zeker ook voor Kring ANWB. Het BO ziet dat hier door het bestuur veel effort in is en wordt gestoken en dat dit veel afstemming heeft geleverd tussen sociale partners en het bestuur.

Nu de transitieplanfase in afronding komt is het voor het BO belangrijk dat zij voldoende tijd en gelegenheid kan nemen om het aan het transitieplan gekoppelde implementatieplan en daarbij behorende belangrijke besluitvormingsdocumenten te kunnen beoordelen op evenwichtigheid. Dit betreft onder meer invaarbesluiten en reservetoedeling waarop het BO goedkeuring moet geven. Dit vraagt om een strak geregisseerd proces, met duidelijke afspraken over planning, inhoud en verantwoordelijkheden. Daarmee kan worden geborgd dat het BO effectief kan bijdragen aan een robuuste Wtp inrichting en uitvoering in de toekomst.

Tenslotte wordt met het dichterbij komen van de transitie het informeren van en de communicatie richting deelnemers steeds belangrijker. Als voorbereiding op, maar ook de periode na, de transitie is het noodzakelijk deelnemers goed aangesloten te houden en te informeren over de nieuwe regeling en keuzes die daarbij gemaakt kunnen worden. Het BO juicht toe dat stappen zijn gezet met communicatieplannen rondom de transitie welke hier handvatten aan gaan geven en ook bedoeld zijn om voldoende communicatiecapaciteit en -kwaliteit bij de uitvoerder te borgen.

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring ANWB. Wij zijn verheugd over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over de wijze waarop het bestuur in 2024 uitvoering heeft gegeven aan het beleid.

Wat betreft het door het BO benoemde aandachtspunt audit, herkent het bestuur het beeld dat de audit jaaragenda om verschillende redenen niet is gehaald. Het bestuur merkt hierbij op dat aangaande de audit functie bewust wordt gezocht naar een proportionele invulling.

Inzake de opmerkingen van het BO over het Wtp traject, herkent het bestuur het beeld dat in de loop van 2024 goed en volledig inzicht is gegeven van de impact van de overgang naar het nieuwe stelsel en wat dit vraagt van alle betrokkenen. Het bestuur is in dit traject afhankelijk van het transitieplan met het verzoek tot opdrachtaanvaarding die wordt ontvangen van sociale partners ANWB en Unigarant. De overstap naar het nieuwe stelsel is naar zijn aard een iteratief proces (dit raakt alle partijen: onderhandelingstafels, consultants, pensioenfondsen, toezichthouders), waarbij enerzijds het onderhandelingskarakter en anderzijds nieuwe inzichten (en soms ook nieuwe regels) de planning van het transitieplan door deze afhankelijkheden een dynamisch karakter heeft.

Het bestuur bedankt het belanghebbendenorgaan voor de grote betrokkenheid en de goede samenwerking in 2024 en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.22 Toekomstvisie

De Nationale APF, wij brengen het samen.

De komende jaren staan in het teken van de ingrijpende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Wij blijven onze bestaande én nieuwe klanten ondersteunen bij een zorgvuldige en evenwichtige overstap. Daarbij bieden wij zowel de solidaire als de flexibele premieregeling aan, en richten wij ons op zowel single client- als multiclient-kringen. Eén van onze strategische doelstellingen is om na de transitie het aantal kringen te reduceren. Dit draagt bij aan een hogere mate van schaalbaarheid en operationele efficiëntie.

Wij zijn trots dat Stichting Pensioenfonds Cargill B.V. begin 2025 de intentie heeft uitgesproken om de opgebouwde pensioenaanspraken en -uitkeringen per 1 januari 2026, en de nieuwe pensioenopbouw per 1 januari 2027, onder te brengen bij DNAPF. Deze stap onderstreept het vertrouwen in onze organisatie. We verwachten in de loop van 2025 nog meer nieuwe klanten te mogen verwelkomen. Dit draagt direct bij aan het versterken van onze toekomstbestendigheid en de realisatie van onze strategische ambities.

In nauwe samenwerking met onze strategische uitbestedingspartners –die tevens onze sponsors zijn– geven wij vorm aan de transitie. Hun IT-systemen zijn gereed voor de nieuwe wettelijke kaders. Gezamenlijk zorgen we ervoor dat de overgang soepel verloopt en dat deelnemers, werkgevers en andere belanghebbenden optimaal worden ondersteund.

Wij blijven bouwen aan een herkenbaar en robuust pensioenproduct, waarin kwaliteit van dienstverlening en ontzorging centraal staan. Met behoud van zeggenschap voor betrokken partijen zorgen wij voor passende begeleiding, nu en in de toekomst. Wij brengen het samen – voor onze huidige én nieuwe deelnemers.

Amsterdam, vastgesteld 18 juni 2025

Margreet Teunissen
(voorzitter)

Mila van den Bout-Kisoen

Mirja Constandse

Michael Langendoen

Jeppe Machiels

Bart Onkenhout

4. Verslag intern toezicht

4.1 Inleiding

Het niet-uitvoerend bestuur geeft met dit verslag inzicht in zijn werkzaamheden en observaties met betrekking tot het verslagjaar 2024 en legt hiermee verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden. Voorafgaand aan elk jaar stelt het niet-uitvoerend bestuur een apart jaarplan op. In dit plan zijn onder meer de onderwerpen opgenomen waaraan het niet-uitvoerend bestuur specifieke aandacht zal geven in het desbetreffende jaar. Voor 2024 lag de focus op de Wet toekomst pensioenen (Wtp), de strategische positie van De Nationale APF, de kwaliteit van de dienstverlening voor deelnemers, duurzaam beleggen, IT en DORA, de beleidsuitvoering door het uitvoerend bestuur en monitoring jaarplan van het uitvoerend bestuur. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de 'change' (Wtp), de 'acquisitie' (strategische positie) en 'run' (huidige operatie).

In dit verslag wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

1. De taken en rollen van het intern toezicht;
2. De gehanteerde werkwijze voor monitoring van de beleidsuitvoering en beleidsvoorbereiding van het UB;
3. De observaties met betrekking tot het verslagjaar 2024, met bijzondere aandacht voor Wtp, duurzaamheid, IT en DORA en onze strategische positie;
4. De toezichtsvisie van het NUB.

4.2 Taken en rollen intern toezicht

De niet-uitvoerende bestuurders hebben naast bestuurstaken (opgenomen in het jaarplan van het hele bestuur) ook het intern toezicht onder hun hoede waarvoor een jaarplan niet-uitvoerend bestuur is opgesteld. Het intern toezicht omvat onder meer het toezicht op de voorbereiding van en uitvoering van het beleid door de uitvoerende bestuurders en de algemene zaken van De Nationale APF. Verder richt het toezicht zich ook op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. De niet-uitvoerende bestuurders staan de uitvoerende bestuurders met raad terzijde.

De toezichttaken van de niet-uitvoerende bestuurders maken deel uit van hun integrale bestuurstaak. Twee leden van de niet-uitvoerend bestuurders hebben zitting in de Internal auditcommissie die onder leiding staat van de onafhankelijk sleutelfunctiehouder Interne audit. Dit jaar heeft een wisseling plaats gevonden door vertrek van Erwin Bosman als NUB lid, inmiddels vervangen door Mirja Constandse als nieuw NUB lid. Aan het einde van het jaar is ook de onafhankelijk sleutelfunctiehouder Interne audit gestopt (einde termijn) en is een opvolger benoemd. De Internal auditcommissie stelt een apart jaarplan op en voert elk jaar een aantal audits en/of quick reviews uit.

Bij het uitvoeren van de taken nemen de niet-uitvoerende bestuurders de Code Pensioenfondsen in acht. De toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (VITP) is inmiddels geïntegreerd in de Code Pensioenfondsen. Verder stellen de niet-uitvoerend bestuurders zich onafhankelijk op om belangentegenstellingen te voorkomen en gaan de niet-uitvoerend bestuurders de dialoog aan met de uitvoerende bestuurders om het vereiste inzicht te verkrijgen voor goed toezicht.

4.3 De gehanteerde werkwijze

Het niet-uitvoerend bestuur vergadert enkele keren per jaar separaat van de uitvoerende bestuurders. Het formele aantal vergaderingen van het niet-uitvoerend bestuur met de VBO is vanwege de Wtp uitgebreid van één- naar viermaal per jaar. Ook is er daarnaast vanwege de vervulling van vacatures (NUB en UB) en de opschaling van het bestuursbureau extra overleg geweest met het VBO. Verder vergadert het NUB tenminste eenmaal per jaar met de belanghebbendenorganen van de verschillende kringen. Het niet-uitvoerend bestuur heeft een toezichtsvisie opgesteld, op basis waarvan de toezichtsfunctie wordt ingevuld. Hoofdpunten van de toezichtsvisie zijn:

- integraal toezicht houden en gedegen inzicht hebben in de selectie, aanstelling, functioneren van, interactie met, opvolging van aanbevelingen van accountant, actuaris en sleutelfunctiehouders; het proces van uitbesteden (van selectie en opdrachtverstrekking tot en met monitoring en bijsturing); financiële informatieverschaffing; de risico's en beheersmaatregelen; en de wijze waarop de belangen van alle belanghebbenden bij het fonds evenwichtig worden afgewogen. Daarbij aanvaardt het NUB een brede aanspreekbaarheid naast de beleidsverantwoordelijkheid;
- het jaarlijks evalueren door het NUB van het functioneren en het uitvoeren van het beleid door het uitvoerend bestuur en de uitoefening van de taken van de sleutelfunctiehouders;
- niet alleen volgend maar ook proactief acteren in zijn rol als toezichthouder, door zowel gevraagd als ongevraagd aanbevelingen te doen, met respect voor de uitvoerend bestuurders en voor de rollen en taken van de BO's en VBO;
- een open, proactieve, kritische vertrouwensrelatie met het uitvoerend bestuur en de BO's, resp. VBO. Daarbij wil het NUB een ruime informatiepositie.

De leden van het niet-uitvoerend bestuur houden allen individueel en tezamen toezicht op het geheel. Daarnaast heeft het niet-uitvoerend bestuur verschillende aandachtsgebieden verdeeld onder de leden om op een efficiënte manier de toezichtstaken te kunnen uitoefenen. Er is sprake van een constructieve samenwerking binnen het niet-uitvoerend bestuur en het bestuur als geheel. Door middel van de opvolging die het niet-uitvoerend bestuur geeft aan de toezichtsvisie en het eigen jaarplan, inclusief de bijbehorende jaarplanning, borgt het niet-uitvoerend bestuur dat de monitoring van de geformuleerde specifieke aandachtspunten plaatsvindt.

Het niet-uitvoerend bestuur heeft een aantal thema's gedefinieerd waarop zij zich in het verslagjaar heeft gericht. Naast de onderwerpen die door DNB zijn geformuleerd in het kader van het toezicht op pensioenfondsen betreft dit: Wtp (change), de strategische positie (w.o. de acquisitie), de kwaliteit van de dienstverlening voor de deelnemers, duurzaamheid, beleidsuitvoering door het uitvoerend bestuur en de monitoring van het jaarplan van het uitvoerend bestuur (run en change).

4.4 De observaties met betrekking tot het verslagjaar 2024

In de navolgende paragrafen zijn observaties weergegeven door het intern toezicht. Hierbij is waar van toepassing expliciet ingegaan op de door het niet-uitvoerend bestuur gedefinieerde thema's voor het verslagjaar.

– De vaststelling van de missie, visie en strategie van De Nationale APF

Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat het fonds de missie, visie en strategie zorgvuldig heeft herbevestigd en vastgesteld. Het niet-uitvoerend bestuur heeft daarnaast een eigen toezichtsvisie vastgesteld (norm 17 Code Pensioenfondsen). Vanuit beide perspectieven wordt het toezicht vormgegeven. Norm 18, het normenkader, is evenwel meer bedoeld voor een raad van toezicht dan voor een niet-uitvoerend bestuur, omdat een niet-uitvoerend bestuur ook beleidsbepaler is en dus beleidsbeslissingen neemt, anders dan een raad van toezicht, die daarop toeziet als mede beleidsbepaler.

Het niet-uitvoerend bestuur bespreekt periodiek de change, acquisitie en run met het uitvoerend bestuur. Daarbij wordt nadrukkelijk de input en eventuele zorgen die het niet-uitvoerend bestuur van de VBO en de BO's heeft gekregen meegenomen. Terugkerende onderwerpen zijn geweest de benodigde en tijdige opschaling van het bestuursbureau benodigd om met name de change adequaat

te laten verlopen. Geconstateerd is dat de markt voor het aantrekken van ervaren en gekwalificeerde mensen die nodig zijn voor de Wtp zeer krap is en het ook veel tijd kost om die aan ons te binden. We hebben dit kunnen oplossen door het aantrekken van externe deskundigen. Geconstateerd wordt ook dat de pensioenuitvoerder en de betrokken actuariële bureaus kampen met hetzelfde probleem en met name rekencapaciteit te kort komen om aan de vele gevraagde berekeningen van de kringen te kunnen voldoen. Dit zal de komende jaren een belangrijk punt van aandacht blijven. Tot op heden betreft het de transitieplannen van sociale partners waar berekeningen voor moeten worden gemaakt en die uit de planning lijken te lopen vanwege de nodige iteraties. Voor het implementatieplan en invaarsjabloon zullen op onderdelen ook veel extra berekeningen gemaakt moeten worden door het bestuur waarvoor de pensioenuitvoerder en twee externe bureaus aan zet zijn. Het managen en regievoeren op deze processen zal veel vragen van de uitvoerend bestuurders de komende jaren. Dit is weer belangrijk om tevreden BO's en deelnemers te houden, die weer als ambassadeur voor nieuwe potentiële klanten voor De Nationale APF kunnen optreden.

Er is ook meer tijd en aandacht naar de strategische positionering gegaan, waar de acquisitie een belangrijk onderdeel van is en de directeur sales, nu een jaar in dienst, belangrijke stappen in heeft gezet. Hier is een stevige kwaliteitsslag gemaakt, die begin 2025 een potentiële nieuwe klant heeft opgeleverd voor toetreding per 1 januari 2026.

De gewenste toekomstige positionering, waar de acquisitie een belangrijk onderdeel van is, is bediscussieerd en de businesscase is als onderwerp in de bestuursvergadering verschillende malen besproken en onderwerp van gesprek met de oprichtende partijen geweest. De uiteindelijke businesscase wordt gebruikt voor de meerjarenbegroting. Met het oog op de strategie is een meerjarenbegroting vastgesteld die jaarlijks wordt geactualiseerd. Groei van De Nationale APF is noodzakelijk voor een robuuste toekomst, hetgeen weer van belang is voor de dienstverlening aan de klanten en daarmee uiteindelijk de deelnemers.

De Nationale APF is alle jaren binnen de afgesproken begroting gebleven. Dat geldt ook voor 2024, al zien we nu de kosten vanwege m.n. de Wtp en DORA toenemen. De kosten Wtp die voor rekening van sociale partners en de kringen komen zijn aanvankelijk te laag ingeschat. Het iteratieve proces tussen sociale partners om te komen tot een transitieplan kost meer tijd en geld, onder andere door aanvullende vragen naar aanleiding van uitkomsten van berekeningen. Het proces is voor alle partijen nieuw en vraagt veel uitzoekwerk waarvoor nog geen blauwdruk aanwezig is. Dit leidt af en toe tot extra inzet van de niet-uitvoerend bestuurders om met stakeholders (sociale partners en werkgevers) in gesprek te gaan over de planning (het uit te tijd lopen), de capaciteit, berekeningen en daarmee samenhangend het nog ongewis zijn van de uiteindelijke kosten van de hele transitie naar Wtp. Aandachtspunt daarbij is ook dat de kosten van de pensioenuitvoering voor de toekomst voor kringen en nieuwe toetreders nog niet definitief zijn. Dit levert zowel met de BO's, de sociale partners als met de pensioenuitvoerder zelf de nodige discussies op.

Met de oprichtende partijen is sprake van een dubbele relatie. Enerzijds als financiers voor de aanloopverliezen en anderzijds betreft het onze kernuitbesteding. Met de invoering van de Wtp en DORA in zicht wordt de uitbestedingsrelatie met de oprichters nog belangrijker. Het niet-uitvoerend bestuur richt zich met name op de strategische kant van deze samenwerking en heeft minimaal eens per kwartaal overleg met de oprichters, al zijn er tussentijds korte lijnen als er zaken om extra aandacht vragen. Het bestuur heeft in 2024 voldoende afstemming gehad met de vertegenwoordigers van sociale partners van de verschillende kringen om duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van de individuele kringen, maar constateert wel dat de beoogde transitieplannen ondanks inspanningen van alle partijen, niet voor 1 januari 2025 opgeleverd zijn.

Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat de missie van het fonds de doelstellingen en beleidsuitgangspunten voldoende weer geeft en dat de strategie consistent is met de missie van het fonds. Het bestuur houdt bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid de consistentie met de strategie, de financiële positie en de risicobereidheid van het fonds in het oog. De communicatie naar de deelnemers van de verschillende kringen beoogt hen hierover een juist beeld te verschaffen.

– **De besturing van De Nationale APF**

Ten aanzien van de governance en de bestuurlijke inrichting van het fonds geldt dat deze doordacht en adequaat is. De keuze voor een onafhankelijk gemengd model met een one tier board is een bewuste geweest. Korte lijnen, een breed gedragen bestuurlijke verantwoordelijkheid met onafhankelijke professionele bestuurders die direct aanspreekbaar zijn voor kringen en potentiële toetreders zijn belangrijke elementen van onze missie, visie en strategie, die bijdragen aan de beoogde en beheerste groeistrategie.

Eind 2022 is een programmamanager Wtp aangetrokken. Met zijn input zijn in 2023 en 2024 de uitvoerend bestuurders gesprekken over de transitie naar de Wtp gestart met de BO's. Dit heeft een roadmap opgeleverd met de te zetten stappen per kring en een planning op hoofdlijnen van de diverse transitiemomenten. Geconstateerd kan worden dat het een enorm complex proces is en weerbarstig als het gaat om het behalen van de planning die bij de roadmap is gemaakt in 2024. De werkdruk blijft hoog en wordt gemonitord en met regelmaat besproken binnen het bestuur, de financiers en de VBO. De gesprekken hebben geleid tot versnelde capaciteitsuitbreiding van het bestuursbureau, dat evenwel niet in het gewenste tempo gerealiseerd kon worden vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Naast de eind 2023 aangetreden directeur acquisitie, is in 2024 de manager bestuursbureau aan de slag gegaan, extra actuarissen en naast de eerder genoemde programmanager nog een transitie manager en een projectleider datakwaliteit. Begin 2025 is de projectorganisatie verder uitgebreid. In 2024 is het niet-uitvoerend bestuur met de werkgever van een van de kringen aan de slag gegaan om hun zorgen aan te pakken, door voor hen een externe projectleider aan te stellen om de regie op het proces van sociale partners om te komen tot het transitieplan te verbeteren.

Begin 2024 heeft een uitvoerend bestuurder kenbaar gemaakt te willen stoppen als uitvoerend bestuurder. In overleg met haar en de VBO is de procedure gevolgd om tot een benoeming als niet-uitvoerend bestuurder te kunnen komen om de eind 2023 ontstane vacature in het niet-uitvoerend bestuur in te vullen. Hierdoor blijft haar kennis en ervaring beschikbaar. Voor de vrijgevallen positie in het uitvoerend bestuur is een vacature gesteld voor een uitvoerend bestuurder met actuariële achtergrond die eind 2024 is ingevuld. Het proces, waarbij de VBO een belangrijke rol heeft omdat die bestuurders benoemt, schorst en ontslaat, is geëvalueerd en aangepast na de invulling van de vorige vacature. De samenwerking met de VBO is goed verlopen.

Er is sprake van een duidelijke verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Jaarlijks wordt de begroting beoordeeld en waar nodig of gewenst aangepast. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn in de statuten en reglementen van het fonds vastgelegd. Periodiek is dit geëvalueerd en is herbevestigd dat dit in de praktijk goed werkt. Hetzelfde geldt voor de procedurele inrichting van en verhouding met de BO's, die worden betrokken bij het beleid. Het bestuur en de BO's gaan op een transparante wijze en met besef en respect voor een ieders rol met elkaar om. De geschiktheid van de individuele bestuurders en het bestuur als geheel zijn goed op orde. De vacatures in 2024, met name die in het uitvoerend bestuur, hebben gezorgd voor verhoging van de werkdruk bij het bestuur. Conform de afspraak dragen de toezichthoudende bestuursleden zorg voor de eigen deskundigheidsbevordering en volgen bestuursleden daar waar nodig en gewenst opleidingen en cursussen. Voor het bestuur zijn meerdere kennissessies gehouden.

De bestuurders opereren onafhankelijk en kritisch ten opzichte van elkaar. Ook is er binnen het bestuur voldoende countervailing power ten opzichte van gespecialiseerde partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de pensioenregeling, mede vanwege het feit dat het bestuur bestaat uit professionals. Iedere bestuursvergadering wordt afgesloten met een evaluatie van de vergadering.

In 2024 heeft de zelfevaluatie plaatsgevonden aan de hand van een uitgebreide vragenlijst. Uit de evaluatie zijn de werkdruk van de uitvoerend bestuurders mede door de vacature en de aandacht voor en werkdruk van medewerkers van het bestuursbureau als aandachtspunten naar voren gekomen. Het bestuur heeft daarom besloten over te gaan tot opschaling van het bestuursbureau en heeft inmiddels een ervaren manager bestuursbureau aangesteld. Daarnaast is uitgebreid gesproken over de business case en de groeiambitie. Beide onderwerpen staan op de agenda van zowel het niet-uitvoerend bestuur als het bestuur.

– Invulling three-lines-model

Reeds bij de start van De Nationale APF is een opzet gekozen waarin het three-lines-model stevig verankerd is. In de afgelopen jaren is veel aandacht uitgegaan naar de werking hiervan. Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat de implementatie goed is vormgegeven. De tweede lijn voorziet de relevante beleidsstukken van commentaar op het gebied van risicobeheer en het (uitvoerend) bestuur geeft aan op welke wijze zij rekening houdt met dit commentaar. De derde lijn voert daarnaast apart bepaalde onderzoeken uit. De termijn van de sleutelfunctiehouder interne audit eindigde in 2024 en er is een opvolger benoemd. In 2024 heeft een audit met betrekking tot de aanpak met betrekking tot Wtp plaatsgevonden. Net als een audit voor de bemensing voor de implementatie van deze wet. Met als belangrijkste conclusie dat snellere opschaling van capaciteit noodzakelijk is. De audit uit 2023 had betrekking op de performance van AZL en het proces van het opleveren van UPO's. Hier heeft het uitvoerend bestuur met de directie van AZL over gesproken en is een plan van aanpak opgesteld om de geïdentificeerde verbeterpunten te adresseren. Dit proces van verbeteringen wordt nog steeds gemonitord en periodiek besproken met de nieuwe directeur van AZL. In 2024 heeft het bestuur zich voorbereid op DORA. De DORA verordening is per 17 januari 2023 in werking getreden. Op 17 januari 2025 dienden alle pensioenfonds compliance te zijn met de verordening, de Europese wetgeving met betrekking tot IT/Cyberveiligheid in de hele keten en het proces van het verantwoorden van de beleggingsadministratie. Voor ons fonds zijn het plan van aanpak, contractenregister en de aanpassing van documenten grotendeels op tijd compliant. Voor de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), de Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage, hebben we de nodige aanpassingen gedaan om ook hier compliant te zijn. De informatie die uit de hele keten van onderuitbesteding komt was niet op 17 januari 2025 beschikbaar. Dit is ook aan DNB gemeld. Inmiddels zijn de openstaande punten opgelost en is De Nationale APF nagenoeg compliant. Voor de implementatie van DORA zijn externe specialisten ingehuurd ter ondersteuning van het bestuursbureau.

– De bedrijfsvoering van De Nationale APF

Een beheerste en integere bedrijfsvoering is de basis van goed pensioenfondsbestuur. Hierbij heeft het niet-uitvoerend bestuur in het bijzonder aandacht voor de organisatorische inrichting en of deze in voldoende mate borg staat voor een continu inzicht in en overzicht van de belangrijkste risico's in hun onderlinge samenhang. Dit geldt ook voor de vraag of het fonds de risico's in voldoende mate beheerst. Dit betreft in belangrijke mate de run en de acquisitie. In 2024 heeft het fonds voldaan aan de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Er is sprake van een duidelijke en adequate organisatiestructuur waarbij de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op orde is. De rapportagelijnen zijn eenduidig en er is een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie ingericht. Daarnaast zijn er maatregelen genomen om te zorgen dat het fonds in overeenstemming handelt met geldende regelgeving. Zowel de certificerend actuaire als de accountant hadden geen belangrijke punten of aanbevelingen. Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat het bestuur van De Nationale APF over de hele linie 'in control' is voor zover het de run en de acquisitie betreft. In het kader van de adequate risicobeheersing bevordert het bestuur een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en zorgt voor een adequate organisatie van het integrale risicomanagement. Onderdeel van een adequate risicobeheersing is een systematische risico-inventarisatie voor alle aandachtsgebieden en de beoordeling of de onderkende risico's passen in de risicobereidheid van het fonds. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicoafweging wordt vastgelegd. Met de diverse partijen aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed, zijn adequate SLA's gesloten. De uitbestedingspartijen worden op regelmatige basis geëvalueerd. Via de kwartaalrapportages en ISAE-rapportages van de diverse partijen wordt meer zekerheid gekregen over de kwaliteit van de dienstverlening. De tijdige aanlevering van de rapportages wordt door het bestuursbureau gemonitord. Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat de rapportages voldoende inzicht geven en tegelijkertijd voldoende diepgang hebben om gerichte vragen te kunnen stellen. Via de behandeling in het uitvoerend bestuur wordt gewaarborgd dat er op bestuurlijk niveau voldoende monitoring van de uitbesteding plaatsvindt. De pensioenuitvoering en -administratie loopt goed met een aandachtspunt voor de klantenservice, waar met name de wachttijden en kwaliteit voor beantwoording van telefoon en mail moeten verbeteren. Dit is uiteraard met AZL besproken. Het is goed om te zien dat uit de SLA-rapportage van AZL blijkt dat de performance momenteel een stabiel beeld laat zien.

In het verslagjaar heeft het niet-uitvoerend bestuur geconstateerd dat het uitvoerend bestuur op een goede manier opvolging geeft aan de aanbevelingen die in het kader van het jaarwerk zijn ontvangen. De planning van het jaarwerk zelf is goed verlopen en de zorg van het uitvoerend bestuur en de accountant met betrekking tot de tijdspanne waarin het fonds als geheel en alle kringen de jaarstukken moeten afronden, is gedeeld en besproken met het niet-uitvoerend bestuur. Het blijft een uitdaging de planning rond te krijgen, niet in de laatste plaats voor de externe partijen die hierbij betrokken zijn voor de controles.

De change, met name de regie op het proces, vraagt nog extra aandacht. De tijd die de opschaling heeft gekost en nog kost in deze krappe arbeidsmarkt heeft invloed op de regie op het proces. Daarbij hebben sociale partners van de verschillende kringen meer tijd nodig gehad voor de oplevering van de transitieplannen, vooral vanwege de benodigde berekeningen, waardoor de planning iets achter loopt bij de oorspronkelijke roadmap. Ook bij AZL schuiven de data voor de transitie van fondsen, waardoor ook bij hen krapte van capaciteit merkbaar is. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft zijn zorgen op dit punt ook gedeeld. Uiteraard doet het bestuur er alles aan om ook van elders capaciteit aan te trekken om voortgang te blijven maken. Begin 2025 heeft een opschaling in het programma plaats gevonden waardoor de regie op het proces inmiddels sterk verbeterd is.

– **Integriteitstoezicht en gedrag & cultuur toezicht**

Het monitoren van en adviseren over de gedragscode, interne procedures, integere bedrijfsvoering en zorgplicht worden door de compliance officer van het fonds gedaan. Die signaleert nieuwe compliance wet- en regelgeving, fungeert als adviseur voor vragen over de gedragscode en registreert meldingen.

De compliance officer is het meldpunt voor overtredingen van wet- en regelgeving en andere integriteit-issues. De compliance officer onderzoekt, beoordeelt en behandelt de meldingen en bewaakt het integriteitsbeleid, de interne regelgeving, procedures en andere relevante compliance documenten. Voor integriteitsissues is de voorzitter van het niet- uitvoerend bestuur de escalatie route voor de compliance officer. Er zijn in 2024 geen integriteit of andere schendingen gemeld.

De registratie en behandeling van incidenten vindt plaats in een register. De compliance officer is hier nauw bij betrokken. Waar nodig zijn maatregelen getroffen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen. Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat de behandeling van incidenten op een goede manier is ingevuld.

Tijdens bestuursvergaderingen en in de beleggingsadviescommissie komen met enige regelmaat de (potentiële) financiële integriteitsonderwerpen aan de orde. Het bestuur raadpleegt in voorkomende gevallen de compliance officer bij nieuwe nevenwerkzaamheden en jaarlijks, dus ook over 2024, worden de nevenwerkzaamheden en het voldoen aan de gedragscode van De Nationale APF getoetst en onderschreven door het bestuur en alle overige verbonden personen van het fonds. Tijdens de bestuursvergadering maakt een evaluatie van de vergadering zelf deel uit van de werkwijze en wordt gereflecteerd op de wijze van vergaderen, de inbreng van een ieder, de ruimte en eigen verantwoordelijkheid en de mate van countervailing power, teneinde elkaar te blijven aanspreken. Zowel inhoudelijk als op gedrag.

– **Naleving Code Pensioenfondsen**

Het bestuur past de Code Pensioenfondsen toe en ten aanzien van de normen waarop afgeweken wordt, wordt een afdoende uitleg verstrekt. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de naleving hiervan. Het niet-uitvoerend bestuur heeft geconstateerd dat de verantwoording door het bestuur inzake de naleving van de Code Pensioenfondsen, zoals opgenomen in het jaarverslag, toereikend is. Zoals eerder opgemerkt heeft het niet-uitvoerend bestuur een toezichtvisie opgesteld.

– **Het beleid van het bestuur**

Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat het beleid van het fonds in overeenstemming is met de missie, visie, strategie, doelstellingen en uitgangspunten van het fonds. Hierbij is voldoende oog voor de effectiviteit van het beleid en worden de belangen evenwichtig afgewogen. Daarbij wordt onderkend dat groei essentieel is voor een geslaagde strategie en dat de groei minder snel gaat dan aanvankelijk werd ingeschat. Groei blijft een punt van aandacht, maar in 2024 heeft het bestuur aan de hand van de commerciële trajecten die gestart zijn, gemerkt dat er beweging in de markt zit. De Wtp kan een kantelpunt betekenen bij de keuze voor fondsen om

zelf door te gaan of het fonds elders onder te brengen, waarbij een APF een goede uitgangspositie heeft. Begin 2025 heeft een nieuwe klant de intentie uitgesproken om over te gaan naar De Nationale APF.

In het verslagjaar is verder ingezet op een goede voorbereiding van bestuursvergaderingen, mandatering aan het UB en de vastlegging van de afwegingen en argumenten die van belang zijn bij het besluitvormingsproces. Zo wordt geborgd dat de overwegingen van het bestuur voldoende kenbaar en vastgelegd zijn. Daarnaast constateert het niet-uitvoerend bestuur dat er sprake is van een goede follow-up van de besluitvorming en de inzichtelijkheid hiervan voor het bestuur.

Bij de toepassing van de evenwichtige belangenafweging zorgt het bestuur ervoor dat in de besluitvorming de belangen van verschillende groepen deelnemers op een evenwichtige wijze worden meegewogen. Waar nodig worden de afwegingen in dit kader expliciet gemaakt en waar mogelijk gekwantificeerd.

– **Pensioenakkoord, Wet toekomst pensioenen**

Het onderwerp Wtp is elke bestuursvergadering geagendeerd. De Nationale APF voert met werkgevers van de huidige kringen en de kringen zelf overleg over de gevolgen van het pensioenakkoord en de mogelijkheden die De Nationale APF biedt.

Net als vorig jaar blijven punt van aandacht en zorg de transitie- en implementatiekosten bij de pensioenuitvoerder, omdat daar nog onduidelijkheid over is en huidige en toekomstige klanten graag willen weten wat de kosten worden. Bij De Nationale APF is o.a. opgeschaald met een extra transitie-manager en een projectleider voor specifiek datakwaliteit. Het evenwichtigheidskader is opgesteld, de risicohouding van de kringen is uitgewerkt, er is beleid uitgewerkt voor de multiclient kringen die flexibele en solidaire regelingen gaan uitvoeren, er is een begin gemaakt met het beleggingsbeleid voor de verschillende kringen. Het kader datakwaliteit wordt fasegewijs doorlopen en vordert.

Voor de Wtp heeft het niet-uitvoerend bestuur, vanuit de ervaring inmiddels opgedaan bij andere fondsen, geadviseerd om alle besluiten apart te registreren zodat dit voor de implementatieplannen en het invaarsjabloon makkelijker terug te vinden is.

– **Financiële positie**

DNAPF bestaat uit kringen. Iedere kring kent een eigen dekkingsgraad. De financiële positie van een kring is te beoordelen aan de hand van de hoogte van de dekkingsgraad. Per kring is sprake van een afgescheiden vermogen. Dankzij de scheiding in kringen hebben financiële mee- en tegenvallers ten aanzien van de ene collectiviteitskring geen negatief of positief effect op de andere. De dekkingsgraad verschilt per kring. DNAPF maakt geen gebruik van het transitie FtK. Daarom kan voor de indexatie per 1 januari 2025 geen gebruik gemaakt worden van de AMvB. Voor alle kringen was een toeslag per 1 januari 2025 mogelijk.

Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat de financiële positie een vast agenda-onderwerp is van het uitvoerend bestuur. Gevolgen van de financiële positie op o.a. het herstelplan en het al dan niet kunnen verlenen van toeslag, worden terdege voorbereid door het uitvoerend bestuur en besproken met het niet-uitvoerend bestuur en de BO's. De gewenste samenvoeging van relatief kleine single client kringen en nieuwe partijen toevoegen aan een multi-client kring blijkt een complexe en tijdrovende exercitie. Hoewel dit voor wat betreft de kosten voor de kringen zelf voordelig is, heeft het bestuur voorafgaand aan de Wtp besloten geen kringen of fondsen meer samen te voegen en de beoogde consolidatie met de overgang naar de Wtp vorm te geven.

– **Duurzaam beleggen**

Het fonds heeft het beleid met betrekking tot duurzaam beleggen vastgesteld. Dit is een beleid dat geldt als een minimum voor alle bij het fonds aangesloten kringen. Individuele kringen kunnen, en doen dat soms ook, eigen accenten aanbrengen. Het fonds wordt bij het formuleren van beleid en het maken van keuzes voor beleggingen waarin dat beleid wordt geïmplementeerd, ondersteund door de fiduciair manager. Het fonds wenst het ESG-beleid op gebalanceerde wijze verder te ontwikkelen, met oog voor de drie ESG-pijlers te weten milieu/klimaat, sociale verhoudingen en ondernemingsbestuur. Dit betekent dat op elke pijler blijvend voldoende aandacht moet worden gelegd. Het ESG-beleid is met de kringen besproken en heeft een brede bijval gekregen. Het bestuur ziet dat de klimaatuitdagingen waar de maatschappij voor staat urgent zijn, vanwege de beperkte tijdsperiode waarin actie kan worden ondernomen ter mitigatie van de problematiek. Ook ziet het bestuur klimaatverandering als het duurzaamheidsrisico met de meeste

impact in financiële termen. Het fonds geeft dit specifieke thema dan ook hoge prioriteit en heeft als ambitie een bijdrage te leveren aan de reductie van de mondiale CO2 uitstoot. Daarom hanteert het fonds voor de aandelenportefeuille een kwantitatieve CO2-reductie doelstelling in lijn met het Akkoord van Parijs (2015). Aanvullend levert het fonds een bijdrage aan de financiering van de klimaattransitie via beleggingen in Groene Obligaties (greenbonds). De aandacht voor de andere twee pijlers komt tot uitdrukking in de ambitie om op deze factoren voor de portefeuille als geheel een betere score te realiseren dan de brede markt. Het ESG-beleid is in diverse sessies van het bestuur geagendeerd en de niet-uitvoerende bestuurders zijn blij dat het vastgestelde ESG-beleid breed gedragen wordt door de kringen. Bij de onboarding van nieuwe klanten wordt soms een beperkte overgangstermijn gehanteerd om de portefeuille in lijn te brengen met het beleid. Het niet-uitvoerend bestuur hecht er aan dat beleid, implementatie, monitoring en evaluatie goed zijn ingevuld. Inmiddels is ook zichtbaar dat deze control cyclus ook leidt tot aanpassing van managers. Het fonds heeft het IMVB-convenant Pensioenfondsen voor het brede spoor ondertekend.

– **Cyberisico's en datakwaliteit in een digitaliserende omgeving**

Als relatief jonge organisatie is de hele workflow digitaal ingericht, en gelijktijdig worden hoge eisen aan (data)veiligheid gesteld. Met digitaal en online werken en vergaderen wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan risico's en aan de keuzes voor bepaalde software. Het bestuur communiceert via een intern en gesloten netwerk en documenten, ook notulen, worden beveiligd verzonden of in een vergadertool geplaatst.

In het bestuursverslag is nader beschreven hoe het ICT-beleid is vormgegeven. Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat De Nationale APF alle stappen heeft gezet die nodig zijn om op een veilige maar werkbare manier invulling te geven aan online werken en is zich bewust van de kritische succesfactor die ICT-beleid, uitvoering en monitoring voor de kwaliteit en continuïteit voor de organisatie en de klanten betekent. In de aanloop naar de nieuwe regelingen en de transitie die dit met zich meebrengt zal dit onderwerp meer aandacht krijgen, zowel intern als bij de (kern)uitbesteding.

In de pensioensector is sinds 2015 de Meldingsplicht datalekken en de Wet op computercriminaliteit III van kracht. Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat het uitvoerend bestuur adequaat handelt bij de afhandeling van datalekken en eventuele meldingen. Ook wordt bij de betreffende partij aangedrongen op maatregelen ter voorkoming van datalekken. Incidenten/datalekken vanuit AZL en GSAM worden door de partijen vermeld in hun kwartaalrapportages, dan wel gemeld bij het bestuursbureau. DORA heeft in 2024 de nodige voorbereiding gevraagd en bewustzijn gecreëerd om ook meer informatie over en zicht op cyberveiligheid in de hele keten van onderuitbesteding te krijgen, zodat het fonds de verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk kan nemen.

AZL heeft medio 2022 kenbaar gemaakt naar een gedeeltelijk nieuw (beproefd) IT systeem over te gaan om de pensioenadministratie en pensioenbeheer toekomstbestendig te maken. In 2024 heeft Festina vorm gekregen en is ontwikkeld voor de solidaire premiereregeling. De ontwikkeling van het systeem voor de flexibele premiereregeling volgt later. AZL heeft aangegeven vanaf 2025 fondsen over te kunnen zetten. Hoewel dit een begrijpelijke en noodzakelijke investering is, gaat dit met risico's gepaard, zeker omdat AZL een groot aantal fondsen in een paar jaar over moet zetten naar dit nieuwe systeem. AZL mitigeert deze risico's door stapsgewijs eerste klanten om te zetten naar de nieuwe regeling. Pas na een geslaagde transitie van de eerste klanten worden de overige klanten overgezet. In het geval de implementatie tegenvalt, is er een back-up plan aanwezig, waarbij de ontwikkeling en uitvoering van Wtp doorgang kan vinden. Het bestuur van De Nationale APF heeft ook in 2024 dit proces kritisch gevolgd. AZL levert ieder kwartaal een rapportage over de voortgang van de vernieuwing pensioenen en IT en de product specificaties van het nieuwe productmodel. Wel is in 2024 duidelijk geworden, dat meermaals de kosten hoger zijn geworden dan aanvankelijk was toegezegd. Dit heeft De Nationale APF de nodige kritiek opgeleverd van de BO's, die de kosten ook keer op keer zien stijgen. Hoewel dit een zeer complex proces is en blijkbaar nauwelijks goed te begroten, is dit een lastige boodschap voor onze kringen.

– **Communicatie**

De Nationale APF zorgt voor transparante en begrijpelijke communicatie met alle belanghebbenden van het fonds. Basis hiervoor vormt het communicatiebeleid. In het beleid is aandacht voor de goede toegankelijkheid van persoonlijke pensioeninformatie en het bevorderen van het pensioenbewustzijn van belanghebbenden. Doel van de communicatie is om realistische verwachtingen bij de

verschillende groepen deelnemers te wekken. Hiertoe wordt driejaarlijks een deelnemerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd waarvan de uitkomst de basis is voor communicatiebeleidsplan. Het huidige communicatiebeleidsplan is eind 2024 geëindigd.

Voor 2025-2026 is een voortzetting van het communicatiebeleidsplan voorgesteld en vastgesteld met enkele aanscherpingen ten opzichte van 2022-2024.

In 2024 heeft een 0 fase meting/Deelnemers Tevredenheidsonderzoek plaatsgevonden. Met betrekking tot de Wtp wordt per kring een communicatieplan als onderdeel van het implementatieplan opgesteld. Hiermee is gestart.

De in 2023 herziene klachtenregeling heeft in 2024 gewerkt. In de kwartaalrapportage van de pensioenuitvoerder wordt het bestuur geïnformeerd over het aantal en type klachten. In het hoofdstuk 'Klachten' in het bestuursverslag leest u hoeveel en welk type klachten door De Nationale APF zijn ontvangen. Het niet-uitvoerend bestuur verwijst hier volledigheidshalve naar.

– **Acquisitie**

De Nationale APF is het afgelopen jaar uitgenodigd deel te nemen aan een aantal commerciële trajecten waaruit blijkt dat fondsen zich willen oriënteren op een mogelijke overstap. De partijen die een overstap naar een APF overwegen lijken afwachtend te zijn nu de keuze voor een nieuwe pensioenregeling voorligt en er nog beperkt duidelijkheid is over de kosten tijdens en na de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Sommige pensioenfondsen hebben aangegeven de stap naar het nieuwe pensioenstelsel nog zelf te willen maken en pas daarna te willen beslissen of zij naar een andere uitvoerder willen overstappen. We zagen in 2024 echter ook een toename van fondsen die er toch de voorkeur aan geven de overstap naar Wtp aan een APF te willen overlaten. Op basis van de prospect portefeuille wordt een verdere groei verwacht in de periode tot en met de invoering van de Wtp en vlak daarna (2028 e.v.). Daarom is in 2023 besloten een andere invulling te geven aan de acquisitietrajecten en is de sales-organisatie versterkt met een directeur acquisitie, die de acquisitie-trajecten aanstuurt. Dit heeft ook site visits opgeleverd van meerdere potentiële klanten, waarvan er een inmiddels een intentieverklaring heeft uitgesproken om de overstap te maken naar De Nationale APF.

Conclusie

Het niet-uitvoerend bestuur keurt het jaarverslag en de jaarrekening 2024 goed en is van mening dat het beleid en beheer passend is bij de risicohouding en het gehanteerde ambitieniveau. Het bestuur weegt de verschillende belangen op evenwichtige wijze af en geeft op een adequate manier invulling aan de risicobeheersing binnen het fonds. Evenwichtige belangenafweging en de motivatie daarvan is in het kader van de overgang naar Wtp een extra belangrijk aandachtspunt in 2025.

5. Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen [1]		
Overige beleggingen	8.904	7.852
	8.904	7.852
Vorderingen en overlopende activa [2]	2.915	1.986
Overige activa [3]	1.001	2.298
Totaal activa	12.820	12.136

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Bestemmingsreserve [4]	8.077	7.484
	8.077	7.484
Achtergestelde lening [5]	500	500
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	4.243	4.152
Totaal passiva	12.820	12.136

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Bijdragen [7]	4.503	4.190
Uitvoerings- en administratiekosten [8]	-3.910	-3.589
Saldo van baten en lasten	593	600
Bestemming van het saldo		
Bestemmingsreserve	593	600
	593	600

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Vergoeding uitkeringen	91.404	88.524
Bijdragen	6.862	5.140
Vergoedingen UWV	7.686	11.019
Overige	0	0
	105.952	104.683
Uitgaven		
Uitkeringen	-92.327	-87.215
Uitvoerings- en administratiekosten	-6.123	-5.124
Overgedragen UWV	-7.686	-11.019
Overige	0	1
	-106.136	-103.357
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-184	1.326
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen beleggingen	886	1.114
	886	1.114
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-1.921	-976
Kosten van vermogensbeheer	-78	-169
	-1.999	-1.145
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-1.113	-31
Mutatie liquide middelen	-1.297	1.295
Saldo liquide middelen 1 januari	2.298	1.003
Saldo liquide middelen 31 december	1.001	2.298

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Een APF is een pensioenfonds dat één of meer pensioenregelingen uitvoert. Het APF kan, anders dan andere pensioenfondsen, afgescheiden vermogens ('ringfencing') aanhouden. Dit wordt een collectiviteitkring genoemd. In één collectiviteitkring kunnen een of meer werkgevers hun pensioenregeling onderbrengen. Op de afzonderlijke kringen is het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen van toepassing. Dat betekent dat per kring een balans en resultatenrekening met grondslagen moet worden opgesteld. Daarnaast moet per kring een vereist eigen vermogen berekend worden. Dit is opgenomen in de individuele risicoparagrafen van de kringen. In de toelichting zijn dan ook deze individuele balansen, resultatenrekeningen en risicoparagrafen opgenomen.

Overeenstemmingsverklaring

Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds (het Fonds) is opgericht op 14 januari 2016 en is statutair gevestigd te Utrecht. De vergunning voor het uitoefenen van een Algemeen Pensioenfonds door DNB is verleend per 4 november 2016. Het Fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 65077318. Het Fonds voert pensioenregelingen uit voor de pensioenregelingen die vallen onder de verschillende kringen binnen het Algemeen Pensioenfonds. De juridische rechtsvorm van het Fonds (stichting) betekent dat het Fonds dit zonder winstoogmerk verzorgt.

Het Fonds past bij de samenstelling van het bestuursverslag, de jaarrekening en de overige gegevens Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Het bestuur heeft het jaarverslag vastgesteld op 18 juni 2025.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de "specifieke grondslagen" beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Overige beleggingen

Liquiditeitsfondsen

Liquiditeitsfondsen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

– Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte gebruiksduur.

Reserves

Bestemmingsreserve

Aan de bestemmingsreserve wordt de mutatie in het vereist weerstandsvermogen van de collectiviteitskringen over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Achtergestelde lening

De achtergestelde lening wordt bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. In een zakelijke transactie zal de reële waarde op het moment van de transactie gelijk zijn aan de kostprijs. Na de eerste verwerking wordt de achtergestelde lening gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld. Eventuele verschillen tussen de nominale waarde en de aflossingswaarde, zowel positieve als negatieve, worden naar rato van de resterende looptijd geamortiseerd en verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen dient voor het opvangen van bedrijfsrisico's van het APF. Dit zijn de risico's waarvan de eventuele financiële gevolgen niet ten laste kunnen worden gebracht van de aangesloten collectiviteitkringen. De omvang van het weerstandsvermogen is geregeld in artikel 112a lid 8 Pensioenwet en artikel 40e Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling ('Besluit Pw en Wvb'). Het weerstandsvermogen bedraagt ten minste 0,2 procent van de waarde van het beheerde pensioenvermogen met een minimum van € 500.000 en met een maximum van € 20 miljoen. Het benodigd weerstandsvermogen wordt berekend aan de hand van het risico-analysemodel. Deze risico-analyse wordt jaarlijks geactualiseerd.

Het weerstandsvermogen omvat de algemene reserve en de achtergestelde lening.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Bijdragen

Bijdragen zijn aan de periode toegerekend waarop zij betrekking hebben. De bijdrage wordt berekend op basis van de buffervereisten voor een APF die gelden vanuit DNB. Per collectiviteitkring wordt een aparte berekening gemaakt en apart afgerekend.

Pensioenuitkeringen

De uitkeringen komen ten laste van de individuele kringen

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten en kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

De uitkeringen en uitgaande waardeoverdrachten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. De individuele kringen betalen de uitkeringen en uitgaande waardeoverdrachten aan het Fonds. Ook de kosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1] Overige beleggingen		
<i>Liquiditeitenfondsen</i>		
Stand 1 januari	7.852	7.738
Aankopen	1.623	976
Verkopen	-886	-1.114
Resultaat	315	252
Stand 31 december	8.904	7.852
Totaal overige beleggingen	8.904	7.852
De waarde van het liquiditeitenfonds wordt bepaald aan de hand van genoteerde marktprijzen (Level 1).		
[2] Vorderingen en overlopende activa		
Kringen	2.870	1.757
Overige debiteuren	0	199
Lopende intrest	16	17
Vooruitbetaalde posten	29	13
Totaal vorderingen en overlopende activa	2.915	1.986
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3] Overige activa		
<i>Liquide middelen</i>		
Depotbanken	1	1
ING Bank N.V.	1.000	2.297
	1.001	2.298
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.		

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
[4] Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	7.484	6.884
Saldobestemming boekjaar	593	600
Totaal eigen vermogen	8.077	7.484
Totaal eigen vermogen	8.077	7.484
Het vereist weerstandsvermogen wordt bepaald door het hoogste benodigd weerstandsvermogen aan te houden van de onderstaande mogelijkheden. De berekening wordt in het bestuursverslag uitgewerkt.		
0,2% Belegd vermogen	7.577	6.984
Risico analyse model	692	668
Benodigd weerstandsvermogen	7.577	6.984
Aanwezig weerstandsvermogen	8.577	7.984
Surplus	1.000	1.000 ¹⁾
Vereist weerstandsvermogen per Kring		
Kring A	1.169	1.124
Kring B	1.256	1.166
Kring D	790	734
Kring E	34	29
Kring McCain	254	225
Kring AFM	617	542
Kring ANWB	3.457	3.164
	7.577	6.984

1) In het jaarverslag 2023 is hier 1.600 opgenomen. Dit was niet correct en is derhalve in de vergelijkende cijfers 2023 van dit verslag aangepast.

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden en belanghebbendenorgaan

Gedurende het boekjaar 2024 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur en BO	2024	2023
Bestuursvergoedingen	730	735
Vergoedingen belanghebbendenorgaan	0	0
Totaal	730	735

Personeel

Gedurende het boekjaar 2024 is het aantal personeelsleden in dienst bij Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds 10,0 (2023: 9,4).

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een natuurlijke persoon of entiteit die gerelateerd is aan De Nationale APF. Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, het fonds en de via de collectiviteitkringen aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Er is geen sprake van belangenverstrengeling. De uitvoerend bestuurders nemen geen deel aan de pensioenregelingen die zijn ondergebracht bij De Nationale APF. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij Nationale Nederlanden.

Baten en lasten	2024	2023
[7] Bijdragen		
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring A	45	53
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring B	90	102
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring D	56	37
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring E	5	3
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring McCain	29	26
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring AFM	75	58
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring ANWB	293	321
Bijdrage kostenvergoeding kringen	3.910	3.590
	4.503	4.190

	2024	2023
[8] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-2.370	-2.286
Lonen en salarissen bestuur en bestuursbureau	-1.377	-1.212
Sociale lasten bestuur en bestuursbureau	-125	-107
Pensioenlasten bestuur en bestuursbureau	-136	-119
Overige governancekosten	-1.015	-674
Accountantskosten	-406	-330
Actuariskosten certificering	-85	-82
Advieskosten	-124	-294
Bankkosten en rente	60	101
Overige kosten	-605	-422
	-6.183	-5.425
Bijdrage kostenvergoeding "founding fathers"	2.273	1.836
	-3.910	-3.589
De accountantskosten bestaan uit de controlekosten KPMG (2024: 300; 2023: 289), advieskosten KPMG (2024: 0; 2023: 0) en internal audit PWC (2024: 108; 2023: 41). In de controlekosten 2024 van KPMG zijn extra kosten van -2 opgenomen voor nagekomen kosten 2023. De 'founding fathers' bestaan uit AZL N.V. en Nationale Nederlanden, nu overgenomen door Goldman Sach Asset Management (GSAM). Deze twee partijen zijn de APF gestart. In de Governancestructuur van het fonds komen ze niet meer terug. Wel staan ze op dit moment nog garant voor aanloopverliezen van de Nationale APF.		
[10] Overige baten en lasten		
Diverse	0	-1
	0	-1
Saldo van baten en lasten	593	600

Belastingen

De activiteiten van het Fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de bestemming saldo baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Bestemmingsreserve	593
	593

Toelichting Kring A

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1A]		
Vastgoed	38.020	37.061
Aandelen	162.049	156.378
Vastrentende waarden	380.525	368.017
Derivaten	2.102	1.016
	582.696	562.472
Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen [2A]	128	211
Vorderingen en overlopende activa [3A]	2.720	2.124
Overige activa [4A]	2.882	1.018
Totaal activa	588.426	565.825

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve [5A]

Bestemmingsreserve [6A]

Technische voorzieningen

Technische voorziening pensioenverplichtingen [7A]

Herverzekerde voorziening [8A]

Kortlopende schulden en overlopende passiva [9A]

Totaal passiva

	2024	2023
	84.702	71.190
	0	0
	84.702	71.190
	499.881	491.318
	128	211
	500.009	491.529
	3.715	3.106
	588.426	565.825

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [10A]		
Directe beleggingsopbrengsten	2.607	3.558
Indirecte beleggingsopbrengsten	41.466	43.331
Kosten van vermogensbeheer	-668	-820
	43.405	46.069
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [11A]	5.777	4.924
Saldo van overdrachten van rechten [12A]	-2.679	-823
Pensioenuitkeringen [13A]	-24.453	-23.840
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [14A]	-8.563	-27.157
Herverzekering [15A]	861	-35
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [16A]	-795	-408
Overige baten en lasten [17A]	-41	-34
Saldo van baten en lasten	13.512	-1.304
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	13.512	5.656
Bestemmingsreserve	0	-6.960
	13.512	-1.304

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	5.777	4.924
Uitkeringen uit herverzekering	1.020	1.361
Overgenomen pensioenverplichtingen	315	240
Overige	0	44
	7.112	6.569
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-24.440	-23.785
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.865	-1.139
Premies herverzekering	-434	-386
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-687	-565
Overige	-50	-34
	-28.476	-25.909
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-21.364	-19.340
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	2.292	3.618
Verkopen en aflossingen beleggingen	84.497	162.909
	86.789	166.527
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-63.599	-149.579
Kosten van vermogensbeheer	38	279
	-63.561	-149.300
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	23.228	17.227
Mutatie liquide middelen	1.864	-2.113
Saldo liquide middelen 1 januari	1.018	3.131
Saldo liquide middelen 31 december	2.882	1.018

Collectiviteitkring A is vanaf 1 maart 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AZL aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AZL een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten. Collectiviteitkring J (Unisys) is per 1 mei 2021 toegetreden tot collectiviteitkring A. Collectiviteitkring A is een multiclient kring waarin meerdere partijen hun pensioenregeling kunnen onderbrengen en die open staat voor nieuwe toetredingen.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring A

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking

tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 2.451. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	€ -1.145
– Aanpassing ervaringssterfte	€ 2.104
– Aanpassing partnerfrequentie en opslag wezenpensioen	€ 115
– Aanpassing leeftijdsverschil	€ 1.337

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 2.451 is in 2024 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille zijn separaat gerubriceerd onder de categorie Derivaten. De waardering vindt plaats tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De derivaten-posities met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de post kortlopende schulden en overlopende passiva.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken onder aftrek van de toevoeging aan de bestemmingsreserve.

– *Bestemmingsreserve*

De bestemmingsreserve is gevormd bij de toevoeging van voormalig Kring J. voor toekomstige indexatie. De hoogte van het bedrag is bepaald door het dekkingsgraad verschil op het moment van de overgang. Toegekende indexatie voor de voormalige deelnemers van Kring J wordt uit de bestemmingsreserve onttrokken. De waarde van deze bestemmingsreserve wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad. In 2023 is de bestemmingsreserve volledig aangewend.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van een fondsspecifieke partnerfrequentietabel (2023: 100% gehuwdheid);
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;

- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde partner is gesteld op 3 jaar en 6 maanden (man ouder dan partner, 2023: 3 jaar en 3 maanden). Het leeftijdsverschil tussen verzekerde vrouw en medeverzekerde partner is gesteld op 1 jaar en 10 maanden (vrouw jonger dan partner, 2023: 1 jaar en 5 maanden);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,6% (2023: 2,6%) voor de AZL-populatie en 2,3% (2023: 2,3%) voor de Unisys-populatie van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2024 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:
2024
 - Een algemene toeslag van 1,39% voor alle deelnemers per 1-1-2025.
 2023
 - Een algemene toeslag van 2,39% voor alle deelnemers per 1-1-2024;
 - Een toeslag per 01-01-2024 van 2,10% voor de deelnemers van Unisys in verband met de overgang van Kring J naar Kring A.

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij NN RE.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder deze post zijn de herverzekerde pensioenverplichtingen opgenomen. De herverzekerde pensioenverplichtingen hebben betrekking op ingebrachte, nog lopende polissen bij verzekeringsmaatschappijen. Dit zijn uitsluitend premievrije of lopende aanspraken voortvloeiend uit in het verleden afgesloten herverzekeringsovereenkomsten door Stichting Pensioenfonds AZL, die door Kring A zijn overgenomen. De waarde van de herverzekeringspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. In de waardering van de herverzekerde aanspraken moet aan de vermogenskant rekening worden gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 22,9% (2023: 22,9%) van de pensioengrondslagsom.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1A] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	37.061	40.814
Aankopen	0	600
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	959	-4.353
Stand 31 december	38.020	37.061
Aandelen		
Stand 1 januari	156.378	150.204
Aankopen	635	626
Verkopen	-22.010	-20.050
Gerealiseerd resultaat	4.520	733
Niet-gerealiseerd resultaat	22.526	24.865
Stand 31 december	162.049	156.378
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	368.017	343.486
Aankopen	63.202	148.278
Verkopen	-62.064	-142.052
Gerealiseerd resultaat	-1.995	-10.965
Niet-gerealiseerd resultaat	13.365	29.270
Stand 31 december	380.525	368.017

	2024	2023
Derivaten		
Stand 1 januari	185	-2.885
Aankopen	-238	74
Verkopen	-424	-785
Gerealiseerd resultaat	395	1.628
Niet-gerealiseerd resultaat	1.696	2.153
Stand 31 december	1.614	185
Derivaten opgenomen onder kortlopendeschulden en overige passiva	488	831
Derivaten activazijde balans	2.102	1.016
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	582.696	562.472

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	12.462	38.184	0	0	50.646
Aandelen	150.569	0	0	0	150.569
Vastrentende waarden	352.168	0	32.965	0	385.133
Valutatermijncontracten	0	0	-2.364	0	-2.364
Futures	-179	0	0	0	-179
Interest Rate Swaps	0	0	-2.616	0	-2.616
Credit Default Swaps	0	0	181	0	181
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Overige	2.815	0	0	0	2.815
Totaal belegd vermogen	517.835	38.184	28.166	0	584.185

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	12.589	36.991	0	0	49.580
Aandelen	143.428	0	0	0	143.428
Vastrentende waarden	340.099	0	30.589	0	370.688
Valutatermijncontracten	0	0	887	0	887
Futures	-59	0	0	0	-59
Interest Rate Swaps	0	0	4.405	0	4.405
Credit Default Swaps	0	0	-179	0	-179
Private Equity fondsen	0	0	123	0	123
Overige	-6.687	0	0	0	-6.687
Totaal belegd vermogen	489.370	36.991	35.825	0	562.186

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024	2023
[2A] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	128	211
[3A] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	1.666	1.351
Verzekeringsmaatschappijen	1.029	753
Uitkeringen	0	0
Overige debiteuren	25	20
Totaal vorderingen en overlopende activa	2.720	2.124

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

	2024	2023
[4A] Overige activa		
Depotbanken	2.062	257
ING Bank N.V.	820	761
	2.882	1.018
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[5A] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	71.190	65.534
Saldobestemming boekjaar	13.512	5.656
	84.702	71.190
[6A] Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	0	6.960
Saldobestemming boekjaar	0	-6.960
	0	0
Totaal eigen vermogen	84.702	71.190
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	<i>520.498</i>	<i>511.800</i>
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	<i>573.128</i>	<i>565.083</i>
<i>De dekkingsgraad is</i>	<i>116,9%</i>	<i>114,5%</i>
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>	<i>118,2%</i>	<i>117,2%</i>
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 584.711 (2023: 562.719) gedeeld door de totale technische voorzieningen.		
De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.		

	2024	2023
Technische voorzieningen		
[7A] Technische voorziening pensioenverplichtingen		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	491.318	464.161
Pensioenopbouw	5.066	3.008
Indexering en overige toeslagen	6.638	18.183
Rentetoevoeging	16.404	14.916
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-24.570	-23.926
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-321	-340
Wijzigen marktrente	6.352	17.060
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-3.412	-923
Kanssystemen	-39	-1.217
Wijziging actuariële grondslagen	2.451	350
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-6	46
Stand per 31 december	499.881	491.318
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van 3,439% (2023: 3,264%)		
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:		
Actieve deelnemers	72.041	65.034
Gewezen deelnemers	119.582	126.588
Pensioengerechtigden	308.386	299.907
Overige ¹⁾	-128	-211
	499.881	491.318
[8A] Herverzekerde voorziening		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	211	294
Pensioenopbouw	0	0
In-/Revalideren	0	0
Rentetoevoeging	6	8
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-90	-93
Wijzigen marktrente	0	4
Overige mutaties	1	-2
	128	211
Totaal technische voorzieningen	500.009	491.529

1) De herverzekerde voorziening is inbegrepen in de categorieën en niet van de individuele categorieën af te halen. Als totaal in mindering gebracht om aan te sluiten bij de voorziening pensioenverplichtingen.

[9A] Kortlopende schulden en overlopende passiva

	2024	2023
Schulden inzake vermogensbeheer	2.339	1.634
Derivaten	488	831
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	80	50
Belastingen en sociale premies	520	505
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	125	0
Overige crediteuren	163	86
	3.715	3.106

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring A beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening ter grootte van € 175.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan, bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 14 (2023: € 11) ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[10A] Beleggingsopbrengsten voor risico Collectiviteitkring		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	740	535
Aandelen	769	805
Vastrentende waarden	2.201	2.068
Derivaten	2.785	301
Overige beleggingen	-3.943	-168
Subtotaal	2.552	3.541
Banken	55	17
Totaal directe beleggingsopbrengsten	2.607	3.558
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	0
Aandelen	4.520	733
Vastrentende waarden	-1.995	-10.965
Derivaten	395	1.628
	2.920	-8.604
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	959	-4.353
Aandelen	22.526	24.865
Vastrentende waarden	13.365	29.270
Derivaten	1.696	2.153
	38.546	51.935
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	41.466	43.331

Kring A

	2024	2023
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-668	-820
Totaal kosten vermogensbeheer	-668	-820
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,04% (2023: 0,07%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	43.405	46.069
[11A] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	5.647	4.832
Bijdrage weerstandsvermogen	11	10
Bijdrage uitvoeringskosten	96	82
Inkoopsommen	23	0
	5.777	4.924
Kostendeekkende premie	6.458	4.070
Gedempte kostendeekkende premie	5.619	4.534
Feitelijke premie regulier	5.754	4.924
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	5.523	3.447
Opslag in stand houden vereist vermogen	828	531
Opslag weerstandsvermogen	11	10
Opslag voor uitvoeringskosten	96	82
	6.458	4.070
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	3.078	2.648
Opslag in stand houden vereist vermogen	462	408
Opslag weerstandsvermogen	11	10
Opslag voor uitvoeringskosten	96	82
Voorwaardelijke onderdelen	1.972	1.386
	5.619	4.534

	2024	2023
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	3.078	2.648
Opslag in stand houden vereist vermogen	462	408
Opslag weerstandsvermogen	11	10
Opslag voor uitvoeringskosten	96	82
Voorwaardelijke onderdelen	1.972	1.386
Premiemarge	135	390
	5.754	4.924
[12A] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	189	240
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.868	-1.063
	-2.679	-823
[13A] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-19.475	-19.053
Partnerpensioen	-4.647	-4.480
Wezenpensioen	-29	-22
Invaliditeitspensioen	-197	-162
Subtotaal	-24.348	-23.717
<i>Andere uitkeringen</i>		
Overige uitkeringen	-54	-60
Afkoopsommen	-51	-63
Subtotaal	-105	-123
Totaal pensioenuitkeringen	-24.453	-23.840

	2024	2023
[14A] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-5.066	-3.008
Indexering en overige toeslagen	-6.638	-18.183
Rentetoevoeging	-16.404	-14.916
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	24.570	23.926
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	321	340
Wijzigen marktrente	-6.352	-17.060
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.412	923
Kanssystemen	39	1.217
Wijziging actuariële grondslagen	-2.451	-350
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	6	-46
	-8.563	-27.157
[15A] Herverzekering		
Premies herverzekering	-434	-385
Uitkeringen uit herverzekering	1.295	350
Winstdeling herverzekering	0	0
	861	-35
Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn voor de deelnemers van AZL N.V. verzekerd op kapitaalbasis bij NN Reinsurance Solutions. Daarnaast lopen er nog oude polissen bij Aegon met een AO-rente voor een beperkt aantal deelnemers.		
[16A] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-349	-238
Governancekosten	-155	-95
Advieskosten	-274	-59
Overige kosten	-17	-16
	-795	-408
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		

	2024	2023
[17A] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	-44	-53
Diverse	3	19
	-41	-34
Saldo van baten en lasten	13.512	-1.304

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	13.512
Bestemmingsreserve	0
	13.512

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	20.648	14.093
Premies	107	1.376
Waardeoverdrachten	733	100
Kosten	-247	86
Uitkeringen	116	86
Sterfte	895	1.550
Arbeidsongeschiktheid	384	18
Reguliere mutaties	45	-165
Toeslagverlening	-6.638	-18.183
Wijziging actuariële grondslagen	-2.451	-350
Overige oorzaken	-80	85
	13.512	-1.304

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	15.952	1,9	16.727	2,1
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	51.672	9,4	50.939	9,4
Valutarisico (S3)	8.656	0,2	8.403	0,2
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	17.361	2,4	18.541	2,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	16.006	0,7	15.701	0,7
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	3.380	0,0	639	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-39.908		-37.396	
Vereist eigen vermogen risico fonds	73.119	14,6	73.554	15,0
Afname voor toerekening totale TV		0,0		0,0
Totaal Vereist eigen vermogen	73.119	14,6	73.554	15,0
Dekkingsgraad		116,9		114,5
Beleidsdekkingsgraad		118,2		117,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad	520.498	104,1	511.800	104,1
Strategisch vereiste dekkingsgraad	573.128	114,6	565.083	115,0
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	575.481	115,1	567.141	115,4

Kring A

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2024 hoger dan de (minimaal) vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring niet in een tekortsituatie verkeert. Eind boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 118,2% (2023: 117,2%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 11,7 (2023: 11,7)

Duratie van de pensioenverplichtingen 14,1 (2023: 14,0)

Het pensioenfonds dekt strategisch 61,5% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 61,2%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 57,7%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 17.421 (2,1%) en voor het strategisch renterisico 15.952 (1,9%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Vastgoed en Aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	50.646	25,2	12.589	6,5
Niet-beursgenoteerd vastgoed	0	0,0	36.991	19,2
Ontwikkelde markten (Mature markets)	123.685	61,4	120.015	62,1
Opkomende markten (Emerging markets)	26.884	13,4	23.413	12,1
Private equity	0	0,0	123	0,1
	201.215	100,0	193.131	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 53.237 (9,7%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 51.672 (9,4%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	383.488	65,7	371.839	66,1
Amerikaanse dollar	139.868	23,9	126.810	22,6
Britse pound sterling	6.518	1,1	5.966	1,1
Japanse yen	6.901	1,2	9.023	1,6
Overige valuta	47.410	8,1	48.548	8,6
	584.185	100,0	562.186	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	551.849	94,5	531.230	94,5
Amerikaanse dollar	371	0,1	517	0,1
Britse pound sterling	-48	0,0	29	0,0
Japanse yen	29	0,0	0	0,0
Overige valuta	31.984	5,4	30.410	5,4
	584.185	100,0	562.186	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 86,5% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 83,9%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 8.258 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 8.656 (0,2%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	39.428	10,2	40.896	11,0
AA	69.110	17,9	66.577	18,0
A	12.242	3,2	11.493	3,1
BBB	26.034	6,8	28.260	7,6
Lager dan BBB	59.356	15,4	53.815	14,5
Not rated	1.575	0,4	1.170	0,3
Liquiditeiten	177.388	46,1	168.477	45,5
	385.133	100,0	370.688	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	176.818	45,9	162.219	43,8
Resterende looptijd > 1 jaar, < 5 jaar	62.035	16,1	96.357	26,0
Resterende looptijd >= 5 jaar	146.280	38,0	112.112	30,2
	385.133	100,0	370.688	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 17.501 (2,4%) en voor het strategisch kredietrisico van 17.361 (2,4%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 16.006 (0,7%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 16.006 (0,7%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	28.870	19,2	27.258	19,0
Informatietechnologie	42.431	28,2	36.473	25,4
Industriële ondernemingen	17.139	11,4	16.947	11,8
Niet-duurzame consumentengoederen	5.323	3,5	6.467	4,5
Duurzame consumentengoederen	16.993	11,3	15.423	10,8
Gezondheidszorg	14.911	9,9	16.990	11,8
Energie	1.251	0,8	1.350	0,9
Nutsbedrijven	3.970	2,6	4.141	2,9
Telecommunicatie	12.662	8,4	11.302	7,9
Basisindustrieën	5.101	3,4	6.266	4,4
Andere sectoren	1.918	1,3	811	0,6
	150.569	100,0	143.428	100,0

Totale beleggingen

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio</i>				
Europa	347.776	59,5	338.790	60,2
Noord-Amerika	149.582	25,6	144.370	25,7
Azië	24.726	4,2	25.032	4,5
Opkomende markten	30.772	5,3	26.598	4,7
Overige	31.329	5,4	27.396	4,9
	584.185	100,0	562.186	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 3.180 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico 3.380 (0,0%).

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 0,0%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 0,0%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring A aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1,0 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 280 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring A verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring A. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring A in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring A is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring B

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1B]		
Aandelen	197.310	171.830
Vastrentende waarden	427.202	410.450
Derivaten	8.392	4.986
	632.904	587.266
Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen [2B]	95	100
Vorderingen en overlopende activa [3B]	2.099	2.192
Overige activa [4B]	2.795	1.149
Totaal activa	637.893	590.707

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve [5B]

Bestemmingsreserves [6B]

Technische voorzieningen

Technische voorziening pensioenverplichtingen [7B]

Herverzekerde voorziening [8B]

Kortlopende schulden en overlopende passiva [9B]

Totaal passiva

	2024	2023
	62.167	60.494
	4.044	1.055
	66.211	61.549
	562.720	522.616
	95	100
	562.815	522.716
	8.867	6.442
	637.893	590.707

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [10B]		
Directe beleggingsopbrengsten	2.830	3.054
Indirecte beleggingsopbrengsten	44.514	49.441
Kosten van vermogensbeheer	-490	-585
	46.854	51.910
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [11B]	11.603	12.830
Saldo van overdrachten van rechten [12B]	-439	-1.862
Pensioenuitkeringen [13B]	-13.017	-12.423
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [14B]	-40.104	-40.585
Herverzekering [15B]	776	-396
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [16B]	-922	-480
Overige baten en lasten [17B]	-89	-70
Saldo van baten en lasten	4.662	8.924
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	1.673	9.523
Bestemmingsreserves	2.989	-599
	4.662	8.924

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	12.003	13.640
Uitkeringen uit herverzekering	627	858
Overgenomen pensioenverplichtingen	204	166
Overige	0	111
	12.834	14.775
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-13.008	-12.413
Overgedragen pensioenverplichtingen	-175	-2.497
Premies herverzekering	-352	-447
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-828	-448
Overige	-164	-79
	-14.527	-15.884
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-1.693	-1.109
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	2.587	3.537
Verkopen en aflossingen beleggingen	71.022	210.707
	73.609	214.244
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-72.300	-225.520
Kosten van vermogensbeheer	2.030	3.050
	-70.270	-222.470
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	3.339	-8.226
Mutatie liquide middelen	1.646	-9.335
Saldo liquide middelen 1 januari	1.149	10.484
Saldo liquide middelen 31 december	2.795	1.149

Collectiviteitkring B is vanaf 1 augustus 2021 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds NIBC aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Per 1 november 2021 zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ERIKS aan Kring B toegevoegd. Collectiviteitkring B is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring B

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfonds'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking

tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 10.278. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	€ -797
– Aanpassing ervaringssterfte	€ 1.037
– Aanpassing partnerfrequentie en opslag wezenpensioen	€ 3.444
– Aanpassing leeftijdsverschil	€ 6.594

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 10.278 is in 2024 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille zijn separaat gerubriceerd onder de categorie Derivaten. De waardering vindt plaats tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De derivaten-posities met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de post kortlopende schulden en overlopende passiva.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken onder aftrek van de toevoeging aan de bestemmingsreserves.

– *Bestemmingsreserves*

De bestemmingsreserve bestaat ultimo jaar nog uit de volgende reserves:

- Premiedepot NIBC

Bij de toetreding van NIBC tot de kring per 1 augustus 2021 is het premiedepot van het voormalige pensioenfonds NIBC overgeheveld naar de kring. Het premiedepot wordt gebruikt om de betaalde CDC-premie aan te vullen indien deze lager is dan de gedempte kostendekkende premie. Een eventueel overschot in de feitelijke premie ten opzichte van de gedempte kostendekkende premie wordt toegevoegd aan het Premiedepot. Voor de gedempte kostendekkende premie geldt een minimale premiedekkingsgraad van 100%.

Het premiedepot rendeert met de beleggingen van het fonds mee.

- Reserve nUFR ERIKS

De Nederlandsche Bank heeft op advies van de Commissie Parameters besloten een aanpassing in de UFR-methodiek door te voeren. Deze wijziging vindt in vier stappen plaats over de periode van 1 januari 2021 tot en met 1 januari 2024. Doordat de populaties NIBC en ERIKS behoorlijk verschillend zijn is de impact van deze wijziging op de technische voorzieningen ook verschillend. Om hiervoor deels te compenseren is er voor ERIKS een bestemmingsreserve gevormd. Bij de stappen per 1 januari 2022 en 1 januari 2023 ontvangt de populatie van ERIKS een extra toeslag uit deze bestemmingsreserve indien dit fiscaal mogelijk is. Indien dit uit fiscaal oogpunt op dat moment niet mogelijk is wordt de bestemmingsreserve aangehouden totdat er wel ruimte voor is.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van een fondsspecifieke partnerfrequentietabel (2023: 100% gehuwdheid);
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde partner is gesteld op 3 jaar en 11 maanden (man ouder dan partner, 2023: 3 jaar en 0 maanden). Het leeftijdsverschil tussen verzekerde vrouw en medeverzekerde partner is gesteld op 2 jaar en 0 maanden (vrouw jonger dan partner);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,3% (2023: 2,3%) van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2024 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:
2024
 - Een algemene toeslag (NIBC en ERIKS) van 0,59% voor alle deelnemers per 1-1-2025;2023
 - Een algemene toeslag (NIBC en ERIKS) van 2,46% voor alle deelnemers per 1-1-2024;

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij NN RE.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder deze post zijn de herverzekerde pensioenverplichtingen opgenomen. De herverzekerde pensioenverplichtingen hebben betrekking op ingebrachte, nog lopende polissen bij verzekeringsmaatschappijen. Dit zijn uitsluitend premievrije of lopende aanspraken voortvloeiend uit in het verleden afgesloten herverzekeringsovereenkomsten door Stichting Pensioenfonds ERIKS, die door Kring B zijn overgenomen. De waarde van de herverzekeringsspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. In de waardering van de herverzekerde aanspraken moet aan de vermogenskant rekening worden gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 32,0% (2023: 32,0%) van de pensioengrondslagsom.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1B] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Aandelen		
Stand 1 januari	171.830	163.608
Aankopen	505	471
Verkopen	-6.695	-22.600
Gerealiseerd resultaat	1.492	1.859
Niet-gerealiseerd resultaat	30.178	28.492
Stand 31 december	197.310	171.830
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	410.450	367.623
Aankopen	71.329	209.072
Verkopen	-64.327	-186.348
Gerealiseerd resultaat	786	-14.025
Niet-gerealiseerd resultaat	8.964	34.128
Stand 31 december	427.202	410.450
Derivaten		
Stand 1 januari	3.889	-9.316
Aankopen	467	15.977
Verkopen	0	-1.759
Gerealiseerd resultaat	0	-14.296
Niet-gerealiseerd resultaat	3.094	13.283
Stand 31 december	7.450	3.889
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	942	1.097
Derivaten activazijde balans	8.392	4.986
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	632.904	587.266

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	16.027	0	0	0	16.027
Aandelen	182.536	0	0	0	182.536
Vastrentende waarden	390.837	0	41.492	0	432.329
Valutatermijncontracten	0	0	-2.615	0	-2.615
Futures	-392	0	0	0	-392
Interest Rate Swaps	0	0	848	0	848
Private Equity fondsen	0	0	70	0	70
Overig	-566	0	0	0	-566
Totaal belegd vermogen	588.442	0	39.795	0	628.237

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	14.489	0	0	0	14.489
Aandelen	156.954	0	0	0	156.954
Vastrentende waarden	375.519	0	39.242	0	414.761
Valutatermijncontracten	0	0	632	0	632
Futures	-124	0	0	0	-124
Interest Rate Swaps	0	0	9.794	0	9.794
Private Equity fondsen	0	0	144	0	144
Overig	-13.480	0	-68	0	-13.548
Totaal belegd vermogen	533.358	0	49.744	0	583.102

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024	2023
[2B] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	95	100
[3B] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	1.443	1.193
Ondernemingen	0	400
Verzekeringsmaatschappijen	621	120
Uitkeringen	0	0
Overige debiteuren	35	479
Totaal vorderingen en overlopende activa	2.099	2.192
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4B] Overige activa		
Depotbanken	1.882	273
ING Bank N.V.	913	876
	2.795	1.149
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[5B] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	60.494	50.971
Saldobestemming boekjaar	1.673	9.523
	62.167	60.494

[6B] Bestemmingsreserves

Premiedepot NIBC

Stand per 1 januari

Dotatie t.b.v. premie

Onttrekking t.b.v. premie

Rendement

Reserve nUFR ERIKS

Stand per 1 januari

Saldobestemming boekjaar

Totaal bestemmingsreserves

Totaal eigen vermogen

Het minimaal vereist vermogen bedraagt

Het vereist vermogen bedraagt

De dekkingsgraad is

De beleidsdekkingsgraad is

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 624.982 (2023: 583.210) gedeeld door de totale technische voorzieningen.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

	2024		2023	
	1.055		0	
	2.989		1.055	
	0		0	
	0		0	
	4.044		1.055	
	0		1.654	
	0		-1.654	
	0		0	
	4.044		1.055	
	66.211		61.549	
	585.764	104,1%	544.274	104,1%
	642.875	114,2%	599.164	114,6%
		111,0%		111,6%
		114,2%		115,2%

	2024	2023
Technische voorzieningen		
[7B] Technische voorziening pensioenverplichtingen		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	522.616	482.031
Pensioenopbouw	8.821	8.924
Indexering en overige toeslagen	3.082	13.511
Rentetoevoeging	18.582	16.495
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-12.918	-12.300
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-290	-172
Wijzigen marktrente	12.123	15.171
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-531	-1.886
Kanssystemen	788	197
Wijziging actuariële grondslagen	10.278	530
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	169	115
Stand per 31 december	562.720	522.616
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van 3,439% (2023: 3,264%)		
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:		
Actieve deelnemers	101.398	95.206
Gewezen deelnemers	286.839	259.138
Pensioengerechtigden	174.578	168.400
Overige ¹⁾	-95	-100
	562.720	522.616
[8B] Herverzekerde voorziening		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	100	102
Pensioenopbouw	0	0
In-/Revalideren	0	0
Rentetoevoeging	3	3
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11	-11
Wijzigen marktrente	0	3
Overige mutaties	3	3
	95	100
Totaal technische voorzieningen	562.815	522.716

1) De herverzekerde voorziening is inbegrepen in de categorieën en niet van de individuele categorieën af te halen. Als totaal in mindering gebracht om aan te sluiten bij de voorziening pensioenverplichtingen.

	2024	2023
[9B] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	7.449	4.928
Derivaten	942	1.097
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	22	42
Belastingen en sociale premies	276	267
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	1	45
Overige crediteuren	177	63
	8.867	6.442

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring B beschikt nog niet over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 10 (2023: € 6) ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[10B] Beleggingsopbrengsten voor risico Collectiviteitkring		
Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen	617	569
Vastrentende waarden	2.870	3.603
Derivaten	3.543	0
Overige beleggingen	-4.312	-1.137
Subtotaal	2.718	3.035
Banken	112	19
Totaal directe beleggingsopbrengsten	2.830	3.054
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Aandelen	1.492	1.859
Vastrentende waarden	786	-14.025
Derivaten	0	-14.296
	2.278	-26.462
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Aandelen	30.178	28.492
Vastrentende waarden	8.964	34.128
Derivaten	3.094	13.283
	42.236	75.903
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	44.514	49.441

	2024	2023
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-490	-585
Totaal kosten vermogensbeheer	-490	-585
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,03% (2023: 0,12%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	46.854	51.910
[11B] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	11.481	12.176
Bijdrage weerstandsvermogen	23	26
Bijdrage uitvoeringskosten	99	96
Inkoopsommen	0	532
	11.603	12.830
Kostendeekkende premie	10.904	11.078
Feitelijke premie regulier	11.556	12.668
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	9.408	9.494
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.374	1.462
Opslag weerstandsvermogen	23	26
Opslag voor uitvoeringskosten	99	96
Kostendeekkende premie	10.904	11.078
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	9.408	9.494
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.374	1.462
Opslag weerstandsvermogen	23	26
Opslag voor uitvoeringskosten	99	96
Voorwaardelijke onderdelen	0	0
Premiemarge	652	1.590
	11.556	12.668
Uit de tabel komt naar voren dat de kring een feitelijke premie van 11.556 heeft ontvangen. Deze is hoger dan de kostendeekkende premie op basis van NIBC grondslagen (10.904). Het overschot wordt aan de premiereserve toegevoegd.		

	2024	2023
[12B] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	204	166
Overgedragen pensioenverplichtingen	-643	-2.028
	-439	-1.862
[13B] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-10.505	-9.915
Partnerpensioen	-2.338	-2.186
Wezenpensioen	-76	-73
Invaliditeitspensioen	-13	-12
Subtotaal	-12.932	-12.186
<i>Andere uitkeringen</i>		
Overige uitkeringen	-54	-205
Afkoopsommen	-31	-32
Subtotaal	-85	-237
Totaal pensioenuitkeringen	-13.017	-12.423
[14B] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-8.821	-8.924
Indexering en overige toeslagen	-3.082	-13.511
Rentetoevoeging	-18.582	-16.495
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	12.918	12.300
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	290	172
Wijzigen marktrente	-12.123	-15.171
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	531	1.886
Kanssystemen	-788	-197
Wijziging actuariële grondslagen	-10.278	-530
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-169	-115
	-40.104	-40.585

[15B] Herverzekering

Premies herverzekering

Uitkeringen uit herverzekering

Winstdeling herverzekering

Het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico is volledig herverzekerd bij NN Reinsurance Solutions. Daarnaast lopen er nog oude polissen bij Nationale Nederlanden met een AO-rente voor een beperkt aantal deelnemers.

[16B] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Administratiekosten

Governancekosten

Advieskosten

Overige kosten

De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten.

De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.

[17B] Overige baten en lasten

Afrekening van het weerstandsvermogen

Diversen

Saldo van baten en lasten

	2024	2023
	-352	-447
	1.128	51
	0	0
	776	-396
	-350	-283
	-180	-119
	-381	-63
	-11	-15
	-922	-480
	-90	-102
	1	32
	-89	-70
	4.662	8.924

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	1.673
Bestemmingsreserves	2.989
	4.662

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	16.150	20.244
Premies	2.138	3.165
Waardeoverdrachten	92	24
Kosten	-331	-15
Uitkeringen	-55	-71
Sterfte	-246	-197
Arbeidsongeschiktheid	532	0
Reguliere mutaties	-131	-134
Toeslagverlening	-3.082	-13.511
Wijziging actuariële grondslagen	-10.278	-530
Overige oorzaken	-127	-51
	4.662	8.924

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	26.099	3,1	25.631	3,3
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	54.320	8,6	50.626	8,7
Valutarisico (S3)	6.896	0,1	6.382	0,1
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	14.363	1,7	14.688	1,8
Verzekeringstechnisch risico (S6)	16.667	0,6	15.555	0,6
Concentratierisico (S8)	0	0,1	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	5.646	0,0	6.560	0,1
Diversificatie- en correlatie-effect	-43.931		-42.994	
Vereist eigen vermogen risico fonds	80.060	14,2	76.448	14,6
Afname voor toerekening totale TV		0,0		0,0
Totaal Vereist eigen vermogen	80.060	14,2	76.448	14,6
Dekkingsgraad		111,0		111,6
Beleidsdekkingsgraad		114,2		115,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad	585.764	104,1	544.274	104,1
Strategisch vereiste dekkingsgraad	642.875	114,2	599.164	114,6
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	651.291	115,7	602.511	115,3

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring niet in een tekortsituatie verkeert. Eind boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 114,2% (2023: 115,2%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 14,8 (2023: 14,3)

Duratie van de pensioenverplichtingen 20 (2023: 19,6)

Het pensioenfonds dekt strategisch 57,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 57,9%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 53,3%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 28.998 (3,4%) en voor het strategisch renterisico 26.099 (3,1%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Vastgoed en Aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	16.027	8,1	14.489	8,5
Niet-beursgenoteerd vastgoed	0	0,0	0	0,0
Ontwikkelde markten (Mature markets)	160.154	80,6	138.642	80,7
Opkomende markten (Emerging markets)	22.382	11,3	18.312	10,7
Private equity	0	0,0	144	0,1
	198.563	100,0	171.587	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 62.050 (10,0%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 54.320 (8,6%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	426.752	68,0	398.360	68,3
Amerikaanse dollar	144.727	23,0	117.069	20,1
Britse pound sterling	5.335	0,8	4.870	0,8
Japanse yen	9.037	1,4	10.595	1,8
Overige valuta	44.475	7,1	41.974	7,2
Marktwaaarde derivaten	-2.089	-0,3	10.234	1,8
	628.237	100,0	583.102	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	605.668	96,3	551.025	94,5
Amerikaanse dollar	462	0,1	574	0,1
Britse pound sterling	-21	0,0	9	0,0
Japanse yen	5	0,0	0	0,0
Overige valuta	24.212	3,9	21.260	3,6
Marktwaaarde derivaten	-2.089	-0,3	10.234	1,8
	628.237	100,0	583.102	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 88,2% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 87,9%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 6.968 (0,1%) en voor het strategisch valutarisico 6.896 (0,1%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	108.738	25,2	97.577	23,5
AA	48.793	11,3	51.905	12,5
A	5.232	1,2	5.078	1,2
BBB	10.581	2,5	11.335	2,8
Lager dan BBB	22.954	5,3	20.187	4,9
Not rated	109	0,0	521	0,1
Liquiditeiten	235.922	54,5	228.158	55,0
	432.329	100,0	414.761	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	231.609	53,6	221.610	53,4
Resterende looptijd > 1 jaar, < 5 jaar	46.305	10,7	44.355	10,7
Resterende looptijd >= 5 jaar	154.415	35,7	148.796	35,9
	432.329	100,0	414.761	100,0

Kring B

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 13.524 (1,5%) en voor het strategisch kredietrisico van 14.363 (1,7%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 16.667 (0,6%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 16.667 (0,6%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	34.094	18,6	29.272	18,6
Informatietechnologie	51.830	28,4	40.124	25,6
Industriële ondernemingen	21.666	11,9	19.200	12,2
Niet-duurzame consumentengoederen	6.295	3,4	6.924	4,4
Duurzame consumentengoederen	20.241	11,1	16.592	10,6
Gezondheidszorg	19.031	10,4	19.477	12,4
Energie	1.034	0,6	1.095	0,7
Nutsbedrijven	4.938	2,7	4.627	2,9
Telecommunicatie	15.113	8,3	12.193	7,8
Basisindustrieën	5.916	3,2	6.542	4,2
Andere sectoren	2.378	1,3	908	0,6
	182.536	100,0	156.954	100,0

Totale beleggingen

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio</i>				
Europa	385.988	61,5	372.323	63,9
Noord-Amerika	149.187	23,7	128.439	22,0
Azië	28.384	4,5	26.231	4,5
Opkomende markten	25.209	4,0	20.346	3,5
Overige	39.469	6,3	35.763	6,1
	628.237	100,0	583.102	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 5.940 (0,1%) en voor het strategisch actief beheer risico 5.646 (0,1%).

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 0,0%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 0,0%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring B aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1,1 miljoen duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 290 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring B verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring B. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring B in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is gelijk aan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring B is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring D

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1D]		
Vastgoed	42.555	38.755
Aandelen	123.863	110.449
Vastrentende waarden	228.585	216.652
	395.003	365.856
Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen [2D]	862	976
Vorderingen en overlopende activa [3D]	1.448	1.104
Overige activa [4D]	187	256
Totaal activa	397.500	368.192

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [5D]	47.672	32.110
	47.672	32.110
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [6D]	348.547	334.759
Herverzekerde voorziening [7D]	862	976
	349.409	335.735
Kortlopende schulden en overlopende passiva [8D]	419	347
Totaal passiva	397.500	368.192

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [9D]		
Directe beleggingsopbrengsten	3.092	2.682
Indirecte beleggingsopbrengsten	33.358	23.543
Kosten van vermogensbeheer	-247	-270
	36.203	25.955
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [10D]	0	0
Saldo van overdrachten van rechten [11D]	-844	-1.529
Pensioenuitkeringen [12D]	-5.319	-4.734
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [13D]	-13.788	-18.982
Herverzekering [14D]	131	147
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [15D]	-739	-528
Overige baten en Lasten [16D]	-82	-50
Saldo van baten en lasten	15.562	279
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	15.562	279
	15.562	279

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	50	45
Uitkeringen uit herverzekering	206	158
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	2
Overige	0	34
	256	239
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-5.316	-4.722
Overgedragen pensioenverplichtingen	-841	-1.570
Premies herverzekering	-23	-11
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-680	-455
Overige	-98	-50
	-6.958	-6.808
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-6.702	-6.569
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	2.660	2.583
Verkopen en aflossingen beleggingen	14.636	67.759
	17.296	70.342
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-10.426	-63.545
Kosten van vermogensbeheer	-237	-424
	-10.663	-63.969
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	6.633	6.373
Mutatie liquide middelen	-69	-196
Saldo liquide middelen 1 januari	256	452
Saldo liquide middelen 31 december	187	256

Collectiviteitkring D - TrueBlue (hierna Kring D) is vanaf 1 mei 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds TrueBlue aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Collectiviteitkring D is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring D

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 170. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	€ -370
– Aanpassing ervaringssterfte	€ 1.098
– Aanpassing partnerfrequentie en opslag wezenpensioen	€ 94
– Aanpassing leeftijdsverschil	€ -652

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 170 is in 2024 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve.

– Algemene reserve

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Voor alle actieve deelnemers en alle nog niet gepensioneerd gewezen deelnemers wordt een partnerpensioen verzekerd. De reservering hiervoor vindt plaats op basis van het onbepaalde partner systeem. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de partnerfrequentietabel CBS 2016. Vanaf de pensioenleeftijd wordt het bepaalde partner systeem gehanteerd;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde partner is gesteld op 2 jaar en 9 maanden (man ouder dan partner, 2023: 3 jaar en 0 maanden). Het leeftijdsverschil tussen verzekerde vrouw en medeverzekerde partner is gesteld op 1 jaar en 10 maanden (vrouw jonger dan partner);
- Opslag Wezenpensioen: 0,65% op het latent partnerpensioen van niet-gepensioneerden;
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3,8% (2023: 3,74%) van de netto voorziening;

- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2024 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:

2024

- Een algemene toeslag van 0,40% voor alle deelnemers per 1-1-2025;

2023

- Een algemene toeslag van 1,48% voor alle deelnemers per 1-1-2024;

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder deze post zijn de herverzekerde pensioenverplichtingen opgenomen. De herverzekerde pensioenverplichtingen hebben betrekking op ingebrachte, nog lopende polissen bij verzekeringsmaatschappijen. Dit zijn uitsluitend premievrije of lopende aanspraken voortvloeiend uit in het verleden afgesloten herverzekeringsovereenkomsten door Stichting Pensioenfonds Trueblue, die door Kring D zijn overgenomen. De waarde van de herverzekeringsspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. In de waardering van de herverzekerde aanspraken moet aan de vermogenskant rekening worden gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De collectiviteitkring betreft een gesloten kring. Er worden dus geen premies meer betaald voor de opbouw van pensioenaanspraken.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1D] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	38.755	52.861
Aankopen	1.437	1.384
Verkopen	0	-10.945
Gerealiseerd resultaat	0	-582
Niet-gerealiseerd resultaat	2.363	-3.963
Stand 31 december	42.555	38.755
Aandelen		
Stand 1 januari	110.449	99.499
Aankopen	540	556
Verkopen	-6.640	-6.085
Gerealiseerd resultaat	1.395	292
Niet-gerealiseerd resultaat	18.119	16.187
Stand 31 december	123.863	110.449
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	216.652	194.166
Aankopen	8.448	61.605
Verkopen	-7.996	-50.728
Gerealiseerd resultaat	-8.187	-16.627
Niet-gerealiseerd resultaat	19.668	28.236
Stand 31 december	228.585	216.652
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	395.003	365.856

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	9.331	42.872	0	0	52.203
Aandelen	115.329	0	0	0	115.329
Vastrentende waarden	203.225	0	27.340	0	230.565
Valutatermijncontracten	0	0	-1.643	0	-1.643
Futures	-443	0	0	0	-443
Interest Rate Swaps	0	0	-9.489	0	-9.489
Credit Default Swaps	0	0	97	0	97
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Overig	9.818	0	0	0	9.818
Totaal belegd vermogen	337.260	42.872	16.305	0	396.437

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	8.577	39.251	0	0	47.828
Aandelen	101.627	0	0	0	101.627
Vastrentende waarden	195.245	0	25.370	0	220.615
Valutatermijncontracten	0	0	525	0	525
Futures	-172	0	0	0	-172
Interest Rate Swaps	0	0	9.665	0	9.665
Credit Default Swaps	0	0	-96	0	-96
Private Equity fondsen	0	0	82	0	82
Overig	-13.235	0	0	0	-13.235
Totaal belegd vermogen	292.042	39.251	35.546	0	366.839

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024		2023	
[2D] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	862		976	
[3D] Vorderingen en overlopende activa				
Beleggingen	1.384		951	
Ondernemingen	44		94	
Verzekeringsmaatschappijen	0		52	
Uitkeringen	0		0	
Overige debiteuren	20		7	
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.448		1.104	
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.				
[4D] Overige activa				
Depotbanken	50		32	
ING Bank N.V.	137		224	
	187		256	
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.				
Passiva				
Stichtingskapitaal en reserves				
[5D] Algemene reserve				
Stand per 1 januari	32.110		31.831	
Saldobestemming boekjaar	15.562		279	
	47.672		32.110	
Totaal eigen vermogen	47.672		32.110	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	<i>363.460</i>	<i>104,0%</i>	<i>349.226</i>	<i>104,0%</i>
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	<i>408.837</i>	<i>117,0%</i>	<i>393.872</i>	<i>117,3%</i>
<i>De dekkingsgraad is</i>		<i>113,6%</i>		<i>109,6%</i>
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		<i>113,5%</i>		<i>112,9%</i>

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale Pensioenvermogen van 397.081 (2023: 367.845) gedeeld door de totale technische voorzieningen.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Technische voorzieningen

[6D] Technische voorziening pensioenverplichtingen

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	334.759	315.777
Pensioenopbouw	0	0
Indexering en overige toeslagen	1.305	4.715
Rentetoevoeging	11.379	10.180
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.434	-4.768
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-498	-478
Wijzigen marktrente	7.680	10.492
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.049	-1.377
Kanssystemen	265	166
Wijziging actuariële grondslagen	170	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-30	52

Stand per 31 december

348.547	334.759
---------	---------

De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van 3,439% (2023: 3,264%)

De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:

Actieve deelnemers	3.510	3.178
Gewezen deelnemers	249.822	244.326
Pensioengerechtigden	82.655	74.879
Kostenvoorziening	12.560	12.376

348.547	334.759
---------	---------

	2024	2023
[7D] Herverzekerde voorziening		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	976	1.083
Pensioenopbouw	0	0
In-/Revalideren	0	0
Rentetoevoeging	31	33
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-148	-158
Wijzigen markttrente	0	29
Overige mutaties	3	-11
	862	976
Totaal technische voorzieningen	349.409	335.735
[8D] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	153	144
Derivaten	0	0
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	45	46
Belastingen en sociale premies	105	101
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	0	0
Overige crediteuren	116	56
	419	347
Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.		

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring D beschikt niet over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 15 (2023: € 16) ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[9D] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	1.673	1.383
Aandelen	635	654
Vastrentende waarden	514	358
Overige beleggingen	268	288
Subtotaal	3.090	2.683
Banken	2	-1
Totaal directe beleggingsopbrengsten	3.092	2.682
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	-582
Aandelen	1.395	292
Vastrentende waarden	-8.187	-16.627
	-6.792	-16.917
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	2.363	-3.963
Aandelen	18.119	16.187
Vastrentende waarden	19.668	28.236
	40.150	40.460
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	33.358	23.543

	2024	2023
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-247	-270
Totaal kosten vermogensbeheer	-247	-270
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,07% (2023: 0,10%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	36.203	25.955
[10D] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	0	0
Bijdrage weerstandsvermogen	0	0
Bijdrage uitvoeringskosten	0	0
Inkoopsommen	0	0
	0	0
Kostendeekkende premie	0	0
Feitelijke premie regulier	0	0
Feitelijke premie	0	0
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	0	0
Risicopremies	0	0
Opslag in stand houden vereist vermogen	0	0
Vrijval Excassokosten	0	0
Opslag voor uitvoeringskosten	0	0
	0	0
[11D] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	2
Overgedragen pensioenverplichtingen	-844	-1.531
	-844	-1.529

	2024	2023
[12D] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-4.584	-4.068
Partnerpensioen	-556	-519
Wezenpensioen	-26	-28
Invaliditeitspensioen	0	0
Subtotaal	-5.166	-4.615
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	-153	-119
Subtotaal	-153	-119
Totaal pensioenuitkeringen	-5.319	-4.734
[13D] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	0	0
Indexering en overige toeslagen	-1.305	-4.715
Rentetoevoeging	-11.379	-10.180
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	5.434	4.768
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	498	478
Wijzigen marktrente	-7.680	-10.492
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.049	1.377
Kanssystemen	-265	-166
Wijziging actuariële grondslagen	-170	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	30	-52
	-13.788	-18.982
[14D] Herverzekering		
Premies herverzekering	-23	-11
Uitkeringen uit herverzekering	154	158
Winstdeling herverzekering	0	0
	131	147
Het overlijdensrisico is herverzekerd op kapitaalbasis bij NN Reinsurance Solutions. Daarnaast lopen er nog oude polissen bij Zwitserleven met een AO-rente voor een beperkt aantal deelnemers.		

	2024	2023
[15D] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-324	-248
Governancekosten	-220	-181
Advieskosten	-188	-75
Overige kosten	-7	-24
	-739	-528
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		
[16D] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	-56	-37
Diversen	-26	-13
	-82	-50
Saldo van baten en lasten	15.562	279

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	15.562
	15.562

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	17.144	5.283
Premies	0	0
Waardeoverdrachten	205	-152
Kosten	-241	-50
Uitkeringen	115	34
Sterfte	-15	-51
Arbeidsongeschiktheid	-119	32
Reguliere mutaties	30	-52
Toeslagverlening	-1.305	-4.715
Wijziging actuariële grondslagen	-170	0
Overige oorzaken	-82	-50
	15.562	279

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	17.996	3,4	18.305	3,6
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	42.274	11,1	40.711	11,2
Valutarisico (S3)	8.010	0,3	7.707	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	9.470	1,7	9.627	1,8
Verzekeringstechnisch risico (S6)	10.708	0,6	10.309	0,5
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	2.634	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-31.664		-28.522	
Totaal Vereist eigen vermogen	59.428	17,1	58.137	17,4
Afname voor toerekening totale TV		-0,1		-0,1
Totaal Vereist eigen vermogen	59.428	17,0	58.137	17,3
Dekkingsgraad		113,6		109,6
Beleidsdekkingsgraad		113,5		112,9
Minimaal vereiste dekkingsgraad	363.460	104,0	349.226	104,0
Strategisch vereiste dekkingsgraad	408.837	117,0	393.872	117,3
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	411.660	117,8	394.653	117,5

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2024 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring in een tekortsituatie verkeert. Eind boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 113,5% (2023: 112,9%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 17,6 (2023: 18,0)

Duratie van de pensioenverplichtingen 19,9 (2023: 20,2)

Het pensioenfonds dekt strategisch 55,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 53,4%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 50,6%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 19.088 (3,6%) en voor het strategisch renterisico 17.996 (3,4%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	9.331	5,6	8.577	5,7
Niet-beursgenoteerd vastgoed	42.872	25,6	39.251	26,3
Ontwikkelde markten (Mature markets)	92.311	55,1	81.531	54,5
Opkomende markten (Emerging markets)	23.018	13,7	20.096	13,4
Private equity	0	0,0	82	0,1
	167.532	100,0	149.537	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer

voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 44.745 (11,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 42.274 (11,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	266.224	67,2	231.303	63,1
Amerikaanse dollar	95.271	24,0	79.788	21,8
Britse pound sterling	4.146	1,0	3.646	1,0
Japanse yen	5.113	1,3	6.046	1,6
Overige valuta	37.161	9,4	36.134	9,8
Marktwaaarde derivaten	-11.478	-2,9	9.922	2,7
	396.437	100,0	366.839	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	381.668	96,3	332.222	90,5
Amerikaanse dollar	542	0,1	599	0,2
Britse pound sterling	-26	0,0	16	0,0
Japanse yen	14	0,0	0	0,0
Overige valuta	25.717	6,5	24.080	6,6
Marktwaaarde derivaten	-11.478	-2,9	9.922	2,7
	396.437	100,0	366.839	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 80,2% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 81,5%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 7.401 (0,3%) en voor het strategisch valutarisico 8.010 (0,3%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	16.697	7,2	18.139	8,2
AA	41.013	17,8	36.503	16,6
A	6.569	2,8	6.170	2,8
BBB	13.960	6,1	15.153	6,9
Lager dan BBB	31.735	13,8	28.773	13,0
Not rated	854	0,4	634	0,3
Liquiditeiten	119.737	51,9	115.243	52,2
	230.565	100,0	220.615	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	124.430	54,0	113.912	51,7
Resterende looptijd <= 5 jaar	50.146	21,7	51.035	23,1
Resterende looptijd >= 5 jaar	55.989	24,3	55.668	25,2
	230.565	100,0	220.615	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 9.361 (1,7%) en voor het strategisch kredietrisico van 9.470 (1,7%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 10.708 (0,5%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 10.708 (0,6%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	22.328	19,4	19.581	19,3
Informatietechnologie	32.408	28,1	25.741	25,3
Industriële ondernemingen	12.917	11,2	11.693	11,5
Niet-duurzame consumentengoederen	4.115	3,6	4.656	4,6
Duurzame consumentengoederen	13.101	11,4	11.065	10,9
Gezondheidszorg	11.195	9,7	11.613	11,4
Energie	1.073	0,9	1.142	1,1
Nutsbedrijven	3.010	2,6	2.888	2,8
Telecommunicatie	9.755	8,5	8.092	8,0
Basisindustrieën	3.970	3,4	4.592	4,5
Andere sectoren	1.457	1,3	564	0,6
	115.329	100,0	101.627	100,0

Totale beleggingen

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio:</i>				
Europa	234.763	59,2	224.838	61,3
Opkomende markten	25.744	6,5	22.457	6,1
Noord-Amerika	96.056	24,2	85.200	23,2
Azië	16.908	4,3	17.568	4,8
Overige	22.966	5,8	16.776	4,6
	396.437	100,0	366.839	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van -0,1%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van -0,1%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 2.572 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico 2.634 (0,0%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring D aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 699 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 180 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Aangezien het pensioenfonds gebruikmaakt van de versoepelde toeslagregels opgenomen in het Besluit toeslag in bijzondere omstandigheden 2024 is artikel 137 van de Pensioenwet niet volledig van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van de versoepelde toeslagregels.

De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring D verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring D. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring D in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring D is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring E

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico deelnemers [1E]		
Aandelen	10.474	9.014
Vastrentende waarden	6.016	5.494
	16.490	14.508
Overige activa [2E]	554	396
Totaal activa	17.044	14.904

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [3E]	2	101
	2	101
Vorzieningen voor risico deelnemers		
Voorziening voor risico deelnemers [4E]	16.900	14.698
	16.900	14.698
Kortlopende schulden en overlopende passiva [5E]	142	105
Totaal passiva	17.044	14.904

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [6E]		
Directe beleggingsopbrengsten	65	54
Indirecte beleggingsopbrengsten	1.925	1.738
Kosten van vermogensbeheer	-148	-73
	1.842	1.719
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [7E]	880	815
Onttrekkingen voor risico deelnemers [8E]	-613	-449
Mutatie voorziening voor risico deelnemers [9E]	-2.202	-2.028
Overige baten en Lasten [10E]	-5	-4
Saldo van baten en lasten	-98	53
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	-98	53
	-98	53

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen van werkgevers en werknemers	880	815
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	0
Overige	0	0
	880	815
Uitgaven		
Overgedragen pensioenverplichtingen	-613	-449
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-17	-12
Overige	-37	-29
	-667	-490
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	213	325
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	65	54
Verkopen en aflossingen beleggingen	1.313	3.358
	1.378	3.412
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-1.416	-3.631
Kosten van vermogensbeheer	-25	-62
	-1.441	-3.693
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-63	-281
Mutatie liquide middelen	150	44
Saldo liquide middelen 1 januari	387	343
Saldo liquide middelen 31 december	537	387

Kring E is vanaf 1 maart 2017 operationeel, dit is een multi-client kring waarin de DC-pensioenregelingen van verschillende werkgevers ondergebracht kunnen worden. Per die datum is het pensioenkapitaal van het (gesloten) DC-gedeelte van Pensioenfonds AZL aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Vervolgens zijn per 1 maart 2018 de vrijwillige bijspaarregeling van McCain en per 1 januari 2021 de DC-regeling van AFM bij Kring E ondergebracht.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring E

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfonds'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking

tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

- *Niet-beursgenoteerde aandelen*

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

- *Beleggingsinstellingen in aandelen*

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

- *Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)*

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

- *Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden*

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen betreffen liquide middelen op de banrekening bij de vermogensbeheerder. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige activa

- Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.
- Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve.

- *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen. De beleggingen voor risico deelnemers zijn ondergebracht bij Goldman Sachs Asset Management.

De aanwending van de kapitalen voor risico deelnemers gebeurt niet in Kring E. Zodra een deelnemer aanspraak maakt op het kapitaal, wordt dit overgedragen en verlaat het kapitaal Kring E. De aanwending kan gebeuren binnen de andere kringen van Stichting

De Nationale Algemeen Pensioenfonds. Het is ook mogelijk om het kapitaal over te dragen buiten de Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Er worden verschillende DC-regelingen uitgevoerd. De ontvangen vergoedingen van de werkgever en/of de werkgever is afhankelijk van de regeling waaraan de deelnemer deelneemt.

Onttrekkingen voor risico deelnemers

De onttrekkingen voor risico deelnemer betreffen de onttrokken gelden uit het kapitaal van de deelnemer ten behoeve van aanwending van dit kapitaal. De deelnemer kan zijn kapitaal onttrekken en dus aanwenden om een uitkering in te kopen of voor een waardeoverdracht.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers wordt veroorzaakt door de waarde verandering en de stortingen en onttrekkingen in de beleggingen voor risico deelnemers

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1E] Beleggingen voor risico deelnemers		
Aandelen		
Stand 1 januari	9.014	7.818
Aankopen	564	844
Verkopen	-722	-1.009
Beleggingsresultaten	1.618	1.361
Stand 31 december	10.474	9.014
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	5.494	4.678
Aankopen	851	2.788
Verkopen	-636	-2.349
Beleggingsresultaten	307	377
Stand 31 december	6.016	5.494
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	16.490	14.508

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Aandelen	10.474	0	0	0	10.474
Vastrentende waarden	6.016	0	0	0	6.016
Totaal belegd vermogen	16.490	0	0	0	16.490

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Aandelen	9.014	0	0	0	9.014
Vastrentende waarden	5.494	0	0	0	5.494
Totaal belegd vermogen	14.508	0	0	0	14.508

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024	2023
[2E] Overige activa		
<i>Debiteuren</i>		
Overige debiteuren	17	9
	17	9
<i>Liquide middelen</i>		
Depotbank	440	215
ING Bank N.V.	97	172
	537	387
	554	396
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[3E] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	101	48
Saldobestemming boekjaar	-99	53
	2	101
Totaal eigen vermogen	2	101

	2024		2023	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	27	100,2%	25	100,1%
<i>De dekkingsgraad is</i>		100,0%		100,7%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen 16.902 (2023: 14.799) gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen.				
Voorzieningen voor risico deelnemers				
[4E] Voorziening voor risico deelnemers				
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Stand per 1 januari	14.698		12.670	
Stortingen	973		758	
Onttrekkingen	-613		-449	
Rendement	1.842		1.719	
Stand per 31 december	16.900		14.698	
Totaal voorzieningen voor risico deelnemers	16.900		14.698	
[5E] Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	142		82	
Waardeoverdrachten	0		23	
	142		105	
Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.				

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 geen (2023: geen) vergoeding en reiskostenvergoeding ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[6E] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen	54	51
Vastrentende waarden	0	0
Overige	11	3
Totaal directe beleggingsopbrengsten	65	54
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Aandelen	1.618	1.361
Vastrentende waarden	307	377
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	1.925	1.738
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-148	-73
Totaal kosten vermogensbeheer	-148	-73
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	1.842	1.719
[7E] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Premie werkgevers en werknemers	772	729
Bijdrage weerstandsvermogen	13	11
Bijdrage uitvoeringskosten	95	75
	880	815

	2024	2023
[8E] Onttrekkingen voor risico deelnemers		
Onttrekkingen voor risico deelnemers	-613	-449
	-613	-449
[9E] Mutatie voorziening voor risico deelnemers		
Stortingen	-973	-758
Onttrekkingen	613	449
Rendement	-1.842	-1.719
	-2.202	-2.028
[10E] Overige baten en lasten		
Afrekening Weerstandsvermogen	-5	-4
Diversen	0	0
	-5	-4
Saldo van baten en lasten	-98	53

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	-98
	-98

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring E aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Aangezien de onderliggende pensioenregeling in collectiviteitskring E een beschikbare premieregeling betreft, heeft de accountant geen basisgegevens onderzocht en hiervoor geen verklaring afgegeven.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring E verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik in het bijzonder onderzocht of:

- het minimaal vereist eigen vermogen toereikend is vastgesteld;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Gegeven het karakter van de pensioenregeling (beschikbare premie):

- heb ik de technische voorzieningen niet nader getoetst en zijn deze per definitie gelijk aan de beleggingen voor risico deelnemers;
- is geen sprake van een vereist vermogen conform artikel 132 van de Pensioenwet;
- is de kostendekkende premie op nihil gesteld, aangezien er in het boekjaar geen pensioenopbouw heeft plaatsgevonden.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring E. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring E in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Hierbij is in aanmerking genomen dat het een beschikbare premieregeling betreft, waarvoor niet alle artikelen van toepassing zijn.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Het vereist eigen vermogen is hierbij gelijkgesteld aan het minimaal vereist eigen vermogen, wat is bepaald op 25% van de netto beheerslasten in verband met bedrijfsuitvoering in het afgelopen boekjaar.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring E is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring McCain

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1F]		
Vastgoed	5.619	5.454
Aandelen	43.382	38.439
Vastrentende waarden	77.556	68.532
Overige beleggingen	0	0
	126.557	112.425
Vorderingen en overlopende activa [2F]	1.346	450
Overige activa [3F]	962	213
Totaal activa	128.865	113.088

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [4F]	17.290	14.053
Bestemmingsreserve [5F]	1.114	541
	18.404	14.594
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [6F]	109.190	98.026
	109.190	98.026
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7F]	1.271	468
Totaal passiva	128.865	113.088

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [8F]		
Directe beleggingsopbrengsten	597	526
Indirecte beleggingsopbrengsten	10.702	9.722
Kosten van vermogensbeheer	-169	-161
	11.130	10.087
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9F]	5.839	5.381
Saldo van overdrachten van rechten [10F]	149	49
Pensioenuitkeringen [11F]	-2.317	-2.123
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [12F]	-11.164	-10.756
Herverzekering [13F]	940	-332
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14F]	-739	-556
Overige baten en Lasten [15F]	-28	-20
Saldo van baten en lasten	3.810	1.730
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	3.237	2.063
Bestemmingsreserves	573	-333
	3.810	1.730

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	5.714	5.105
Uitkeringen uit herverzekering	1.429	930
Overgenomen pensioenverplichtingen	184	326
Inkoopsommen	454	299
Overige	0	6
	7.781	6.666
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-2.312	-2.116
Overgedragen pensioenverplichtingen	-35	-295
Premies herverzekering	-1.256	-1.160
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-730	-490
Overige	-28	-20
	-4.361	-4.081
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	3.420	2.585
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	552	486
Verkopen en aflossingen beleggingen	5.585	11.460
	6.137	11.946
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-9.014	-14.654
Kosten van vermogensbeheer	206	-221
	-8.808	-14.875
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-2.671	-2.929
Mutatie liquide middelen	749	-344
Saldo liquide middelen 1 januari	213	557
Saldo liquide middelen 31 december	962	213

Kring McCain is vanaf 1 juni 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds McCain aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft McCain een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring McCain

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 645. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	€ -164
– Aanpassing ervaringssterfte	€ 394
– Aanpassing partnerfrequentie en opslag wezenpensioen	€ 207
– Aanpassing leeftijdsverschil	€ 208

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 645 is in 2024 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken dat resteert na bestemming van het resultaat aan de bestemmingsreserve.

– *Bestemmingsreserve*

Het Fonds houdt een bestemmingsreserve premiedepot aan. Met ingang van boekjaar 2020 wordt het overschot op de premie in het premiedepot gestort. In het geval dat de afgesproken CDC premie onvoldoende is om volledige opbouw toe te kennen, wordt het tekort eerst vanuit de bestemmingsreserve premiedepot voldaan, voor zover deze bestemmingsreserve dit toelaat. De waarde van deze bestemmingsreserve wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van een fondsspecifieke partnerfrequentietabel (2023: fondsspecifieke partnerfrequentietabel);
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde partner is gesteld op 4 jaar en 2 maanden (man ouder dan partner, 2023: 3 jaar en 0 maanden). Het leeftijdsverschil tussen verzekerde vrouw en medeverzekerde partner is gesteld op 0 jaar en 2 maanden (vrouw jonger dan partner);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 4,0% (2023: 4,0%) van de netto voorziening;

- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2023 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:

2024

- Een toeslag van 2,51% voor alle actieve deelnemers en van 0,79% voor alle inactieve deelnemers per 1-1-2025.

2023

- Een toeslag van 3,00% voor alle actieve deelnemers en van 3,37% voor alle inactieve deelnemers per 1-1-2024.

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn verzekerd op kapitaalbasis bij NN RE. Het overlijdensrisico in de netto-pensioenregeling is op rentebasis verzekerd bij NN RE.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 19% (2023: 19,0%) van de salarissom.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling. De uitkeringen komen te laste van de individuele kringen

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1F] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	5.454	4.994
Aankopen	0	961
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	165	-501
Stand 31 december	5.619	5.454
Aandelen		
Stand 1 januari	38.439	34.651
Aankopen	152	141
Verkopen	-2.085	-2.545
Gerealiseerd resultaat	448	190
Niet-gerealiseerd resultaat	6.428	6.002
Stand 31 december	43.382	38.439
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	68.532	59.864
Aankopen	8.862	13.552
Verkopen	-3.500	-8.915
Gerealiseerd resultaat	33	-527
Niet-gerealiseerd resultaat	3.629	4.558
Stand 31 december	77.556	68.532
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	126.557	112.425

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	3.384	5.658	0	0	9.042
Aandelen	40.248	0	0	0	40.248
Vastrentende waarden	66.743	0	11.325	0	78.068
Valutatermijncontracten	0	0	-586	0	-586
Futures	-206	0	0	0	-206
Interest Rate Swaps	0	0	-3.521	0	-3.521
Credit Default Swaps	0	0	30	0	30
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Overig	3.689	0	0	0	3.689
Totaal belegd vermogen	113.858	5.658	7.248	0	126.764

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	3.124	5.419	0	0	8.543
Aandelen	35.220	0	0	0	35.220
Vastrentende waarden	59.041	0	10.711	0	69.752
Valutatermijncontracten	0	0	175	0	175
Futures	-54	0	0	0	-54
Interest Rate Swaps	0	0	3.457	0	3.457
Credit Default Swaps	0	0	-29	0	-29
Private Equity fondsen	0	0	30	0	30
Overig	-4.579	0	0	0	-4.579
Totaal belegd vermogen	92.752	5.419	14.344	0	112.515

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024	2023
[2F] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	112	67
Ondernemingen	49	0
Verzekeringsmaatschappijen	1.137	370
Uitkeringen	0	0
Inkoopsommen	0	0
Overige debiteuren	48	13
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.346	450
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3F] Overige activa		
Depotbanken	694	23
ING Bank N.V.	268	190
	962	213
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[4F] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	14.053	11.990
Saldobestemming boekjaar	3.237	2.063
	17.290	14.053
[5F] Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	541	874
Saldobestemming boekjaar	573	-333
	1.114	541
Totaal eigen vermogen	18.404	14.594

	2024		2023	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	113.983	104,4%	102.262	104,3%
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	127.165	116,5%	113.962	116,3%
<i>De dekkingsgraad is</i>		115,8%		114,3%
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		118,4%		118,3%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 126.480 (2023: 112.079) gedeeld door de totale technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.				
Technische voorzieningen				
[6F] Technische voorziening pensioenverplichtingen				
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Stand per 1 januari	98.026		87.270	
Pensioenopbouw	3.790		3.320	
Indexering en overige toeslagen	1.554		3.033	
Rentetoevoeging	3.480		2.919	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.324		-2.139	
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	56		40	
Wijzigen marktrente	2.244		3.093	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	229		174	
Kanssystemen	1.473		247	
Wijziging actuariële grondslagen	645		22	
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	17		47	
Stand per 31 december	109.190		98.026	
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van 3,439% (2023: 3,264%) De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:				
Actieve deelnemers	49.982		45.746	
Gewezen deelnemers	28.203		23.591	
Pensioengerechtigden	31.005		28.689	
	109.190		98.026	
Totaal technische voorzieningen	109.190		98.026	

	2024	2023
[7F] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	696	320
Derivaten	0	0
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	42	88
Belastingen en sociale premies	53	48
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	0	0
Overige crediteuren	480	12
	1.271	468

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring McCain beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening ter grootte van € 100.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 3 (2023: € 3) ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[8F] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	120	75
Aandelen	179	167
Vastrentende waarden	237	198
Overige beleggingen	47	77
Subtotaal	583	517
Banken	14	9
Totaal directe beleggingsopbrengsten	597	526
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	0
Aandelen	448	190
Vastrentende waarden	33	-527
Overige beleggingen	0	0
	481	-337
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	165	-501
Aandelen	6.427	6.002
Vastrentende waarden	3.629	4.558
Overige beleggingen	0	0
	10.221	10.059
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	10.702	9.722

	2024	2023
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-169	-161
Totaal kosten vermogensbeheer	-169	-161
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,06% (2023: 0,09%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	11.130	10.087
[9F] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	5.057	4.620
Bijdrage weerstandsvermogen	11	10
Bijdrage uitvoeringskosten	646	475
Inkoopsommen	125	276
	5.839	5.381
Kostendeekkende premie	5.538	4.900
Gedempte kostendeekkende premie	5.198	5.438
Feitelijke premie regulier	5.714	5.105
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	4.362	3.773
Opslag in stand houden vereist vermogen	711	642
Opslag weerstandsvermogen	11	10
Opslag voor uitvoeringskosten	454	475
	5.538	4.900
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	2.612	2.951
Opslag in stand houden vereist vermogen	426	502
Opslag weerstandsvermogen	11	10
Opslag voor uitvoeringskosten	454	475
Voorwaardelijke onderdelen	1.695	1.500
	5.198	5.438

	2024	2023
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	2.612	2.951
Opslag in stand houden vereist vermogen	426	502
Opslag weerstandsvermogen	11	10
Opslag voor uitvoeringskosten	454	475
Voorwaardelijke onderdelen	1.695	1.500
Premiemarge	516	-333
	5.714	5.105
Uit de tabel komt naar voren dat de kring een feitelijke premie van 5.714 heeft ontvangen. Deze is hoger dan de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement (5.198).		
[10F] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	184	344
Overgedragen pensioenverplichtingen	-35	-295
	149	49
[11F] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-1.786	-1.617
Partnerpensioen	-356	-332
Wezenpensioen	-11	-13
Invaliditeitspensioen	-160	-153
Subtotaal	-2.313	-2.115
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	-4	-8
Subtotaal	-4	-8
Totaal pensioenuitkeringen	-2.317	-2.123

	2024	2023
[12F] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-3.790	-3.320
Indexering en overige toeslagen	-1.554	-3.033
Rentetoevoeging	-3.480	-2.919
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	2.324	2.139
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-56	-40
Wijzigen marktrente	-2.244	-3.093
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-229	-174
Kanssystemen	-1.473	-247
Wijziging actuariële grondslagen	-645	-22
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-17	-47
	-11.164	-10.756
[13F] Herverzekering		
Premies herverzekering	-598	-502
Uitkeringen uit herverzekering	1.538	170
	940	-332
Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij NN Reinsurance Solutions. Het overlijdensrisico in de netto-pensioenregeling is op rentebasis herverzekerd bij ElipsLife.		
[14F] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-370	-350
Governancekosten	-179	-93
Advieskosten	-150	-96
Overige kosten	-40	-17
	-739	-556
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kringspecifieke kosten.		

	2024	2023
[15F] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	-28	-14
Vrijval kapitalen	0	0
Overige	0	-6
	-28	-20
Saldo van baten en lasten	3.810	1.730

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	3.237
Bestemmingsreserve	573
	3.810

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	5.407	4.075
Premies	915	963
Waardeoverdrachten	-80	-125
Kosten	-192	0
Uitkeringen	7	16
Sterfte	-490	-41
Arbeidsongeschiktheid	487	-36
Reguliere mutaties	7	-44
Toeslagverlening	-1.554	-3.033
Wijziging actuariële grondslagen	-645	-22
Overige oorzaken	-52	-23
	3.810	1.730

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient de collectiviteitkring verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	4.160	2,3	3.276	1,9
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	13.512	11,4	12.109	11,5
Valutarisico (S3)	2.503	0,3	2.245	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	2.645	1,5	2.543	1,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	4.431	1,0	3.987	1,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	897	0,0	0	0,0
Diversificatie en correlatie-effect	-10.173		-8.224	
Totaal Vereist eigen vermogen	17.975	16,5	15.936	16,3
Dekkingsgraad		115,8		114,3
Beleidsdekkingsgraad		118,4		118,3
Minimaal vereiste dekkingsgraad	113.983	104,4	102.262	104,3
Strategisch vereiste dekkingsgraad	127.165	116,5	113.962	116,3
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	127.965	117,2	114.067	116,4

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring niet in een tekortsituatie verkeert. Eind boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 118,4% (2023: 118,3%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 18,0 (2023: 17,7)

Duratie van de pensioenverplichtingen 19,3 (2023: 18,9)

Het pensioenfonds dekt strategisch 65,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 64,6%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 57,5%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 4.998 (2,8%) en voor het strategisch renterisico 4.160 (2,3%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	3.384	6,9	3.124	7,1
Niet-beursgenoteerd vastgoed	5.658	11,5	5.419	12,4
Ontwikkelde markten (Mature markets)	33.633	68,2	29.796	68,0
Opkomende markten (Emerging markets)	6.615	13,4	5.424	12,4
Private equity	0	0,0	30	0,1
	49.290	100,0	43.793	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 14.018 (11,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 13.512 (11,4%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van de collectiviteitkring in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	82.375	65,0	66.223	58,8
Amerikaanse dollar	33.618	26,5	28.036	24,9
Britse pound sterling	1.359	1,1	1.228	1,1
Japanse yen	1.881	1,5	2.248	2,0
Overige valuta	11.816	9,3	11.231	10,0
Marktwaaarde derivaten	-4.285	-3,4	3.549	3,2
	126.764	100,0	112.515	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	123.314	97,3	102.037	90,7
Amerikaanse dollar	135	0,1	148	0,1
Britse pound sterling	-8	0,0	4	0,0
Japanse yen	4	0,0	0	0,0
Overige valuta	7.604	6,0	6.777	6,0
Marktwaaarde derivaten	-4.285	-3,4	3.549	3,1
	126.764	100,0	112.515	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 84,1% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 81,2%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 2.062 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 2.503 (0,3%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	17.906	22,9	16.272	23,3
AA	4.146	5,3	3.335	4,8
A	132	0,2	159	0,2
BBB	1.124	1,4	1.500	2,2
Lager dan BBB	9.446	12,1	8.449	12,1
Not rated	33	0,0	149	0,2
Liquiditeiten	45.281	58,1	39.888	57,2
	78.068	100,0	69.752	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	46.892	60,0	39.917	57,2
Resterende looptijd > 1 jaar, < 5 jaar	14.873	19,1	14.660	21,0
Resterende looptijd >= 5 jaar	16.303	20,9	15.175	21,8
	78.068	100,0	69.752	100,0

Kring McCain

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 2.458 (1,4%) en voor het strategisch kredietrisico van 2.645 (1,5%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 4.431 (1,0%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 4.431 (1,0%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	7.666	19,0	6.669	18,9
Informatietechnologie	11.364	28,2	8.966	25,5
Industriële ondernemingen	4.631	11,5	4.191	11,9
Niet-duurzame consumentengoederen	1.414	3,5	1.581	4,5
Duurzame consumentengoederen	4.522	11,2	3.774	10,7
Gezondheidszorg	4.040	10,0	4.211	12,0
Energie	307	0,8	315	0,9
Nutsbedrijven	1.068	2,7	1.021	2,9
Telecommunicatie	3.371	8,3	2.767	7,8
Basisindustrieën	1.349	3,4	1.525	4,3
Andere sectoren	516	1,3	200	0,6
	40.248	100,0	35.220	100,0

Totale beleggingen

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totale beleggingen naar regio</i>				
Europa	71.473	56,4	65.695	58,4
Noord-Amerika	33.656	26,6	29.486	26,2
Azië	5.726	4,5	5.732	5,1
Opkomende markten	7.379	5,8	6.036	5,4
Overige	8.530	6,7	5.566	4,9
	126.764	100,0	112.515	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in McCain en de aan haar gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 8687 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico 897 (0,0%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring F aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 218 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 55 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring F verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring F. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring F in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring F is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring AFM

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1K]		
Vastgoed	13.901	13.457
Aandelen	78.086	67.215
Vastrentende waarden	216.192	189.982
	308.179	270.654
Vorderingen en overlopende activa [2K]	3.007	2.168
Overige activa [3K]	1.624	309
Totaal activa	312.810	273.131

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [4K]	45.243	37.946
Bestemmingsreserve [5K]	3.278	1.540
	48.521	39.486
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [6K]	262.758	233.415
	262.758	233.415
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7K]	1.531	230
Totaal passiva	312.810	273.131

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [8K]		
Directe beleggingsopbrengsten	1.111	1.083
Indirecte beleggingsopbrengsten	23.595	17.627
Kosten van vermogensbeheer	-94	-107
	24.612	18.603
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9K]	17.429	16.913
Saldo van overdrachten van rechten [10K]	-1.439	-1.957
Pensioenuitkeringen [11K]	-2.182	-1.952
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [12K]	-29.343	-23.545
Herverzekering [13K]	773	-122
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14K]	-740	-485
Overige baten en Lasten [15K]	-75	-58
Saldo van baten en lasten	9.035	7.397
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	7.297	6.086
Bestemmingsreserves	1.738	1.311
	9.035	7.397

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	17.508	15.384
Uitkeringen uit herverzekering	1.189	257
Overgenomen pensioenverplichtingen	61	352
Overige	0	0
	18.758	15.993
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-2.178	-1.948
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.172	-2.868
Premies herverzekering	-1.427	-229
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-692	-346
Overige	-210	-23
	-5.679	-5.414
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	13.079	10.579
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	864	932
Verkopen en aflossingen beleggingen	9.463	42.488
Overige	0	67
	10.327	43.487
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-23.393	-53.694
Kosten van vermogensbeheer	1.302	-317
	-22.091	-54.011
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-11.764	-10.524
Mutatie liquide middelen	1.315	55
Saldo liquide middelen 1 januari	309	254
Saldo liquide middelen 31 december	1.624	309

Kring AFM is vanaf 1 januari 2018 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AFM aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AFM een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring AFM

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 582. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	€ -248
– Aanpassing ervaringssterfte	€ 770
– Aanpassing partnerfrequentie en opslag wezenpensioen	€ 1.252
– Aanpassing leeftijdsverschil	€ -1.192

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 582 is in 2024 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken dat resteert na bestemming van het resultaat aan de bestemmingsreserve.

– *Bestemmingsreserve*

De collectiviteitkring houdt een bestemmingsreserve premie- en indexatiedepot aan. Indien de gedempte kostendeckende premie, met een minimale premiedekkingsgraad van 105%, van de collectiviteitkring in enig jaar lager is dan de feitelijke premie van 25% van de som van de ongemaximeerde pensioengevende salarissen, dan komt het overschot ten gunste van het premie- en indexatiedepot. Het premie- en indexatiedepot kan gebruikt worden voor de volgende doeleinden:

- In het geval dat de afgesproken CDC premie onvoldoende is om volledige opbouw toe te kennen, wordt het tekort eerst vanuit de bestemmingsreserve premiedepot voldaan, voor zover deze bestemmingsreserve dit toelaat.
- Ter voorkoming van het korten van de pensioenaanspraken en -rechten wordt eerst het saldo van het premie- en indexatiedepot aangewend.
- Indien sprake is van een gedeeltelijke toeslagverlening aan actieve deelnemers (i.e. jaarlijkse toeslagverlening kleiner dan de jaarlijkse (niet-incidentele) loonontwikkeling bij de werkgever over het voorgaande jaar) kan vanuit het premie- en indexatiedepot de toeslagverlening worden verruimd tot maximaal de jaarlijkse (niet-incidentele) loonontwikkeling bij de werkgever over het voorgaande kalenderjaar. Een eventuele aanvullende indexatie vanuit het premie- en indexatiedepot vindt plaats vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.

De waarde van deze bestemmingsreserve wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;

- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van fondsspecifieke partnerfrequentietabel (2023: 100% gehuwdheid);
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde partner is gesteld op 2 jaar en 2 maanden (man ouder dan partner, 2023: 3 jaar en 0 maanden);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,4% (2023: 2,4%) van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2024 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:
 - Een toeslag van 1,98% voor actieve deelnemers (reeds actief voor 31-12-2015) per 1-1-2025.
- 2023
 - Een toeslag van 1,50% voor actieve deelnemers (reeds actief voor 31-12-2015) per 1-1-2024.

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij NN RE.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 25% (2023: 25,0%) van de som van de ongemaximeerde pensioengevende salarissen.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling. De uitkeringen komen te laste van de individuele kringen

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1K] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	13.457	11.713
Aankopen	0	2.920
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	444	-1.176
Stand 31 december	13.901	13.457
Aandelen		
Stand 1 januari	67.215	64.740
Aankopen	557	943
Verkopen	-1.780	-9.185
Gerealiseerd resultaat	367	410
Niet-gerealiseerd resultaat	11.727	10.307
Stand 31 december	78.086	67.215
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	189.982	165.368
Aankopen	22.836	49.831
Verkopen	-7.683	-33.303
Gerealiseerd resultaat	-759	-10.194
Niet-gerealiseerd resultaat	11.816	18.280
Stand 31 december	216.192	189.982
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	308.179	270.654

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	5.980	14.001	0	0	19.981
Aandelen	72.536	0	0	0	72.536
Vastrentende waarden	202.083	0	14.838	0	216.921
Valutatermijncontracten	0	0	-1.106	0	-1.106
Futures	-451	0	0	0	-451
Interest Rate Swaps	0	0	-9.693	0	-9.693
Credit Default Swaps	0	0	79	0	79
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Overig	10.253	0	0	0	10.253
Totaal belegd vermogen	290.401	14.001	4.118	0	308.520

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	5.341	13.373	0	0	18.714
Aandelen	61.712	0	0	0	61.712
Vastrentende waarden	179.772	0	14.033	0	193.805
Valutatermijncontracten	0	0	353	0	353
Futures	-162	0	0	0	-162
Interest Rate Swaps	0	0	8.842	0	8.842
Credit Default Swaps	0	0	-68	0	-68
Private Equity fondsen	0	0	52	0	52
Overig	-12.421	0	0	0	-12.421
Totaal belegd vermogen	234.242	13.373	23.212	0	270.827

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024	2023
[2K] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	248	147
Ondernemingen	1.450	1.529
Verzekeringsmaatschappijen	1.139	128
Uitkeringen	0	0
Overige debiteuren	170	364
Totaal vorderingen en overlopende activa	3.007	2.168
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3K] Overige activa		
Depotbanken	1.363	26
ING Bank N.V.	261	283
	1.624	309
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[4K] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	37.946	31.860
Saldobestemming boekjaar	7.297	6.086
	45.243	37.946
[5K] Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	1.540	229
Saldobestemming boekjaar	1.738	1.311
	3.278	1.540
Totaal eigen vermogen	48.521	39.486

	2024		2023	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	273.911	104,2%	243.551	104,3%
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	301.552	114,8%	268.675	115,1%
<i>De dekkingsgraad is</i>		117,2%		116,3%
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		119,8%		119,8%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 308.001 (2023: 271.361) gedeeld door de totale technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.				
Technische voorzieningen				
[6K] Technische voorziening pensioenverplichtingen				
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Stand per 1 januari	233.415		209.870	
Pensioenopbouw	11.463		10.125	
Indexering en overige toeslagen	3.986		4.730	
Rentetoevoeging	8.337		7.149	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.186		-1.937	
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	224		188	
Wijzigen marktrente	8.370		4.657	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.763		-1.914	
Kanssystemen	346		304	
Wijziging actuariële grondslagen	582		224	
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-16		19	
Stand per 31 december	262.758		233.415	
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van 3,439% (2023: 3,264%)				
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:				
Actieve deelnemers	118.678		104.967	
Gewezen deelnemers	109.401		96.956	
Pensioengerechtigden	34.679		31.492	
	262.758		233.415	
Totaal technische voorzieningen	262.758		233.415	

	2024	2023
[7K] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	1.270	21
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	18	120
Belastingen en sociale premies	57	53
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	0	0
Overige crediteuren	186	36
	1.531	230

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst. Collectiviteitkring AFM beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening ter grootte van 75.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 9 (2023: € 8) ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen het fonds, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[8K] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	309	191
Aandelen	361	344
Vastrentende waarden	311	259
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	120	286
Subtotaal	1.101	1.080
Banken	10	3
Totaal directe beleggingsopbrengsten	1.111	1.083
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	0
Aandelen	367	410
Vastrentende waarden	-759	-10.194
	-392	-9.784
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	444	-1.176
Aandelen	11.727	10.307
Vastrentende waarden	11.816	18.280
	23.987	27.411
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	23.595	17.627

	2024	2023
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-94	-107
Totaal kosten vermogensbeheer	-94	-107
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,06% (2023: 0,09%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	24.612	18.603
[9K] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	15.477	14.994
Bijdrage weerstandsvermogen	31	25
Bijdrage uitvoeringskosten	470	347
Inkoopsommen	1.448	1.547
	17.429	16.913
Kostendeekkende premie	15.807	14.067
Feitelijke premie regulier	17.341	15.552
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	11.970	10.737
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.008	1.642
Opslag weerstandsvermogen	31	25
Opslag voor uitvoeringskosten	470	347
Koopsom onvoorwaardelijke indexatie	1.328	1.316
	15.807	14.067
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	11.970	10.941
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.008	1.674
Opslag weerstandsvermogen	31	25
Opslag voor uitvoeringskosten	470	347
Voorwaardelijke onderdelen	0	0
Koopsom onvoorwaardelijke indexatie	1.328	1.316
Beschikbaar voor dotatie / onttrekking bestemmingsreserve	1.534	1.249
Premiemarge	0	0
	17.341	15.552

	2024	2023
[10K] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	61	352
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.500	-2.309
	-1.439	-1.957
[11K] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-1.706	-1.511
Partnerpensioen	-428	-399
Wezenpensioen	-48	-42
Invaliditeitspensioen	0	0
Subtotaal	-2.182	-1.952
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	0	0
Subtotaal	0	0
Totaal pensioenuitkeringen	-2.182	-1.952
[12K] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-11.463	-10.125
Indexering en overige toeslagen	-3.986	-4.730
Rentetoevoeging	-8.337	-7.149
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	2.186	1.937
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-224	-188
Wijzigen marktrente	-8.370	-4.657
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.763	1.914
Kanssystemen	-346	-304
Wijziging actuariële grondslagen	-582	-224
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	16	-19
	-29.343	-23.545

	2024	2023
[13K] Herverzekering		
Premies herverzekering	-416	-379
Uitkeringen uit herverzekering	1.189	257
Winstdeling herverzekering	0	0
	773	-122
Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij NN Reinsurance Solutions.		
[14K] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-356	-278
Governancekosten	-197	-117
Advieskosten	-172	-72
Overige kosten	-15	-18
	-740	-485
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		
[15K] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	-75	-58
Diverse	0	0
	-75	-58
Saldo van baten en lasten	9.035	7.397

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	7.297
Bestemmingsreserve	1.738
	9.035

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	7.905	6.797
Premies	3.331	3.152
Waardeoverdrachten	324	-43
Kosten	-218	-93
Uitkeringen	4	-15
Sterfte	41	-139
Arbeidsongeschiktheid	794	92
Reguliere mutaties	16	-79
Toeslagverlening	-2.505	-2.053
Wijziging actuariële grondslagen	-582	-224
Overige oorzaken	-75	2
	9.035	7.397

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient de collectiviteitkring verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	14.647	3,9	13.546	4,1
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	24.787	8,3	22.268	8,2
Valutarisico (S3)	4.946	0,2	4.536	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	6.042	1,4	5.704	1,5
Verzekeringstechnisch risico (S6)	10.070	1,0	8.979	1,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	1.628	0,0	0	0,0
Diversificatie en correlatie-effect	-23.326		-19.773	
Totaal Vereist eigen vermogen	38.794	14,8	35.260	15,1
Dekkingsgraad		117,2		116,3
Beleidsdekkingsgraad		119,8		119,8
Minimaal vereiste dekkingsgraad	273.911	104,2	243.551	104,3
Strategisch vereiste dekkingsgraad	301.552	114,8	268.675	115,1
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	302.867	115,3	268.704	115,1

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring niet in een tekortsituatie verkeert. Eind boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 119,8% (2023: 119,8%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 19,0 (2023: 19,2)

Duratie van de pensioenverplichtingen 25,7 (2023: 25,6)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 59,1%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 54,2%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 16.394 (4,5%) en voor het strategisch renterisico 14.647 (3,9%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	5.980	6,5	5.341	6,6
Niet-beursgenoteerd vastgoed	14.001	15,1	13.373	16,6
Ontwikkelde markten (Mature markets)	59.281	64,1	50.856	63,2
Opkomende markten (Emerging markets)	13.255	14,3	10.856	13,5
Private equity	0	0,0	52	0,1
	92.517	100,0	80.478	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 25.044 (8,2%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 24.787 (8,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van de collectiviteitkring in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	65.121	21,1	182.426	67,3
Amerikaanse dollar	225.637	73,1	51.895	19,2
Britse pound sterling	2.821	0,9	2.349	0,9
Japanse yen	3.305	1,1	3.806	1,4
Overige valuta	22.808	7,4	21.386	7,9
Marktwaaarde derivaten	-11.172	-3,6	8.965	3,3
	308.520	100,0	270.827	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	304.058	98,5	247.816	91,5
Amerikaanse dollar	222	0,1	272	0,1
Britse pound sterling	-19	0,0	10	0,0
Japanse yen	12	0,0	0	0,0
Overige valuta	15.419	5,0	13.764	5,1
Marktwaaarde derivaten	-11.172	-3,6	8.965	3,3
	308.520	100,0	270.827	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 82,2% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 83,4%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 4.046 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 4.946 (0,2%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	30.520	14,1	30.493	15,7
AA	15.349	7,1	11.027	5,7
A	275	0,1	237	0,1
BBB	2.929	1,4	3.475	1,8
Lager dan BBB	24.985	11,5	20.135	10,4
Not rated	56	0,0	217	0,1
Liquiditeiten	142.807	65,8	128.221	66,2
	216.921	100,0	193.805	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	146.337	67,5	128.753	66,4
Resterende looptijd 1 <> 5 jaar	42.580	19,7	40.380	20,9
Resterende looptijd >= 5 jaar	28.004	12,9	24.672	12,7
	216.921	100,1	193.805	100,0

Kring AFM

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 5.985 (1,4%) en voor het strategisch kredietrisico van 6.042 (1,4%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 10.070 (1,0%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 10.070 (1,0%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	13.934	19,2	11.788	19,1
Informatietechnologie	20.430	28,2	15.670	25,4
Industriële ondernemingen	8.230	11,3	7.222	11,7
Niet-duurzame consumentengoederen	2.569	3,5	2.799	4,5
Duurzame consumentengoederen	8.197	11,3	6.666	10,8
Gezondheidszorg	7.156	9,9	7.215	11,7
Energie	617	0,9	622	1,0
Nutsbedrijven	1.908	2,6	1.771	2,9
Telecommunicatie	6.107	8,4	4.882	7,9
Basisindustrieën	2.465	3,4	2.730	4,4
Andere sectoren	923	1,3	347	0,6
	72.536	100,0	61.712	100,0

Totale beleggingen

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio:</i>				
Europa	189.021	61,3	174.016	64,3
Noord-Amerika	66.282	21,5	56.656	20,9
Azië	13.296	4,3	11.634	4,3
Opkomende markten	15.136	4,9	12.160	4,5
Overige	24.785	8,0	16.361	6,0
	308.520	100,0	270.827	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in het zelfstandig bestuursorgaan AFM

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 1.535 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico 1.628 (0,0%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring K aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 526 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 135 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring K verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring K. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring K in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring K is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring ANWB

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1M]		
Vastgoed	50.432	47.191
Aandelen	595.617	533.763
Vastrentende waarden	1.065.173	993.372
Derivaten	17.753	64.708
	1.728.975	1.639.034
Vorderingen en overlopende activa [2M]	35.161	22.402
Overige activa [3M]	11.286	4.833
Totaal activa	1.775.422	1.666.269

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [4M]	240.284	177.357
	240.284	177.357
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [5M]	1.492.237	1.412.788
	1.492.237	1.412.788
Langlopende schuld [6M]	1.462	1.462
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7M]	41.439	74.662
Totaal passiva	1.775.422	1.666.269

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [8M]		
Directe beleggingsopbrengsten	22.509	17.899
Indirecte beleggingsopbrengsten	113.685	136.968
Kosten van vermogensbeheer	-2.674	-2.887
	133.520	151.980
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9M]	53.636	49.297
Saldo van overdrachten van rechten [10M]	-834	-1.524
Pensioenuitkeringen [11M]	-45.114	-42.266
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [12M]	-79.449	-120.549
Herverzekering [13M]	3.410	3.685
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14M]	-2.040	-1.476
Overige baten en Lasten [15M]	-202	-273
Saldo van baten en lasten	62.927	38.874
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	62.927	38.874
	62.927	38.874

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	53.536	49.297
Uitkeringen uit herverzekering	8.644	2.566
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.261	2.270
Overige	759	128
	64.200	54.261
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-45.071	-42.212
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.921	-3.970
Premies herverzekering	-2.776	-2.138
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-2.149	-1.197
Overige	-293	-324
	-52.210	-49.841
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	11.990	4.420
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	17.141	17.416
Verkopen en aflossingen beleggingen	881.958	1.459.142
	899.099	1.476.558
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-902.118	-1.503.519
Kosten van vermogensbeheer	-2.518	-2.647
	-904.636	-1.506.166
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-5.537	-29.608
Mutatie liquide middelen	6.453	-25.188
Saldo liquide middelen 1 januari	4.833	30.021
Saldo liquide middelen 31 december	11.286	4.833

Kring ANWB is vanaf 1 januari 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ANWB aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en hebben ANWB (met inbegrip van de dochterondernemingen Logicx en MAA) en Unigarant een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring ANWB

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen verlaagd met € 2.110. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	€ -2.336
– Aanpassing ervaringssterfte	€ 1.603
– Aanpassing partnerfrequentie en opslag wezenpensioen	€ -2.712
– Aanpassing leeftijdsverschil	€ 1.335

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 2.110 is in 2024 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille zijn separaat gerubriceerd onder de categorie Derivaten. De waardering vindt plaats tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De derivaten-posities met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de post kortlopende schulden en overlopende passiva.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben voorzover liquiditeiten niet zijn aangemerkt als onderdeel van het beleggingsbeleid.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van fondsspecifieke partnerfrequentietabel (2023: 100% gehuwdheid);
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde partner is gesteld op 2 jaar en 11 maanden (man ouder dan partner, 2023: 3 jaar en 0 maanden). Het leeftijdsverschil tussen verzekerde vrouw en medeverzekerde partner is gesteld op 1 jaar en 11 maanden (vrouw jonger dan partner);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,4% (2023: 2,4%) van de netto voorziening;

- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2024 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:

2024

- Een algemene toeslag van 0,74% voor alle deelnemers per 1-1-2025;

2023

- Een algemene toeslag van 2,93% voor alle deelnemers per 1-1-2024;

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn verzekerd op kapitaalbasis bij NN RE.

Langlopende schuld

Deze langlopende schuld betreft een depot voor een aanvullingsregeling AO welke tot en met 31 december 2006 onder het beheer van ANWB B.V. stond en tot en met 31 december 2019 onder beheer van Stichting Pensioenfonds ANWB stond. Op verzoek van ANWB B.V. en Pensioenfonds ANWB heeft het bestuur besloten om vanaf 1 januari 2020 dit depot in beheer te nemen. De betreffende middelen zijn begin 2020 door Stichting Pensioenfonds ANWB, samen met de andere middelen, overgemaakt aan de collectiviteitkring.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen, zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeveranderingen, zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedragen voor ANWB 19,58% en voor Unigarant 20,09% van de salarissom. De werknemersbijdrage bedraagt voor ANWB 8% (m.u.v. Logicx 6%) en voor Unigarant 5% (indien in dienst voor 01-01-2004 dan 1%) van de pensioengrondslag (2023: idem).

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling. De uitkeringen komen te laste van de individuele kringen

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en GSAM.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
[1M] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	47.191	12.271
Aankopen	0	37.104
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	3.241	-2.184
Stand 31 december	50.432	47.191
Aandelen		
Stand 1 januari	533.763	480.400
Aankopen	2.319	327.960
Verkopen	-34.675	-354.313
Gerealiseerd resultaat	5.252	52.667
Niet-gerealiseerd resultaat	88.958	27.049
Stand 31 december	595.617	533.763
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	993.372	909.038
Aankopen	687.034	940.254
Verkopen	-639.155	-893.902
Gerealiseerd resultaat	-17.978	-16.516
Niet-gerealiseerd resultaat	41.900	54.498
Stand 31 december	1.065.173	993.372

	2024	2023
Derivaten		
Stand 1 januari	58.507	6.805
Aankopen	163.574	241.175
Verkopen	-208.128	-210.926
Gerealiseerd resultaat	32.509	-3.028
Niet-gerealiseerd resultaat	-40.195	24.482
Stand 31 december	6.267	58.508
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	11.486	6.200
Derivaten activazijde balans	17.753	64.708
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	1.728.975	1.639.034

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	45.693	50.977	0	0	96.670
Aandelen	553.226	0	0	0	553.226
Vastrentende waarden	1.003.862	0	85.261	0	1.089.123
Valutatermijncontracten	0	0	-17.341	0	-17.341
Futures	39	0	0	0	39
Interest Rate Swaps	0	0	20.185	0	20.185
Credit Default Swaps	0	0	211	0	211
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Overig	-13.101	0	0	0	-13.101
Totaal belegd vermogen	1.589.719	50.977	88.316	0	1.729.012

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	42.536	46.956	0	0	89.492
Aandelen	489.936	0	0	0	489.936
Vastrentende waarden	929.067	0	79.694	0	1.008.761
Valutatermijncontracten	0	0	7.569	0	7.569
Futures	1.113	0	0	0	1.113
Interest Rate Swaps	0	0	48.879	0	48.879
Credit Default Swaps	0	0	-201	0	-201
Private Equity fondsen	0	0	412	0	412
Overig	-62.579	0	0	0	-62.579
Totaal belegd vermogen	1.400.073	46.956	136.353	0	1.583.382

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2024	2023
[2M] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	28.004	11.908
Ondernemingen	100	0
Verzekeringsmaatschappijen	6.863	9.321
Uitkeringen	0	0
Overige debiteuren	194	1.173
Totaal vorderingen en overlopende activa	35.161	22.402
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3M] Overige activa		
Depotbanken	10.994	4.575
ING Bank N.V.	292	258
	11.286	4.833
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[4M] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	177.357	138.483
Saldobestemming boekjaar	62.927	38.874
	240.284	177.357
Totaal eigen vermogen	240.284	177.357
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	<i>1.553.763</i>	<i>1.470.911</i>
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	<i>1.768.722</i>	<i>1.679.487</i>
<i>De dekkingsgraad is</i>	<i>116,1%</i>	<i>112,6%</i>
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>	<i>116,6%</i>	<i>115,4%</i>
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 1.732.521 (2023: 1.590.145) gedeeld door de totale voorzieningen.		
De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.		

Uit het depot worden alleen uitkeringen gedaan voorzover de hoogte van het depot dit toestaat. Het depot wordt gevoed op basis van een beschikbare premie. De collectiviteitkring draagt geen risico inzake de uitkeringen. Indien ANWB B.V. op enig moment een toezegging heeft gedaan welke niet meer uit het depot kan worden gefinancierd, zullen de betreffende kosten volledig ten laste van ANWB B.V. komen.

[7M] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden inzake vermogensbeheer

28.827

67.145

Derivaten

11.486

6.200

Schulden inzake pensioen- en administratiekosten

73

142

Belastingen en sociale premies

897

855

Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten

0

125

Overige crediteuren

156

195

41.439

74.662

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring ANWB beschikt niet over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2024 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 3 (2023: € 3) ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2024	2023
[8M] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	1.738	865
Aandelen	3.632	5.070
Vastrentende waarden	21.927	15.388
Derivaten	14.883	0
Overige beleggingen	-19.933	-3.456
Subtotaal	22.247	17.867
Banken	262	32
Totaal directe beleggingsopbrengsten	22.509	17.899
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	0
Aandelen	5.252	52.667
Vastrentende waarden	-17.978	-16.516
Derivaten	32.509	-3.028
	19.783	33.123

	2024	2023
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	3.240	-2.184
Aandelen	88.957	27.049
Vastrentende waarden	41.900	54.498
Derivaten	-40.195	24.482
	93.902	103.845
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	113.685	136.968
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-2.674	-2.887
Totaal kosten vermogensbeheer	-2.674	-2.887
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,03% (2023: 0,08%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	133.520	151.980
[9M] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	52.991	48.535
Bijdrage weerstandsvermogen	107	98
Bijdrage uitvoeringskosten	538	664
Inkoopsommen	0	0
	53.636	49.297
Kostendeekkende premie	48.059	43.145
Gedempte kostendeekkende premie	38.601	46.531
Feitelijke premie regulier	53.636	49.297
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	39.877	35.706
Opslag in stand houden vereist vermogen	7.537	6.677
Opslag weerstandsvermogen	107	98
Opslag voor uitvoeringskosten	538	664
Voorwaardelijke onderdelen	0	0
	48.059	43.145

	2024	2023
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	21.456	26.899
Opslag in stand houden vereist vermogen	4.055	5.030
Opslag weerstandsvermogen	107	98
Opslag voor uitvoeringskosten	538	664
Voorwaardelijke onderdelen	12.445	13.840
	38.601	46.531
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	21.456	26.899
Opslag in stand houden vereist vermogen	4.055	5.030
Opslag weerstandsvermogen	107	98
Opslag voor uitvoeringskosten	538	664
Voorwaardelijke onderdelen	12.445	13.839
Premiemarge	15.035	2.767
	53.636	49.297
[10M] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	962	2.270
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.796	-3.794
	-834	-1.524
[11M] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-37.819	-35.641
Partnerpensioen	-6.088	-5.748
Wezenpensioen	-75	-94
Invaliditeitspensioen	-985	-865
Subtotaal	-44.967	-42.348
<i>Andere uitkeringen</i>		
Overige uitkeringen	-98	159
Afkoopsommen	-49	-77
Subtotaal	-147	82
Totaal pensioenuitkeringen	-45.114	-42.266

	2024	2023
[12M] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-36.318	-32.845
Indexering en overige toeslagen	-10.620	-40.100
Rentetoevoeging	-48.975	-42.497
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	45.247	42.441
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	214	210
Wijzigen marktrente	-29.462	-43.278
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.052	710
Kanssystemen	-2.799	55
Wijziging actuariële grondslagen	2.110	-2.760
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	102	-2.485
Totaal mutatie technische voorzieningen	-79.449	-120.549
[13M] Herverzekering		
Premies herverzekering	-2.830	-2.138
Uitkeringen uit herverzekering	6.216	5.823
Winstdeling en correcties voorgaande herverzekering	24	0
	3.410	3.685
Het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico is volledig herverzekerd bij NN Reinsurance Solutions.		
[14M] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-1.172	-994
Governancekosten	-431	-353
Advieskosten	-414	-95
Overige kosten	-23	-34
	-2.040	-1.476
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		
[15M] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	-293	-321
Diversen	91	48
	-202	-273
Saldo van baten en lasten	62.927	38.874

Kring ANWB

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2024
Algemene reserve	62.927
	62.927

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	55.083	66.205
Premies	13.221	12.927
Waardeoverdrachten	218	-814
Kosten	-416	121
Uitkeringen	133	175
Sterfte	1.007	3.375
Arbeidsongeschiktheid	2.291	2.503
Reguliere mutaties	409	-1.045
Toeslagverlening	-10.620	-40.100
Wijziging actuariële grondslagen	2.110	-2.760
Overige oorzaken	-509	-1.713
	62.927	38.874

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	61.232	2,5	62.529	2,7
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	188.217	11,5	178.720	11,6
Valutarisico (S3)	42.466	0,4	41.137	0,4
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	77.902	3,7	75.536	3,8
Verzekeringstechnisch risico (S6)	36.834	0,3	34.975	0,3
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	18.494	0,1	20.939	0,1
Diversificatie- en correlatie-effect	-148.660		-147.137	
Totaal Vereist eigen vermogen	276.485	18,5	266.699	18,9
Dekkingsgraad		116,1		112,6
Beleidsdekkingsgraad		116,6		115,4
Minimaal vereiste dekkingsgraad	1.553.763	104,1	1.470.911	104,1
Strategisch vereiste dekkingsgraad	1.768.722	118,5	1.679.487	118,9
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	1.775.168	119,0	1.679.800	118,9

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2024 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring in een tekortsituatie verkeert. Eind boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 116,6% (2023:115,4%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 16,8 (2023: 16,89)

Duratie van de pensioenverplichtingen 18,3(2023: 18,0)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 59,9%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systematiek is 59,8%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 61.407 (2,5%) en voor het strategisch renterisico 61.232 (2,5%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	45.693	7,0	42.537	7,3
Niet-beursgenoteerd vastgoed	50.977	7,8	46.955	8,1
Ontwikkelde markten (Mature markets)	453.066	69,8	405.162	69,9
Opkomende markten (Emerging markets)	100.160	15,4	84.774	14,6
Private equity	0	0,0	412	0,1
	649.896	100,0	579.840	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 196.677 (12,2%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 188.217 (11,5%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	836.566	48,3	740.177	46,7
Amerikaanse dollar	670.337	38,8	574.505	36,3
Britse pound sterling	21.940	1,3	20.162	1,3
Japanse yen	25.357	1,5	30.360	1,9
Overige valuta	171.718	9,9	160.818	10,2
Marktwaaarde derivaten	3.094	0,2	57.360	3,6
	1.729.012	100,0	1.583.382	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	1.607.409	92,9	1.402.121	88,6
Amerikaanse dollar	-5.287	-0,3	5.972	0,4
Britse pound sterling	6.289	0,4	7.027	0,4
Japanse yen	-1.037	-0,1	1.729	0,1
Overige valuta	118.544	6,9	109.173	6,9
Marktwaaarde derivaten	3.094	0,2	57.360	3,6
	1.729.012	100,0	1.583.382	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 77,5% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 86,7%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 332.049 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 42.466 (0,4%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	171.415	15,7	168.934	16,7
AA	186.760	17,1	175.937	17,4
A	39.328	3,6	36.927	3,7
BBB	113.929	10,5	113.024	11,2
Lager dan BBB	203.278	18,6	173.509	17,2
Not rated	19.564	1,8	18.307	1,8
Liquiditeiten	354.849	32,7	322.123	32,0
	1.089.123	100,0	1.008.761	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	348.913	32,0	309.959	30,7
Resterende looptijd <> 5 jaar	194.941	18,0	164.782	16,4
Resterende looptijd >= 5 jaar	545.269	50,0	534.020	52,9
	1.089.123	100,0	1.008.761	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 77.970 (3,7%) en voor het strategisch kredietrisico van 77.902 (3,7%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 36,834 (0,3%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 36.834 (0,3%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	106.194	19,2	93.468	19,1
Informatietechnologie	155.850	28,2	124.440	25,4
Industriële ondernemingen	62.855	11,4	57.455	11,7
Niet-duurzame consumentengoederen	19.578	3,5	22.190	4,5
Duurzame consumentengoederen	62.482	11,3	52.866	10,8
Gezondheidszorg	54.664	9,9	57.450	11,7
Energie	4.661	0,8	4.867	1,0
Nutsbedrijven	14.569	2,6	14.079	2,9
Telecommunicatie	46.556	8,4	38.719	7,9
Basisindustrieën	18.775	3,4	21.646	4,4
Andere sectoren	7.042	1,3	2.756	0,6
	553.226	100,0	489.936	100,0

Totale beleggingen

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio:</i>				
Europa	829.969	48,0	787.956	49,8
Noord-Amerika	626.014	36,2	550.480	34,8
Azië	81.855	4,7	82.720	5,2
Opkomende markten	123.924	7,2	103.450	6,5
Overige	67.250	3,9	58.776	3,7
	1.729.012	100,0	1.583.382	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 17.520 (0,1%) en voor het actief beheer risico 18.494 (0,1%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring M aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3,0 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 795 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring M verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring M. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring M in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring M is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 18 juni 2025

De heer S. Voskuilen, Msc. AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Ondertekening jaarrekening

Amsterdam, 18 juni 2025

Margreet Teunissen
(voorzitter)

Mila van den Bout-Kisoen

Mirja Constandse

Michael Langendoen

Jeppe Machielsen

Bart Onkenhout

6. Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake bestemming saldo baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten. Conform het besluit van het bestuur wordt het saldo van baten en lasten toegevoegd aan de algemene reserve na aftrek van de toevoeging of onttrekking aan de bestemmingsreserve(s).

Actuariële verklaringen

De actuariële verklaringen per kring zijn voor de leesbaarheid opgenomen achter de toelichting op de jaarrekening van de respectievelijke kring. Formeel maken de actuariële verklaringen geen onderdeel uit van de jaarrekening maar zijn deze onderdeel van de overige gegevens.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024 van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, die bestaat uit de verantwoordingen van de bedrijfsomgeving, Kring A, Kring B, Kring D - TrueBlue, Kring E, Kring McCain, Kring AFM en Kring ANWB, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds ('de Stichting' of 'het fonds') te Den Haag gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans van de bedrijfsomgeving per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten van de bedrijfsomgeving over 2024;
- 3 het kasstroomoverzicht van de bedrijfsomgeving over 2024; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen, waaronder;
 - de financiële verantwoordingen van Kring A, Kring B, Kring D - TrueBlue, Kring E, Kring McCain, Kring AFM en Kring ANWB (hierna: 'de collectiviteitkringen') bestaande uit:
 - de balans per 31 december 2024;
 - de staat van baten en lasten over 2024;
 - het kasstroomoverzicht over 2024; en
 - de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Voor de bedrijfsomgeving betreft de materialiteit circa 1,0% van de totale uitvoerings- en administratiekosten, voor de collectiviteitkringen is dit circa 1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2024 van de betreffende collectiviteitkring. De materialiteit voor de bedrijfsomgeving en per collectiviteitkring is verder uiteengezet in de sectie 'Materialiteit'.

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's: veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico's van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd.
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van de beleggingen van collectiviteitkringen A, B, D - TrueBlue, E, McCain, AFM en ANWB.
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen van collectiviteitkringen A, B, D - TrueBlue, McCain, AFM en ANWB.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij voor de bedrijfsomgeving en voor de collectiviteitkringen de materialiteit bepaald zoals is weergegeven in de volgende tabel:

Onderdeel	Benchmark	Materialiteit %	Materialiteit (EUR)	Rapportagegrens afwijkingen EUR
Bedrijfsomgeving	Uitvoerings- en administratiekosten	Circa 1,0	51.000	2.600
Kring A	Pensioenvermogen	Circa 1,0	5.600.000	280.000
Kring B	Pensioenvermogen	Circa 1,0	5.800.000	290.000
Kring D - TrueBlue	Pensioenvermogen	Circa 1,0	3.600.000	180.000
Kring E	Pensioenvermogen	Circa 1,0	148.000	7.400
Kring McCain	Pensioenvermogen	Circa 1,0	1.100.000	55.000
Kring AFM	Pensioenvermogen	Circa 1,0	2.700.000	135.000
Kring ANWB	Pensioenvermogen	Circa 1,0	15.900.000	795.000

Voor de bepaling van de materialiteit voor de bedrijfsomgeving is uitgegaan van de uitvoerings- en administratiekosten over 2024. Wij beschouwen dit als de meest geschikte benchmark omdat kosten één van de belangrijkste pijlers betreft voor het Algemeen Pensioenfonds voor het beheren van collectiviteitkringen.

Voor de bepaling van de materialiteit van de collectiviteitkringen wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2024. Het pensioenvermogen omvat het eigen vermogen en de technische voorziening pensioenverplichtingen. De materialiteit voor de collectiviteitkringen is in absolute zin toegenomen ten opzichte van vorig jaar als gevolg van de toename van de pensioenvermogens van de collectiviteitkringen. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie per collectiviteitkring weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de vastgestelde grenzen, zoals weergegeven in voorgaande tabel, rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Goldman Sachs Asset Management B.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Goldman Sachs Asset Management B.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Goldman Sachs Asset Management B.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde Standaard 3402 type II-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en specifiek voor AZL N.V. het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij met de andere onafhankelijke accountant van AZL, de in de Standaard 3402 Type II-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Goldman Sachs Asset Management B.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en pensioenuitkeringen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en pensioenuitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen verkregen.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In de paragraaf 'Niet-financiële risico's' van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de SLA rapportages van de pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen, waaronder het uitvoeren van detailwerkzaamheden ten aanzien van de geautomatiseerde en handmatige journaalboekingen die gedurende het jaar zijn gemaakt op feest- en weekenddagen, alsmede een deelwaarneming op handmatige boekingen gedurende het jaar die toezien op de premies en uitkeringen van het pensioenfonds.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Pensioenwet;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot de identificatie van een te rapporteren risico van een afwijking van materieel belang vanwege het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premieopbrengsten, directe beleggingsopbrengsten en gerealiseerde indirecte beleggingsopbrengsten) als niet significant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezige uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

De premieopbrengsten en directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengststromen, zonder aanwezige significante schattingselementen.

Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsopbrengsten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle. Dit betreft het relevante veronderstelde risico zoals vastgelegd in de controlestandaarden. Wij hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur

Risico:

- Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die

aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.

- Als onderdeel van de beoordeling van het frauderisico hebben wij een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar het kernpunt met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen.
- We hebben journaalposten en andere aanpassingen geïdentificeerd en geselecteerd om te toetsen die aan het einde van de rapportageperiode zijn gemaakt.

Onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude heeft niet geleid tot een extra kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting, controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

In de paragrafen 'Financiële positie' en 'Actuariële paragraaf' van het bestuursverslag is per collectiviteitkring toegelicht of er sprake is van een bij De Nederlandsche Bank ingediend herstelplan. In het herstelplan heeft het bestuur (voor de collectiviteitkringen waar dit van toepassing is) uitgewerkt hoe de beleidsdekkingsgraad binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau kan worden gebracht. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur. Omdat de Stichting de ultieme mogelijkheid heeft om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te korten en daarmee de continuïteit van de Stichting te allen tijde te waarborgen, heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen' van het bestuursverslag is voor de bedrijfsomgeving toegelicht hoe het weerstandsvermogen wordt bepaald en in hoeverre de Stichting hier aan voldoet. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur.

Onze procedures omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur en de herstelplannen die zijn ingediend bij De Nederlandsche Bank alle relevante elementen bevatten en consistent zijn met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de collectiviteitkringen gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitseisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en vaststellen dat de toelichting in de jaarrekening hieromtrent en de toelichting ten aanzien van de realisatie van het herstelplan zoals per collectiviteitkring is opgenomen in de paragrafen 'Financiële positie' en 'Actuariële paragraaf' van het bestuursverslag adequaat zijn.

- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de bedrijfsomgeving gedurende het boekjaar ten opzichte van de wettelijke vereisten rondom het weerstandsvermogen en kennisnemen van de (realisatie van de) business case van de Stichting.

De resultaten van onze procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van de beleggingen van de bedrijfsomgeving en collectiviteitkringen A, B, D - TrueBlue, E, McCain, AFM en ANWB

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfondsen (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de bedrijfsomgeving en de collectiviteitkringen. De beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Uit noot 1 van de toelichting van de bedrijfsomgeving en uit noot 1 van de toelichting op de financiële verantwoording per collectiviteitkring blijkt dat de waardering van de beleggingen hoofdzakelijk is gebaseerd op marktnoteringen. De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van de collectiviteitkringen.

Vanwege de omvang van de beleggingen in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen van de bedrijfsomgeving en collectiviteitkringen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen gebaseerd op marktnoteringen en afgeleide marktnoteringen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktnoteringen, onafhankelijke taxaties, netto contante waarde (NCW)-berekeningen of andere methodes hebben wij getoetst aan de hand van (door een andere onafhankelijke accountants gecontroleerde) jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountants.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de bedrijfsomgeving en noot 1 van de toelichting op de financiële verantwoording per collectiviteitkring geëvalueerd.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen onder noot 1 van de toelichting op de bedrijfsomgeving en noot 1 van de toelichting op de financiële verantwoording per collectiviteitkring is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen van collectiviteitkringen A, B, D - TrueBlue, McCain, AFM en ANWB

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is een significante post op de balans van de collectiviteitkringen die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de toelichting 'Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de 'Risicoparagraaf' is per collectiviteitkring de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaaris. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichting technische voorziening

pensioenverplichtingen in de toelichting op de financiële verantwoording (per collectiviteitskring) geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting technische voorziening pensioenverplichtingen in de toelichting op de financiële verantwoording per collectiviteitskring op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet-naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 18 juni 2025

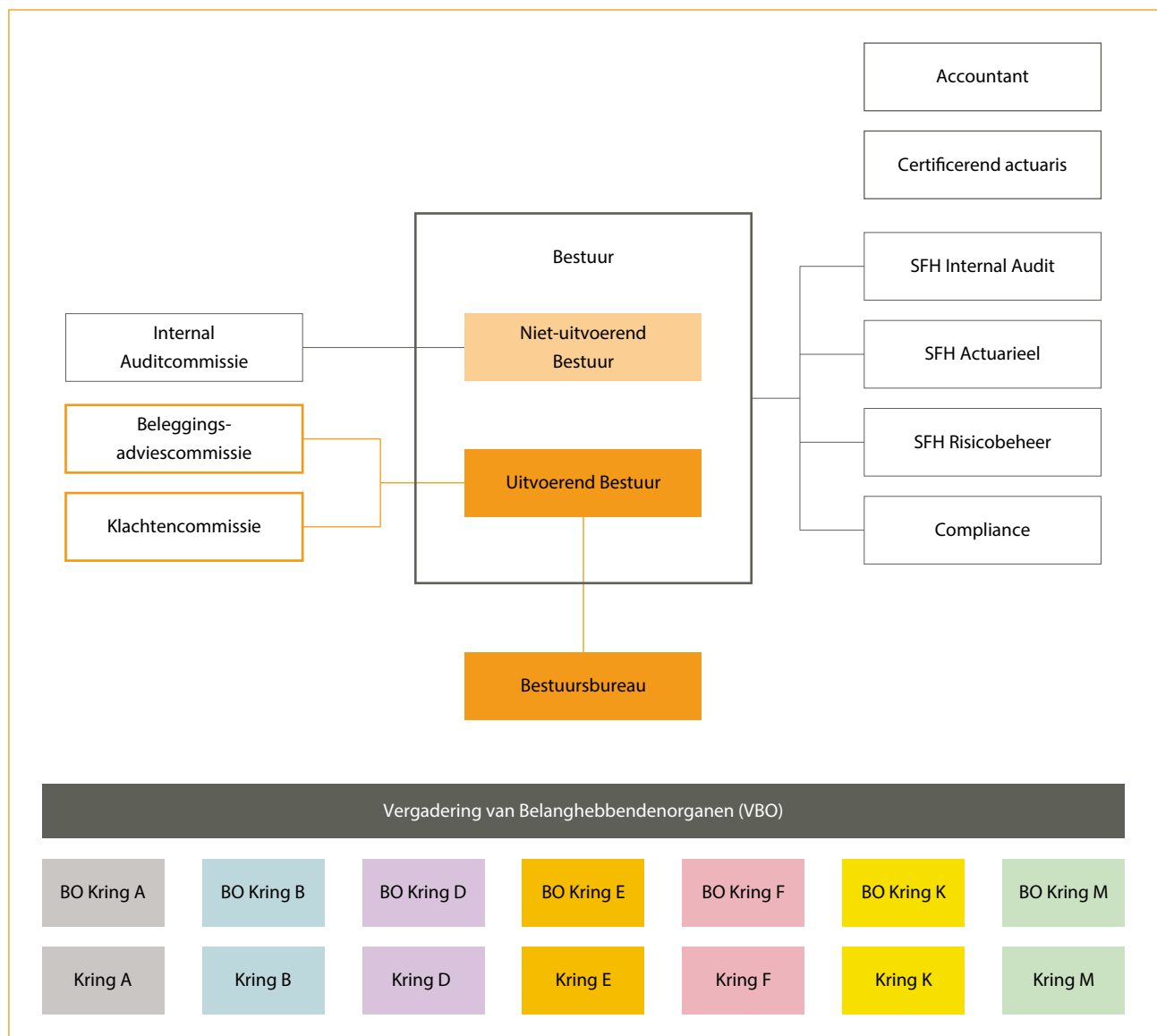
KPMG Accountants N.V.

A.R.B. de Bruin RA

7. Bijlagen

7.1 Organogram

Onderstaand organogram geeft een beschrijving weer per 1 januari 2025 van het bestuur en de organisatie van het fonds, die gekozen is om zo goed mogelijk invulling te kunnen geven aan de doelstelling, missie en visie van het fonds.

7.2 Bestuur

De Nationale APF heeft gekozen voor een onafhankelijk gemengd bestuursmodel. Voor een complex fonds dat een duidelijke groeiambitie kent, denkt het fonds met het gekozen bestuursmodel, de bijbehorende governance en de aanvullende waarborgen goed geëquipeerd te zijn om zo goed mogelijke invulling te geven aan de pensioenovereenkomsten van de toetredende werkgevers en de pensioenregelingen van de overgekomen pensioenfondsen. Dit sluit eveneens aan bij de ambitie om een integer en betrouwbaar pensioenfonds te zijn dat met hoge kwaliteit op alle onderdelen van de bedrijfsvoering zijn financiële verplichtingen en ambities nu en in de toekomst kan waarmaken.

Het bestuur is de beheerder van het fonds en draagt verantwoordelijkheid voor de algemene gang van zaken binnen het fonds en daarmee bepaalt het bestuur het beleid van het fonds. Het bestuur bestaat uit drie niet-uitvoerend bestuurders en drie uitvoerend bestuurders. Taken en verantwoordelijkheden die niet bij of krachtens de wet, de statuten of het bestuursreglement aan de uitvoerend of niet-uitvoerend bestuursleden zijn toebedeeld, komen toe aan het bestuur als geheel.

De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur omvatten onder meer:

- het bepalen van het beleid ter verwezenlijking van de doelstelling van het fonds;
- het besluiten over onderwerpen waarbij een belangenafweging plaats moet vinden op grond van artikel 105 lid 2 van de Pensioenwet;
- het vaststellen van de beleidskaders waarbinnen het uitvoerend bestuur de dagelijkse aansturing van het fonds verricht;
- het voeren van formeel overleg met het belanghebbendenorgaan; en
- het afleggen van verantwoording aan het belanghebbendenorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd.

Niet-uitvoerend bestuur

De niet-uitvoerend bestuurders hebben naast de bestuurstaken tot taak toezicht te houden op de uitvoering van het beleid door het uitvoerend bestuur en de algemene gang van zaken van het fonds. Daarnaast staan zij de uitvoerend bestuurders met raad ter zijde.

Het uitvoerend bestuur legt verantwoording af aan de niet-uitvoerend bestuurders.

De niet-uitvoerend bestuurders beoordelen periodiek het functioneren van de uitvoerend bestuurders en de niet-uitvoerend bestuurders leggen verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan de belanghebbendenorganen of vergadering van belanghebbendenorganen (waarin alle kringen zijn vertegenwoordigd).

Uitvoerend bestuur

Het uitvoerend bestuur is belast met de dagelijkse gang van zaken, de algemene aansturing van het fonds en de uitvoering van het vastgestelde beleid. Het uitvoerend bestuur voert haar taken uit binnen de door het bestuur vastgestelde beleidskaders, handelt in overeenstemming met de wettelijke eisen en in overeenstemming met de Code Pensioenfondsen. Het uitvoerend bestuur treedt onafhankelijk op en weegt in haar besluitvorming de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig af en legt verantwoording af aan het niet-uitvoerend bestuur.

Op grond van artikel 106 van de Pensioenwet dient het beleid van een algemeen pensioenfonds te worden bepaald of mede bepaald door personen die geschikt zijn in verband met de uitoefening van het bedrijf van het pensioenfonds en wier betrouwbaarheid buiten twijfel staat. Artikel 106a van de Pensioenwet bepaalt dat bestuurders van een pensioenfonds voldoende tijd beschikbaar hebben om de betreffende functie naar behoren uit te oefenen. Bestuurders worden in het kader van de Pensioenwet aangemerkt als beleidsbepalers en derhalve door DNB getoetst aan de hand van de Beleidsregel geschiktheid 2012.

DNB heeft ingestemd, in verband met artikel 106 en 106a van de Pensioenwet, met de benoeming van:

Naam	Geboortejaar	Functie	Datum (her)benoeming	Datum van aftreden
Mevrouw M. Teunissen	1956	Niet-uitvoerend bestuurslid, voorzitter	4 november 2024	4 november 2028
De heer J. Machielsen	1960	Niet-uitvoerend bestuurslid	22 mei 2024	22 mei 2028
Mevrouw M. Constandse	1971	Niet-uitvoerend bestuur	1 juni 2024	1 juni 2028
De heer B. Onkenhout	1964	Uitvoerend bestuurslid	26 oktober 2024	26 oktober 2028
De heer M. Langendoen	1983	Uitvoerend bestuurslid	1 februari 2024	1 februari 2028
Mevrouw M. van den Bout-Kisoen	1974	Uitvoerend bestuurslid	1 december 2024	26 november 2028

Samenstelling bestuur De Nationale APF per 31 december 2024

Mevrouw Teunissen is de onafhankelijk voorzitter van het fonds. De voorzitter ziet toe op een goede samenstelling en het functioneren van het bestuur. De voorzitter bewaakt de evenwichtige afweging van belangen in de besluitvorming die voor het bestuur geldt.

Beleggingsadviescommissie en UB-vergaderingen

Er zijn drie vaste bestuurscommissie samengesteld (de beleggingsadviescommissie, de klachten- en geschillencommissie en internal auditcommissie), waarbij het bestuur de leden benoemt. Daarnaast bespreekt het uitvoerend bestuur periodiek de onderwerpen pensioenbeheer, communicatie, risk & finance. De beleggingsadviescommissie en het uitvoerend bestuur hebben onder meer als taak beleids- en bestuursonderwerpen voor te bereiden, rapportages te beoordelen en eventueel wijzigingen voor te stellen, specifieke taken te begeleiden of voor te bereiden en het bestuur te adviseren op het betreffende beleidsterrein. Daarnaast is het uitvoerend bestuur gemandateerd om zelfstandig over vastgestelde onderwerpen te besluiten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de uitvoerende commissies, waar uitvoerend bestuurders zitting in hebben en de internal auditcommissie, waar niet- uitvoerend bestuurders zitting in hebben.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie bestaat uit uitvoerend bestuurslid de heer Langendoen (voorzitter) en twee externe onafhankelijke beleggingsspecialisten. De beleggingsadviescommissie heeft een beleidsvoorbereidende en adviserende rol ten behoeve van vraagstukken op het gebied van vermogensbeheer. Daarnaast heeft de beleggingsadviescommissie een monitorende rol ten aanzien van de uitvoering van het beleggingsbeleid.

Naam	Functie
De heer M.Langendoen	Uitvoerend bestuurslid, voorzitter
De heer P. van Gent	Externe beleggingsspecialist
De heer J.B. Molenkamp	Externe beleggingsspecialist

Samenstelling beleggingsadviescommissie De Nationale APF per 31 december 2024

Klachten- en geschillencommissie

De klachten- en geschillencommissie bestaat uit een externe onafhankelijke pensioenjurist (voorzitter) en de uitvoerend bestuursleden. De klachten- en geschillencommissie is bevoegd tot het afhandelen van de klachten en geschillen conform de Klachten- en geschillenregeling. Geschillen worden afgehandeld door het gehele bestuur na advies van de klachten- en geschillencommissie.

Naam	Functie
Mevrouw J. Verhulst	Externe pensioenjurist, voorzitter
De heer M. Langendoen	Uitvoerend bestuurslid
De heer B. Onkenhout	Uitvoerend bestuurslid

Samenstelling klachten- en geschillencommissie De Nationale APF per 31 december 2024

Internal auditcommissie

De Internal auditcommissie bestaat uit vier leden, waarvan twee niet-uitvoerend bestuurders, niet zijnde de voorzitter van het bestuur, een onafhankelijk voorzitter, tevens sleutelfunctiehouder audit, en de sleutelfunctieervuller audit.

De Internal auditcommissie heeft als doelstelling om vanuit een onafhankelijke positie (aanvullende) zekerheid te verschaffen over de effectiviteit en de beheersing van de bedrijfsvoering en het geven van adviezen daarover.

Naam	Functie
De heer J. Driessen	Sleutelfunctiehouder interne audit, voorzitter
De heer J. Machielsen	Niet-uitvoerend bestuurslid
Mevrouw M. Constandse	Niet-uitvoerend bestuurslid
De heer A. Singh	Sleutelfunctieervuller interne audit

Samenstelling Internal auditcommissie De Nationale APF per 31 december 2024

7.3 Collectiviteitkringen

De Nationale APF kent meerdere collectiviteitkringen en voor iedere collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden en een eigen financiële huishouding gevoerd.

De Nationale APF onderscheidt twee type collectiviteitkringen; een multiclient-kring waarin meerdere pensioenregelingen voor verschillende werkgevers kunnen worden uitgevoerd en een singleclient-kring waarin de pensioenregeling van één werkgever wordt uitgevoerd.

De werkingssfeer van een specifieke collectiviteitkring –de daarin ondergebrachte pensioenregelingen en de aangesloten werkgevers met wie het fonds een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten– per 31 december 2024 is hieronder weergegeven.

Naam	Soort	Werkgever	Pensioenregeling	Datum
Collectiviteitkring A	Multiclient	AZL N.V.	CDC-reglement	01-03-2017
			Anw-reglement	01-03-2017
Collectiviteitkring B	Multiclient	Unisys	CDC-reglement	01-05-2021
		NIBC	CDC-reglement	01-08-2021
			Nettopensioen	01-01-2022
		ERIKS	CDC-reglement	01-11-2021
Collectiviteitkring D	Multiclient	TrueBlue	CDC-reglement	01-05-2021
Collectiviteitkring E - DC	Multiclient	AZL N.V.	DC-reglement	01-03-2017
		McCain B.V.	DC-reglement	01-03-2018
		AFM	DC-reglement	01-01-2021
Collectiviteitkring McCain	Singleclient	McCain B.V.	CDC-reglement	01-06-2017
			Anw-reglement	01-01-2018
			Nettopensioen	01-01-2018
			CDC-reglement	01-01-2018
Collectiviteitkring AFM	Singleclient	Stichting AFM	CDC-reglement	01-01-2018
Collectiviteitkring ANWB	Singleclient	ANWB/Unigarant	Pensioenreglement	01-01-2020
			Anw-reglement	01-01-2020

Samenstelling collectiviteitkringen De Nationale APF per 31 december 2024

7.4 Belanghebbendenorganen

De Nationale APF stelt voor elke collectiviteitkring een belanghebbendenorgaan in dat paritair is samengesteld en zal bestaan uit een door het belanghebbendenorgaan te bepalen aantal leden met een minimum van vier en een maximum van acht en waarbij de geledingen op een zo evenwichtige mogelijk wijze vertegenwoordigd zijn.

Het belanghebbendenorgaan heeft de taken en bevoegdheden, als bedoeld in artikel 115c van de Pensioenwet, voor zover deze betrekking hebben op de collectiviteitkring waartoe het orgaan behoort. Het bestuur stelt per collectiviteitkring een regeling vast ten aanzien van de taken en bevoegdheden.

Het bestuur heeft bij de start van een collectiviteitkring de leden van een belanghebbendenorgaan benoemd na goedkeuring van DNB. Een nadien ontstane vacature in een belanghebbendenorgaan wordt vervuld volgens het reglement belanghebbendenorgaan van de collectiviteitkring.

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring A benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer R. Topsvoort	1957	Unisys, Deelnemers	27 november 2028
De heer R. Smeets	1976	AZL, Deelnemers	27 juli 2027
De heer J. den Dulk	1954	Unisys, Deelnemers	4 oktober 2025
De heer G. Bierlaagh	1961	AZL, Werkgever	22 augustus 2028
De heer J. Kleij	1940	Unisys, Pensioengerechtigden	4 oktober 2026
Vacature			

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring A De Nationale APF per 31 december 2024

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring B benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer L. Punt	1975	NIBC, Werkgever, voorzitter	1 augustus 2025
Mevrouw A. Klompmaker	1995	NIBC, Werkgever	1 september 2027
De heer J. van Leeuwen	1955	ERIKS, Deelnemers	5 januari 2026
De heer F. van der Scheer	1972	NIBC, Deelnemers	1 augustus 2025
De heer R. Bessem	1962	ERIKS, Deelnemers	5 januari 2026
De heer H. Slegtenhorst	1953	NIBC, Pensioengerechtigden	1 maart 2027

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring B De Nationale APF per 31 december 2024

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring D benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer R. de Ridder	1949	Pensioengerechtigden, voorzitter	22 november 2028
De heer R. Barnhoorn	1964	Deelnemers	28 augustus 2028
De heer J. Eggen	1963	Deelnemers	17 september 2028
De heer H. de Vaan	1983	Deelnemers	19 januari 2028
De heer H. Keukelaar	1946	Werkgevers	28 augustus 2028
De heer H. Nieuwenhuijse	1982	Werkgevers	7 december 2027

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring D De Nationale APF per 31 december 2024

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring E benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer H. van der Guchte	1962	McCain Deelnemers, voorzitter	14 mei 2028
De heer R. Smeets	1976	AZL, Deelnemers	7 juni 2027
De heer J. Koolen	1970	McCain, Werkgever	23 april 2028
De heer G. Bierlaagh	1961	AZL, Werkgever	22 augustus 2028

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring E De Nationale APF per 31 december 2024

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring McCain benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer H. Tholhuijsen	1961	Werkgever	21 december 2027
Mevrouw L. Bruijnzeel	1973	Deelnemers	23 april 2028
De heer H. van de Guchte	1962	Deelnemers	14 mei 2028
De heer J. Koolen	1970	Werkgever, voorzitter	23 april 2028
De heer B. Struijlaart	1954	Pensioengerechtigden	4 september 2026

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring McCain De Nationale APF per 31 december 2024

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring AFM benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer A. Voogd	1987	Werkgever, voorzitter	2 oktober 2027
De heer H. Korte	1956	Werkgever	14 januari 2028
De heer M. Snijder	1964	Deelnemers	1 september 2026
De heer W. Langerak	1974	Deelnemers	22 december 2025
De heer B. Duindam	1982	Werkgever	22 december 2025
De heer B. Bosboom	1956	Pensioengerechtigden	5 februari 2025

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring AFM De Nationale APF per 31 december 2024

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring ANWB benoemd:

Naam	Geboortejaar	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer P. Leever	1966	Werkgevers	7 oktober 2028
De heer E. Bens Chop	1966	Werkgevers	14 december 2025
De heer F. Fischer	1971	Werkgevers	26 oktober 2026
De heer J. IJsselstein	1984	Deelnemers	3 april 2027
Mevrouw D. Vijselaar	1983	Deelnemers	5 maart 2028
De heer B. Nollen	1949	Pensioengerechtigden, voorzitter	5 maart 2026

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring ANWB De Nationale APF per 31 december 2024

Vergadering van belanghebbendenorganen

Naast een belanghebbendenorgaan per collectiviteitskring is een vergadering van belanghebbendenorganen ingesteld waaraan bepaalde rechten zijn toegekend. De vergadering van belanghebbendenorganen wordt gevormd door de voorzitters van alle belanghebbendenorganen. Hiervan kan een belanghebbendenorgaan afwijken door in plaats van de voorzitter een ander lid van het belanghebbendenorgaan af te vaardigen in de vergadering van Belanghebbendenorganen. De rechten van de vergadering van belanghebbendenorganen alsmede de inrichting van de vergadering van belanghebbendenorganen zijn vastgelegd in de statuten van het fonds.

Naam	Vertegenwoordiger namens
De heer J. Kleij	Kring A
De heer L. Punt	Kring B, voorzitter
De heer R. de Ridder	Kring D
De heer J. Koolen	Kring McCain
De heer H. Korte	Kring AFM
De heer B. Nollen	Kring ANWB

Samenstelling vergadering van belanghebbendenorganen De Nationale APF per 31 december 2024

7.5 Bestuursbureau

Het bestuur van De Nationale APF wordt bij de uitvoering van zijn werkzaamheden ondersteund door een bestuursbureau dat per ultimo 2024 uit 8 personen bestaat. Het bestuursbureau zorgt voor het plannen en coördineren en ondersteunen van de activiteiten op bestuurlijk niveau. Verder ondersteunt het bestuursbureau de (vergadering van) belanghebbendenorganen, het (niet-)uitvoerend bestuur, de bestuurscommissies en overige betrokkenen van het fonds bij de vervulling van de betreffende taken.

Het uitvoerend bestuur heeft een plan uitgewerkt om de bezetting van het bestuursbureau in 2024 verder te versterken waardoor de hierna genoemde uitdagingen met succes kunnen worden aangepakt. DNAPF heeft een aantal grote uitdagingen te managen:

1. Bestaande klanten, onder FTK (going concern)
2. Voorbereiding en implementatie Wtp
3. Nieuwe klanten

Om de groei-doelstelling van DNAPF kracht bij te zetten heeft het bestuur besloten tot het aanstellen van een commercieel directeur. De aanstelling van de commercieel directeur eind 2023 heeft geleid tot intensivering van de acquisitie activiteiten. Ook is per november 2024 een manager bestuursbureau aangetrokken met een focus op verdere professionalisering van het bestuursbureau en een bijdrage zal leveren aan een soepele transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De eerste resultaten zijn begin 2025 al zichtbaar met uitbreiding van het bestuursbureau met professionele en enthousiaste nieuwe collega's voor zowel de bestaande organisatie als voor de invulling van het Wtp programma, dat verantwoordelijk is voor de overgang naar de Wtp.

Het bestuur heeft, binnen de kaders van het Uitbestedingsbeleid, een groot deel van de activiteiten van het fonds uitbesteed. Het bestuursbureau heeft een coördinerende rol ten aanzien van de uitbesteede activiteiten.

Het bestuursbureau draagt het beleid uit, monitort de uitvoering van de uitbesteede processen aan de hand van contractuele afspraken in de uitbestedingsovereenkomsten en rapporteert hierover aan de desbetreffende portefeuillehouder in het uitvoerend bestuur.

7.6 Compliance officer

De compliance officer geeft invulling aan compliance binnen het fonds door toezicht te houden op de beheersing van het compliance-risico. De compliance officer ondersteunt als zodanig het bestuur bij het beheersen van bepaalde operationele risico's, (mogelijke) integriteitsrisico's en juridische risico's.

De Nationale APF heeft de heer P. de Koning benoemd als compliance officer van het fonds.

7.7 Risicomanager

De Risicomanager is verantwoordelijk voor de coördinatie en objectieve toetsing van opzet, bestaan en werking van de gedefinieerde beheersmaatregelen.

De Nationale APF heeft de heer A. Aalders benoemd als risicomanager van het fonds en tevens als sleutelfunctiehouder risicomanagement. Hij wordt daarbij ondersteund door de heer J. Kinders Vroklage voor de niet-financiële risico's.

7.8 Overige relaties

- Pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging: AZL N.V.
- Fiduciair vermogensbeheer: Goldman Sachs asset management
- Manager-selectieadvies en manager-monitoring: XIG/GSAM
- Custodian: BNY
- Actuariaal: AZL Actuariaal
- Accountant: de heer A. de Bruin, KPMG
- Certificerend actuaris en sleutelfunctie actuariaal: de heer S. Voskuilen, Mercer

7.9 Nevenfuncties

Overzicht nevenfuncties bestuur

	Namen	Nevenfuncties
Niet-uitvoerend Bestuur	Margreet Teunissen (vz)	Technisch voorzitter Pensioenfonds Vervoer Bestuurslid BPF Voorzitter bestuur PWRI Lid auditcommissie PNO Media Bemiddelingsdeskundige Geschillencommissie auteursrecht Lid Maatschap OST Duiven, diverse opdrachten strategie, reorganisatie, gastdocentschappen e.d.
	Jeppe Machielsen	Lid Raad van Toezicht Bedrijfstakpensioenfonds Nederlandse Groothandel Lid Raad van Toezicht KNRM Onafhankelijk voorzitter van BPFV
	Mirja Constandse	Bestuurslid Pensioenfonds DNB
Uitvoerend Bestuur	Bart Onkenhout	Geen
	Michael Langendoen (vanaf 1 februari 2024)	Geen
	Mila van den Bout-Kisoen	Niet-uitvoerend bestuurder bij Stg. Pensioenfonds voor Personeelsdiensten SFH Risicobeheer en SFH Actuariel bij Stg. Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen

7.10 Bijlages Duurzaam beleggen (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR)

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring A

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 549300QVQB0HQ4VUW210

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ **Ja**

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____%

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%

☒ ☐ ☒ **Nee**

☐ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken**.
Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen

☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16).

Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:

- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille.

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische wapens)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - nihil</i> <i>Relatief - nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3-.BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	347	Dit zijn de CO ₂ -emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Allocatie Green Bonds**	2,59%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Indicator	Waarde 2022	Waarde 2023	Waarde 2024	Meetgrootheid
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,5	1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische wapens)*	0,1	0,1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.
PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - 1</i> <i>Relatief - 2%</i>	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - Nihil</i>	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	1047	511	347	Dit zijn de CO ₂ -emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.

Allocatie Green Bonds**	2,8%	2,6%	2,59%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.
-------------------------	------	------	-------	---

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— ***Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:***

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

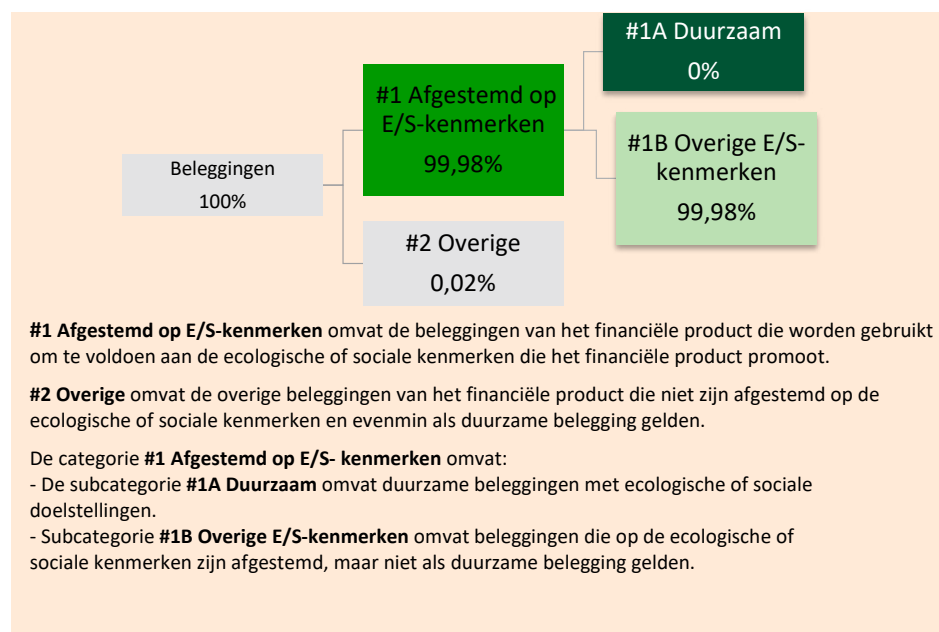
Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	3,97%	NL
French Republic	Public administration and defence; compulsory social security	2,97%	FR
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	2,69%	DE
Apple Inc.	Manufacturing	1,19%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	1,15%	US
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	1,05%	SU
Microsoft Corporation	Information and communication	0,97%	US
Kingdom Of Belgium	Public administration and defence; compulsory social security	0,78%	BE
Republic Of Austria	Public administration and defence; compulsory social security	0,76%	AT
Flemish (Community Of)	Public administration and defence; compulsory social security	0,69%	BE
Alphabet Inc.	Information and communication	0,67%	US
Amazon.com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,66%	US
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Manufacturing	0,59%	TW
Bank Of Nova Scotia (The)	Financial and insurance activities	0,57%	CA
Republic Of Finland	Public administration and defence; compulsory social security	0,53%	FI

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** **beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Other	32,04%
Financial and insurance activities	17,08%
Manufacturing	14,03%
Public administration and defence; compulsory social security	12,53%
Real estate activities	7,90%
Information and communication	6,08%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	2,36%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,69%
Mining and quarrying	1,10%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	1,05%
Transporting and storage	0,99%
Administrative and support service activities	0,80%
Construction	0,79%
Professional, scientific and technical activities	0,59%

7

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Accommodation and food service activities	0,37%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,29%
Human health and social work activities	0,20%
Other services activities	0,08%
Arts, entertainment and recreation	0,02%
Education	0,01%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐

Ja:

☐

In fossiel gas

☐

In kernenergie

☒

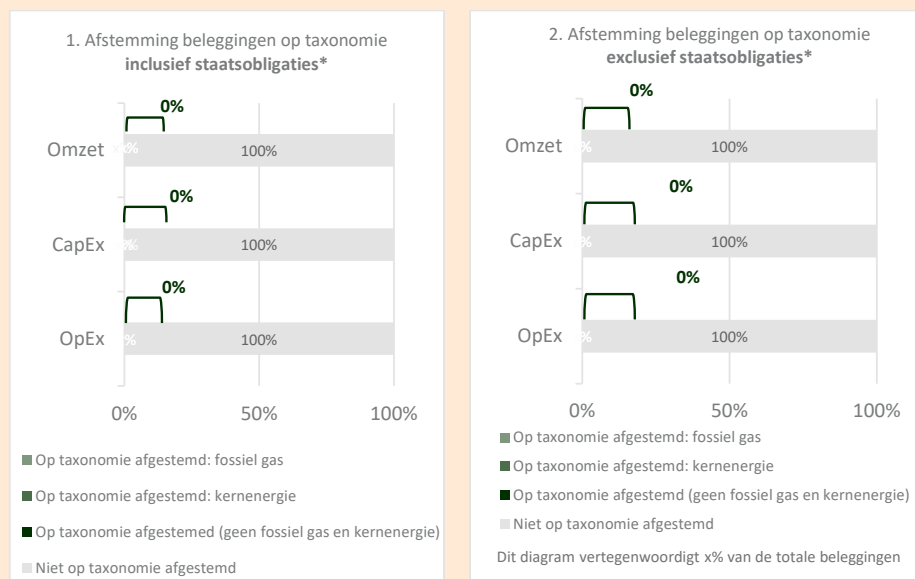
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Deze categorie bestaat uit liquiditeiten. Deze categorie is opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens van ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunities, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (omdat deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

4. Impact beleggen

In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring B
 Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 5493002ONUX3VCCYJS83

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____%

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%

Nee

Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken.

Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:
- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille.

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie,	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

chemische wapens en biologische wapens)*		
PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	0	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	254	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Allocatie Green Bonds**	2,38	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2022</i>	<i>Waarde 2023</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,4	1,2	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijn en, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)*	0,1	0,1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - 1</i> <i>Relatief - 2%</i>	<i>Aantal - 0</i> <i>Relatief - 0</i>	<i>Aantal - 0</i> <i>Relatief - 0</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 -BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	814	346	254	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Allocatie Green Bonds**	0,8%	2,4%	2,38%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

— *Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— *Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

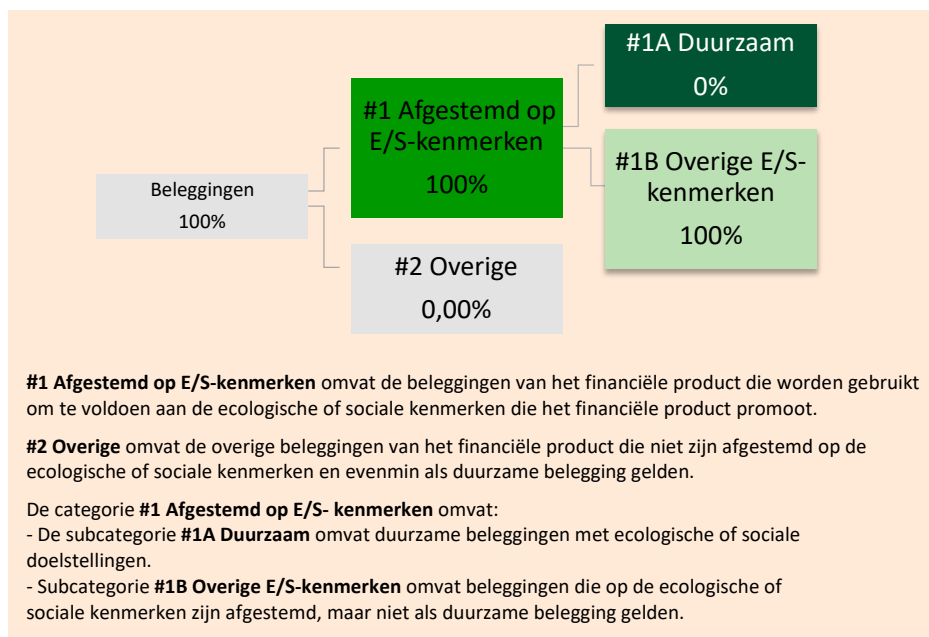
Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	7,33%	NL
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	3,52%	DE
French Republic	Public administration and defence; compulsory social security	3,24%	FR
Apple Inc.	Manufacturing	1,47%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	1,42%	US
Republic Of Austria	Public administration and defence; compulsory social security	1,33%	AT
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	1,24%	SU
Microsoft Corporation	Information and communication	1,19%	US
Kingdom Of Belgium	Public administration and defence; compulsory social security	1,12%	BE
Flemish (Community Of)	Public administration and defence; compulsory social security	0,86%	BE
Alphabet Inc.	Information and communication	0,83%	US
Republic Of Finland	Public administration and defence; compulsory social security	0,83%	FI
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,81%	US
Bank Of Nova Scotia (The)	Financial and insurance activities	0,68%	CA
Ubs Ag-London Branch	Financial and insurance activities	0,60%	CH

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Other	37,74%
Public administration and defence; compulsory social security	18,44%
Financial and insurance activities	13,77%
Manufacturing	13,44%
Information and communication	6,36%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	2,27%
Real estate activities	1,44%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,28%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	1,24%
Transporting and storage	0,87%
Construction	0,76%

7

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Mining and quarrying	0,59%
Professional, scientific and technical activities	0,47%
Administrative and support service activities	0,47%
Accommodation and food service activities	0,33%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,29%
Human health and social work activities	0,16%
Other services activities	0,04%
Arts, entertainment and recreation	0,02%
Education	0,01%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐

Ja:

☐

In fossiel gas

☐

In kernenergie

☒

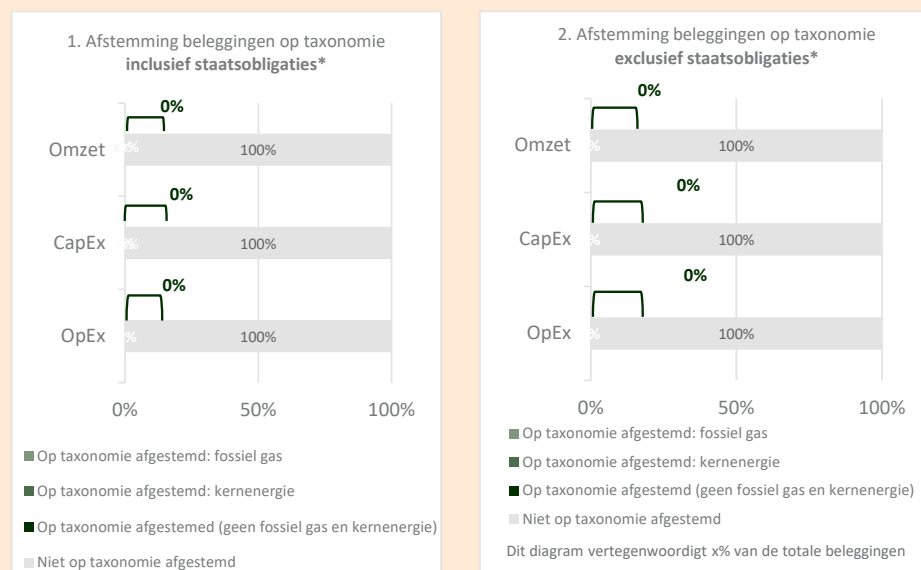
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

N.v.t.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens en ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunities, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

4. Impact beleggen

In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Template periodieke informatieverstopping voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring D
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 549300B0I02H2OONVA17

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☒ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:
- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille.

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie,	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

chemische wapens en biologische wapens)*		
PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	Aantal - Nihil Relatief - Nihil	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
Allocatie Green Bonds**	2,03%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	332	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Indicator	Waarde 2022	Waarde 2023	Waarde 2024	Meetgrootheid
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,6	1,2	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische wapens)*	0,1	0,1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	Aantal - 1 Relatief - 2%	Aantal Nihil Relatief- Nihil	Aantal Nihil Relatief - Nihil	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
Allocatie Green Bonds**	2,0%	2,1%	2,03%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	971	468	332	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	3,27%	SU
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	3,20%	DE
Apple Inc.	Manufacturing	1,31%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	1,26%	US
Microsoft Corporation	Information and communication	1,06%	US
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	0,97%	NL
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Manufacturing	0,75%	TW
Alphabet Inc.	Information and communication	0,74%	US
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,72%	US
Flemish (Community Of)	Public administration and defence; compulsory social security	0,64%	BE
Tesla, Inc.	Manufacturing	0,52%	US
Meta Platforms, Inc.	Information and communication	0,45%	US
Ubs Ag-London Branch	Financial and insurance activities	0,43%	CH
Bank Of Nova Scotia (The)	Financial and insurance activities	0,42%	CA
Broadcom Inc.	Manufacturing	0,35%	US

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

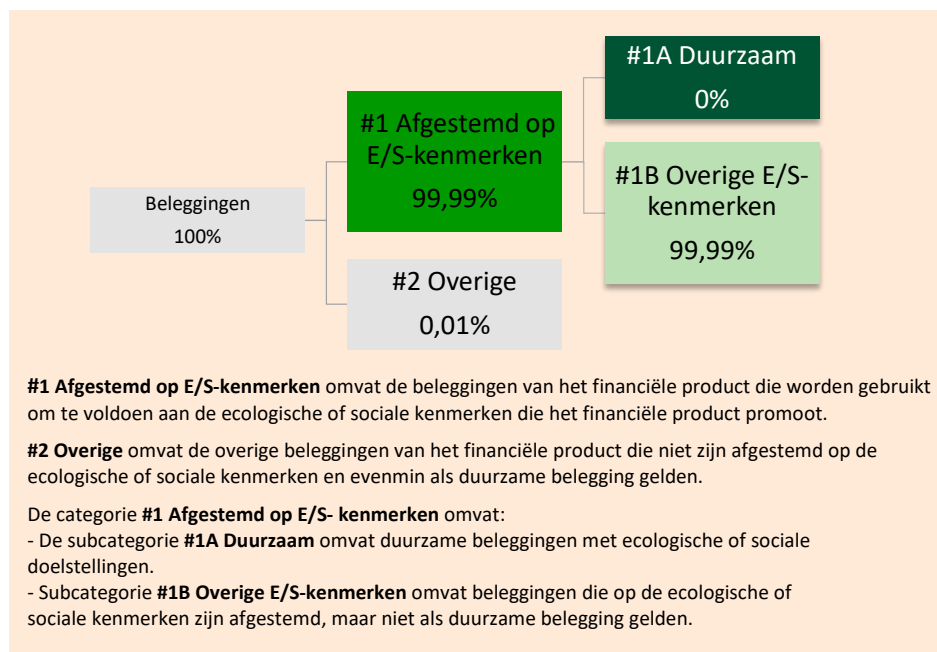
Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Other	33,20%
Financial and insurance activities	15,78%
Manufacturing	14,79%
Real estate activities	12,22%
Information and communication	6,50%
Public administration and defence; compulsory social security	5,14%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	3,26%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	2,52%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,54%
Transporting and storage	1,00%
Mining and quarrying	0,98%
Construction	0,81%
Administrative and support service activities	0,72%
Professional, scientific and technical activities	0,56%
Accommodation and food service activities	0,37%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,29%

Human health and social work activities	0,20%
Other services activities	0,07%
Arts, entertainment and recreation	0,02%
Education	0,01%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐

Ja:

☐

In fossiel gas

☐

In kernenergie

☒

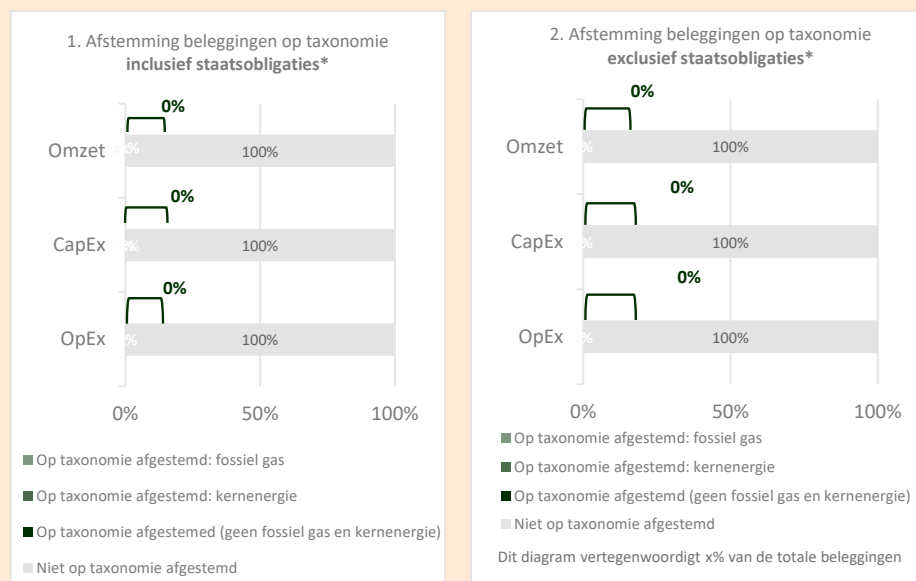
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Deze categorie bestaat uit liquiditeiten. Deze categorie is opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens en ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast.

Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

4. Impact beleggen

In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Template periodieke informatieverstopping voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring E
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 5493006QY67ITS8HME73

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☒ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als sociaal duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als sociaal duurzaam gelden	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd. ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:
- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille.

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie,	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

chemische wapens en biologische wapens)*		
PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal Nihil</i> <i>Relatief Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	561	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Allocatie Green Bonds**	1,9%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2022</i>	<i>Waarde 2023</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	1,4	1,3	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische wapens)*	0,2	0,2	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.
PAI 16 - Landen waarin is belegd met schendingen	<i>Aantal - 1</i> <i>Relatief - 2%</i>	<i>Aantal Nihil</i> <i>Relatief-</i>	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief-Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen,

3

van sociale rechten*		<i>Nihil</i>		principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	950	744	561	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Allocatie Green Bonds**	3,3%	2,5%	1,9%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

**Aandeel gebaseerd op allocatie naar green bond met een SFDR art. 9 classificatie

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

— *Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— *Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
Apple Inc.	Manufacturing	2,57%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	2,48%	US
Microsoft Corporation	Information and communication	2,09%	US
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	1,81%	DE
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Manufacturing	1,50%	TW
Alphabet Inc.	Information and communication	1,45%	US
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	1,42%	US
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	1,08%	SU
Tesla, Inc.	Manufacturing	1,03%	US
Meta Platforms, Inc.	Information and communication	0,89%	US
Broadcom Inc.	Manufacturing	0,70%	US
Tencent Holdings Limited	Information and communication	0,64%	CN
Equinix, Inc.	Information and communication	0,57%	US
Jpmorgan Chase & Co.	Financial and insurance activities	0,53%	US
Digital Realty Trust, Inc.	Real estate activities	0,50%	US

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

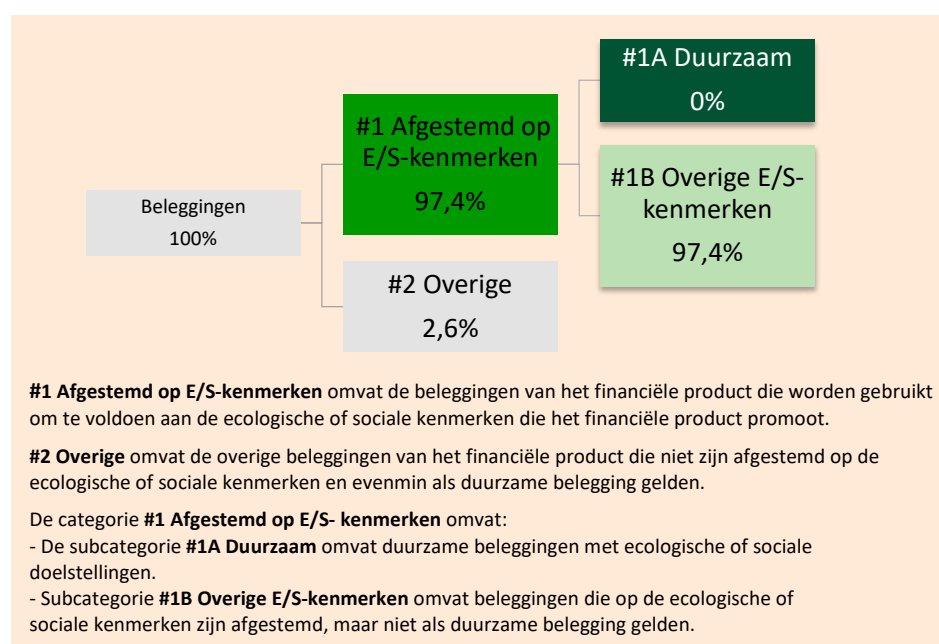
Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Manufacturing	28,12%
Financial and insurance activities	22,18%
Other	14,43%
Information and communication	12,51%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	4,83%
Real estate activities	2,74%
Public administration and defence; compulsory social security	2,63%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	2,41%
Transporting and storage	1,86%
Mining and quarrying	1,68%
Construction	1,52%
Administrative and support service activities	1,23%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	1,08%

Professional, scientific and technical activities	1,00%
Accommodation and food service activities	0,70%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,56%
Human health and social work activities	0,38%
Other services activities	0,11%
Arts, entertainment and recreation	0,04%
Education	0,03%
Agriculture, forestry and fishing	0,01%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐

Ja:

☐

In fossiel gas

☐

In kernenergie

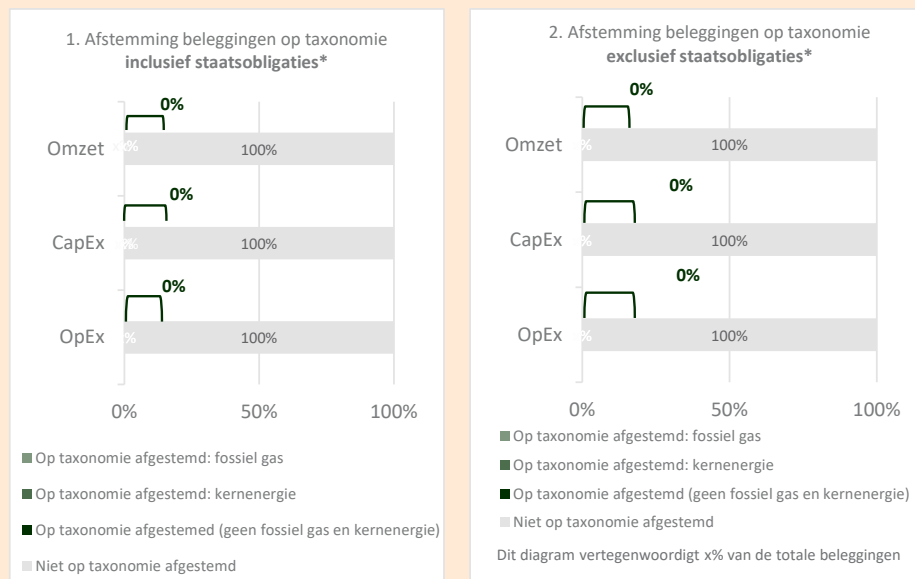
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Deze categorie bestaat uit liquiditeiten. Deze categorie is opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens en ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast.

Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

4. Impact beleggen

In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring F
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 5493002BLKM5QRJBGJ08

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☒ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:
- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal – nihil</i> <i>Relatief – nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	309	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Percentage groene obligaties	0	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2022</i>	<i>Waarde 2023</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,6	1,2	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)*	0,1	0,1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.
PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - 1</i> <i>Relatief - 2%</i>	<i>Aantal Nihil</i> <i>Relatief- Nihil</i>	<i>Aantal – Nihil</i> <i>Relatief- Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.

PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	986	466	309	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Percentage groene obligaties	0	0	0	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

— Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële

product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

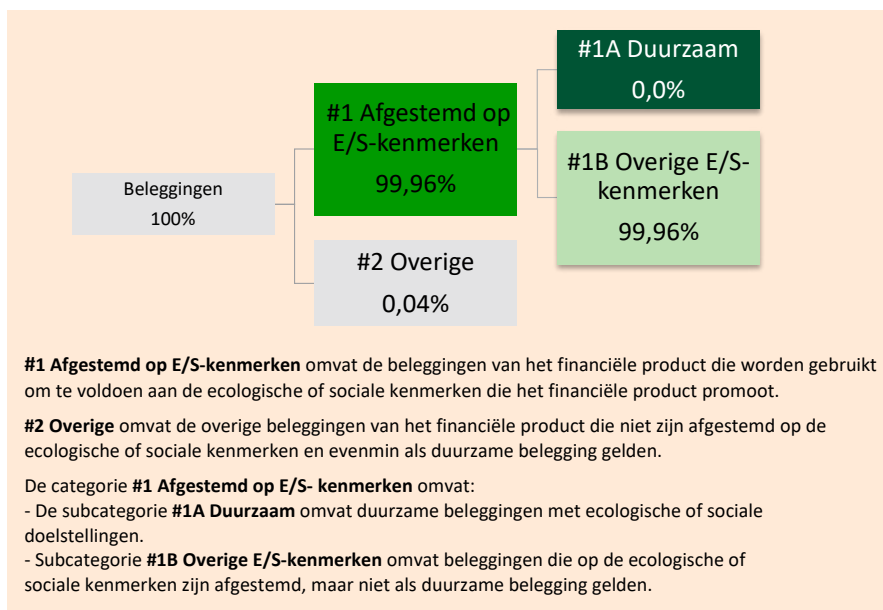
Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	4,31%	DE
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	3,20%	SU
Apple Inc.	Manufacturing	1,50%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	1,45%	US
Microsoft Corporation	Information and communication	1,22%	US
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	1,05%	NL
Alphabet Inc.	Information and communication	0,85%	US
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,83%	US
Flemish (Community Of)	Public administration and defence; compulsory social security	0,76%	BE
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Manufacturing	0,66%	TW
Tesla, Inc.	Manufacturing	0,60%	US
Meta Platforms, Inc.	Information and communication	0,52%	US
Ubs Ag-London Branch	Financial and insurance activities	0,51%	CH
Bank Of Nova Scotia (The)	Financial and insurance activities	0,49%	CA
Broadcom Inc.	Manufacturing	0,41%	US

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Other	39,81%
Manufacturing	15,63%
Financial and insurance activities	13,31%
Information and communication	6,98%
Public administration and defence; compulsory social security	6,53%
Real estate activities	5,85%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	3,20%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	2,65%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,01%
Mining and quarrying	0,98%
Transporting and storage	0,96%
Construction	0,79%
Administrative and support service activities	0,71%
Professional, scientific and technical activities	0,56%
Accommodation and food service activities	0,40%

Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,33%
Human health and social work activities	0,20%
Other services activities	0,07%
Arts, entertainment and recreation	0,02%
Education	0,01%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

Ja:

In fossiel gas

In kernenergie

Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

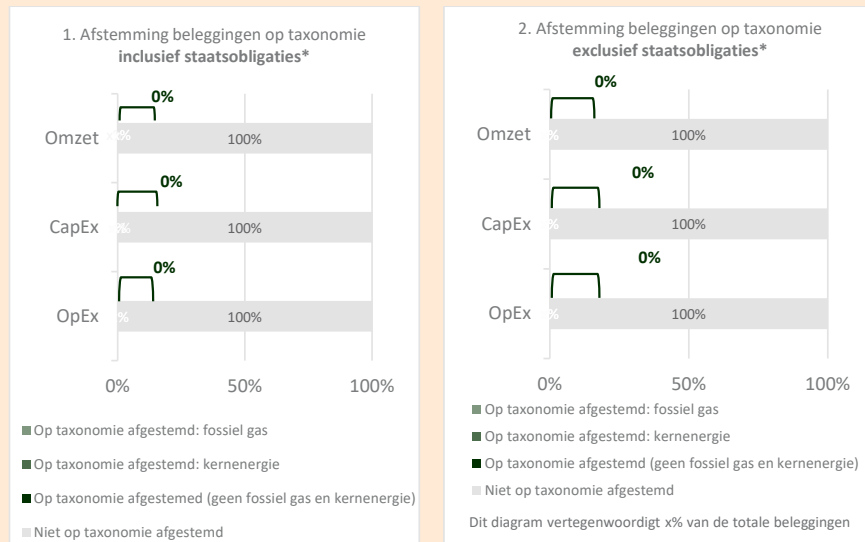
Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Deze categorie bestaat uit liquiditeiten. Deze categorie is opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens en ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Template periodieke informatieverstopping voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring K
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 549300GOHEWMD2JFRA93

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☒ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:
- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

wapens)*		
PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	284	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Percentage groene obligaties	0	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Indicator	Waarde 2022	Waarde 2023	Waarde 2024	Meetgrootheid
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,5	1,4	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)*	0,1	0,1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - 1</i> <i>Relatief - 2%</i>	<i>Aantal Nihil</i> <i>Relatief- Nihil</i>	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	986	435	284	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Percentage groene obligaties	0	0	0	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

— *Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— *Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	4,94%	SU
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	4,05%	DE
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	1,13%	NL
Apple Inc.	Manufacturing	1,08%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	1,04%	US
Flemish (Community Of)	Public administration and defence; compulsory social security	1,01%	BE
Microsoft Corporation	Information and communication	0,88%	US
Bank Of Nova Scotia (The)	Financial and insurance activities	0,71%	CA
Ubs Ag-London Branch	Financial and insurance activities	0,69%	CH
Alphabet Inc.	Information and communication	0,61%	US
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,60%	US
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Manufacturing	0,55%	TW

5

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Lloyds Bank Corporate Markets Plc	Financial and insurance activities	0,52%	GB
Tesla, Inc.	Manufacturing	0,43%	US
Australia And New Zealand Banking Group Limited	Financial and insurance activities	0,40%	AU

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

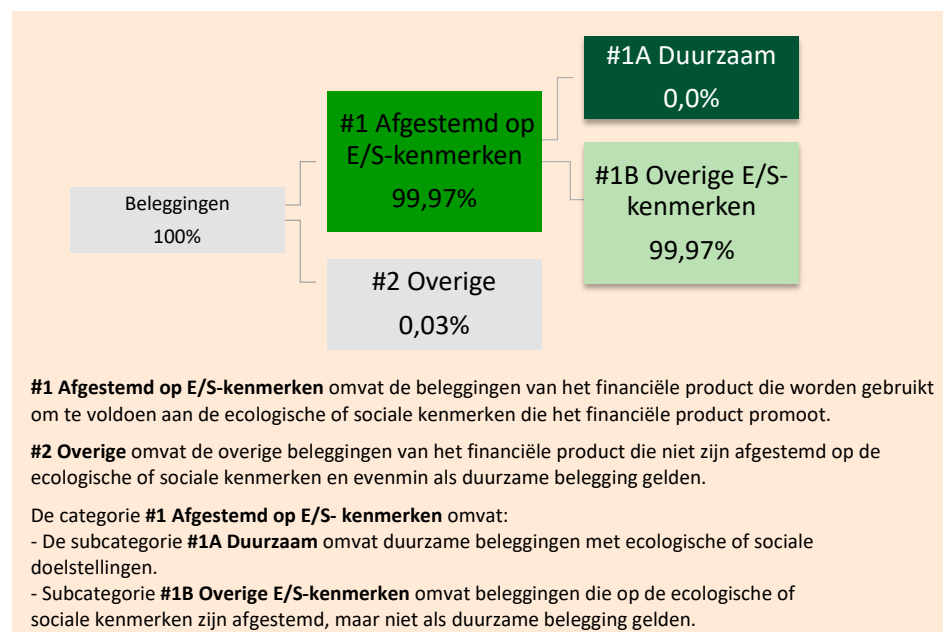
Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Other	44,17%
Financial and insurance activities	13,62%
Manufacturing	12,41%
Public administration and defence; compulsory social security	6,70%
Real estate activities	5,53%
Information and communication	5,34%

Activities of extraterritorial organisations and bodies	4,94%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	2,10%
Mining and quarrying	0,96%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	0,87%
Transporting and storage	0,76%
Administrative and support service activities	0,68%
Construction	0,60%
Professional, scientific and technical activities	0,48%
Accommodation and food service activities	0,33%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,26%
Human health and social work activities	0,17%
Other services activities	0,07%
Arts, entertainment and recreation	0,02%
Education	0,01%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐

Ja:

☐

In fossiel gas

☐

In kernenergie

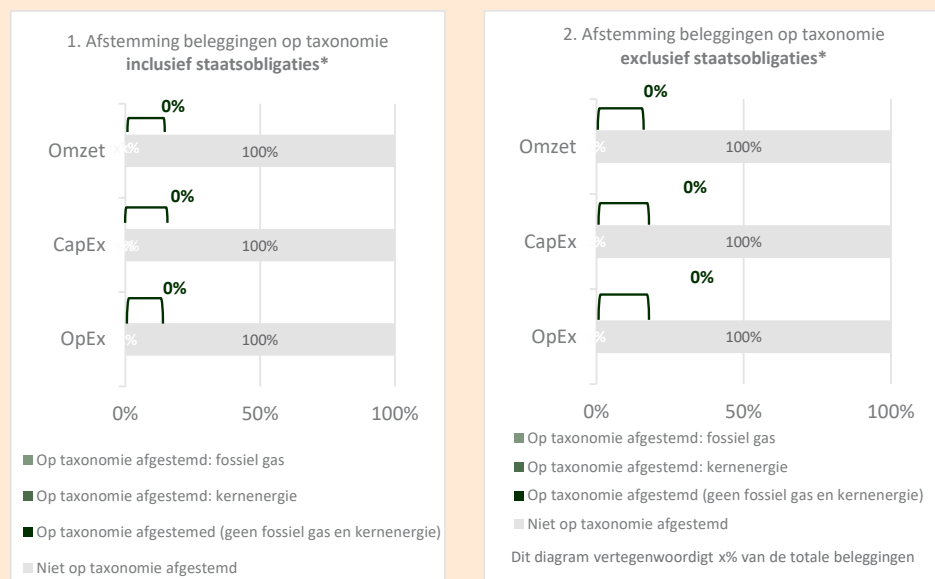
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Deze categorie bestaat uit liquiditeiten. Deze categorie is opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens en ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Template periodieke informatieverstopping voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: De Nationale APF Kring M
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 549300S4XLWUZU0LY60

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☐ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)- beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO- richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti- corruptie screenen we de portefeuille op:

- 1) bedrijven die zich schuldig maken aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10);
- 2) bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en
- 3) landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16).

Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:

- 4) de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3) en
- 5) het percentage groene obligaties in onze portefeuille

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

wapens)*		
PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	439	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Percentage groene obligaties	0	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Indicator	Waarde 2022	Waarde 2023	Waarde 2024	Meetgrootheid
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)*	0,7	1,0	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)*	0,1	0,1	0,0	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 16. - Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*	<i>Aantal - 2</i> <i>Relatief - 2,6%</i>	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - Nihil</i>	<i>Aantal - Nihil</i> <i>Relatief - Nihil</i>	Aantal landen (absoluut en relatief) met sociale schendingen, gemeten tegen internationale verdragen, principes van de Verenigde naties of waar relevant nationale wetgeving.
PAI 3 - BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd*	1349	627	439	Dit zijn de CO2-emissies (scope 1 +2 + 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln omzet.
Percentage groene obligaties	0	0	0	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties.

* Data o.b.v. ultimo jaar

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

— *Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— *Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:*

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10), het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14) en landen waar er sprake is van schendingen van sociale rechten (PAI 16). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de CO2-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

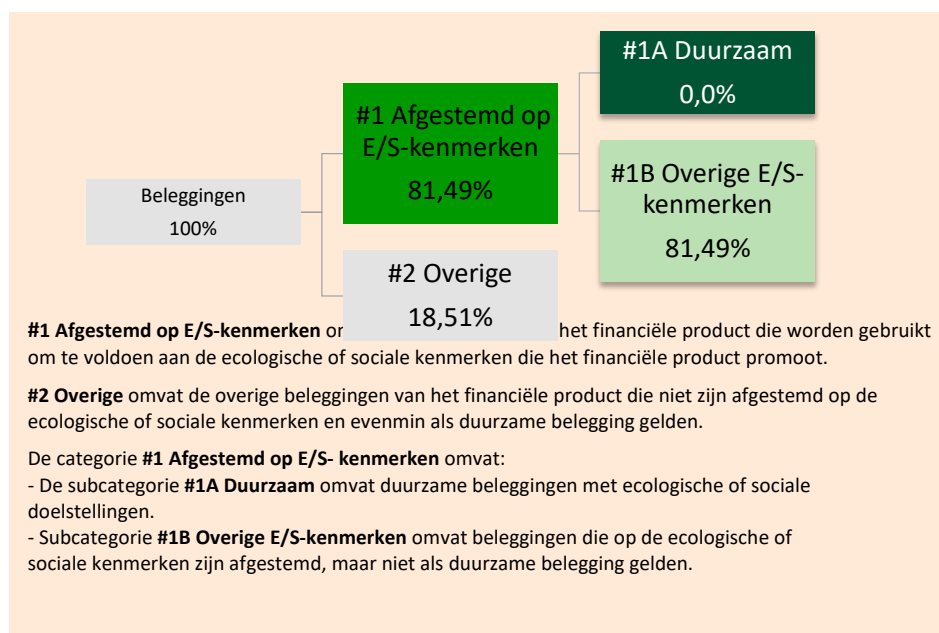
Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	6,28%	NL
French Republic	Public administration and defence; compulsory social security	3,18%	FR
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	3,01%	DE
Apple Inc.	Manufacturing	1,47%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	1,42%	US
Microsoft Corporation	Information and communication	1,19%	US
Kingdom Of Belgium	Public administration and defence; compulsory social security	0,84%	BE
Alphabet Inc.	Information and communication	0,83%	US
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,81%	US
Republic Of Finland	Public administration and defence; compulsory social security	0,78%	FI

Republic Of Austria	Public administration and defence; compulsory social security	0,77%	AT
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Manufacturing	0,74%	TW
Tesla, Inc.	Manufacturing	0,59%	US
Meta Platforms, Inc.	Information and communication	0,53%	US
Jpmorgan Chase & Co.	Financial and insurance activities	0,48%	US

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Other	24,70%
Financial and insurance activities	17,94%
Manufacturing	15,95%
Public administration and defence; compulsory social security	15,87%
Information and communication	8,03%
Real estate activities	4,90%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	3,10%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,96%
Transporting and storage	1,82%
Mining and quarrying	1,54%

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Administrative and support service activities	1,02%
Construction	0,81%
Professional, scientific and technical activities	0,67%
Human health and social work activities	0,52%
Accommodation and food service activities	0,49%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,31%
Arts, entertainment and recreation	0,19%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	0,10%
Other services activities	0,07%
Education	0,01%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐

Ja:

☐

In fossiel gas

☐

In kernenergie

☒

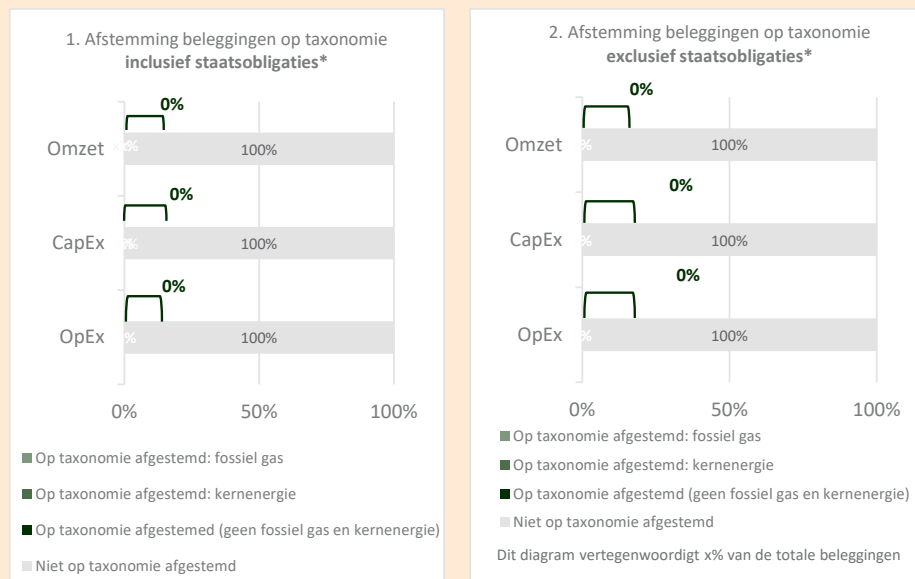
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

0%

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

N.v.t. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen in de zin van SFDR nagestreefd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de beleggingen in de bedrijfsobligatiemandaten. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB-beleidsinstrumenten ingezet:

1. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waarmee het fonds heeft getracht een normatieve ondergrens en ESG-risico's te borgen. Hierbij hanteert het pensioenfonds de volgende criteria:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunities, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU-wapenembargo geldt;
- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Landen waarvoor een Freedom House score van 20 of lager geldt, omdat een score van 20 of lager een indicator is dat de politieke rechten en burgerlijke vrijheden in een land slecht worden beschermd;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jarenlang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria passen wij volledig toe op de discretionaire mandaten. Ten aanzien van beleggingen in beleggingsfondsen heeft het pensioenfonds geen volledige discretie over de uitsluitingen. Het pensioenfonds heeft daarom criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast.

Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

3. ESG-integratie

Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

7.11 Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om de naleving van de Pensioenwet voor wat betreft de communicatieverplichtingen voor Pensioenfondsen, en om de naleving van de Wet op het financieel toezicht voor wat betreft effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (DNB) dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Beleidsmonitor

Met behulp van de beleidsmonitor heeft het bestuur inzicht in de werkelijke beweging van de dekkingsgraad over het afgelopen jaar. De beweging van de dekkingsgraad wordt op dagbasis bepaald, waarmee een indruk van de opgetreden volatiliteit wordt verkregen.

Tevens heeft het bestuur door middel van de beleidsmonitor inzicht in de beweging van de streefgrens en de mate van afdekking van het renterisico.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'.

De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd.

De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Compliance

Het toezien op de naleving van wettelijke regels en de gedragscode die het pensioenfonds zelf heeft opgesteld met het oogmerk reputatieschade te voorkomen.

Compliance-officer

De compliance-officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures en op de naleving van de gedragscode van het fonds. Het bestuur van het pensioenfonds benoemt een compliance-officer. De compliance-officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen.

Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Creditspread

Dit is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen (debiteur) en de uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%.

Het fonds kent diverse dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad en de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad (ook wel FTK-dekkingsgraad genoemd) inclusief de beleidsdekkingsgraad.

De DNB-dekkingsgraad is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

De marktwaarde-dekkingsgraad wordt gebruikt in het beleidskader van het fonds en wordt vastgesteld op basis van de marktrente. Tot 31 december 2011 was deze dekkingsgraad gelijk aan de DNB-dekkingsgraad.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

Dit is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effectentypisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragtoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Eindloonregeling

Pensioenregeling waarbij het pensioen een percentage is van de laatst vastgestelde pensioengrondslag.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Enhanced Index-fonds

Fonds dat verbeterde indexering pogingen doet om bescheiden extra rendement te genereren ten opzichte van indexfondsen door geringe afwijkingen te nemen ten opzichte van de onderliggende index.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Op 1-1-2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader in werking getreden.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen periodiek (tenminste jaarlijks) een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht moet geven in de gevolgen van de financiële opzet van het fonds, de verwachtingen en risico's (met name ten aanzien van koopkrachtbehoud), de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid en de herstelkracht van het fonds.

In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse). Jaarlijks wordt met deze toets gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat (dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud) en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario nog steeds aansluit bij de gewekte verwachtingen.

De beleidsgrenzen voor deze toets worden door het bestuur zelf vastgesteld op basis van de risicohouding van het fonds. Indien de door het bestuur vastgestelde grenzen voor de lange termijn risicohouding worden overschreden (de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat en de afwijking van pensioenresultaat in het slechtweerscenario), dan zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners en verantwoordingsorgaan.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

In Control Statement

Verklaring die betrekking heeft op het interne risicobeheersing- en controlesysteem.

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip “toeslag”.

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Leeftijdsterugstelling

Het bewust kijken in de overlevingstafel (sterftetafel) bij een jongere leeftijd dan de daadwerkelijke leeftijd, om zo te anticiperen op een toekomstige stijging van de gemiddelde levensduur van de gehele bevolking of van een bevolkingsgroep (bijvoorbeeld alleen mannen of alleen vrouwen).

Long Duration Fund

Beleggingsfondsen, vooral vastrentende waarden fondsen, die worden ingezet om de looptijd van de beleggingen te beïnvloeden, i.c. te verlengen.

Marktwaaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaaarde dekkingsgraad

Dit is de dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de marktrente. Deze marktwaaarde-dekkingsgraad wordt gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

nFTK

Nieuw Financieel Toetsingskader. Zie Financieel Toetsingskader.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot onder meer sterftেকans per leeftijd van een groep personen, zoals bijvoorbeeld alle mannen in de bevolking van Nederland.

Overlevingstafels kunnen worden vastgesteld door het Actuariel Genootschap (AG) of het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Een voorbeeld van een overlevingstafel is de tafel Gehele Bevolking Mannen (GBM), respectievelijk Gehele Bevolking Vrouwen (GBV) in Nederland over de waarnemingsperiode 2000-2005. Deze tafels (GBM en GBV 2000-2005) zijn door het AG vastgesteld en worden dan ook aangeduid als de AG-tafels.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrendement

Het overrendement wordt gedefinieerd als het verschil tussen het daadwerkelijk behaalde portefeuillerendement en het benchmarkrendement.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 staat voor een aanpak waarbij de deelnemer informatie over de pensioenregeling in drie lagen ontvangt:

- 1 De eerste laag wordt op papier verstrekt en vervangt de startbrief voor nieuwe indiensttreders (nieuwe deelnemers). Er staat kort de belangrijkste informatie in over de pensioenregeling (niet gepersonaliseerd). Deze laag 1 wordt door Pensioenfonds Voorbeeld met een brief verstrekt waarbij de deelnemer wordt gewezen op toekomstige digitale communicatie. Bij Pensioenfonds Voorbeeld worden de begeleidende brief en de eerste laag standaard opgenomen in Mijn Pensioencijfers, het deelnemersportaal van het fonds.
- 2 In de tweede laag vindt de deelnemer een verdere toelichting op de individuele pensioenregeling. Die tweede laag kan de deelnemer vinden op de website van het fonds. Op die manier is de informatie ook toegankelijk voor de bestaande deelnemers.
- 3 Wie alles tot in detail wil weten over bijvoorbeeld het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst, enzovoort, vindt dat in de derde laag van informatie. Al deze documenten staan op de website van het pensioenfonds.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemingspensioenfondsen (OPF), beroepspensioenfondsen (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het pensioenregister is op 6 januari 2011 in werking getreden.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenwet

De wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur en vanaf 1-1-2014 de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsen om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht.

Deze Principes zijn vanaf 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Real Estate

Onroerend goed.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicobudget

Het risicobudget (ook wel tracking error genoemd) is een statistische maatstaf (standaard deviatie) voor het toegestane risico in de beleggingsportefeuille als geheel. Indien het risicobudget gelijk is aan 7 en het verwachte rendement is 5, dan is er een redelijk grote kans (67%) dat het te realiseren rendement tussen -2 ($5 - 7$) en 12 ($5 + 7$) ligt.

Per beleggingscategorie worden tracking errors vastgesteld die de verwachte spreiding van de rendementen voor die categorie aangeven. De gewogen som van deze tracking errors moet gelijk zijn aan het totaal risicobudget.

Risicobudgettering

Risicobudgettering is het vaststellen van de wijze waarop het vastgestelde risico budget zo efficiënt mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën en vermogensbeheer kan worden verdeeld.

Risicoherverzekering

Het herverzekeran door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekeran.

Risicomonitor middels PAR

Deze monitor middels PAR (Portfolio at Risk) geeft inzicht in het risico dat het pensioenfonds op de rapportagedatum neemt met haar beleggingen, gemeten ten opzichte van de nominale verplichtingen. In deze monitor staat de term mismatch error centraal. De mismatch error is een maat om de volatiliteit van de dekkingsgraad van het pensioenfonds weer te geven. De mismatch error is de volatiliteit (standaarddeviatie) van het verschil tussen de waardemutatie van de beleggingen en de waardemutatie van de verplichtingen. Hoe hoger de mismatch error, des te minder de beleggingen op de verplichtingen zijn afgestemd. Naast de omvang van de mismatch error geeft deze monitor ook inzicht in de mate waarin de verschillende beleggingscategorieën c.q. deelpartefeuilles bijdragen aan het totale risico. De monitor heeft onder andere tot doel om tot een beoordeling te komen van het risico van een daling

van de dekkingssgraad in de komende 12 maanden. De risicometingen zijn gebaseerd op de ontwikkeling van de financiële markten beschouwd over een terugblikkende periode van zowel 6 maanden als een periode van 3 jaar.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

SFDR

Sustainable Finance Disclosure Regulation. Het betreft een Europese verordening m.b.t. informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector. Het doel is om de transparantie van financiële producten op duurzaamheidsgebied te vergroten en om producten beter vergelijkbaar te maken.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingssgraad.

SRI

Socially Responsible Investing. In het Nederlands bekend als Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

Stichting van de Arbeid (STAR)

Overlegorgaan van centrale organisaties van werkgevers en werknemers. Tevens adviesorgaan van het kabinet op sociaal en arbeidsvoorwaardelijk terrein.

Stop-lossverzekering

Verzekering die ertoe dient om de totale schade in enig jaar als gevolg van overlijden en/of arbeidsongeschiktheid te beperken. Deze bovengrens wordt ook wel prioriteit genoemd.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van de pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het betreffende pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogensoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het betalingsvoorbehoud van de werkgever.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutapositities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wachttijdvoorziening

Voorziening ter dekking van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid. Een groot deel van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid wordt door het pensioenfonds zelf gedragen (eigen beheer). De rest van het risico, het risico uitgaand boven een stoploss grens, is herverzekerd. Ter financiering van het premievrijstellingsrisico in eigen beheer, wordt door het fonds gedurende

een wachttijd, zijnde de periode van loondoorbetaling (gedurende twee jaar na aanvang van de arbeidsongeschiktheid) geld gereserveerd ter dekking van de schade die het fonds pas na afloop van deze wachttijd kan vaststellen.

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wortelformule

Maakt onderdeel uit van het standaardmodel waarop het vereist eigen vermogen van het fonds wordt bepaald.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.